

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتاب در بیان پست و ترجمه

مصنف

فریدالدین عارف

طریق نظامی است

مولانا شمس الدین محمد بن علی

مترجم

مولانا عبد الله بن عبد الله

مکتبہ حقایق

لاہور و بمبئی
ہندوستان

دا کتاب pdf کول خالص

دالله (ج)

درضالپاره

دټولو لوستونکو اوفائده

اخستونکو ددعا فه هيله

- باب ما جاء من ام قوما وهم له كارهون ۴۱۴
- باب ما جاء ان صلى الامام قاعدا فصلوا معه ۴۱۵
- باب ما جاء في الاشارة في الصلوة ۴۱۹
- باب ما جاء ان صلاة القاعد على الصف من صلاة القائم ۴۲۰
- باب ما جاء في كراهية السدل في الصلوة ۴۲۴
- باب ما جاء في النهي عن الاحتصار في الصلوة ۴۲۷
- باب ما جاء في طول القيام في الصلوة ۴۲۸
- باب ما جاء في سجدتي السهو قبل السلام ۴۲۹
- باب ما جاء في سجدة السهو بعد السلام والكلام ۴۳۰
- باب ما جاء في التشهد في سجدة السهو ۴۳۱
- باب ما جاء فيمن يشك في الربادة والنقصان ۴۳۲
- باب ما جاء في الرجل يسلم في الركعتين من الظهر والعصر ۴۳۳
- كلام في الصلوات شرعى حيث ۴۳۴
- قوى اليمين او ذوى الشمالين ديو كس دوه القاب دى ۴۳۵
- باب ما جاء في الصلوة في النعال ۴۳۶
- باب ما جاء في القنوت في الصلوة الفجر ۴۳۷
- قنوت نازل ۴۳۸
- باب ما جاء في الرجل يحطس في الصلوة ۴۳۹
- باب ما جاء في الرجل يحدث بعد التشهد ۴۴۰
- باب ما جاء اذا كان المطر فالصلاة في الرجال ۴۴۱
- باب ما جاء في الصلوة على الدابة في الطين والمطر ۴۴۲
- باب ما جاء في الاجتهاد في الصلوة ۴۴۳
- مسئلة في عصبة الانبياء عليهم السلام ۴۴۴
- باب ما جاء ان اول ما يجاسب به العبد يوم القيامة الصلوة ۴۴۵
- باب ما جاء في تخفيف ركعتي الفجر والظهرة فيهما ۴۴۶
- باب ما جاء في الكلام بعد ركعتي الفجر ۴۴۷
- باب ما جاء لا صلوة بعد طلوع الفجر الا ركعتين ۴۴۸
- باب ما جاء في الاحتجاج بعد ركعتي الفجر ۴۴۹
- باب ما جاء في اجرة الصلوة خلا صلوة الا المكتوبة ۴۵۰

- باب ما جاء فيمن تقوته أو كعتان قبل الفجر يصليهما بعد صلاة الصبح ٤٥٩
- باب ما جاء في الأربع قبل الظهر ٤٦١
- باب آخر ٤٦٣
- باب ما جاء في الأربع قبل العصر ٤٦٣
- باب ما جاء أنه يصلهم في البيت ٤٦٣
- باب ما جاء في فضل التطوع ست ركعات بعد المغرب ٤٦٤
- باب ما جاء في الركعتين بعد العشاء ٤٦٥
- باب ما جاء أن صلاة الليل متى متى ٤٦٦
- باب ما جاء في وصف صلاة النبي ﷺ بالليل ٤٦٧
- باب ترول الرب تبارك وتعالى إلى السماء الدنيا كل ليلة ٤٦٨
- بني مسئلة كني د علامه ابن تيمية ^{رحمته} موقف ٤٦٩
- ابواب الوتر عن رسول الله ﷺ ٤٧٤
- باب ما جاء أن الوتر ليس بحتم ٤٧٦
- داحنافو دلائل ٤٧٦
- دههورو دلائل ٤٧٤
- باب ما جاء في الوتر بسبع ٤٧٥
- روايات د ايشار او به هفي كني تطبيق ٤٧٥
- بحث في الوتر ثلاث ركعات ٤٧٨
- داحنافو دلائل لاتدي ذكر شوي دي جه ٤٧٩
- بحث في ان الثبات موصولة بسلام واحد ٤٨٤
- باب ما جاء في القنوت في الوتر ٤٨٣
- باب ما جاء في الرجل ينام عن الوتر وينسى ٤٩١
- باب ما جاء لا وتر ان في ليلة ٤٩١
- باب ما جاء في الوتر على الراحلة ٤٩٩
- باب ما جاء في صلاة الضحى ٥٠١
- باب ما جاء في الصلوة عند الزوال ٥٠٢
- باب ما جاء في صلاة الحاجة ٥٠٣
- باب ما جاء في صلاة الاستحارة ٥٠٤
- باب ما جاء في صلاة التسبيح ٥٠٥
- باب ما جاء في صلاة الصلوة على النبي ﷺ ٥٠٦
- مروجه درود أو سلام آورد هفتم شرفي حبيب ٥٠٧
- ابواب الجمعة ٥١١

- باب فضل يوم الجمعة ٥١٢
- يوم الجمعة افضل او كنه يوم عرفه ؟ ٥١٢
- باب في الساعة التي ترجى في يوم الجمعة ٥١٢
- باب ما جاء في الاغتسال يوم الجمعة ٥١٢
- باب ما جاء من كم يولى الى الجمعة ٥١٤
- اوله مسئلة ٥١٥
- تحقيق الجمعة في القرى ٥١٦
- دوم مسئلة جمعة في القرى ٥١٦
- وقالين جواز دلائل و عدم جواب و قائلينو دلائل ٥١٦
- باب ما جاء في وقت الجمعة ٥٢١
- باب ما جاء في الجلوس بين الخطبتين ٥٢٥
- باب ما جاء في قصر الخطبة ٥٢٧
- و خطبي اركان او آداب ٥٢٨
- و جمعي او اخرون و خطبو كني فرق ٥٢٩
- باب في استقبال الامام اذا خطب ٥٢٩
- باب في المكنس اذا جاء الرجل والامام بخطب ٥٣٠
- المنى روايات و ترجيح وجوه ٥٣٦
- باب ما جاء في كراهية الكلام والامام بخطب ٥٣٧
- باب ما جاء في كراهية التعطى يوم الجمعة ٥٣٧
- باب ما جاء في كراهية الاحتياط والامام بخطب ٥٣٨
- باب ما جاء في كراهية رفع اليد على المنبر ٥٣٨
- باب ما جاء في اذان الجمعة ٥٣٩
- باب ما جاء في الكلام بعد نزل الامام من المنبر ٥٤٠
- باب في الصلوة قبل الجمعة وبعدها ٥٤١
- باب فمن يعرف من الجمعة وكنة ٥٤١
- باب ما جاء في السفر يوم الجمعة ٥٤٥
- ام اب العيدين ٥٤٦
- وصلوات عيد وحب ٥٤٧
- باب المنى يوم العيدين ٥٤٨
- باب في صلوة العيدين قبل الجمعة ٥٥٠
- باب ان صلاة العيدين غير اذان ولا اقامة ٥٥١
- باب الفوا في العيدين ٥٥٢
- باب في التكبير في العيدين ٥٥٣

- ٥٥٢ ..... داحتافو كثر الله سواده دلائل
- ٥٥٣ ..... باب لا صلوة قبل العيدين ولا بعدها
- ٥٥٤ ..... باب في خروج النساء في العيدين
- ٥٥٥ ..... باب ما جاء في خروج النبي الى العيدين في طريق ورجوعه من طريق آخر
- ٥٥٦ ..... باب في الاثنت يوم القتل قبل الخروج
- ٥٥٧ ..... ابواب السفر
- ٥٥٨ ..... باب التقصير في السفر
- ٥٥٩ ..... داحتافو كثر الله سواده دلائل
- ٥٦٠ ..... باب ما جاء في كم تقصر الصلوة
- ٥٦١ ..... دمسافت تقصر تحقيق
- ٥٦٢ ..... د تقصر مدد
- ٥٦٣ ..... باب ما جاء في الطلوع في السفر
- ٥٦٤ ..... باب ما جاء في صلوة الاستسقاء
- ٥٦٥ ..... باب في صلوة الكسوف
- ٥٦٦ ..... عهد رسالت ﷺ كسي كسوف صرف يوار شوي دي
- ٥٦٧ ..... باب كيف القراءة في الكسوف
- ٥٦٨ ..... باب ما جاء في صلوة اخوف
- ٥٦٩ ..... د صلوة خوف د ادا كولو دري ظريف
- ٥٧٠ ..... اوله طريقه
- ٥٧١ ..... دريمه طريقه
- ٥٧٢ ..... دريمه طريقه
- ٥٧٣ ..... باب ما جاء في سجود القرآن العظيم
- ٥٧٤ ..... باب خروج النساء الى المساجد
- ٥٧٥ ..... باب ما جاء في الذي يمشي القريضة ثم يوم الفاس بعد ذلك
- ٥٧٦ ..... به متقل يسي د مقترض اقتداء
- ٥٧٧ ..... د حضرت سعاد ؓ دواقي توجيهاات
- ٥٧٨ ..... باب ما جاء من الوضوء في السجود على التراب والبرد
- ٥٧٩ ..... باب ما ذكر في الرجل يدرك الامام ساجدا كيف يصنع
- ٥٨٠ ..... باب كراهية ان ينظر الناس الامام وهم قيام عند الساجد
- ٥٨١ ..... باب ما ذكر في تظلم المساجد
- ٥٨٢ ..... باب في كراهية الصلوة في خلف النساء
- ٥٨٣ ..... باب ما يجوز من المشي والعصن في صلوة التطوع
- ٥٨٤ ..... باب ما ذكر في قراءة سورتين في ركعة
- ٥٨٥ ..... باب في الاغتسال عند ما يسلم الرجل

بسم الله الرحمن الرحيم

عرضه در برت

احمد بن وکفی و سلام علی عبادہ الدین احصائی د یاری تعالی انعام او د هغه شکر دی چه د درس زمذی دوم جلد تکمیل ته اورسیدو د دی په انتظار کښی چه گرانو طالبانو ته کوم تکلیف پوهاشت کول یسی شوی وی د هغوی د خطونو ته احقر ته د هغی په اندازه دو و به دی تاخیر باندی احقر د هغوی نه معذرت غواړی د تاخیر سبب یو طرف ته د دی کار گران والی دی نو دوسره د دی سبب د احقر علمی کمزوری او نهی داضی هم ده خکه چه د دی تحقیقی کار دپاره چه د کوم علمی صلاحیتونو ضرورت دی هغه به احقر کښی بیخی موندی نشی د عاقبت لاره خو دا وه چه احقر دا علمی دمه داری نه وه قبوله کړی خو خپل صفتی ماما او محسن او مربی استاد محترم دام اقبالهم د حکم په پوره کولو کښی مې دا کار شروع کړی دی الله تعالی دی آسان کړی او په خپل فضل سره دی په ښه طریقہ تکمیل ته اورسوی

وما ذالك على الله بعزيز

لحمد لله دا خبرونه د شکر او خوشحالی سبب دی چه په علمی طبقه کښی دا کتاب مقبول گرځی خاص کر د حدیث طالبان د دی نه ښه نفع محسوسوی الله تعالی دی په خپل دربار کښی هم دی کتاب ته شرف ټولیت ورکړی او دا دی د استاد محترم مد ظلههم او د دی ناکاره پوره د آخرت خبره او گرځوی او احقر نمدی د پوره اخلاص سره د نور علمی خدمت توفیق ورکړی آمین

د درس نهمی . دا جلد د اولنی جلد نه په دی حیثیت سره ممتاز دی چه په دی کښی د احادیثو ، اشرو ، د فقهاو د مذاهبو مکمل حوالو ورکولو نسبت زیات اهتمام شوی دی او بقاعده حاشیې هم لیکلې شوی دی کومې چه به اشاء الله مقیدې ثابتي شی دغه شان د استاد محترم په امالی کښی پاتې شوی د اهمو بابونو ضروری مختصر تشریح هم لیکلې شوی ده د بعضو شرح پخپله استاد محترم هم لیکلې ده او د بعضو بابونو شرح د مرتب لیکلې شوی ده داسې ټولو بابونو په آخر کښی د نښې په طرز د اومرتب عفا الله عنه . لیکلې شوی دی

احقر ته د خپلې کم علمی او نااهلی پوره اعتراف دی او احقر دا گمړی چه د دی امالی په ضبط ترتیب او تطبیق او تحقیق کښی به غلطی پاتې شوی وی د دی وجی د خپلو گرانو طالبانو او نورو اهل علم حضراتو په خدمت کښی د احقر دا مواسست دی چه د داسې ټولو غلطو خورنه واته او کړی او احسان دی راپاتې او کړی چه اصلاح تې اوشی

د دی کتاب په ترتیب او تحقیق کښی په هره گرانه مرحله کښی د استاد محترم علمی او لکوی د اہمیت د هر قسم شکریه ادا کولو او احسان منلو داظهار نه لور ، ده یعنې که زه هر قسم شکریه ادا کړم خو نشم تر ادا کولې

والله اعلم بالصواب

چون که در این کتاب گفته شده است که هر که در راه حق
 برسد و در راه حق برسد و در راه حق برسد و در راه حق برسد

و در راه حق برسد و در راه حق برسد و در راه حق برسد

و در راه حق برسد و در راه حق برسد و در راه حق برسد

و در راه حق برسد و در راه حق برسد و در راه حق برسد

و در راه حق برسد و در راه حق برسد و در راه حق برسد

و در راه حق برسد و در راه حق برسد و در راه حق برسد

و در راه حق برسد و در راه حق برسد و در راه حق برسد

١٨٤٤ باب الاموال في سنة ١٢٦٥ هـ

۱. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۲. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۳. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۴. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۵. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۶. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۷. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۸. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۹. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۱۰. در این کتاب که در این کتابخانه است

و کذا زاد به حسن و کماله سلطان ا ش ...
 ط و بی جامع ... ۳۵۲ ۳۵۳ ...
 طبر ... ۱۹۹ ...
 ! چه تمسده به در حرکت به ...
 ... از راه ...
 ...
 ...

مکتوبه خدیجه و شمسه هم ۱۸۸۰ وقت تالیف و تدوین در عرصه تاریخ و جغرافیه
نویسنده: محمد باقر میرزا

به دموح و صحيح غريفي تعلیم و کونو کسي دستخدي به د معلوم به پس لرماسي چه
 رفع حي مسوی قائم و العمل دلب في عتبات کتبه) به دي کيسي حصو سي گرم
 دومي سخي به پس به هر رکعت کسي دبع ادریدو حکم گرم به و کيسو گرم
 به ي کسي دقعدی اولی او دقعه حری و لا رکعتو لري کونو به پس د ظاهر به چه دا
 حکم به او به دریم رکعت کسي به دي
 د حدیب ممراب مدم بخاری به بوبل طریق سوره هم وایس کسي دي چه به عقب نسبي
 (تصوی قائم) به حاشی د (حقی نظمیں خالص) (الظار علی دی حد حیدر حیدر
 اس حدی بخاری کر کسي) دي چه دا دکوم و ی هم دي و صحیح به یس و حقی نسبی
 قائم به دي دسار دمام بخاری بخاری تصبیع دي دسار دسار دسار به حیدر
 مسک دسار دي دسیم سندلال به انبوی کسي باب (باب به نص) کسي دحضر به مومین
 روت به کون (کنا نسبی بخاری به یهض و تصبوه علی صدور قدیمه) حود دي حدیب
 ما کسند به دي دسار احسن نسبی دي چه به دي کسي خالده اس تصبیع به کنا
 ادم ترمی به چه د و خالده یس نسبی تصبیع عداهل حدیب و سبغ اس الهی به
 قح عتدیر کسي دي حود و کون چه او دسار چه حدیب ممراب تصبیع دي حود
 ممراب تصبیع گرم بخاری به دي به دي و چه فاس قبول دي به تصبیع اس اس سب
 کسي دي دحضر به مسعود بخاری به کسي مری دي چه عس عداهل حال اس بزیه فار
 کنا عبدالله بهض في التصبوه علی صدور قدیمه) او حود تصبوی اس به شبه دحضر
 عداهل نسبی بخاری حضرت عس فاروق بخاری دحضر به علی بخاری او دحضر به اس الربر
 کنا ساره کسي نقل کسي دي دسار مام نسبی بخاری عداهل ممراب نسبی کسي به چه ال
 عس عداهل و صحاب سون بخاری کنا بهض و علی صدور قدیمه) دسار

صحیح بخاری ج ٢ ص ٩٢٨ کتاب الاستیذان باب من رد فقار علی السلام

صحیح اب دا ج ٢ ص ٣٣٩

(حکمه چه حقی نفس جاندا) و ای و یب ذکر کونو به پس مدم بخاری بخاری عس عداهل چه ر و کنا ال
 ساعد في الاحقر حقی نسوی قائم ممراب عس عداهل

مصنف بي ای شبه ج ١ ص ٣٩٤ من قال یتهض علی صدور قدیمه در مصنف عداهل کنا
 دعبد مرجع به یب بخاری به رو به د مصنف مری دي ١٩ مقب عبدالله س مسعود بخاری في التصبوه
 یتهض ولا یجلس کنا بهض عس صدور قدیمه في الركعة الأولى والثانی ج ٢ ص ١٧٨، ١٧٩ م
 ٢٩٦٦ باب کیف النهود من المسجد الاحمر ومن الركعة الأولى والثانیه ١٢ ممراب
 ج ٢ ص ١٧٨، ١٧٩ م

و حود لا لا

- (۴) یہ دی گئی حضور عید ... من مسعود رضی اللہ عنہ صریح کریں: وہ جسے حضور نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نے دیکھا وہ روایت مسلمین یا حدیث میں دے گا (۱)
- (۵) امام محمد رحمۃ اللہ علیہ پہ ہوتا گئی اس کی دی حد (۱) کہ عید اللہ بن مسعود رضی اللہ عنہ نے بیان کیا ہے کہ حضور نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا: جو شخص میرے ساتھ ہو گا وہ میری جگہ پر ہو گا (۱) یہ حدیث صحیح ہے اور اس میں جوہرہ بھی ہے
- (۶) دی حد پہ صلی اللہ علیہ وسلم دیکھا کہ ایک شخص گئی دی دیکھا کہ (۱) ابن مسعود نے بیان کیا ہے کہ حضور نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا: جو شخص میرے ساتھ ہو گا وہ میری جگہ پر ہو گا (۱) یہ حدیث صحیح ہے اور اس میں جوہرہ بھی ہے
- (۷) دی حد پہ صلی اللہ علیہ وسلم دیکھا کہ ایک شخص گئی دی دیکھا کہ (۱) ابن مسعود نے بیان کیا ہے کہ حضور نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا: جو شخص میرے ساتھ ہو گا وہ میری جگہ پر ہو گا (۱) یہ حدیث صحیح ہے اور اس میں جوہرہ بھی ہے
- (۸) دی حد پہ صلی اللہ علیہ وسلم دیکھا کہ ایک شخص گئی دی دیکھا کہ (۱) ابن مسعود نے بیان کیا ہے کہ حضور نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا: جو شخص میرے ساتھ ہو گا وہ میری جگہ پر ہو گا (۱) یہ حدیث صحیح ہے اور اس میں جوہرہ بھی ہے
- (۹) دی حد پہ صلی اللہ علیہ وسلم دیکھا کہ ایک شخص گئی دی دیکھا کہ (۱) ابن مسعود نے بیان کیا ہے کہ حضور نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا: جو شخص میرے ساتھ ہو گا وہ میری جگہ پر ہو گا (۱) یہ حدیث صحیح ہے اور اس میں جوہرہ بھی ہے
- (۱۰) دی حد پہ صلی اللہ علیہ وسلم دیکھا کہ ایک شخص گئی دی دیکھا کہ (۱) ابن مسعود نے بیان کیا ہے کہ حضور نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا: جو شخص میرے ساتھ ہو گا وہ میری جگہ پر ہو گا (۱) یہ حدیث صحیح ہے اور اس میں جوہرہ بھی ہے

- ۱۔ صحیح البخاری ج ۱، ص ۵۱۱ باب التہجد فی الاخرۃ و صحیح مسلم ج ۲، ص ۷۷ باب التہجد فی الصلوۃ و سنن نسائی ج ۱، ص ۱۷۴ کتاب التہجد لارسل فی دار الجہنم
- ۲۔ باب التہجد و سنن ابی داؤد ج ۱، ص ۱۳۹ باب التہجد و سنن ابی داؤد ج ۱، ص ۱۷۴ کتاب التہجد لارسل فی دار الجہنم
- ۳۔ کتاب التہجد و سنن ابی داؤد ج ۱، ص ۱۷۴ کتاب التہجد لارسل فی دار الجہنم
- ۴۔ کتاب التہجد و سنن ابی داؤد ج ۱، ص ۱۷۴ کتاب التہجد لارسل فی دار الجہنم
- ۵۔ کتاب التہجد و سنن ابی داؤد ج ۱، ص ۱۷۴ کتاب التہجد لارسل فی دار الجہنم
- ۶۔ کتاب التہجد و سنن ابی داؤد ج ۱، ص ۱۷۴ کتاب التہجد لارسل فی دار الجہنم
- ۷۔ کتاب التہجد و سنن ابی داؤد ج ۱، ص ۱۷۴ کتاب التہجد لارسل فی دار الجہنم
- ۸۔ کتاب التہجد و سنن ابی داؤد ج ۱، ص ۱۷۴ کتاب التہجد لارسل فی دار الجہنم
- ۹۔ کتاب التہجد و سنن ابی داؤد ج ۱، ص ۱۷۴ کتاب التہجد لارسل فی دار الجہنم
- ۱۰۔ کتاب التہجد و سنن ابی داؤد ج ۱، ص ۱۷۴ کتاب التہجد لارسل فی دار الجہنم

سید بنی در خلاصه کندانی خیره جو هغه ۲ هغه خلیس حد معسر کسان به دی بلیه دای
 مصفا علم غیر معروف دی ، علامه سید به ۱۱ شرح علم و سید هسی ، کسی سکر ج
 صرف ددی کسان به کلو فوون و و کون در نه دی
 به سید کیسی دهنگر بین اشده به چه کوم سخص و فوون دیو به ریاب نظریات ملاو سیدی
 دی هغه خضراب محمد سید سیدی ^{میرزا} دی هغوی به جیل کسان مکتوبات کسی دی
 سبایه دمس کند و به انکار کری دی و په دی سید نظریات رحمت کری دی چه دهقی خلاص
 به ده چه سبایه سبایه خادیش مصطرب نفس دی حکه چه داشری ده سبایه به جاد
 کسی بحث خلاصه مودی سیدی ۱

ر که اصطراب به به احاف دلسر حدیث د کولی سید نو به شریه سبایه ج سبایه
 به ی سبایه د کیدی سیدی خیر - جابو خیره ده چه د خضراب محدود سبایه بول
 د خلالت قدر و د علوتان سره ددوی به دی مسئله کسی سبایه سبایه ر لال خلق و
 حق بین هغه فی شده المسئلة) که خضراب سبایه جاب ^{میرزا} د خضراب هغه دانی سبایه بول
 د سبایه جاب و و کونو کسی فرمای چه دهنگر سبایه سبایه کسی چه رو سبایه کسی
 کوم خلیات دی هغوی ته خضراب سبایه و سبایه کدی حکه چه اصطراب هغه و چه کله
 حدید سبایه یو وی و هغوی په انظار کسی چه باقیل بطبق خلیات مودی سبایه او دس
 د صوب سبایه دی حکه چه د احیالات دس و د سبایه خلیات به دی حکه د سبایه
 صاحب گرام ^{میرزا} د رو سبایه خلیات دی او ددی احیالات به سبایه دیو رو سبایه سبایه قد
 سبایه د کیدی سبایه خلیات سبایه انشده سبایه دد او ددی سبایه سبایه سبایه
 شهر سره هم دی ۱۱ به سبایه ددی به سبایه کندر جاب هم ۱۱ یب بر شو چه ددی د

۱۱ قال الشيخ ابو یوسف فی معارف ائسی ج ۳ ص ۱۰۱ و خلاصه الکیدانیة رسالة صغيرة في مسائل
 هذه الصنعة من فيها من انواع حشرو غاب و غلطوات بنده ی بقرص و التوجیه و امنه و تسحب
 و محام و الحکومة و تحریر و تویها و مدح و لیلیا مسائل معیبه و مضغها لم یعرف حاله ان لم یعرف جرمها
 ۱۲ مرید تجاوزه الله عن ذنبه الکثرة و صفیه و ذل
 ۱۳ لاجل ان رو به اس عمده ^{میرزا} محمد ن در د ج ۱ ص ۱۴۲ باب لاسانه لی تشهد ایس اصابعه
 کلها و اشار باصبعه ای نلی لا ایدم رفی و رایه رانی بن حجر ^{میرزا} عدالتی ج ۱ ص ۱۸۷ باب
 ایس نلی مع اصابع ایس ایس و شقه الاوسطی و الاقدام هها ، ثم فیص من اصابعه و خلق حقه ثم فی
 صبه لم یبذخر کله یعدوبک ، و فی رو به اس الزهر عدالتی در د ج ۱ ص ۱۴۲ باب لاسانه فی تشهد
 کال بقدر اصابعه اد دعا و لا یحرکها رفی و رایه نحو خدی و ذل و ج ۱ ص ۱۴۱ و الاصابه سبایه فل
 حاما نسا من ما لها قلیلا و فی رو به عدله من الزهر عدالتی ج ۱ ص ۲۱۶ باب یبذخر
 اصابعه و کتبه رصع انیذیر علی لحدید و اشار باصبعه سبایه و رصع الاضافه علی اصبعه الاوسطی و عدله ی
 صبه لی رو به اس عمر ^{میرزا} و عدله بالاسابه و فی ایة ای حربه عدالتی ج ۱ ص
 ۱۸۷ باب نلی عن الاسارة باصبع و بنی صبح بشیر ان رجلا کان یسبح باصبعه فقال رسا

الله حمد واحد و محمد
 العبد المذنب سید اشرف جیهه الله معنا حادما ما لعلم الخدی و مولف

برہمن روایت کرتی دی (وھو فی عشہ من صاحب السی ۱۱۱۱ فی الروب الناس
 حضرت سادہ صاحب زبنا کرتی دہ چہ د حنیہ دیو ری وھم دی خود دی مسئلہ برہمن
 اویہ عدم بیوت سدھی خہ دیو بہ راختی (۱) لوبہ (۲) فصیح صانع (۳) حنیہ (۴) فصیح بالحاء بمعجمہ
 برہمنی معنی دہ برہمنی کرب و دلہ ہر ددی بہ برہمنی سرہ گوسو سرورہ پور ہندی خوشہ
 وہ عسوں حریفہ دہ (۵) حتی اذ قام من مسجدین کہہ ورلہع یدیرہ (۶) مسجد یسورہ ہر
 کہیں دی لکہ چہ مام برہمنی ہم برہمنی کرتی دہ دہ دی موضع رخہ یدیں د مام سدھی
 پتہ مسک دی بہ دی وجہ دفع بدین بہ اب کسی د حدیث مارت رہی سدلالہ سی
 کیدی (۷) قال یو عیسیٰ ہد حدیث حسن صحیح (۸)

مام برہمنی ۱۱۱۱ اگر چہ برہمنی و تصحیح کرتی دہ حوہ طحاوی ۱۱۱۱ (۹) برہمنی
 مجدسو دی تصحیح کرتی دہ داسی مفسر گ خونی دی خہ دھنی وجہ دہ (۱۰) دہ محمد
 سی عمرو سماع دحضرت برہمنی ساعدی ۱۱۱۱ (۱۱) ساعدی داسی محمد سی عمرو
 راقبہ د ابوقبہ ۱۱۱۱ (۱۲) سعادہ دی اویہ دی مکر سہ دہ دی سہو - پی کسی
 عبدالحمید سی حمیرا دی اویہ دی او حمیرا دی بھنوی سورہ مجیدیسو ددی جیروہ دہید کرتی
 پی اودحو بوہو ورکولی گوسن پی کرتی دی
 یہ دہ دی موضع د حریفہ کلام ہر طویل - پی خہ دھنی نقل کوسو - سہ صراہ سہ دی
 جکہ چہ مام سدھی ۱۱۱۱ سدلالہ دی حدیث مارت بہ تصحیح موفوہ دی داحسابوہ
 جواب پی تصحیف (۱۳) راداعہ

باب عاشر فی القراءة فی الصبح

دی حانی کسی حلوہ باب (۱) الھی بحرفہ جہانک ال تعمر لکاتبہ وہ الیہ ولیم من جمعی
 المسین - دمحتملہو موبحوہ کسی د قراب ہقدو موب سہ معلی دی یہ دی تقریب دیوہو
 بھہ - گر ہو اتفاق دی چہ بہ وجہ اویہ ظہر کسی طراہ مفصل - بہ عصر و عتبہ کسی
 لوباض مفصل و عرب کسی قصار مفصل بوسل مسور دی او دی کسی صل دحضرت

(۱) شرح معانی الآثار طبع مکتبہ الروضہ ج ۱، ص ۱۲۶ و ۱۲۷) باب جمعہ الجوس و الصلوہ کہہ

(۲) أخرجه البخاری فی صحیحہ (ج ۱، ص ۱۶۴) باب منہ جلمس فی التہجد من طریق محمد بن عمرو بن
 محمد بن محمد بن عمرو بن عطاء وھس فی سندہ عبدالحمید بن جعفر وھس فی سندہ دقر فی قتادہ و ۹ دکر
 عشرہ من الصحابہ والا ذکر رفع یدین عند الركوع وبعثہ وبعثہ او کتب زعمہ وصف بالقول عند الخفہ من
 معارف المؤمن (ج ۳، ص ۱۴۹) بضم یسو ۱۲ مرتب عمر عہد
 (۳) الباب المذكور (۴) فی القریۃ فی الظہر والمغرب (۵) فی القریۃ فی المغرب (۶) فی القریۃ فی المغرب

- ① در بعضی طریقی است که در آن حد و مکحول هر عبادت پس از عبادت است و این عبادت در بعضی طریقی است
- ② مکحول م بمعنی عن عبادت و این عبادت در بعضی طریقی است
- ③ بعضی کسب ع مکحول عن عبادت است و این عبادت در بعضی طریقی است
- ④ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ⑤ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ⑥ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ⑦ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ⑧ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ⑨ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ⑩ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ⑪ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ⑫ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ⑬ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ⑭ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ⑮ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ⑯ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ⑰ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ⑱ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ⑲ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ⑳ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㉑ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㉒ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㉓ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㉔ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㉕ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㉖ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㉗ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㉘ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㉙ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㉚ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㉛ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㉜ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㉝ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㉞ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㉟ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㊱ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㊲ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㊳ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㊴ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㊵ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㊶ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㊷ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㊸ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㊹ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㊺ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㊻ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㊼ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㊽ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㊾ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است
- ㊿ هر دو در آن کتب است که در هر دو در آن کتب است

کتابی است که در آن قطعی ج ۱ ص ۳۹۹ باب وجوب قراءه ام الکتاب فی الصلوة و خلف الامر سنی
 ج ۱ ص ۱۹۹ باب من ترك الصلوة فی صلوته
 ۲) کتابی است که در آن ترجمه محمود ج ۱ ص ۳۸۶ عن یزید اقصی کذا و معارف السراج ج ۳ ص ۲۳
 ۳) کتابی است که در آن قطعی ج ۱ ص ۳۹۹ باب وجوب قراءه ام الکتاب فی الصلوة و خلف الامر سنی
 ۴) انظر تفصیل الاضطرابات فی لفظ حدیث غبده بزرگ معارف السراج ج ۳ ص ۲۳ ای ۲ و ۳
 ذکر الموضع الجوری بمائة عشرة لفظ فی حدیث عباد بر الصالحین

چه کیدیشی و حدیث مبارک صلوات سریه سره یعنی سانی و به سری مویخوسو نسبی احادیث
مختار مستند و حواله در قرآن و حدیث و کتب الاسلام دی
و شواهد و غیره بود و در حدیث بوقلمون ^و روایت هم دی ^و به (ان رسول الله لسان
القرآن خلقی قالوا نعم فان فلا تفعلوا الا بما تحموا الکتاب) (۱)

فی نفسه ددی جواب دی (۱) چه دی به خود معدوم سری چه سرب له اب حدیث الامام علیه
سلی کریم ^و فصل اوگر حوسو په دی وجه حدیث مبارک و نسبی خلق دی په
کسی که دا اب نسبی سنی چه دی به په هر حال سرب و در حدیث الاسلام حواله تاسیست
دی وجه به د احادیث و حدیث دی سو دی جواب دی چه کیدیشی و حدیث مبارک
سریه سره معنی ای ابه سری مویخوسو کسی و حواله حدیث مسلم و حرر و به
در حدیث الاسلام دی

و سب دعای بوی و سب ^و حضرت بوقلمون ^و روایت هم دی (۱) چه (ان رسول الله لسان
القرآن خلقی قالوا نعم فان فلا تفعلوا الا بما تحموا الکتاب)

ددی جواب دی چه و دی کسی یعنی دی به سب کسی سبک بس یعنی رو
ضعیف دی و سب دی و دلالت به مویخوسو کسی و به په صلوات سرب سب دی محسوس
ار محمول کیدیشی

در افعوا و سره دی به سب سب هم معدوم دلالت سب دی حواله دی کسی یو دهم سب
روایت شده دی چه صحیح هم وی او صریح هم وی یعنی اول حواله ددی مستند احادیث
ضعیف دی و چه گویم و ابویه صحیح دی و به صریح دی به حاله د امراد به به حاله
د امام بامدی محمول کیدیشی و دلالت و دی حواله به مظلومات کسی کسی شی
ددی د سب مویخوسو دی (۱)

۱) آخره بن ای شبهه فی مصفحه ۱ ج ۱ ص ۲۷۴) تحت باب من رجعی فی القراءه خلف الامام عن هب
قال اخبرني خاله عن ابی قلابه مرسل و غریبه عید النوراق فی مصفحه ۱ ج ۲ ص ۱۶۶ تحت باب القراءه خلف
الامام و رقم الحديث ۲۶۶۶ عن الثوری عن خاله خذ عن ابی قلابه عن محمد بن ابی عاتقه عن حماد
صحاب محمد ^و (مرقوعا) هذا ^و لعل قال قال النبی ^و نعمکم بقراءون و الامام یقرء موقین نو بلان قالو له
یا رسول الله ^و انا لنفعل قال فلا تفعلوا الا بقراء احدکم بما تحموا الکتاب رشید شریف

(۱) سنی که ی بهی (ج ۲ ص ۱۶۶) باب من قال یقرأ خلف الامام فیم یجهر له رشید سرفیه عرب
(۱) فان الامامه العتبات ^و فی اعلام السنن (ج ۱ ص ۱۰۴) تحت باب قوله ^و و ان قرأه انقرأ
فانتم یقرءوا ^و (کتاب حدیث ابی قلابه) به اضطراب الاستاد و در ح مویخوسو
عنه

۱) من که ی بهی (ج ۲ ص ۱۶۶) باب من قال یقرأ خلف الامام فیم یجهر له رشید سرفیه عرب

(۱) فان ابی الحب فی حدیث ابی تظالم حسن الکلام فی برز القراءه خلف الامام ج ۲ و علامه السنن
ص ۴۷ (۱) باب قوله تعالی ^و و ان قرأه انقرأ فاستمعوا له و انصتوا ^و (ج ۲ ص ۱۰۴)

مجلس در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه

و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه

و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه

و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه

و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه
 و در حدیقه

که کوب وې، پس چا به وی ذکر کړې داسې موهو دې. ((رياده نفقه عفو له شانو
 په مېړه کې ده. حضرت قاده ^{عليه السلام} د ((وادي قمر - قصصه)) درې تې وني کړو دسې
 چې دغه د تې دې موهه د لاتفاق نه دې او د ((رياده نفقه موهه)) دغه دې سره ددوی
 په مصر نه دې. د حضرت موسی شعری ^{عليه السلام} په رویت کې ددې ریاتي نقل کړی
 چې سېحان یې مقرر د هم نه دې حکم چې د مصر من عاهر ^{عليه السلام} او د سعد بن من عروه
 د موهه ^{عليه السلام} ر

د قاده ^{عليه السلام} په دې ریاتي نقل کړو کې دسېحان تېسې مایعې کړې دي، په دې
 په کې حضرت شاه صاحب یو عجیب تحقیق بیان کړې دي چې دهغې خلاصه داده چې
 ابا جعفر امام لیوتم به ((والا حدیث مېت د خپور و صحابه کړم ^{عليه السلام} په موهو کې
 حضرت ابوهریره ^{عليه السلام}، حضرت ابو موسی شعری ^{عليه السلام}، حضرت بن ^{عليه السلام} او حضرت عیسه
^{عليه السلام} په دوی کې د حضرت ابوهریره ^{عليه السلام} و د حضرت ابو موسی انصاری ^{عليه السلام} په حدیث
 چې د و د قمر - قصصه)) ریاتي شته دي او د حضرت انس ^{عليه السلام} او د حضرت عیسه ^{عليه السلام}
 الا حدیث کې یې مې شته دي. د احمديو د تسبیح او غوره ددوی د اسم معلومې
 چې د حضور سې کریم ^{عليه السلام} د حدیث مارت دوه ځل ارشاد فرمېسې دي یو ((و د قمر -

الفرس لمار قطی (ج ۱، ص ۲۳۰) باب ذکر لوی صبی الله علیه وسلم من کان به امام فخره لایم
 د فرید اختلاف الروایات والنس الکبری مبتهلی (ج ۲، ص ۱۵۶) طبع داره المعارف حیدر اباد دکن
 باب من یترک تأموم القراة اشره فیها جهرا له لایم بالقراة-

امام د خطی و اهدام بهقی که چه عمر من عاهر او سعید بن ابی عروه و یس کې سالم بن روح
 صحف که حوکی دي او د مساحت سې د فیل اعینر که خولیل کوش کړې دي خو علامه سموی ^{رحمه الله}
 بآله النسخ (ص ۸۷) کېسې و مولان سرور ر خان مقرر صاحب ^{رحمه الله} په حسن کلام ج ۱، ص
 ۱۹۲ کې ددې مسک حوای وړکړې دي و د سالم بن روح روایت سې دین سدلال که خوشې دي
 شید اشرف سبلی.

دعلامه سموی ^{رحمه الله} په تعلیق سبلیق کې تحریر دی چې ((قلت ظفرت بصحیح دې عاده بوفیق الله
 فان وجدت له مناهجا اخر سببا تیسې قال حدیثا مهن من یکر اجند مایوری قال حدیثا ابو عبد الله عن
 عماره عن یونس بن جبر عن خطا بن عبدالله الوضی عن ای موسی لاشعری قال قال رسول الله ^{عليه السلام} اذا قرا
 لایم ^{عليه السلام} ردا قرا غیر لمصوب علیهم واصلین فی النظر ^{عليه السلام} النسخ ۱ ص ۸۷ باب فی ذکر القراة
 علی الامام فی الجهریة مرتب حفظ الله ورعاه))

۱ حضرت ابوهریره ^{عليه السلام} په روایت باندې د عراضی کېږي چې دې کېسې ((وادي قمر - قصصه)) ریاتي
 په کېسې ابوخلد احمد مقرر دې، نو او د حوهه د لاتفاق نه دې او ددوی نمر - مصر نه دې
 دسمه سانی (ص ۱، ص ۱۴۶) کېسې د سویل د قوله تعالی واد لراء الفراء ارج لاندې صحف دین
 سند انصاری چې کوم بقه دې ددوی متابعې کړې دي. همدغه اجه ده چې د مام معلوم به کله د حضرت
 ابوهریره ^{عليه السلام} د حدیث مارت د معجب نه دې کېسې نپوس وشو نو هغوی ابوهریره ^{عليه السلام} چې هو غندی
 سبلیق ^{رحمه الله} د حدیث مارت د معجب نه دې کېسې نپوس وشو نو هغوی ابوهریره ^{عليه السلام} چې هو غندی

کیست از آن کس که در غیر محض و در لایه کبد به آن نوبی کوم نسل کیدی شو چه ماه
هست که بگوید که کسی در آن روز و یستدگر گرتی دی و در مساله بی نفسی در حق
دموط بود و یسره صحیح دی

به بی حدیست با سر فاعل اعتراف کون چه دی . فاعلی است بر غیر الفاعل
بر موب الله (ص ۱) حمله دمام وهری (ص ۱) رح دی

ددی جواب دی چه و در که دا حمله دمام وهری (ص ۱) رسد وی با حمله ضاهره
مام وهری (ص ۱) حمله دمام وهری (ص ۱) عمل کند سر دگرتی و در یسره واقع
دده چه دا دمام وهری (ص ۱) در چه دی بیکه دا د حصرت سوهریه (ص ۱) فاعلی است
بود و د کسبی د این سر چه طریق کسبی ددی تصریح ده چه (و فاعل این سر چه

وحدینه فاعل معمر علی الوهری فاعل سوهریه (ص ۱) فاعلی است (و معمر حصرت تو به حصرت بی
حصری صدرج من الوهری (ص ۱) حمله دمام وهری (ص ۱) ددی ددی اصل هم د بود و د
واضح کسبی بیکه مام بود و ددی بی مثل کوی چه (و فاعل معمر و کسبی الوهری بیکه
معمر فاعل معمر است فاعل فاعلی است (ص ۱) حمله دمام وهری (ص ۱) حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی

مام وهری (ص ۱) حمله دمام وهری (ص ۱) حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی
حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی
ددی معمر و فاعلی است (ص ۱) حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی
حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی

حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی
حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی
حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی
حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی

در حاتم است بی عمه فاعل معمر علی الوهری (ص ۱) حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی
حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی
حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی
حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی حصرت سوهریه (ص ۱) حصرت تو به حصرت بی

۱۰ ص ۶۹ توك المقره ختمه لایعام فیما جهه فی
۱۱ ح ۱ ص ۱۲۰ باب من وی یقر بذا لم یقر

[illegible][illegible]

حضور عبدالعزیز کے نام سے
 حضرت عبدالعزیز کے نام سے
 حضرت عبدالعزیز کے نام سے

میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے کہ
 میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے کہ
 میں نے یہ سب کچھ لکھا ہے کہ

باب ما جاء في فضل الصدقة طرک رکعتیں

ابن حبان نے کہا کہ میں نے
 ابن حبان نے کہا کہ میں نے
 ابن حبان نے کہا کہ میں نے

ابن حبان نے کہا کہ میں نے
 ابن حبان نے کہا کہ میں نے
 ابن حبان نے کہا کہ میں نے

ابن حبان نے کہا کہ میں نے
 ابن حبان نے کہا کہ میں نے
 ابن حبان نے کہا کہ میں نے

ابن حبان نے کہا کہ میں نے
 ابن حبان نے کہا کہ میں نے
 ابن حبان نے کہا کہ میں نے

باب ما جاء في النوم في المسجد

که نام علی عهد رسول الله ﷺ (۱) در مسجد و کس نسبت (۲) در حضور او نشیند، اگر چه به سردی
به مسجد گیتی و ده کس مکروه دی (۳) حضرت امام جعفر علیه السلام حضور مردم را
در حضور مردم حرام میگرداند و در حضرت امام اسحاق علیه السلام حضور مسکون و غیر
مذهب در حضرت عبدالله ابن مسعود رضی الله عنه، حضرت عطاء بن یساف، حضرت معاذ بن جبل
و غیر مردم و راغی میگرداند به هم میخور دی (۴) کما فی عمدة القاری (ج ۲ ص ۸۴)
البته در مسجد و در مسافر دیناره توبه حرام و رکعتی دی (۵) علامه به هم حسی میگرداند
و مدینه دی چه مسافر لبره هم در نکر دی چه کلبه دی به مسجد گیتی و ده کند و در
اگر در مسجد گیتی دی او کپی که هر مانی چه (۶) و لاوی تا سوی الاعتکاف یحاج
مس (خلاف) در کبری شرح میبده ص ۶۱۲ او علامه شد می گرداند و در مسجد گیتی به
بسی کوی او حکم در مسجد او در مسجد دوایر و دیار و کس کوی چه کلبه در خانه مسجد
گیتی و ده کند و در دی هم دی - ستکاف بیت کوی او و دی لا شری به مسجد
بسی خه عبادت رکعتی با چه حد سی حوسه وی عهد دی و کپی (در مسجد ص ۴۴۴)
البته امام شافعی علیه السلام به مسکون کس نوم فی مسجد مطلق حرام دی چه
حضرت ابن عمر رضی الله عنهما در حدیث با به استدلال کوی تا سار علامه به وی علیه السلام به مسجد
مذهب گیتی نقل کوی چه مسجد گیتی او به کدل در صحاح صحفه ثلثه (۷) عرس
حضرت علی رضی الله عنه (۸) و در حدیث مسکون بن امیه رضی الله عنه (۹) و در صحفه کرم رضی الله عنه به سب

خبر و در وقت به عمر محمود کوی او حضرت ابن عمر رضی الله عنهما اگر چه مسجد به دو
در حدیث ثلثه که در به دو که به صحیح حدیث مدیف هم گیتی حدیث باب ۹ انف و
به (۱۰) هو ثاب اعرب لا اهل له، او علامه سوری علیه السلام مسجد دی به حوله به
حضرت سواد رضی الله عنه در حدیث مبارک نقل کپی دی (۱۱) چه (۱۲) سالی السی رضی الله عنه و تا سالی

که در روایت طحطه بن قیس عند ابن ماجه فی ص ۵۵ باب نوم فی المسجد فی روایت بیضا
بر ص ۸۴، ۸۵ فی النوم فی مسجد مرتب علی عنه طحطی
علی

در سوره متعطفه روایت حلیو ته به حلیو باقصی ملاش سوره ملاؤ بنو مرتب علی عنه
کفی فی روایت سهل بن سعد عند البخاری فی صحیفه (ج ۱ ص ۶۳) باب نوم فی بوحال فی مسجد
مرتب علی عنه

باقصی ملاش سوره حفر به رده و متعلق روایت ملاؤ بنو مرتب علی عنه

ج ۱ ص ۶۳، ۶۴ باب نوم مرجاه فی المسجد
علامه نور الدین هیشمی علیه السلام به مجمع برواند (ج ۲ ص ۲۱، ۲۲) باب نوم فی المسجد و البسی
البسی و البسی در کپی دی چه (۱۳) علی استاء به برید ال باقر القاری کتاب یعدم رسول الله ﷺ فی شرع

باب ما جاء في النهوض في المسجد وانتظار الصلاة من القليل

لا يزال أحدكم في صلاة ما دامت ينظر لها حافظ من حذر في قطع سائر کسی
فصلت مدینه دی صریحاً در این مورد که هر کس در نماز ایستاده و منتظر نماز باشد و کسی
و گری و در آن موقع که بخواهد نماز کند و کسی در آن وقت که بخواهد نماز کند و کسی
طلب کردی و علامه حلی در این مورد که هر کس در نماز ایستاده و منتظر نماز باشد و کسی
فصلت در هر قسمی که منتظر نماز باشد و کسی در آن وقت که بخواهد نماز کند و کسی
و در کتب و در این مورد که هر کس در نماز ایستاده و منتظر نماز باشد و کسی

باب ما جاء في النهوض على الضم

عنه امام برمدی در این مورد که هر کس در نماز ایستاده و منتظر نماز باشد و کسی
فصلت مدینه دی صریحاً در این مورد که هر کس در نماز ایستاده و منتظر نماز باشد و کسی
و گری و در آن موقع که بخواهد نماز کند و کسی در آن وقت که بخواهد نماز کند و کسی
طلب کردی و علامه حلی در این مورد که هر کس در نماز ایستاده و منتظر نماز باشد و کسی
فصلت در هر قسمی که منتظر نماز باشد و کسی در آن وقت که بخواهد نماز کند و کسی
و در کتب و در این مورد که هر کس در نماز ایستاده و منتظر نماز باشد و کسی

باب ما جاء انه لا يقطع الصلاة الا لطلب والحيار والبراء

((ادخل الرجل ولبس بن يديه كما حره لاجل او كونه مطلقاً لرجل قطع الصلاة الكبر
الاسود والبراء والحيار))

امام حمدی در این مورد که هر کس در نماز ایستاده و منتظر نماز باشد و کسی
فصلت مدینه دی صریحاً در این مورد که هر کس در نماز ایستاده و منتظر نماز باشد و کسی
و گری و در آن موقع که بخواهد نماز کند و کسی در آن وقت که بخواهد نماز کند و کسی

طلب کردی و علامه حلی در این مورد که هر کس در نماز ایستاده و منتظر نماز باشد و کسی
فصلت در هر قسمی که منتظر نماز باشد و کسی در آن وقت که بخواهد نماز کند و کسی
و در کتب و در این مورد که هر کس در نماز ایستاده و منتظر نماز باشد و کسی

احمدی و او بگوید که هر کس در نماز ایستاده و منتظر نماز باشد و کسی
فصلت مدینه دی صریحاً در این مورد که هر کس در نماز ایستاده و منتظر نماز باشد و کسی
و گری و در آن موقع که بخواهد نماز کند و کسی در آن وقت که بخواهد نماز کند و کسی

۱۶ حارای توحید او تکبیر و کمال بحسب دالک لفظی جل مع العصر ۵ روح دانی چه بحسب به پس مختصر
سی کریم کمال بولود ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم و و حیو تصور و تصور کسی ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم

۱۷ مثل کسی و قعد دسی ده چه دجل لی لفظ به روح مختصر سی کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح مختصر
سلطه معروف بحسب لفظی الا کسی و کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
محد سی کسی مختصر سی ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
۱۸ سکریم دی - موضح مطلب داری چه دجل لی به پس و بحسب موضح دعار ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم

۱۹ تم به علی قوم من الامصار و هم ر کج ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
مع رسول الله عزک و نه قدر چه ی الکعب و ر کج ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
و نه ص ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
حیل حانی ساند و ر کج ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
خویش و اوان ص ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
سوی و و موضح ص ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
و نه ص ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم

۲۰ ساند به ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
دی مختصر نو دجل لی به چه دجل لی به ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
و نه ص ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم

۱ و کال قدیم سی ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
لصالح عند ختمور ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم

۲ روی بن مردویه عن من عم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
بوسنی تفسیر اس کثیر ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
فلسفی نفس و جهک فی لسان رقم لایه ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
رسول الله علیه اسم حبیب مقدم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
اس فی الصحیح لایه جعل دالک لی ص ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
القطان و ان ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
القرنة مرتب علی عنه ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم

۳ کال رویه الباب و رویه الی ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
السماء من الناس ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم

۴ و یختص ان یكون غنر العمل به کوره من جعل لمصنعه مذکوره او لم یقال لی خطا عند التحويل بن ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم
متم فیه الله عم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم ۱۶ ص ۱۶ بحسب موضح کریم

حضور محرمی محفل صریحاً فرموده و فرموده شود که سرای امام به محکم کبیری نایب دی سودهعه صریحاً مطلق
دست دی و که یوسری ته صریحاً دو ر کبیری - معمود شو چه د - ح د امام : ح د محافل و دی
دعهه صریحاً به هم فاسدسی خود صریحاً به یس و ربه معمود شو چه دده ح علقه و ر به صریحاً کبیری دجا
د امام در ح به مخالف و و ح و بولو صریحاً و شو - چا صریحاً هم فاسد به شو و و سری عاده و احب
گداشی د لاجار تن ۲۹۲ ح ۱

و من حدیث باب کسی که صحابه در مو منفرد صریحاً او کرد و د صریحاً صحت ظاهر دی و نه صریحاً
سره صریحاً و کرد و صریحاً کل و حل ما عی حیه) مطلب دی چه محفل و کس و مختلف صریحاً
رج کر تی و د بود حدیث باب محفل و د وی چه دی به د امام د محافل علم و ستر شوی و هر حال
باب شعبه خلاف صریحاً چه صریحاً دده و حب گری و را حدیث مبارک که چه شعبه صریحاً
و چه صریحاً دی چه صریحاً صریحاً ۱۱ صریحاً ۲ کسی دده د صریحاً صریحاً صریحاً و ح
د ن د ر فطی ۲ کبیری هم بود سی ح باب مبارک د صریحاً حابر به او بن مردویه کسی د صریحاً
اس عبادی به به هم صریحاً دی ۵ اگر چه بول حدیث صریحاً دی خود بول به صریحاً عبادی
غایبها بولو فتم و حه الله ددی باب مبارک صریحاً کبیری بول د هم دی چه اسناد ضعیف است بر

(ص ۱۵۶) در ضمن طبع دائرة المعارف نظامیه حیدر به دکن هند سن ۱۳۲۶ هجری . حدیث
ابوداود فی حدیث (ص ۱۵۶) بن سعید ابو یزید و عمر بن قیس قال قال عطاء بن عبد الله بن عامر بن
ربیع عن ابيه قال اظلمت له وسحرة في سحره واشتبهت عيب نبيته فقصي كل رجل مما حياه غلب ان نقصا
قد صبي بعز القبة ونقص قد صبي القبة فدكر ذاك امرسون الله فقال مصت صوبكم وثرث فایف بولو
الصور حه لله (فی حدیث عامر ایچه اندوی) رشید امیرف اخضر و الطی

ح ۲ ص ۱۱ ح ۱۱ : باب استعین بالله باب استعین بالله بعد الاجتهاد ، مرتب
(ح ۱ ص ۲۶۱) کتاب تصامم باب الاجتهاد فی القبة وجوار البحری فی ذلک ، و آخر حدیث الیهی یطال
به البکری ح ۲ ص ۱۰ ، تحت باب لاجتلاف فی القبة شد البحری و تحت باب استعین بالله بعد الاجتهاد
ص ۱۱ مرتب عی عنه

۱ قال تلامذه البری و له حدیث ابن عباس فی المؤخر ح ۱ ص ۱۰۹ ، سند صحیح عن ابن مزیه
کذا فی المعارف سن ۳ ص ۲۸۱ مرتب عی الله عه

۲ احمد سنن دی باری کبیری و ر و بت د صریحاً معاد بن حل به هم صریحاً دی چه (لای حیه مع لایه
الله عی فی يوم عی و سمر الی غیر القبة فقال لدریعت صدقکم عیها بی الله عز و حل قال الیهی ۳
انصرای فی الاوسط و به القبة و اید البرهیم ذکره بن حبان فی الثقات و اید ثور بن یحطان (جمع بولاه
ح ۲ ص ۱۵ باب الاجتهاد فی القبة) مولانا بوری معارف المسج ح ۳ ص ۳۸۱ ، کسی دی حدیث مبارک
دره کسی تحریر فرمودی چه ۱ نکاد بکوب هند ، احسن ماورد فی اباب ، ۱۲ رشید شرف عی عنه

چرخه دا غلبه یوی بو حله دا حکم دی چه موخی دی موخره کرې شی بو سو ودا ۱ کسی دحضرت
جابر علیه السلام مروی دی چه لا توخر ۱ انصوة لطعام ولا لغیره کد جبر پد خد صاحب
صاحب وی بو په صورت سادی نه معمول وی چه کله د خو اک اشتها و موره نه وی چه د صوبح صوبح
توب کرې و حضرت گنگوهی سره فرمایینی دی چه صحابه کر مو نه ویر کم خو اک کو سو به نه ویر
اشتها نه تی هم راند و و خو اک نه نه در پوره کینل بو س صبا صوبح حلقو نه صحابه کر هم سادی
لس کون چه کله خو اک محکمی کجود وی شی بو س هفتشه موخی مبر کرل نه دی بکر
صوبح هغه ۱ حب کسی موخر کو بکر دی چه کده شها و موره ریانه وی چه موخی نه رده نه کینر او
ان سه ۲ بی ریه کسی وی لخواک بد بی حس ۱۶۴

باب من رزقاً فلا یومهم

من رزقاً فلا یومهم ۱ همدی معنی حدیث رسول سر شوی دی ولا یوم ۲ الرزق الی مطلبه
۱ و رزی حاصل د رزق خو دل دی چه د صاحب سبب برسد و هغه محکمی کرې بو هم دی حدیث
حدیث یوسف علیا کر مو فرمایینی دی چه سربعت کسی ولی بالاقامه چه گوم رزق ساد شوی سی
چه و علم بیاد و غیره صاحب سبب او اقامه مسعد ددی نه مسستی دی یعنی صاحب الیب و
صاحب سبب رزق کسی د صاحب رزق حدیثی اگر چه مقصد سادو کسی و بادت مقاصد موجود
وی په دی شرط چه صاحب الیب کسی د صاحب سبب سبب سادی می بی که صاحب الیب خاریت
ور کرې بو ذاکرو فقها کر مو پید سرد رانر هم صاحب کو سو شی حدیث حدیثی که صاحب الیب
حدیث ساد کسی ظاهر حدیث سادی عمل کون او فرمای چه په دی وجه بی صاحب حساب و کر و چه
د صاحب سبب خاریت سره اگر چه دوم هم صاحب کولی شی حدیث حدیثی که صاحب الیب
معه ویری چه صاحب الیب صاحب و کرې و نه سبب و نه سبب الی اعلم

(ح ۱ ص ۵۲۷ و ۵۲۸ باب دا حضرت انصوة والعشاء ۱۲)

(۱) شرح الیة کسی روایت دشان مروی دی چه لا توخر انصوة بطعام ولا یوم مشکوه لصاحب

(ح ۱ ص ۵۲۷) اخر لفصل الثانی من باب اخلاصه و فصلها ضرب و ده الله خلق و علمه

(۲) دحضرت گنگوهی دکلام تانند داسوداود شریع ح ۲ ص ۵۲۸ باب ۱ حضرت انصوة والعشاء

نه کیوی عن عبد الله بن عیبه بن عمر قال کنت مع بنی رمان بن النبی بنی حب عبد الله بن عمر فقال

عبد بن عبد الله بن ابریر اننا سمعنا به یوم یاءه عشاء قل انصوة عشاء عبد بن عمر و یحک ما

عشاء هم ۱ امره کان مثل عشاء بیگ و بیست عود الاطعمه ساد کر کثیره حتی لا یترعو مه الا

تراغ انصوة بدل المنجهر ح ۴ ص ۲۴۸ طبع سهار سیر و نید سرب عفی عه

(انظر جامع ترمذی ح ۱ ص ۵۴ باب من احسن الاقامة فی حدیث فی مسعود الانصاری ۱۲ ص ۱۲)

باب ما جاء من أم قنوما وهم له كارهون

(عن رسول الله ﷺ ثمة رجل من قنوم وهم له كارهون) حدیث باب حکم به قنوم صورت کسی چه خلق یو امام لره دره دیدن یو جلیل یو قنوم و حقی به یلان یو حرمی به و حده به حوسوی خو که دهری با حوسوی و حده دیوی عده ابوی یو یو را حنم به دی که صرح صرح به فی ابواب ح ۷ ص ۹۹ د س ملاء علی لاری د هم بیگلی ی چه که با حوسوی کی بعضی لرا دی یو عسریه د عسریه یو اگر چه حده یو حرمی دی بعضی حصر ت و تلی دی چه د عسریه به اگر به وی حوسریه دی به فرد د عسریه کره یو واکریه دی حکه چه د جهل د اکثریت هخ عسریه شد دی یو و الله اعلم بالصواب

باب ما جاء اذا علی الامام قاعدا مقلوا قعودا

(عن رسول الله ﷺ عن فرس فجحس) د حنن معنی د حرمی به حورگنل اسر د اردو یو یو نه معنوسین چه دده یو دسی ایخ به حورگنل د ابود و د رانی به معنوسین چه دده یو دسی یو ح حورگنل و حافظ یو حان لرمایی چه د و قعد دی لحدی کن د حرمی ده

به دی دلفه، کر موافق دی چه امام و مسرد لره فرجس مریح به قعد د کول نعم د عسریه به صحیح به دی او به دسی صورت کسی به دده عویخ به کنی البسه که امام د عسریه به کسی وضوح - کوی بود عسریه یو اند دده دطریق به به کبی دمه که مو خلاف دی او دی به د کبی دی قول مشهور دی

① امام مائل ﷺ مشهور قول: تی چه د قعد امام صدا - په هیچ حال کنی حشر به ده په دسه به بدولاد - نسته که معتقد هم معذور وی و او به دسی یو حقه سبی امام سبی اند - کنونی سبی رواه ابن القاسم که فی س رسید د ملک امام محمد ﷺ به هم مسووب یو بیبا امام محمد، اس الدسم او کمر و مالکسم حور د معنوسین د معنوسین به صورت کسی هم قعد - امام یقن الدسم به مکرره بیگلی دی سکه معنوسین مالک یو حور دی هم د عسریه حور قابل دی امام مائل ﷺ د حدیث یو و حقه مسووب سبی و دمه شمعنی ﷺ به معنوسین یو مسرد اسدال کوی چه کوه مسرد مریو ده (لا یسوس حدکم رجل بعدی حالما)

(رج ۱ ص ۸۸ ۸۹) باب ۶ امام یقن من قعود

۱ کدال مغارک السن (ج ۳ ص ۴۱۶) بحال فتح الباری (ج ۲ ص ۱۲۹) مرئب

۲ معنی عباد رواف (ج ۲ ص ۴۶۳) رقم حدیث ۴۰۸۱ ۴۰۸۸ باب هـ یو الرحان حالما ۳ انداز لفظی ایضا له نسته ح ۱ ص ۳۹۸ ر ل ۲) باب صوره حرمی حالما ۴ حدکم بعدی حالما - مرئب -

با رجوع به یو هم در سبب و حصول بی گرمی که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
کسی حصول بی گرمی که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
قد آن گرمی و در آن وقت که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
وجه و حدیث است و در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
مریض و در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض

په دی در حاشیه و در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
عطاء و در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
گرمی که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
استیفاء من امری و در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
قیام و در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
رانی و در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض

در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
بدن که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
کسی حصول بی گرمی که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
دی و در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
چه صحیح است که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
مستوی و در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
جود مریض و در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض

با در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
مریض و در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
مشهور و در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
دی و در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
واقع و در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض
نشان دهد و در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض رخ داده و گفته اند که در این مریض

(صحیح بخاری ج ۱ ص ۹۵ ۹۶) کتاب الاذان باب الاذان فصل الامام یوم یوم و صحیح مسلم ج ۱
ص ۷۸ ۷۹) کتاب النکاح باب النکاح فصل الامام اذا عرض به نكاح مریض و صحیح بخاری ج ۱
مرتب علی متن -

(ج ۱ ص ۵۵۸ رقم الحدیث ۴۰۷۸) کتاب الازواج فصل الرجل یطلب مریض علی متن
(نظر من یزید ج ۱ ص ۸۹) باب الامام یضی من قعود
کتابی معارف السنن ج ۲ ص ۲۲۰ با حاشیه تدریس از وی در مریضی و نکات ج ۱ ص ۸۹
باب الامام یضی من قعود

تاریخ و دیوانی قاضی قضاوت (تاریخ و دیوانی قضاوت) و حکومته در تصریح هم شده و در آنجا که

[illegible]

کتابخانه "آرکائیو" میں

[illegible][illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد
الذي جاء به الهدى والبرهان
والعقيدة السليمة
والله اعلم بالصواب

باب الرابع في أن يكون المصنف في المصنف في المصنف

[illegible]

١٤
٢٣

۱) سید حسینی دودخ ۱ ص ۱۲۶ باب ۱۸ فی صلوة بعدی - حصص بوهریه
روایت دیگر گوید که سید حسینی در صلوة صورتی گویا : **یا حیدر حسنی** میخواند
الله تعالی تسبیح سرخاں یعنی فی الصلوة و تحمید الله من الله فی صلوة بورد خیم احمد
الصلوة حم دی حدیث است در سوره کسری هم بود در فرموده حدیث **یا حیدر حسنی** که در
و احادیث غیره یافت میشود : **عسی می یو** هم تلاوت میکنند و حضرت امام موسی کاظم علیه السلام
گفتی که در دی حدیث است در سوره کسری هم بود در فرموده حدیث **یا حیدر حسنی** که در
است. م ۳ ص ۱۴۰

الموسم الثاني لانتاج ٩٠٠٠٠ طن ٢٢٠٠٠ طن لانتاج في بقية

۱) معاویہ ج ۱ ص ۴۶۰ کسی ذی رتبہ کسی حصہ سے عند نہ ہو محمود علیہ السلام مروی دی چند صلوات بود علی و ان ای ای (علی) ان فی صلوات شمالا در پی صلوات درم هم در حلقه و صفت راجح معروضی شہداء شریف علیہ السلام و بر بدیدہ فہم الی استغفار صلوات علیہ و آتہ و سلم و بر بدیدہ و لا ملأ للکفر الجمع من

مهری را به یو مشهور اسکل ده چندی در مفسرین باره کسی نه - و مفسرین باره کسی
 که در مفسرین باره و مفسرین می نوشته که در علی نقیاس از سو ۱۵۰ باره و بعد مویح
 کون جابر به دی ((لکیم ذکر صلوة فاعلم)) و که مفسرین جابر علی لقبم به دی سو
 ده و شصت مویح کون ده حر از ثوب کسی ذکر کسی به دی نکه دجهو مفسرین باره
 چه مفسرین ته پورا حر ملاوسری و که در حدیث مبارک به مفسرین معذور مفسرین شرب
 مفسرین (صلوة فاعلم) هیچ مفسرین به پای کبری حکه چه به ملائسه مویح کون حر معذور
 مفسرین باره هم به دی جابر به دی سو ۱۵۰ دجهو مفسرین به دی مفسرین مفسرین به دی مفسرین
 شکر سینه دی حکه چه عده مفسرین به ملائسه جابر گر حوی اگر چه مفسرین مفسرین به دی
 ری حر کسی حصص به صاحب و مفسرین مفسرین به دی حکه مفسرین مفسرین به دی
 ① بوقعه به نیم و مفسرین مفسرین به دی مفسرین به دی

② دویم عده به دی حر وی خوشحالت مفسرین و نکلف مفسرین به حدیث مفسرین به دی
 سوم بار دی از مفسرین دای چه کوم مفسرین به سحاب مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی
 فب بر مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی
 نصف حر به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی
 بلکه مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی
 صورت کسی چه ده ته ثوب ملائسه مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی
 دی به ملاوسری اگر چه به نیم به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی
 به و مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی
 دی بوجه تفسیر به مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی
 الیه مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی
 چه حدیث مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی
 صحبه کرام مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی
 چه حدیث مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی

باب ملخاء من کراهية النذر من الصلوة

(من رسول الله ﷺ عن الصادق عليه السلام) و در بیان مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی
 با رومال و غیره بچیل مفسرین و که کبری ده لاندی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی
 چه به یز حابه کسی چیل حر داو مفسرین و ملائسه به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی
 کمر و سجد و مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی
 چه به مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی

(و که به مفسرین معذور مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی
 سینه دی حکه چه ده به هم بود ثواب ملاوسری مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی

۱. حر ۱۹۱۹ فصل صلوٰۃ الفایم علی صلوٰۃ الفایم
 من طریق من مویح علی مفسرین نظر مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی مفسرین به دی

... کسی که در حق او شک است و در حق او شک است و در حق او شک است ...
 ... کسی که در حق او شک است و در حق او شک است و در حق او شک است ...
 ... کسی که در حق او شک است و در حق او شک است و در حق او شک است ...

... کسی که در حق او شک است و در حق او شک است و در حق او شک است ...
 ... کسی که در حق او شک است و در حق او شک است و در حق او شک است ...
 ... کسی که در حق او شک است و در حق او شک است و در حق او شک است ...
 ... کسی که در حق او شک است و در حق او شک است و در حق او شک است ...

باب ما جاء في سجدة السجدة

... کسی که در حق او شک است و در حق او شک است و در حق او شک است ...
 ... کسی که در حق او شک است و در حق او شک است و در حق او شک است ...
 ... کسی که در حق او شک است و در حق او شک است و در حق او شک است ...
 ... کسی که در حق او شک است و در حق او شک است و در حق او شک است ...

... کسی که در حق او شک است و در حق او شک است و در حق او شک است ...
 ... کسی که در حق او شک است و در حق او شک است و در حق او شک است ...
 ... کسی که در حق او شک است و در حق او شک است و در حق او شک است ...
 ... کسی که در حق او شک است و در حق او شک است و در حق او شک است ...

صورت کبکی که فی حدیث دین السیدین و وجهه گویند صورت بونو کبکی و حضور س
 کریم علیه السلام به هیچ راست نه دی. همدی در صام با فعی علیه السلام و مسکن مضائق نسل سلام با سعده
 دی و صام سخاوتی معصوم هم دعه ری. سه کومر صورت بونو کبکی چه و حضور س کریم
علیه السلام به هیچ راست نه دی همدی حعه و امام هادی علیه السلام مطبوعه ۱ لقاف با فعی و السلام
 با نبال و سدی عمل کوی بهر حال به ثلاثه ر خه به خه صورت کبکی و سعده شهر من
 سلام لاس دی و حضور امام عظمی علیه السلام به هر صورت کبکی بعد سلام با سدی
 عمل کوی و دعه ری و به دهی کبکی و چه دی گویم علیه السلام به نسل سلام و بعد سلام
 دوازه طریق با سدی ری ۱ و ثلاثه در صحن اقصی دین

و آنچه ثلاثه استدلال و حضرت عده نه این جمله حدیث باب ری چه دی کبکی و حضور س
 کریم علیه السلام دقعه و سی به پای کدر به و حدیث نسل سلام سعده کبری و ددی به ثلاثه
 حاصو و لاس لاندی سعده

① به ربوبی باب و باب ه جاء فی صحفه شهر بعد لاله و بکلام ۱ کبکی و حضور
 عده سدی سعده علیه السلام دعه ری و سدی علیه السلام صلی الله علیه و آله و سلم به ازید
 بصوره ام سبب لاله سعده سعده سعده و فی ابو موسی حدیث حسن صحیح

② درمندی به سدی به تلو صحاح به ۱ کبکی دعه ری به سدی سعده علیه السلام به مرفوع و سدی
 دی چه (و د ملک مدکم فی صلوة فایجر لاهو و فیتم علیه م یسلم یسجد مملوین
 البسط نبیخاری)

③ به (۱) اسود و د او به ۱ اس ماحه کبکی و حضور توبن علیه السلام به مرفوع روایت ری چه
 لکن سهو سعده سعده سعده ۱ به دی د عراض کبکی چه حدیث مد به اسماعیل
 عیش ری چه سعده ری و دی خوب به دی چه اسماعیل س عیش به حدیث مد به اسماعیل
 دی و ددی به کبکی محکمی د قول فیصل یسر شوی دی چه ددی و باب به حدیث مد به
 مقبول دی غیر حدیث مد به او حدیث مبارک ددی و عید لاس عید مد الکلاسی به
 و باب کبکی دی چه حدیث مد به دی و به دی و حدیث مبارک مقبول ری

(جامع برمندی ج ۱، ص ۶۸، باب ماحه فی لرجل یسلم فی لکتمی من نظهر و العصر)

(نظر صحیح بخاری ج ۱، ص ۵۷، ۵۸) کتاب الصلوة باب التوجه نحو القبلة حیث کان المصلی

مستم (ج ۱، ص ۲۱۱، ۲۱۲، باب التوجه فی الصلوة و السجدة به و السجدة سالی ج ۱، ص ۱۸۱)

کتاب لسه باب التجر و لسن لای داود (ج ۱، ص ۹۶، باب اد حنی خا و اسر ای ماحه

ص ۸۵) باب ماحه فی سجده بعد اسلام و خید اشرف علی عده

(ص ۱۴۸، ۱۴۹) باب من یسجد و یشهد وهو جالس

(ص ۸۵) باب ماحه فی سجده بعد السلام

② پسر (پسر بانی و پسر) اسود و د کبیری د حضرت عمدا له پسر حضرت ^{والتوفی} ^{المراد} مروی دی چه د قاس قال رسول الله ^ص من ضل فی صلوته فلیجهد لیجدین بعد یم یسلم))

② نه برمدی (۷۱) کبھی رو مسو پہ باب صحت فی (امام بیہقن فی الرکنین سید
کبھی دھتھہ نہ شععی ^{الکفر} رو یس بر شوئی نہ چہ را قال علی یس ^{الکفر} سبہ فی سبہ شہقن فی
الرکنین شمسح یہ نفوم و سح فلما قضی صلوتہ سلم ثم سجود سجدة لیسہو و هو جانی م
جذہم ن رموز اللہ فعل ہم علی مدی فعل ((چہ دی رو یس کبھی ہم دسجد سہر بعد
السلام بصریح ۵۵

۵. حضرت دو لیدنی ^{نشان} ۲، په واقعه کې چې هغه د حضور سې کریم ^{علیه السلام} عمل د سخته
هو بعد السلام خو له شوی دی. لکه دې واقعه کې د اباغ مری دی حد (۲) فصلی
التي حریر م مسلم م کسر فسحد خ (۲) د احب موبه ری احاد شو کې قوی حدیث هم
شه دی (۱) بعضی احادیث هم . دی په حالات آینه دغه سره صرف فعلی حدیث دی چه
کوم به جوړ محمول دی . به دی وجه د احب موبه دلائل به د حج رن او د حضرت عبد الله
بغله ^{علیه السلام} د حدیث ب ب جواب د دې چه د په بین د جوړ محمول دی و د هم کیدی شی چه
دی د فعل نسلا م به مراد هغه سلام وی حد که د سخته سهر به رویت د شاهد لوستو به
حر کې کیری

و بقول راي الشافعي هذا لا يمسح لغيره من الاحاديث و بعد كراي آخر فعل النبي صلى الله عليه و آله
 كمال على هذا)) و دي مصدق دي چه دامام شافعي عليه السلام به رد بعد السلام روايت مسوح
 ني راعه دي ديوره د حضرت عبيد بن جراح رضي الله عنه حديث نام مسوح كيري
 هو مسوح دعوى صحيح نه ده محتاج د دليل ده و دله هيخ دليل بشه گر چه نام
 شافعي عليه السلام مسوح نه دليل كسي دامام رهري عليه السلام قول نقل كړي دي " چه)) مسوح قبل
 السلام)) د حضرت سي كريم عليه السلام آخري عمل وو خو دامام رهري عليه السلام د قول منقطع دي و

١ ج ١، ص ١٨٥) باب الفجرى كتاب المسجود،

١ - ١ ص ٩٤٨ : باب من قال بعد التسليم -

٢١٠ ص ١٤٨ باب في قال بعد المصنوع
٢١١ ص ١٤٨ باب في ما جاء في الرجل يمشي في الظهور والعصر

۲۱. مدنی ج ۱ ص ۷۸ باب فاحشاء فی الرجل یسلم فی البیت من قبل من یسکن
عن الزهری قال سجد رسول اللہ ﷺ سجدة فی البیت فیسجد فی البیت من قبل من یسکن

جانبہ دنیامہ ابوبکر حارمی شافعی مکتبہ پہ کتاب الاعجاز فی بیان الماسخ و المنسوخ من الانوار حصہ

۱۸۱۰ باب سجود الوضوء بعد السلام و الاحناف فيه ، لا يدي امام رهري و كذا دمد كور قول نقل موقوف

پس چه متکسبی از شایسته فرمائی چه در هر طریق انصاف را نفی آن

الفرد لقطع لا يقع معارض لاحد وث كتاب واحد معارض لاحد وث غير معلوم برونه مرسله صححت
ال كتاب لاجل صحته الفصحة معارض غير ان تقدم بعضها على بعض غير معلوم برونه مرسله صححت

والاقتداء بحل الاحاديث على الوجه وجوه الامور

رواية عن الأحاديث عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم

و دي نه علاوه د جسي بن سعيد قصص بنسب مطابق د امام زکریا علیه السلام مراد منسوبه د
 (١) دي په دي وجه د دي نه د نسخ بدلالي نه شي کوي

باب طحا في حجة السنو بعد السلام والكلام

٢ ان بي عليه السلام على الظهور وحال قليل له ريدى الصورة ان حسب ، فسجد مساجدين بعد من
 (١) سلام

د دوه عيني فاسل معادى يا د حبه د كلام في صورة حه حساب دي و مسامى
 الله سبحانه بعد باجر با شا الله . و يمه مسنده ده كه يو سري - حلورم . كهات نه و راج
 شى او پيغم ر كهات دي سره بو دى كړى يو دي را و سي موبه دي يو - اجه دي حضور
 ر كهات كسي په قدره د مسند با مسامى سو يدي ميو - كسي په انفس دده موبه صحيح
 دي و يه دي كسي د چا هم خلاف مسه دي دويم د صو بدي حه دي نه حضور كهات
 مالكن باس نه وى په دي كسي خواتو دي ر حاتو نه سر دى په دي صورت كسي
 موبه عرض پاي شو بلكه معي نه سو و ده نه بگ دي حه يو كهات و رسه بى يو خاني
 كړى يو د ملو بعد د نه سپړسى ، البته بلكه به سر دى صورت كسي هم مسنده نهو كاني
 ده و د موبه قيصه نه د انسى

د حضور اب د حديث باب نه اسناد ال كوى حه نه دي كسي حنم مى كړ يم عليه السلام په حضور
 كسي باجم كهات كړى و و يه مسجد سلوى كفا كړى و و و حه د و سى چه بعد
 حره په تفق عرض ده په دي وجه د سر نه صورت كسي د لريصى ان كولو خه سول
 كيدي سى ؟

سا بر خو چه د حديث باب نه مى دي مو دي يا به لبي حه د و سى چه دي كسي حضور سى
 كړيم عليه السلام په قدر د مسند باس نه و

خو په دي دا سكال دى چه يو (٢) و يه كسي د تصريح ده چه حضور سى كړيم عليه السلام په
 حلورم ر كهات نه و و باس بلكه بيع پيغم ر كهات نه د پ سدى و

ددى حوات حضور باس نه حه د و ر كړى دي چه د دي نه يه په الفاظو كسي د دي معي
 خيالى مسه چه حضور سى كړيم عليه السلام د سلام د يوه نه و و باس بلكه قعد سري سى او كړه او
 پيخور كهات نه د ريدى د ناوېل اكر چه بعينه دي حه دغه حوى و و حسب پييس نظر
 د دي نه معر قينونو نه معر د چاهه مسه دي و ش علم با حضور

باب ما جاء في التسعة من سجدة السنو

(١) ان النى عليه السلام مى هم فسه مسجدين ثم تشهد ثم سجد

(١) كذا في معارف النسب (ج ٣ ص ٤٩٩) بعلامه خطيب في الكفاية -

اچه په معي كسي د الفاظ مروى دي چه (١) فسه لى اربعة و م بلس حق على خامسة : ذكره المحقق
 في عمده القارى ج ٢ ص ٢٩٩ بلفظ الظهور ، لمنظف من معارف النسب (ج ٣ ص ٤٩٤) بضم
 غمب على عه -

واجب است و دلایل دی حد در مساجد شهر به سن مسجد هـ و مثل یکدیگر دی او سلام هم
 بر پدر یکبار دی و بعضی حضرت صاحب به گرام رحمته الله علیه بر مسجدها رحمته الله علیه بر سر بیاض
 و عسره و دی حری قائل دی چه مسجد شهر به پس به مسجد به و سبکی گیرن لنگ بر به
 سلام اگر خوی بعضی حضرت حضرت اس رحمته الله علیه حضرت حسن عسری رحمته الله علیه حضرت
 عسری رحمته الله علیه حضرت طایوس رحمته الله علیه و عسره و دی قائل دی چه مسجد شهر به پس به مسجد
 به سلام ردوی به سرد مسجد شهر به پس به مورخ بحبله حدیسی شهر حال حدیث داب
 به بود و احوال خلاف حدیثی به دی و حد جمهور و احبار گری دی

باب ما جاء فی سبک من الیاده والنکاح

از حدی حدیتم پدر کشف فی سبک من الیاده و النکاح (موسوخ و کعبو به بعد
 کیس دست کیده به صورت کسی دهم او بر عی رحمته الله علیه او شعی رحمته الله علیه و غیره مستند دی حد
 به هر حال کیس عاده و حاده خود چه در کعبو به بعد دی یقین اوستی و حضرت حسن
 عسری رحمته الله علیه مستند دی حدیه هر حال کیس بعد شهر و حاده که به عی الکمل و
 کتب عی لا کروی او دانه ناته دهم فالت رحمته الله علیه امام شافعی رحمته الله علیه امام حنبل رحمته الله علیه
 مستند دی چه به داسی صورت کسی به عی الاقل و حاده او به هر هفت و کتب
 به ضروری ده حد دهمی به کیس د امکان وی چه د حری رکعت کیدی او بعد شهر
 هم لازم ده

و امام ابو حنیفه رحمته الله علیه به سرد پندی مسئله کیس تفصیل دی، بعد چه که بعضی به د شت
 به رومی حل ر علی وی سر پنده عاده و صلوته واجب ده و سبک و به د کبری سو پنده
 عاده و حاده به سبک ده د دت و سبک دی چه حری بعضی غور و دتر او کری چه کوم
 عسری رحمته الله علیه کتب سبک شی به به عی دی عسری کبری از به یو طرفه بی کمال عالم به دی
 سبک علی الاقل دی و کبری و احمر کیس دی بعد شهر او کبری از به علی الاقل به
 صورت کیس د هم صریح دی چه هر رکعت سبک بعد و کبری چه دهمی به کیس د
 حری رکعت کید و سبک وی اللهم غفر نکاته و اولادیه و اولادیه و اولادیه غفر لی یوم

انکس فی الیاده
 اصل کیس به دی مسئله کیس د خلاف و حد داسی صورت به کیس د روایت سو اختلاف
 به به بعضی روایت سو کیس د عاده حاکم دی کمال و زیاده بر بعد رحمته الله علیه و به
 مستحبه رحمته الله علیه کیس د حضرت حسن مسعود رحمته الله علیه روایت به حری حاکم بعضی سبک
 و اذا شئت احکم فی صلوته فلیحجر نصاب قلیم علیه ثم یسجد مسجدها

اخر طایز قال ان صلیت نذرکم صلیت فاعدها مرة فان سبک مرة عری فلا تعد فی نصف من ال
 شیخ (ج ۲ ص ۲۸) من لال اذا فتم یذکرکم صلیی و شهد اشرف و فقه الله خدمته السنة المظهر
 (ص ۲۸) من عمر رحمته الله علیه ل ندی لایدی ثلاثا صلی او ایضا فان بعید حتی یحط نصف من ال شیخ
 (ج ۲ ص ۲۸) من قال ان شئت فتم یذکرکم صلی عاده و مرتب عی عه الحفی و الحفی
 (فاتح من البحاری فی باب اتوجه بحوال القبلة حیث کان) (ج ۱ ص ۵۸) و مسلم ل باب المسجود ل الصلو
 و السجود (ج ۱ ص ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳) مرتب نفعه الله ما عاده و عسره ما عاده

و اما در بعضی گفتار در حرمانی که کلام بسوی یا که جهلا عن احکام او بود بی مقصد
 تصدیق است به دین شرط ددی چه طویل به او که صرح به السور ( ) و در امام راعی
 علیه السلام در کلام در اصلاح در صلوة درباره او در مقصد در صلوة است به دین و بیرون است
 در امام احمد است به دین یا کسی خلور رو بسوی دین در رو بسوی خود مد است لایحه به
 سازدن و خلور رو بسوی دای که بی سرپی به دین پوهه وی چه رده موبح است و است ای و
 بی کلام و گری بود استی کلام به مقصد در صلوة وی جو که دغه کلام امام است و امام در صلوة
 حکم در کولو پاره وی سو است که یو سرپی به دین یقین سره خبری و گری چه ده موبح پور
 بری دین و راسو و رتبه معلوم شو چه ده موبح به دین پور سوی سو استی کلام به مقصد
 در صلوة به وی بهر حال به ثلثه به حد است چه صورت گری و کلام فی الصلوة عن مقصد
 بهر قابل دین و ده ای استی دین قعی به استدلال کون امام شافعی علیه السلام است چه د
 استی در کلام جهلا عن احکام او از حضور بی کریم علیه السلام است و امام هاشم
 علیه السلام فرمائی چه د خبری بری به ای حیال و چه موبح سو استی دین حضور بی کریم
 علیه السلام حال و چه خور و گفته سره شوی دین و در حضرت ذوالنبین علیه السلام هم و خیال دین
 چه موبح پوره شوی چه دغه و حد است و حد موبح در گفته سو به حد است کسی
 نمی سوی و دین در دین حضور سو به خلاف جاف و واقع موبح گر خوبی ده او به استی
 در کون شری و لایو سر استدلال کون

۱. عن ربك يا مبرك يا جبر و قوموا لله قانتين ((دیت رفوت معنی مکرر ده او دیر
 سر به دحد پتویه دین شاه دین چه د آیت مبرک به موبح کسی در کلام به دمع در و در
 سو و ر دین کسی همن تعبیل شده دین به دین و چه ددی به به بهر حال بوعیب در کلام
 مع دین

۲. به صرح است ( ) کسی در حضرت رید من رقم حدیث دین چه د قال کننا متکلمین فی الصلوة
 انتم المجل صاحبیه و هو الی حیه فی الصلوة حی رب ( ) و قوموا لله قانتين ( ) فامرب مکرر
 اقب عن الکلام ( )

۳. حضرت معویه بن الحکم بنی ( ) دروایت من هم داحتو استدلال دین چه د قال
 یا اهل بیت مع رسول الله ( ) ان عظم رحل من انوم قلب یرحم الله فرمائی انوم نابصار هم

قال النوری انما ان یکتم ناسیا ولا یطول فعد هب انه لا یصل صوته به قال جمهور العلماء عنهم ان
 صوته یصل و ان عیس ( ) و من لزی و یصل و احد ( ) و یرویه و اسحاق ( ) و یرویه ( ) و یرویه ( ) و یرویه ( )
 بهد ج ۱ ص ۱۷ -

اللفظ یسلم فی صحیح (ج ۱ ص ۱۰۴) باب تحریم الکلام فی الصلوة و سجع ماکان من اباحه و
 الرحمة البخاری فی صحیح (ج ۱ ص ۱۳۷) و غیا عن الکلام فی الصلوة -

صحیح مسلم (ج ۱ ص ۲۰۳) باب تحریم الکلام فی الصلوة و سجع ماکان اباحه و المخرجه النائی
 ص ۱۵ من ۱۶۹، ۱۸ باب الکلام فی الصلوة مریب حفظه الله -

در بعضی به پس خود بر دگر ۶ ده چه دسبح دگلام حکم د عبد الله بن مسعود رضی الله عنه دوم
 حضرت مدینه به او پس به چه لک محکمی بارل سوی وو چه دهعی تا بعد کریمه ۳ ده چه
 معاریه سن الحکم لسانی رضی الله عنه انصاری صحابی و د حضور بی کریم رضی الله عنه د حضرت به پس
 به اسلام کسی د حل شوی وو ظهیره ده چه ددوی و قعه به هم د حضرت به پس رپیبه سوپ
 دی با روی دو قعی به معلومیری چه دگلام حرمت ددی افعی به چه سر محکمی بارل
 سوپ وو ددی به سو په دی دتوسو علماء کر مو اتفاق دی چه تقدیر بیان (۱) و قومو ده
 (۲) به مدینه موده کبی بارل سوی وو بکه علامه مسعودی رحمته الله علیه به جانن اکری
 ص ۲۸، کبی دسین سعید سن منصوریه جو به سره د محمد سن کعب قرظی قور
 عن کبی دی چه ((قدم رسول الله صلی الله علیه و آله علیه و الناس بنکسرون فی الصلوة فی حوائجهم کما
 بنکم اهل کتاب فی الصلوة فی حوائجهم حتی یصلوا هذه الامة و قومو الله فانتبه)) (۱) و

کبی صریح ده چه بحریم دگلام به مدینه موده (۲) کبی سوی دی
 پدی موقع دا و نی کنه د هم و مسلمی سی چه سبح دگلام به مدینه موده کبی د عره بدر به
 معنی شوی وه سنا ۱ دو لیدین رضی الله عنه واقعه ددی به رومو ده چه دهعی دسین دادی چه
 دی و قعی پوروی حضرت ابوهریره رضی الله عنه ده دی و ددوی د رو به به بغضو طرق کبی ((
 می لنا رسول الله صلی الله علیه و آله)) (۱) معصو کبی (۲) صلی با سی الله صلی الله علیه و آله)، لویه بغضو
 کبی د (یا ابی صلی مع رسول الله صلی الله علیه و آله)) (۳) باط مروی دی ددی به معلومیری چه
 حضرت ابوهریره رضی الله عنه په چینه د دوا بیدین په واقعه کبی موجود وو اودا سر مسلم دی چه
 حضرت ابوهریره رضی الله عنه په کان رومو هجرتی کبی مسلم شوی وو سو دی و حی به د واقعه
 دکان ورمی هجرتی به پس کبی سی په دی صورت کبی هم دسبح دگلام حدیث چه
 نو د کال دویم هجرتی به محکمی دی ددی واقعی دپره سب به شی کیدی
 د حرات ددی چه حرات ددی چه د دو بیدین واقعه کلام د کال دویم هجرتی به
 محکمی ده چه دهعی دلیل د دی چه حضرت دوالیدین بمری صحابی دی و هغه په عرو

مندی سر دستور (ج ۱ ص ۳۰۹) نظر معارضه ج ۲ ص ۵۱۹ (مرتب علی عنه)
 - سار محکمی د حضرت ریرین ارقم رضی الله عنه حدیث دکر سوی دی چه دهعی به معلومیری چه دگلام
 سن الصلوة حرمت به قومو بی انش تا پس سره شوی دی و دی با مدنی کبی یقین دی، په دی
 چه ددی یقین خاصیری چه دسبح دگلام مدینه موده کبی سوپ ده، مرتب علی عنه
 که له رویه مسلم (ج ۱ ص ۲۶۳) فصل من ترک نو کعبی او کعبی فلیتم ما بی راجد سجدین
 بعد السجود مرتب علی عنه -
 که ل رویه الثمالی (ج ۱ ص ۱۸۱) ما یفعل من مسلم التبعی اما و تکلم مرتب علی عنه -
 که دی رویه مسلم (ج ۱ ص ۲۱۴) فصل من ترک نو کعبی او کعبی فلیتم ما بی راجد سجدین بعد
 السجود، مرتب علی عنه -

مدر کبیر شهادت موی رو به بی وجه بسند رسیدی و تکه دغوه بدر به محاسبی ده و
عروه بدر به کن دومی طحری کبیر سوی رو
دوی التبتی او دوی القصابی یسوی کبی دود القصاب دی " دوی مام شاهی یسوی به کتاب ۱ و کبیر
جواب در کبیر دی چه به حقیقت کبیر دسه دوه شصت یک حد دی چه دوالیدین سر
د حرق من عمر سوم دی او دی دبیسی دسی سده سره تعلی مانی او من شصت
دوی التبتی دی " دوی سوم سده من عمر دی و دوی تعلی د بوجر عه قبیسی سر دی
حد به کتاب " دوه دوالیدین و عروه مدر کبیر سده کیدو و الا دو سده من دی
دوالیدین به دی " محض شریعور مام شاهی یسوی کبی دغه من حشر
و محدثی قور هم ذکر کبیر دی (۱)

دوی جواب دی چه به حقیقت کبیر دوالیدین ۱۶ سده من یسوی دوی سر دی دوه
دی " اربعه دوه چه دوی اصل سوم عید بی عمر دی و به حقیقت کبیر دوی غیر
حد به دی " به رصه داملام کبیر دی به دوالیدین و دوی التبتی یسوی دوه
مشهور سو و سوسه د به حرق یوشن دی دوی وحی دوی یسوی کبیر کول صحه
دی دوی لاسوه دیر و رده و به دی و حد به یسوی داملام کبیر دوی یسوی
شمالی مشهور سو به حشر بی کریم یسوی مدر کبیر و دوی یسوی کبیر چه به
من یسوی د حشر سو و رده و یسوی یسوی دوه حشر یسوی دی او در
دوی به اس عمر و هم دسی دی رو یسوی دوی (چه) صلی رسول الله ﷺ
و انصر فمهم فی رکعتی و یسوی القصابی به دوی التبتی من عمر و ، القصابی یسوی
من لقال لنی ﷺ به قور ، دوالیدین یسوی یسوی به قور فمهم سرکعتی المتی
نقص)

محض شهادت موی رو به بی وجه بسند رسیدی و تکه دغوه بدر به محاسبی ده و
عروه بدر به کن دومی طحری کبیر سوی رو

دوی التبتی او دوی القصابی یسوی کبی دود القصاب دی " دوی مام شاهی یسوی به کتاب ۱ و کبیر
جواب در کبیر دی چه به حقیقت کبیر دسه دوه شصت یک حد دی چه دوالیدین سر
د حرق من عمر سوم دی او دی دبیسی دسی سده سره تعلی مانی او من شصت
دوی التبتی دی " دوی سوم سده من عمر دی و دوی تعلی د بوجر عه قبیسی سر دی
حد به کتاب " دوه دوالیدین و عروه مدر کبیر سده کیدو و الا دو سده من دی
دوالیدین به دی " محض شریعور مام شاهی یسوی کبی دغه من حشر
و محدثی قور هم ذکر کبیر دی (۱)

۱ نظر فیحصل معارف بس ج ۳ ص ۵۲۲ ، مرتب علی عه -

س مانی رج ۱ ص ۱۸۲ ، ما یعمل من ستم من التبتی فاصلا ویکتم مرتب علی عه -

ج ۱ ص ۱۸۲ ، مرتب علی عه -

(ج ۱ ص ۲۱۵ باب الکلام فی الصلوة ما یحدث فیه من التبتی مرتب علی عه -

په دې وجه د روايتين عليه السلام په واقعۀ لارم په کابل کې د هجري هجری په رومي د ولس د کلام د حدیث د پاره هم باسح دی. اټول حدیث دسات په یو جواب منی وه یعنې د جده د دو لیدین عليه السلام واقعۀ مسووم ده.

بعضو حضراتو ددې حدیث عبارت بل قسم جواب ورکړې دي و هغه د جده د حدیث عبارت مصطرب لیسر دي لکه په بعضو روایتونو کې دې جده د ظهور واقعۀ ده او بعضو په معلومېری جده د واقعۀ د عصر د) په موع کې پیښه شوې ده او بعضو روایتونو کې د حدیث صرتی العشاء ر) انعطاف راغلی دی.

بعضو کې د حضرت د حضرت ابو هریره رضی الله عنه تصریح کړې ده چې دده دې په عربیة بعین هیرو شوې دي. په بعضو کې محمد بن سیرین ترهاسې چې حضرت ابو هریره رضی الله عنه په کړې وو جوړه کوم موع در جوړه نه هیرو شو.

په دې کې هم صطرب موندلې کړی چې حضرت یو کریم عليه السلام په رکعت ددې سهر سلام گرځوي وو د حضرت ابو هریره رضی الله عنه په روایتونو کې په دوه رکعتونو ددې سلام

دسیر په کابل هجری کې وی یا په ۲ هجری کې یا دده د محکمی. په هر صورت ددې دلس په جده د روايتين په واقعۀ کې حضرت ابو هریره رضی الله عنه په حینله نه وو ځکه چې دده دالاتقی په کابل او دده هجری کې مسند شوی وو، ولید عده.

۱) ځکه چې روایتونو کې تصریح ده چې د حضرت نه پس شپاړس یا اوولس ماشت پورې حضور نه کړی عليه السلام په مقدس په طرف موع کړې وو. ددې نه پس دتحويل قبلي حکم تار سو اویست الله شریف نه یې موع دا کول شروع کړل لکه د حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنه ده روایت دي چې د قال کان رسول الله صلی الله علیه و آله بعضی وهو ځکه بکایت المقلی و لکه یې یدیه وبعده ما هاجر الی اشدیه سه عشر خیم هم صرف الی الکعبه واه حمد رالقم لول بکیر والنرا ورحاله و حال تصحیح کله فی مجمع الروا ۲ ج ۲

ص ۱۲ باب هجاء فی القبلة تصحیح فی باب هجاء، بناء القبلة، و بناء القبلة عفی عنه

۲) کله فی التصحیح مسلم ل رویه فی هیره ۱۶۱ رسول الله صلی الله علیه و آله و کتب من صلوة الظهر غ مسلم (ج ۱ ص ۲۹۱ باب یسهر فی الصلوة والسجدة موب عفی عنه)

۳) کما فی وایه مسلم من حدیث فی هیره (ص ۱۶۱ رسول الله صلی الله علیه و آله صلوة العصر مسلم رکعتین) ج ۱ ص ۲۹۳ -

۴) بعضی موع بعضی و کسر الی و مسلم لیا قال لاهری عليه السلام بعضی عند العرب ما بین و رال الشمس و غروا کذا فی شرح مسلم بنوری (ج ۱ ص ۲۹۳ موب عفی عنه)

۵) کما فی بعض روایات تصحیح نظر تصحیح البخاری (ج ۱ ص ۱۶۴) باب یکر فی سجدة الصلوة و التصحیح مسلم ج ۱ ص ۲۹۳ موب عفی عنه

۶) حق نه په چېن باقی نلاس سره داسې روایت د ابو هریره رضی الله عنه ملاو شو چې په هغې کې د بعضی صلوة دسیان تار کسې تصریح وی. هر تب عفی عنه

۷) کما فی البخاری فی صحیح ج ۱ ص ۶۹ باب تصحیح الاصاب فی مسجد رعیه کتاب الصلوة موب عفی عنه

و چون ذکر دی (کما فی روایه اسباب یصل) و در حضرت عصر ، من حصص ^{بیشتر} به روایت
 کسی ، به دري رکعتی سلام گزین مذکور ، من ما به دي کسی هم اضطراب دي چه
 دوی سبب سلام گزین به پی کسوم چرب شریف او پی و در حضرت سحر بود ^{بیشتر} به
 در با کسی دی چه (م قام فی خمسة فی مقدم مسجد فوضع یدیه) (علیها) در پی به
 معلوم میباید چه حضور بی کریم ^{علیه السلام} حشده معروضه بر پی سر پی و پی دو بی در حلقه به
 و سبب سببی بی شریف و پی ۱۱ و در حضرت عصر با حصص ^{بیشتر} به معلوم میباید چه
 حضور بی کریم ^{علیه السلام} حشری به در حل شوی و و
 داشتار دي کسی هم اضطراب دي چه ساقی مویح پور کما به بی حضور بی کریم ^{علیه السلام}
 سحر گری و (که به) (عصو) رویتو کسی مسجد سحر گزین و به عصو کسی (^{بیشتر})
 مسجد سحر به کونو مصریح ده
 اضطراب ^{بیشتر} دو مرد مسجد دی چه بعضی معذب سو دي و بعضی لره به عده اضطرابو کسی
 شاد گری دي چه به هعی مضمو ممکن به دی

الصحيح مسلم (ج ۱ ص ۱۶۴) باب یخبر فی مسجد النبوة مرتب علی غنه
 الصحيح بخاری (ج ۱ ص ۱۶۴) باب یخبر فی مسجد النبوة مرتب علی غنه
 کما فی روایه اسنن (ج ۱ ص ۲۱۴) م قام فدخل حجره خ مرتب علی غنه
 (۳۶۱) کما فی روایه شیخین بطر الصحیح لمحدثی (ج ۱ ص ۲۳ و ۱۶۴) ، الصحيح مسلم
 ج ۱ ص ۲۱۴ مرتب
 بلکه به سببی بی و و ج ۱ ص ۱۴۵ کسی در حضرت ام طریزه یورو با به سبب صحیح (در حاک
 المعین اتا سبب با ای و دب عن سعید بن ابی سعید المقری عن ابی هریره) (سره مرو عن پی دي کسی
 حضرت بوهریره امر با پی چه (در فرقع و گزین عمرین م انصرف و لم یجد سجدة اسهل) داشتار دسمن
 سانی (ج ۱ ص ۱۸۳) کتاب لیسر باب ما یفعل من ستم من شیء تاب و تکلم ذکر الاختلاف عن
 ابی هریره فی المسجد بی یورو بیت کسی هم در عدم سجود در نصریح ده (عن ابی هریره له خلال م مسجد
 رسول الله ^{صلی الله علیه و آله} یومئذ قبل اسلام ولا بعد) مرتب علی غنه
 (غلبت ان یطالع تفاصيل الاضطراب فتح المفیث ج ۱ ص ۲۲۵ طبع المذیبه المتوریه فی سنة ۱۳۵۸
 لاجری و انوار السمع مع اتعق الحسن من ص ۱۴۰ و ۱۴۲ و معارف السنن ج ۲ ص ۵۳۶
 ۵۳۷ مرتب علی غنه
 و بعضو حضرت تو را به نمد و ولقاتو یقینیک محضون کز یک دیگ او ویلی لیگ بی چه در حضرت بوهریره
 تا پی روایتو یقینیک چه گرم در ظاهر او در عصر اختلاف دیگ به حقیقت کشنگوگ در دوه مختلف واقعیک بی
 در حضرت عصر بی حصص ^{بیشتر} چه کوهه واقع ببالوی همه بریمه واقع به . دیگ به عنوانه حلقو میو ی یقینیک
 به الاثر المعنی کشنگیک (ج ۱ ص ۴۰) دیگ باره کشنگیک فرعی چه را حد عون لا یرفعه انما و لا
 بعضی به انظار ان المنازل و سیاق سبایه . جواب به ثنی ^{بیشتر} و ما سبهم به الصحاح کل ذلك متحد
 مدهو الزو بات و حد کس بی سبب بری یو حید بی حدیث او هرزه ^{بیشتر} و عدم ^{بیشتر} بلکه به سبب بی دو
 ج ۱ ص ۴۰) کشنگیک در حضرت ابوهریره ^{رضی الله عنه} در روایت به پس ذکر دیگ چه در عقین محد (این معنی
 سبب (بی سبب) ^{بیشتر} و المسهو فکان لم یحمله من فی هرزه . بکس فکان عمره بی بی حصص ^{بیشتر} و ما سبب ^{بیشتر} دي

استحب قبول غسل گری دی خود جمعو، فیه کرم او حاشو و سافعیو او محاسنو
په سرد داحرف مباح دی مستحب نه دی او هغه س هم په دې شرط چه دمسجد د ثلوث ویر
نه ری و پیری ناکی وی

تر کونې چه دحرف سد رس اوس د حدیث مبارک بعضو دې اول خو ددې په سد کسی
مرو رس معایره دې و مدس دې او غصه کوی او په دې کبی بعضی س شد دهم دې چه
دهی ناره کسی حفظ دهی بخاطر س چه (بعض الاتمه ترفک فی الاحتجاج بحیره) س دې
حدیث عبارت کبی د واضح سوی دی چه دصلو فی افعال حکم د مخالف دیو و په
غرض س را وړ کونې گری چه دې به معنوی چه اصلاً فعل مباح وړ خو دیو حاشی په
سبب مستحب شو او س سنا یهود و صرا سوا پری په پیوسته مذکور گری په دې وجه
مخالفت تقابل جلع نعل ده (که حقه السخ الغتای فی فتح المضم) ،

ددې په مو ول حویه عهد رحلت کبی د مسی خیل په یسو کمدن چه په سجده کبی د
گوتی په پدرمکد دنگدو به سیم نوبی بل دمسجد نیوی منزه فرص پوخ نه وړ دریم په
مس کوبویه محبت نه وو و د پاسر دپال سانبو اهمدم نه کده ددې سرعکس س سنا
جبر شمه په دې وجه وس دا دتغای داره چه پاسر و سنا او موج وگرد بکه چه
موسر فقه ددې تصریح کړې ده و قرب کریم ایت عبار (ر فاضل) بعین الفکت بالود
المقدس علوی (هم ددې باتید کیری چه په مدس مدامو پاییر رویمسل ددې خلاصه
ده چه اصلاح حکم ریای نه یات د ارجح و حرم دمحبت د یهود د عارض دوحی نه
ددې په حدیث مبارک کبی هر وشو اوس د عارض بائی به دې سو حکم هم بافی نه دی
دې باندې د شکل کبی چه علامه سوحی (منه په درمنور) کبی (خداوایسنگم عه
کل مسجد)

(ج ۲ ص ۱۴۷) باب جود الصیوة فی العلین کتاب المساجد الخ -

(سورة طه ایت ۱۲ پاره عمر ۱۶ (قال ام لونه ر فاضل حدیث) زاهر (موسی) عنی لله تعالی علیه وسلم
بذلك فاذا كانت من جلد حارم غیر مدبوخ کما روی عن الصادق رضي الله عنه عن عمره وقادة
والسدي معاني الطحاوي والكليني وروی کولها من جلد حار فی حدیث غریب لفضلاخروج النوعی بنده عن
لی بن زید فان كان علی موسی علیه السلام یوکنه به کساء صرف وجبة صوف فی قسوة صغرة وسراويل
صوف وکالت بلاء من جلد حار، وعن الحسن ومجاهد وسعيد بن عمرو وابن جریج اعمام حند بقره ذکب
ولکن امر علیه السلام بکنسها لیباشو قلعیه فخصیه برکه لودی القنس وقالوا لاهم لان صوفه ادخل ان هذا
والله صبح وحسن الادب وندالك كان السلف لصالحون يطوفون بالكعبة حافين ولا يغطي ان هذا ممنوع عند
القال بالفضيلة لصیوة بالفعال، کما جاء فی بعض الآثار فعل لاهم لم یسمع دالت او یجیب عنه، وقال ابو مسلم
تفسیر القران الکرم والسبع الخالی، الحمد الناصح الجزء السادس عشر (ص ۱۶۹، رسل سرف ارسله الله فی
ما کنه وبرعه ووقف له) -

ج ۳ ص ۷۸، ۷۹

دسوه من وعشره استدلال دحضرت سراج بن عمار علیه السلام حدیث به دی (و السی یمنی کسان
یقف فی صلوٰۃ الصبح و عرب) (۱)

دشتر ددی استدلال دحضرت ابن ابی شیبہ روایت سره هم دی (۲) (مازل رسول الله ﷺ
یقف فی الفجر حتی یشاق لحدی ۱۰ سواحه یو دلمل ۱) بحاری شریف کسی د حضرت
ابوهریره علیه السلام روایت دی چه (۱) لانا انکم صلوٰۃ یسبحون لله ﷻ فکمال ابوهریره یفسر فی
الرمکه الاخره من صلوٰۃ الصبح (۲) و دسوه یو به صند به دی بحریح سیرین حدیث صند لانا
من لیدی حدیث صند به دی چه کوم د عبد الله بن سعد عقری عن سید طرس هریره دسره
مروی دی (۳) کان رسول الله ﷺ اذ رفع ایه من یوکوع من صلوٰۃ الصبح فی رکعه
اکبیه رفع یدیه فیدعوا بعد الدعاء ، السهم هدی هدی الخ (۴) دحضرت و حدیث یو
استدلال دحضرت عبد الله بن ابی مسعود علیه السلام روایت (۵) به دی چه (۶) یقف السی
الاسهر لم یقف قبله ولا بعده (۷) سوه دسوه حدیث سراج بن عماره صند به دی چه

(۸) گویند به صلوٰۃ الصبح کسی به دی به من کوی او به صلوٰۃ المغرب کسی به دی روایت عن
پیرین او دحضرت به حق کسی د شرح تفسیری یه (۹) دا حدیث سراج بن عماره ددی به مرد هم دقبول نارله
سره تعین ساتی که عند الخلیفه مرتب عقی عنه (۱۰)

من در قضا (ج ۲، ص ۳۹) کتاب الوتر باب صفة الفرات ریال هو جمعة مرتب عقی عنه (۱۱)
(۱۲) بحاری شریف کسی جمع ته به جبل بخص بلاش کسی به دی لفاظو دسی (۱۳) بیت صلاو یمنی الله
بحاری شریف (ج ۱، ص ۱۰۹) باب یلایرحبه کسی دحضرت ابوهریره علیه السلام روایت به دی
الفاظو مروی دی (۱۴) لا تفرس صلاه السی (۱۵) دای لاتیکم تا یقف صلوٰۃ السی و ما یقرب منه فکمال ابوهریره
یقف فی الرکه الاخره من صلوٰۃ الظهر و صلوٰۃ المغرب و صلوٰۃ الصبح بعد ما یقول سمع الله من حمده
فیدعونهم و یصلی الکفار (۱۶) او ددی به علاوه ظفر حمد عثمانی یمنی به اعلاء السی (ج ۱، ص ۶۳)
(۱۷) باب حناء یمنی فی الوتر و ذکره لفاظو و ان القنوت فی الفجر لم یکن الا ثلثا له (۱۸) کسی ددی
جواب و ذکر ته دی چه (۱۹) فیه حکایه لصوٰۃ السی (۲۰) فی کتاب عند سراج بن عماره یمنی قولہ تعالی و یصلی الکفار
و القنوت یصلی الکفار لم یکن و ابی ما فی حدیث عن لانا ابوهریره علیه السلام و سراج بن عماره ددیت یوم فلم یمنع
هم لذكرت له ذلک لقول اوفی اراهم فلعنهم و قد تقدم فی کتابهم ان القنوت یصلی الکفار لا یقول
الصلی علیه السلام یمنی فلو لم یمنع من حدیث ابی سلمه عن ابوهریره علیه السلام حکایه لصوٰۃ السی عند التورل حسب
به سیرین کسی یمنی (ج ۲، ص ۶۲) باب الدلیل علی به یقف بعد الركوع کسی دحضرت
ابوهریره علیه السلام روایت تقریب هم به دی لفاظو مروی دی (۲۱) چه کوهو یظنوه دسره دسره محرم به تقریب
کسی دکر دی (۲۲) راقه لانا انکم صلوٰۃ) خو ددی به آخر کسی د (۲۳) فیدعونهم و یصلی الکفار (۲۴)
الفاظو سراج بن عماره نارله سراج بن عماره (۲۵) رشید اشرف بخاور لانا (۲۶)

(۲۷) فتح القدر (ج ۱، ص ۳۰۶) طبع المکیة لکبری لامیره بصر باب صلوٰۃ الوتر مرتب عقی عنه (۲۸)
(۲۹) شرح معانی الآثار (ج ۱، ص ۱۹۰) باب القنوت فی صلوٰۃ الفجر حدیثا یمنی سیدان قال حدیث
عسان قال حدیث تبریک عن ابی حمزة عن اهم عن غنیم عن عثمان بن عقی عنه (۳۰)

و عندها علي بن ابي طالب عليه السلام هب بالكلية نحو من خمس سنين اكلوا يقتلون؟ علي بن ابي طالب عليه السلام (۱)

پ. بی سو دستور افرو و غیره ادله سو بر کومی چه د حدیث ذات تعنی دی هعه به سوت سرید
بندی محصول دی و بعضی کن به سمر رد دوام سدی دلالت به گوی لکه چه علامه سوری
که الله به شرح مسلم کسی به متعدد و مفاد سو کسی ددی تصریح کری ده و دحضرت
حدیث (۱) عبدال رسول الله صلی الله علیه و آله یسب فی الفجر (۱) او هعه توب رو برن کومی
کسی چه معمولات ایسی صلی الله علیه و آله به دلشوب و حجر سبب شوی دی سو د هعه به طوب و سوت سرید
دی دحضرت حضرت ابوهریره رضی الله عنه (۱) لال افریکم مسووه بر رسول الله صلی الله علیه و آله فککان ابوهریره
رضی الله عنه (۱) د و سب موقوف دی (۱) فلاح حجه (۱) پاتی سو داس ای سدیک رو سب موقوف
صحب دی (۱) صعب عبد الله القیری که به عبه ای اقسام فی الفجر (۱)

خلاصه د چه دستور غیر دلائل با حوسد صحیح به دی یا هعه به قوت باره محسن و
با سب هعه کسی دقوت به سر د دعاء قوت لوستل به دی بلکه طول قیام سر دی ی
بعضر حافوشو افرو به د حوب و رکری دی چه قوت فی الفجر مسووح دی و دحضرت
حضرت انس مسعود رضی الله عنه روایت دی دپاره سب دتی حوب د جواب محل نظر دی (۱)

۱ باب فی یون ثوب من ۷۹ د ر: یس بر انشوب فی الفجر سره بعلق سبی چه د هعه دلیل د دی چ
دارو یس به سس س صاچه کسی هم را علی دی چه هعه کسی د (۱) فککان یسوی فی الفجر فی لقا ای
بی محلب (۱) افطر علی دی و گوری من ۷۷ الفجر فی الصلوة باب ما جاء فی ثوب فی صوا
الفجر مرتب علی عه

(۱) من دار لقی ح ۲ ص ۳۹ باب عمقه لصلوة الثوب مرتب عاله الله

۱ اولاً سب با صلوه الصبح طول الصلوة عیاه ، نو قوت به معنی د قیام کسی هم را علی ده لک
محکمی د باب ما جاء فی طول القیام فی الصلوة لاندی تیر سوری دی ، دحضرت جابر رضی الله عنه حدیث
هبولک سر سوری چه (۱) قال یس صلی الله علیه و آله ای صلوه فصل : لال طوب القوت (۱) به دی وجه وس به
جمهور به سرد طوب قوت به سرد طوب قسم دی محکمی ههها به دی وجه وس به دحضرت انس رضی الله عنه
رو یس مطلب داوی چه (۱) ما قال رسول الله صلی الله علیه و آله بطول القیام فی الفجر حق قاری الدب مرتب علی عه (۱)
(۱) دحضرت ابوهریره رضی الله عنه د پوری رو یس او ددی جواب محکمی حاشیه کسی سیر شوی دی مرتب
علی عه

(۱) ج ۱ ص ۳۰۷ ، لقا و خواب او ال حدیث این ای فیک الادی هو المعنی فی مطوعم صعب الله لا
منح بصله هه انهن دانش به حبله من قظ بن حجر رضی الله عنه منحصن لعیبر (ج ۱ ص ۲۱۹) ریم
حدیث ۳۷۹ کسی دمسندرت حاکم به حواله سره دعه من سبعت انفقوی روایت نقل کری (۱) او
لکی د من انکم صبح و لیس که قال یس صعب لاجل عبدالله فلو کان لقا لکان الخ صعب
(۱)

(۱) دما حابه محسن صعب من ان ثوب الفجر مسووح لغیر متعدد به لال ایی اما امر جبرک الادی عیهم لاه
کان علی حواله ثوب و لاه کان الفجر علی اکثرهم هو لا سلام فی قنوقم ههها الله تعالی عن ذلک لا فخر

چونکه در کلام یاس کسی دخل دی و بعد علم

باب ۳۱ جاء فی الرجل یضرب بعد التمسک

۱- ان حدث یعنی الرجل وقد جنس فی حجر صمدیه یا مسلم لعمد جبار صمدیه
مدیث مبارک دسلام به کس دضربه کیدو کسی حاقو صمدیل دی خو رسته ر حصر
نی هم به دهس کبسی وی چه د حاقو به سر دسلام هم و حیدای به دی وجه به مدگو
سورب کسی فی یحیدیه به عداد و حیدای لسه که به بعد عمد حدث تا ی من یو و صر
به کرن ویسا به و کرن دسلام به کس می اعاده دضربه به و احید به ده
مدیث مبارک امام برهمنی علیه السلام دسندار حصار سر یا دافریقی در حسی بمضد گر خوشی دی
عربه حقیقت کبسی دی یو صمدیه لسه روی حکه بعد حصر یو د بمضد کرنی دی یو
بمضد حصار یو ددی یو یو هم کرنی دی (۳) به دی وجه - حدث ما به کم ۱ که
در صورتی دی (۴) و احید دسلام به کس به کیدو یادی دی به استدلال صحیح دی
لا سجدیه و یحیدیه علم

باب ۳۲ جاء اذا کان المهر فایضاً فی الرجل

۱- که مع نفی المهر فی سفر فایضاً مظهر لیس فی شیه فایضاً فی (۵) دی
مدیث مبارک به معلوم شوچه بار د (۶) حاصیه به عدر و کبسی دی الیه حوریه د
در حوریه دی شس (۷) دی چه بمضد به حیدیه حیدیه به ی یاس موی فله کره فرمای

لکر لو قال لفسه بر حکت الله بانفسی لا تصد لایه و یکن خیفه باقریه یعنی من کلام الناس نه لی بحور
اف مذهب لیس (ح ۱ ص ۲۵ موب علی عنه)

۱- اف بعض فی ظاهر حدیث اباب فقول غلبه عده المصی من غیر کراهه و مذهب دی حیدیه
به عده به التمسک به علیه ان یضرب و یق یم یسم من احطت عمدا فلیجب علیه عید الصوة کدی
عادل لیس (ح ۱ ص ۳۲ موب علی عنه)

۱- دی واضح وی چه د شافیه و غیره به دسلام فرس دی دهغوی استدلال (۸) بحیدیه المصی
ج ۱ ص ۵۵ باب ماحیه فی بحریم الصوة و حیدیه به دی و دی سره متعین بحیدیه د من
مدی ح ۱ ص ۴۹۵ کبسی بر شوی دی مریه علی عنه

کبسی بن سعید و حیدیه بن حیدیه موب علی عنه (۹)
کبسی بن معنی و حیدیه بن حیدیه موب علی عنه (۱۰) که به به عده کبسی حیدیه امام برهمنی به
مقبول دی (۱۱) و دیست محمد بن اسماعیل یقوی امره یقول هو عفا فایضاً (معرف لیس ح ۱ ص ۳۹
موب علی عنه)

۱- حیدیه بن سعید و حیدیه بن حیدیه موب علی عنه (۱۲) که به به عده کبسی حیدیه امام برهمنی به
بیا حیدیه بن سعید و حیدیه بن حیدیه موب علی عنه (۱۳) که به به عده کبسی حیدیه امام برهمنی به
مقبول دی (۱۴) و دیست محمد بن اسماعیل یقوی امره یقول هو عفا فایضاً (معرف لیس ح ۱ ص ۳۹
موب علی عنه)

سلام د مولو و د افعو په نه عتاب د اوجم سې و د نه نابل عتاب پاتې سې و خه به
 بیا عیبه السلام انعد و طمید پاتې سې بو نه به یې گوم حاجي و
 مو دې خای کسې دا سوال پیدا کسې چه د مران پاک خو په د رو و یتو کسې د معصود
 است عیبه السلام مینلی د سې و عتاب د کر کړی دی چه دهغي به معلوم سې چه د روی به
 تدا شری ده ، به معصی و قات د نه غل د طریقه په دوی عتاب هم شوې دي و معصی
 و خو و کسې د عتاب به معر ور به سې بدې بکه حصرت آدم علیه السلام حصرت روح علیه السلام
 حصرت یوس علیه السلام و شرهم که عیبه السلام دواړه سړي او ورې هرې گنده به
 معصود دی او هم معصود بو د د افسه و عتاب چه مطلب شو

پس چون داری چه ددسی و اعتبار حاصل به اتفاق دهمد دی چه ده غلط فهمی به
خط رسبان دو وحی به گنه گنه ددسی لغو بود مدور اگر چه ددی بویو حلقه به هم
کروی حویق بهر قصداً عمداً کله هم د نه غلط حکم خلاف عمل به گوی غلطی اجتهاد
و که دخط بود سبب از سهوه به سبب وی سو قابل معذرتی و دی به به اصطلاح دشرع
کسی گاه شی ریلی کیدی بود مهر و سید ددوی به به سی گروبو کبی به سی
کیدی چه دگو مو تعویذ نسیم او دشرع است سوء و بی به ددوی به به سی کاربو و به
عدو کسی د می سهو و سبان کندشی

[illegible]

سار سره هغه ګنده وي
 لکه "دنه دا خبره دي په دهن کبې وي اگر چه تول حضرت انبياء عليهم السلام معلوم
 و منصوص دی خود محلي روسود بولو نه شويو نه د معاني و د مغرب بری په دین
 کسې صرف حضور سی کریم ﷺ ته ورکړلې شوې دي و حضور سی کریم ﷺ به سوابل سی
 ﷺ به د کسې د بری نه دي ورکړلې شوي و د دې احبار کسې حکم د مقصود په چه
 حضور سی کریم ﷺ دقت به ورځ دغه عت کبې پوره چه کوم دوی سر مخصوص دي
 تر اندي سی بکته علامه خطابی په تسمیه الربا ص ح ۴ ص ۱۷ کبې بکې چه د
 ال ابن عبدالسلام رحمه الله لم يخرجه احد من الانبياء عليهم السلام من غير و داندانو قتلوا في
 انزل القصى القصى اذهو الى محمد فقد غفر الله عما تقدم من ذنبه و تاعبره (ګنده دي معترف
 من ح ۲ ص ۵۱)

مسئله ج ۲، ص ۵۱) (علاوه بر معشری به سر دانه همره د استهفام چه کومه
از اونه افلا کور عبده شکورا (علاوه بر معشری به سر دانه همره د استهفام چه کومه
صدرت دکلام عواری به پس او دلف چه کومه دوسط دکلام نقاب کوی به پس وی اندی
عبده معدوف ده او تقدیر د عارب به داسی دی چه) فلا کون عبده شکورا به کفار العباده
به دی صورت کسی به همره د استهفام مکه به پی پی داخل شی ارد سوت مانده به رو کوی
المطرب به دشی چه رد به اکثر عباده سره عبده شکورا جوریدن حوسوم، (هست
البحث کله مانعوف عن معارف انوار اللمع فی الاعظم (ج ۱، ص ۱۸۵، ۱۹۶) و معارف
السن (ج ۱، ص ۲۹، لی ۵۱) بتعیر ورا داده من عرب عبد الله عبد

باب ماجاء ان اول بحاجب به العبد يوم القيامة الصلوة

((ان اول بحاجب به يوم القيامة صلوة)) ددي حديث هرت به معوضون چه په قیاسا کسې دیولو به په مې سوان د صوځ وړ خو بحای ر کتاب لرقن کسې د حضرت عبد به س مسعود رضی الله عنه به مرفوعا مروی دی چه (اول ما یفعلی بین الناس بالصدقة) چه هېر معوضی به چه د یو به پرمې حساب په دریو یو یولو دی ددي ظاهر معروض د رغه دېر بعضو حضرت نو وینی دی چه حساب د یو به ول به د صوځ وړ و فیضه به دیو به محکمی د قتل وی خو راته صحیح حرا دده چه حقون به کسې به دیولو به پرمې حساب د مریخ وی او به حقون العبد کسې به دیولو به ول د قن په دې وجه په ساسی کسې ده دواړه روایتونو یو حای دی حضرت انس رضی الله عنه د رضی الله عنه فرماني چه حضرت سې کره رضی الله عنه او فرما بل چه (اول بحاجب به العبد لصلوة واول ما یفعلی بین الناس فی بعده فاد انقض من فريضة ثلث قال الرب سارك وتغن انظر واهل تعد من تطوع فيكمس فاد السعير من الفريضة) بعضو بحاجب دې به ابتدا کړې دي او فرمایی مې دی چه آخرت کسې د فراتسو بلاقی په بر اهد سره کیږن او کیدی به چه دحی سربکر یې لغری هم نه قبول دي خو سوړو غلبه کړامو لکه د تمام بیله رضی الله عنه د ویت ده چه په فراتسو کسې کف نقص پانی شوی وی یعنی فراتسو مای شوی وی مو دې بلاقی به گوښو وادمو سره هم شس کیدی اله که کفیت پانی شوی و د سو و فلو سره دې بلاقی کیدی اړه حدیث ماری و د کسې غلضر د کفیت ماری دې ددي باند د مخرج برو د حساب فرض الصلوة به ب حدیث ماری سره کیږی چه کوم به حواءه طبر یی کسې د حضرت عبد به س قرط رضی الله عنه مرفوع روایت دي چه (من حی صوة م یسها بعد عیبه من مباحه) (علامه هیسی رحمته الله ددي راجان به لغات وینی دی

ارجح نظر اسی عبد البر په دو پر فولو کسې داسې تطبیق کړې دي که فراتسو سهو پانی شوی وی سو به و فلو سره یې تلاقی کیدی خو تعد پریسودی شوی وی سو یې نې تلاقی شس کیدی

حضر عرص کوی چه دایولو حسری فصل صابطنی باره کسې دی چه د لدر حمت دغه دصابطنی باند به دې هغه دیو فلو په دریغه د فراتسو دکم و د کف د دواړو بلاقی او کړی سو شه عبید ده خو دې کسې عمل د صابطنی په لحاظ سره کول ضروری دی

(ا ح ٢ ص ٩٦٧) باب القصاص يوم القيامة مرفوعا عفی عنه -

(ج ٢ ص ١٦٢ ، کتاب جهاد باب تعظیم الدم من طریة سریع بن عبدالمسطی الخفی قال حدیث اسحاق بن ابراهیم الاوروی عن خریث عن حاتم عن ابی راتیل عن عاتقة ان روافقه رضی الله عنه قال اول ما بحاجب الخ فک تمیت ل ففیش هذ حدیث وهرت الان فاعلمتة رشید الشرف مرفوعا عفی عنه ٢

(ج ١ ص ٢٩١) مرفوعا عفی عنه ٢

(مجمع الزوائد ج ١ ص ٢٨٨ ، ٢٩٩) د معوضون په دریم حدیث ما ی کسې هم مروی دي مرفوعا عفی عنه ٢

باب من جاء في الخيل ركض السجود والقرآن بينهما

حديث دسات نه دفرينه سبو کسي بختف ناشوي چکه خد حضرت اس عمر
داني چه ديوې ميا سي پوري ما حضور نسي کړيد ترڅو کيل چه دفرينه سبو کسي سي
خو دک لرون و سوره اخلاص تلاوت کړو . د جمهور و قضا . که مو په رد عمل هم په دي
پا و جا مو په کسانو کسي بکه خبره غبره کسي سي هم بختف مسعد الکلي دي
نه مام طحاوي رحمه الله د عدم بر حيفه بختف . ايت دانفل کړې دي چه ددوي په رد موقوف
مسعد دي . پخپله د امام طحاوي رحمه الله د مسعد دي عرب و د خمس پي ري د رويت
پي بل کړي دي چه . (د مجمع با حيفه بقول دي قرآن في کسي لغبر جواني مس لقرآن
خو حضرت تبه صاحب رحمه الله ا رويت په دي صورت مضمون کړي . ي چه کله يو سري
رهجه . عدي وني او په کوهه ورځ سري به خد پسي مس سو د . ي بلاقې دي قعير په سبو
کسي په موقوف سره وکړي عدم حکم . بختف . ي لکه . مام صاحب مذکور قور
کسي دريت هرات لفظ په دي دلاست کړي چه دسدي د غدا و اصح وي چه بعضر حدس
د بخبرو کسي چه کوه خاصه سور بوه و بل مابو . دي دهغوي نه کسي بحر الراسه
صفا مصنفه بل لامة . کسي سکي دي چه اکثر دي مطابق عمل کون پکړ دي خو
که چه . پي سبون هم پکړ دي چه دسور سو بوه غرض لا م نشي . مام صاحب
صيف په صبح ليا ي . ج . ۳ . ص ۲۸) کسي د موقوف دي چه دفرينه سبو کسي صم د
سرب تبه دي . حديث دسات دفرينه خلاص حجت دي

باب واجبنا في الكلام بعد وكفى الخبر

باب همام بر صدي **مختار** دهغه تفهه. که مو د توريد ويره لاسم کړي دي چه دهغون صدغه دي چه دهغو ستنو به پس که حول حري اري وکړي نو دي سده سي لاسم شرد قول لاسم حمد **مختار** او همام سجدی **مختار** مسوب او نه درمجار و په بحر کسي دهغو اچانو هم د لول منقول دي خود حمهور و په ريد د لول مجار نه وي مو هم په درمجار کيبي دا مصرع ده: **السه** په ثوب کيبي کسي د خي هم په دي فسيوي ده او قول دهغه ده سابه محرو دي حکه چه حصر عده سه **مختار** فوماني چه **رو** گمان **السي** **مختار** ادا هسي د کسقي **مختار** لان کات نه الي **حاجه** کلسي **ولا** عرج **و** **الاصوة** **مختار** معبرم سو چه حصور بي کريم **مختار** عسر د ضرورت نه جره نه کوله او صافره ده چه د ستنو مشه د کيبي چه د دي په برهه بوجه الي الله قاضيه و په حصور د مشه و نه شط سره په هر نصو کيبي حرکت بشي او د ستنو به پس په حصور سره دي مقصد فوت گيدو خطره د او د حصور سي سره **مختار** دکلام **مختار** دعامو سدانو به کلام بشي کسي په دي وجه افضل دي چه صرف د وجر په ستر کيبي به نور کيبي نه هه دي لحاظ او کړي سي چه هر نصو به

عزیز! میں عمر فاروق و مفتی ایسی خاتون تھی۔
 کتاب یقیناً فی الشریعہ میں تصحیح میں آیا تھا۔ و قیل و قال

شرح معجمی آثار ح ۱، ص ۱۴۶ باب لغز و لکچری المجر، ی ای عبد ال قائل حدیث محمد بن
سراج فی الحسب، ی ای مروت علی (ع)

محققي بعد در ردی به نه شد حری سري اونه شی، به سحر بر بی کسی د سینه هم
دانش پند شوی ده

باب ما جاء لا صلوة بعد طلوع الفجر الا ركعتين

(لا صلوة بعد الفجر الا ركعتين) د حضرت ابن عمر رضی الله عنهما حدیث است که میگوید
نبی دی چه د طلوع فجر به پس رسو به سو بل یق کول مکروه دی امام برمدی کتابه
دی اجماع انقل کری به جو دشو معر ملک ددی خلاف دی، امام سووی کتابه سو معر
مفتی به مذهب انقل کری دی چه د طلوع فجر به پس دفر صر دفر به محکمی معلوم
کویو کسی هت کر هت نه دی دان حضرت امام حاکم کتابه به مدونه رح ۱۸
۱۱۸ ر، کسی لیکنی می چه د کوم سپی تهجد و عادت وی د شد و حی به دده به چه
قصا شی بودا پیرا د صلوة دصر به پس دشو سو کولو اجر ددی جو عام حکم ددی چه
طلوع فجر به پس بلو مکروه دی اجماع دبل د حضرت ابن عمر رضی الله عنهما حدیث است
دی چه دی کسی بی صر حد سون فجر د سو به علاوه ۱۸ سور د موخو سو مع کر دی
د حضرت ابن عمر رضی الله عنهما به دی حدیث است که میگوید حضرت ابو کلام کری دی جو حافظ
ریضی کتابه به نصب الراية ر، کسی د حدیث به سو معاصو طریقو سر، نقل کری دی
اوست برسانی چه ددی د امام برمدی ددی قول برمدی کیری چه د حدیث مبارک دقدامه بر
موسی به علاوه بل چه نه دی و به کری دی به علاوه ددی حدیث مبارک نه به
صحیحینو کسی د حضرت حفصه رضی الله عنها دروایب به هم کری چه ((ک ل و سون الله کتابه)
مع الفجر لا یصلی الا رکعتین)

حافظ ریضی کتابه د علاء د دقیق کتابه به نقل کری دی چه د حضرت ابن مسعود رضی الله عنه
منهو حدیث به هم دجمهور به مسلک د استدلال کون چه معی کسی ر شاه دی چه (لا
یتعن احدکم و احدکم ذل یلال من سجوده فانه یؤذن او یناد و یبیل لیرجع فانکم
ولیه مالکم) وجه استدلال ده چه که دفر به سی فعل حار ری سو د فیر جم قنمکم
و تر مع ضرور به وو (معوضو شرافع به جو ر دقتل سدی به سو داود و به سسی

کذا نقل فی معارف شی ج ۶ ص ۶۴) مررب علی عنه

(ج ۱ ص ۲۵۵ ۲۵۶) احادیث عدم لمقل بعد طلوع الفجر ما عدا رکعتین ، طریق اول دمی چه
کوم برمدی دی باب کسی ذکر کرده ، طریق ثانی طبرانی به معجم اوسط کسی ذکر دی او نه
هم طبرانی به جبل معجم کسی ذکر کری به کد فی اریضی علی انهد ی ی نصب الراية ، مررب
علی عنه

(اللفظ مسلم ج ۱ ص ۲۵۰) باب اسحاب رکعتی افجر و الحث صیهما (ج ۱ و خرجه ابن عثاری
اللفظ فی صحیح (ج ۱ ص ۱۵۷) کتاب التهدید باب اطلوع بعد لیلکوة باب الر کعتین قل الفجر
و خرجه نسائی لفظ مسلم (ج ۱ ص ۹۷) باب الصلوة بعد طلوع الفجر مررب علی عنه
(صحیح بخاری (ج ۱ ص ۸۷) کتاب الاذین قبل الفجر و صحیح مسلم (ج ۱ ص ۲۵۰) کتاب
الصوم باب ان الدخول ل الصوم یصل بطلوع الفجر (ج ۱ ص ۲۵۰) مررب علی عنه

واجب هو او جمهورو رو يک نه دي. جواب دادې چه دصصعي د امر رو يک شاد دي. اصل
کسې د روايت فعلی دي او دي کسې صرف د حضور سي کریم ﷺ د عمل بيان شوي دي.
لکه چه حضور عاصمه ﷺ د حضور سي کریم ﷺ د عمل داسې بيان کړې دي چېس د
ابن ابی ﷺ کان ادا صبی رکعتی الفجر ل بته اصطلاح عسی عسه ((کما ذکره ترمذی ل
المصاب)) ددي ټولر حباب دي. صطلاح عسه د حضور سي کریم ﷺ په حضور روايت کړې او
صیغه د امر خو په رو يک کوي. دا دقوسی حديث نه طور د صیغه د امر سره نقل کوي.
کسې عبدالواحد بن ریحان مفسر دي. وعده لو حد اگر چه د روايت د حساب کسې دي خو
اعمال نه دي. رو يک مکتوم فيه دي. و دوي د روايت د عمل نه خبر دي. او که
بالعرض دي مطلق غه تسليم کړې شي. هم ده دله دويرو صمدو محاليت کړې دي. په
دي وجه دوي د رو يک شاد دي. په دي وجه به علامه بن تبعیه هم په دي د عبد الواحد
بن ریحان په مفسر سره عمل کړې دي. و علامه سوطي ﷺ په تدريس الروي کسې دشار په
متن کسې هم د حديث مبارک پس کړې دي او د شاد کم ار کم حکم دادې چه دي کسې
دي توقف وکړې شي او که بالعرض د حديث مبارک صحيح مسیم کړې سي نو يک هم را امر
په شفت او په ارشاد محمول دي چه دهلي دس داري چه حضرت عائشه ﷺ فرمائي چه
((کان رسول الله ﷺ ادا طبع الفجر بصلی رکعتی حقیقتی ثم یضطجع عسی غه الاکس می
یا به الله ان یؤدبه بالصلاة)) بضطجع بینه ونکه کان يذاب (الداب معاه الحمد و لعن)
موجب غه قسم یح (۱)

ددي رو يک اگر چه يو راوی غیر معلوم الاسم (۲) دي خو د رو يک موید بالعامل دي حکم
چه د صحابه کرم ﷺ په چرسه هم نه دي مقول چه دوي په طور دست ددي عمل فعال
کړې وي (۳)

او ددي ياندي نې کړې دي بلکه بعضی صحابه کرام ﷺ او ديرو تابعينو خو د بدعت
گرځولي دي بلکه حضرت ابن مسعود ﷺ او حضرت ابن عمر ﷺ و اسود بن یزید ﷺ او
امرهم بن حمز ﷺ سعید القصبی ﷺ سعید بن جبیر ﷺ او ثمه ربهو کسې هم
هالک هم دي قابل دي بلکه خاصي خاصي خردا د جمهورو قول گرځولي دي. حضرت
حسن بن علی ﷺ اگر چه د بدعت نه دي گرځولي خو د خلاف ولسي کيدو هم دعوی قابل
دي. بې د حضور سي کریم ﷺ دي عمل داضطجع په رو يک کسې هم د عام خبري ﷺ

(مصنف عبدالرزاق (ج. ۳، ص ۴۳، رقم ۱۷۲۲)، باب الصلح بعد الفجر و بابه لثانی من الثلث مرتب
عفی عنه) -

(۱) خو غیر معلوم الاسم راوی هم ددي درجه قابل شمار دي چه اس حریج دده نه روايت کوي او فرمائي
چه (۲) بخیر من صدق ان عائشه دلب خ، انظر مصنف عبدالرزاق (ج. ۲، ص ۴۳، باب الطلعة بعد
الغروب رقم ۲۷۲۲، مرتب عفی عنه)

(۲) البته د بعضو صحابه کرام ﷺ په مرددا عمل مستحب ضروري يانې شوي دي لکه حضرت ابو موسی
ﷺ، حضرت ابو هريره ﷺ، حضرت رفیع ﷺ او حضرت بن عمر ﷺ، انظر معارف السنن (ج. ۴، ص
۶۸، رشد اشرف معارفه عه)

سائر دینو اختلاف دی امام اور اعلیٰ علیه السلام اسن ذنب علیه السلام عقبل علیه السلام یسوس علیه السلام .
 معصیت علیه السلام او ددوی اکثر و شاگردانو دانقل کړی دی چه د ملاسنه یه د و کسې انحراف (۱) به
 من کیده همد مالک رحمة الله علیه رقل در چه د اصطجاع و صلوة اللیل به پس و د
 کسې الانحراف به محکمی وه او حافظ اس عند مر د امام مالک رحمة الله علیه د و ایعت به
 مرجع و کړی ده (۲) خکه چه هعی در هری علیه السلام به معمله کسې احفظ و اتق دی خو سوره
 ثالثه و حصو رو ایسور به مرجع و کړی ده خکه چه هعی به اگریست کسې دی بهر
 من امام مالک رحمة الله علیه رو یف به مرجع و صلیدو به پس د عسافو ددی قیل سر هم
 باید کړی چه حضور سی کریم صلی الله علیه و آله و سلم اصطجاع و صلوة لیل به دعت به ساء وه و د حضور
 سی کریم صلی الله علیه و آله و سلم د عمل سنت عادی به وو به دسب مشری به والله اعلم

باب ماجاء اذا قیمت الصلوة فلا صلوة الا المکتوبة

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم اذا قیمت الصلوة فلا صلوة الا المکتوبة ((ظهر، عصر، مغرب، عشاء
 به حضور و مؤثو کسې حر د احکم اجماعی دی چه جمع و دریدو نه پس سنت کول جائز دی
 البته د شعر د سمر ساره کسې اختلاف دی . د حدیث و سوانع به سر د حجر کسې هم دا حکم
 دی چه د جمعې و دریدو به پس ددی سنت کول جائز به دی د حضور و د حدیث به باب به
 استدلال کوی خو خلاف و مالک در حدیث د باب د حکم به د حجر سنتی گړخوی .
 دوی به سر ددی حکم د دی چه د جمع او دریدو به د مسجد به یو گوب کسې به عام د جمع
 به سر د حجر سنت کول جائز دی به دی شرط چه ددی د جمع بالکل فوت کیدو ویرا به وی
 د حشر و مالک مو استدلال یو خو د هغه حدیثو به دی چه په کومو کسې به خاص طور
 سره دسو د حجر تاکید شوی دی (۳) بل د دیرو فقهه و صحابه کرامو رضی الله عنهم به سر وی دی چه
 لغوی د حجر سنت د جمع د و دریدو به پس هم اد کول چه دهعی خو مثلو به لاندی ذکر
 یمن

کذا فی رواية عائشة لقي ذكوانا الترمذي في الباب تعيد فقال وهو يروي عن عائشة ان النبي كان اذا صلى
 ركعتي الفجر في بيته اجمع جميع عني عني مرتب على عني
 كما في نسخة الامام مالك ص ۱۰۲، صلوة النبي صلی الله علیه و آله و سلم في الفجر (مالک عن ابن شهاب عن عروة بن الزبير
 عن عائشة ان النبي صلی الله علیه و آله و سلم ان رسول الله كان يصلي في الليل إحدى عشرة ركعة يوتر منها بركعة فلا فراغ
 منقطع على صلاة لاكن مرتب على عني)
 (۱) كرواية عائشة التي صلی الله علیه و آله و سلم لم يكن على شيء من التواتر اسد معاهدة به عني ركعتي قبل الصبح وفي رواية اخرى
 عنها من ان النبي صلی الله علیه و آله و سلم في شيء من التواتر اسرع منه ان الركعتين قبل الفجر وفي رواية اخرى عنها عن
 النبي صلی الله علیه و آله و سلم قال ركعتي الفجر خير من الدنيا وما فيها وفي رواية اخرى عنها عن النبي صلی الله علیه و آله و سلم قال في سن ركعتي عند
 طلوع الفجر احب الي من الدنيا جميعا . اسطر هذه الحديث الشريفة الصحيح للامام مسلم رحمه الله عنها تعالى
 (۲) ص ۲۵۱ باب استحباب ركعتي سنة الفجر واخذت عنها و تحبها و حافظها و بيان ما يستحب
 ان يوتر بها . دانشان د کید و ستر د حجر بده کسې د حضور ابوهريرة رضی الله عنه راوی مروی دی چه (قال
 قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم لا تدعوا ركعتي الفجر ولو طردكم الخيل) رواه احمد و ابو داود و سنده صحيح
 انارالسني (ج ۱) ص ۱۸۳ باب في تاكيد ركعتي الفجر . رشيد اشرف عفی عنه (۳)

- ١) طحاوی کیسی حضرت سابع رضی اللہ عنہ فرماتی چه ((ایقلاب ابن عمر رضی اللہ عنہما))
وقد اقبلت الصلوة فقام فصلی الركعتین)
- ٢) جاء ^٢ عن ابی اسحاق قال حدثنی عبد الله بن ابی موسی عن امیه حنین دعاهم مسجدا
العاصی دعا ابی موسی و سدید و عبد الله بن مسعود قبل ان یصلی العشاء ثم خرجوا من عنده و لم یصل
الصلوة فجلس عبد الله بن اسطرالة من المسجد فصلی الركعتین ثم دخل الصلوة)
- ٣) بو عثمان بن صاری رضی اللہ عنہ فرمائی چه اجاء ^٣ عبد الله بن عباس رضی اللہ عنہما و الامام فی مسجد
بغداد و لم یکن صلی الركعتین فصلی عبد الله بن عباس رضی اللہ عنہما الركعتین خلف الامام ثم دخل معهم
٤) طحاوی کیسی حضرت ابو الدرداء ^٤ باره کیسی مروی دی چه (ان کان یسجد یسجد
والناس یسجدون صلوة الفجر فصلی الركعتین فی ناحیه لم یجد ثم یدخل مع القوم فی الصلوة)
- ٥) دهم به طحاوی ^٥ کیسی دی چه ابو عمار یهدی ثمراتی چه (ان کان سأل عن رکعتین فی حجر
الخطاب قبل ان یصلی الركعتین لیساً . یصبح وهو فی الصلوة فصلی الركعتین فی حجر
المسجد ثم یدخل مع القوم فی الصلوة)
- ددي توبه اثار ساید صحیح دی او دي به مقدم میری چه حضرت صحابه کرم رضی اللہ عنہم
عمل داوو چه دی به دجمع بود ریدو به پس هم دهم سب کرل . ددي به علاو بکه حکم
چه مومر عرض و کرو چه دهم سب آکد السس دی و به لجر کیسی هر به هم طویل وی بو
به دي وحه که دستور دهمر دحدیث باب به مستثنی وی توخه بعد از به ٥٥ مرحو چه د
حدیث باب دعموم نعلی دی بو به دي بسدی به چه شو مع عمل کوونکی به دی خکه که
بو سري دجمع او ریدو به پس به پس کور کیسی سست و کری و لایسی بو دهم شافعی رحمہ اللہ
به سرد جتر دی (حال دا دي چه ر حدیث باب به حکم کیسی دهم داخل دی و دي کیسی به
- ١) (ج ١، ص ١٨٣) باب الرجل یدخل المسجد والامام فی صلوۃ الفجر ولم یکن رکع الركعتین الا یکن
مرتب علی غنہ -
- (شرح معانی الآثار (ج ١، ص ١٨٣) باب الرجل یدخل المسجد والامام فی صلوۃ الفجر، امام طحاوی
کھلا دی رأیت فعل کولو به پس فرماتی چه (فهدا عبد الله قد فعل هذا و معه خدیجة و ابو موسی لایکرا
دالت علی لعل دالت علی موافقها لہا ،
- د رویت حافظ عبد البر ای هم به مصنف کیسی دالفاظو به هر سره ذکر کری دی او گوری ح ٢
ص ٤٤٤) باب هل یصلی رکعتی الفجر اذا بیعت الصلوة . مرتب علی غنہ -
- ٢) طحاوی (ج ١، ص ١٨٣) باب الرجل یدخل المسجد والامام فی صلوۃ الفجر ولم یکن رکع الركعتین الا
یرکع مرتب علی غنہ -
- ٣) (ج ١، ص ١٨٣) باب الرجل یدخل المسجد الخ -

(غالباً دهم متافعی کھلا داقول دحضرت ابو عمرو دعمل به سرا کیسی دی (در ص قافع ان پس شعر بخ
هو یلس للصبح ان یبع الإمامة ، فصلی فی الفجر رکعتی للفجر ثم خرج فصلی مع الناس . قال و کان ابن عمر

کود و مسجد کبکی هینخ لرق نشسته دی بیل دد لا لکنه به (الفظو کبکی صلوة د ب هم
احسن دی چه ددی مطابق داده چه اصب دصلوة به پسر و نه کو، جئاتر وی حار ددی چه
ماده دی ته هه باختر وانی گوی چه د حدیث مبارک ده م حص عنه البعض به درجه
کبکی دی په دی وچه که احباب دقفا صعبه کرام (ع) تعامل دوحی به به دی کبکی
بدریات بعضی او کړی سو دی خه حرج دی " بعضو حصراتو داحب نو به مسندک سیدی د
بهره (دیو رویت به استدلال کړی دی چه هعی کبکی د (فلا صلوة الا لکنوبه) به
مس (الارکعتی الفجر) استثناء ده خو دا رویت ویر معف دی ، م م بیهقی ددی
ریب عل کولوبه پس فرمائی چه ر همه بریاده لا اصل ها))

دلسر یو رویت بعضو شواهدو پیش کړی دی چه هعی کبکی دحدیث داب به پس دکر
کړی دی چه (۱) زایل یارسول الله (ص) ولا رکعتی الفجر ؟ قال ولا رکعتی الفجر (ح
دیو رویت معف د رومی روایت به هم ریب دی محضر داحه دا دو په رویت به
مادین استدلال دی

باب ما جاء من تنويه الركعتين قبل الفجر بصلتهما بعد صلاة الصبح

خرج رسول الله (ص) فاقبعت الصلوة لصلى اى صلى قيس (معه لمصح ثم
الى (ص) فوجدني صلى فقال (۲) مهلا يا قيس اصلواتك معاً ؟ قلت يا رسول الله (ص) انى به من
ركعتي الفجر اهلا (د)

سر لغو او حذیل په سرد که یو سړی د فجر د صلو دفرص به محکمی و نه کړی شی سو
معه د برصو به پس دظنوخ شمس به محکمی دا کوی شی د حصرات د حدیث داب به
ستلال کوی وهعی کبکی شی د حضور نسی کریم (ص) رشاد دی چه (فلا ادب لی د فلا
بسان دن) په معنی محمول کوی یعنی دغه دوه رکعتنه پانی شوی دی سو دی به کولو کبکی
دحرج سینه دی دائن بعضو روایتو سر کبکی دلته د (فلا دن) په ځای (۱) د

د وجد الامام یصلی ولم یکن رکعتها دخل مع الامام ثم یصلها بعد طلوع الشمس مع عبد الوراق
(۱) ص ۴۴۳ (رقم ۱۹) باب هل یصلی رکعتی الفجر ؟ اقیمت الصلوة مرتب علی غه
(۲) ص ۴۸۳ (کراهیه الاشعاعی فما بعد ما قیمت الصلوة مرتب علی غه)
مس کوی بیهقی (حو لا بالا -

۱ قوله (مهلا قیس ، قال الشيخ الا نور لکشمیری هل قوله صلى الله عليه وسلم وهذا له لیل شروع فی
الصلوة بعده او عند ؟ الا خلاف نص الحديث والثالث خلاف ذوق السیم فعین الثالث وهو الظاهر فلهذا قصد
مطالع ۱ ی یته بعد الفرائح لقال نه مهلا لمعناه اکتف فاصولاً معارف المس (ح) ۴ ص ۹۰ مرتب علی
عنه به

۲ من ابن ماجه (ص ۸۰) باب ما جاء فیمن لانه الركعتان قبل صلاة الفجر متى یصلیهما مرتب علی غه

چه ربع رکعت قبل الظهر او رکعتین قبل الظهر دواړه موجوده حد حد دی خلر خر
س بیده دی او دوه صیوة برول یا ت تحه المسجد دی
صافه بس ( ) خریر ښکته فرمائی چه د حضور بی کریم ﷺ په دواړه حیري شپه دی دظهره
محکمی خبر رکعت کول هم دواړه رکعت هم نشه د حضور رکعتو روایونه یات دی
دواړه رکعتو کم دی . په دې وجه دواړه طریق صحیح دی ولله اعلم

باب آخر

عن عائشة ان النبي ﷺ كان اذا صلى اربع قبل الظهر صلاها بعدة ( ) ددې حدیب
مادون مطبقه د حضور مسکت دې چه دظهر س قبله پیاپی شی سره دې روایت کړي
سی ی ددې په روایتو ده کولو ساره کسی دا حد دواړه سوال دی . روایتی قول ددې چه
ری اذکون به د رکعتو به محکمی وی ( ) وهله المسروب ای محصلین الحسن و الحار هامة
شکون ( ) دویم قول ددې چه پخپله امام ابو حنیفه ښکته په مسروب دی چه ددې حضور
رکعتو سکتو د کول به ددغه رکعتو په پس وی . د قول معنی به دې او حضور عایشه
ﷺ د یو روایت ( ) به ددې قانیه هم کیری ( ) قال کات رسول الله ﷺ اد لاهه الاربع قبل
الظهر صلاها بعد اربعین بعد الظهر ( ) والله اعلم ( )

باب ما جاء في الاربع قبل العصر

( ) کات النبي ﷺ قبل العصر ربع رکعات بفصل بینهم بالنسب علی المالکة المقرین و
بینهم من المسلمین و انوسین . بالنسب ( ) به مراد معروف سلام به دې ښکته شهد دې حکم
چه شهد کسی دا افظ هم شمه دې چه ( ) الاسلام عیث ایها انی ورحمة الله برکاته و اسلام
عنه و علی صلاته لصلی ( ) به دې وجه دواړه به یو سلام سره کړی . البته د راوی
رد حسنه په رد سمدې فصل بهر دې کتابه علیه الزمندی

( ) رحم الله امراً قبل العصر اربعاً ( ) حضور حکیم الامت قدس سره فرمائی چه چه ددې
شعور رکعتو شه معین قضیت سولر په رنگه کسی مطبق رحمت ذکر ددې خبری دلیل
دې چه ددې ثواب دومره زیات دې چه په لید دین کتبې شی و اتل

باب ما جاء انه يصليهم في البيت

چه یولو سس او یواځو کیې هم داه چه کور کسی دې لو کړي سی لو س سجا خو ددرمتی
غیه ده سو په دې وجه مسجد کیې په کولو باندې فتوی ورکړي سوي ده خو چه دکوم سړی

۱. مغارف لیس (ج ۱ ص ۱۰۵) مرتب علی عنه -

من ابن ماجه ص ۸۰ باب من لائته الاربع قبل الظهر . ابو عبد الله امام ابن ماجه ددې روایت ذکر کولو به
من لم یمنی چه ( ) لم یحدث به الاطیس عن شعبة ( ) بهر حال کس یو صدوق راوی دې ښکته حافظ ابن حجر
مدونی باده کتبې بحر کوی چه ( ) القرب التهلیب (ج ۲ ص ۱۲۸) حواله المقاف رقم ۱۲۶ . قیس
عن الراجح لاسدی ابو محمد الکوف صدوق بهر لما کبر مرتب علی عنه -

اعمال وی چه کور رانه سبب به فوت کبری سوخته دپاره من هم په کور کبې دستور کړی
فصل دی

باب ۱۰ جاء فی فصل التطوع بت رکعات بعد المغرب

(۱) من صلی بعد المغرب مکرر رکعات لم یکنکم فیما بینهن یسوء علی بعباده ثنی عشره سب
دی حدیث مبارک کبې د معرب نه پس دسپړ رکعاتو فصل یې شری دی چه معرب
دولو ک لړ دعادت برابرو دی مویج نه په عرف کبې (صلاة الاوابین) و سې حوپه
صاحب احادیثو کبې صلوته لاوابین د حاجت مویج ته و سې شوی دی ، او مفسرین د
بعباده لکلی ده چه د حاجت د مویج د سوم دوی په نه ماحوا دی چه هغې کبې د حضرت
د و (کتاب به کبې و سې شوی دی چه ر) (۱) اما مسخرنا الجبال معه یصبح بانفسی
والاخری (دی د سړی د وجه مسح ذکر دی با ارساد) چه (۲) (و نظیر محشوره کل له
اوب) د معرب نه پس د و لوی د مویج دیارده صلاه ۹ سې بار کبې لفظ په معربو کب
د حدیثو کبې نه ملاویږی خو علامه حسینی (کتاب به شرح) (۳) مسه کسری کبې د معرب
په خو نه سره د حضرت ابن عمر (رضی الله عنهما) مویج حدیث نقل کړی دی چه (۴) من صلی بعد المغرب
سب رکعات کب من لاوابین ، وکلا انه کت لاوابین عشره (۵) خو علامه سوری (کتاب به
(۶) معارف المسکن کبې فرمائی چه هغه دی چه محد په کابو کبې فلاوه شری
بهر حال اصطلاح کبې هېڅ مکی نه دی وجه دوم سره د مویج یادون شری نه لری
بله مسنده د د چه د شری رکعتونه نه دي دود منسو موندو په علاوه وی یا به دا ورسره دی
شامل مو سپړ رکعت به سار شی ؟ ددقیق ذکر مو د و ره قوا نه ملاویږی حوط دادي چه

۱. لکه مصنف ابن یی شیه (ج ۲ ص ۴۶) باب من کان یصلیها (ی صلوته الصبح) کبې
د حضرت رید س رقم نه مروی دی چه (۱) قال عرج بن النضر علی عمل قیاء وهم یصلون فقال صلوته الارابین
او مضی الفصل من الصبح ، وکلا انه کت لاوابین عشره (ج ۲ ص ۴۰۸) کبې د حضرت علی
(رضی الله عنه) کبې مروی دی چه (۲) انه (هم یصلون الصبح عند طلوع الشمس فقال هلا یرکها حتی یرککانت
الشمس قد دحج او دحج صلوها لذلک صلوته الاوابین رشید اشرف میمی ،

(۳) ابن عمر ۱۸ سوره من پاره ۲۳ لویه بیسکه مویج مسخر کړل ده لره غرو نه چه تصبیح وای سر پر یوتو
او بر راخته کبې (۴)

(۵) ابن عمر ۱۹ سوره من پاره ۲۳ لویه او همدغه جمع شری دو هر یو ده ته جواب ورکولو دپاره ایضا ،
اعنی المستعین لروح هیه نفسی ص ۴۸۵ ، فصل فی التوفیل طبع سهیل اکبر می لاهور پاکستان
ی مرتب هغې عبد

(ج ۴ ص ۱۱۳) مرتب هغې عبد

۱. البیه د محمد بن السکندر نه مرسله مروی دی چه (۱) من صلی مابین المغرب والمساء لاقا من صلوته
الاوابین (۲) اگوری جمع انجماع طبع هیئت مصریه انعامه الکتاب (ج ۱ ص ۷۹۴) مرتب هغې
عبد

و بعد از آنکه در این فصل ^{بسم الله الرحمن الرحيم} ددی معروف حدیث به مسند آل کیمدی سنی چه هفتی کیسی
 ارشاد دئی چه (۱) بکن کن اذان صلاا لیس یساء (۱) ددی به معلوم شد چه دعاء به
 محکمی هم موبج است دئی و در خنورو رکعهو بعین داسی محکمی دئی چه تولو موبجوس
 کیسی دسیر قبله بعد از دعه وحت دد ص سره براسر دئی بکه په بحر کیسی دوه به ظهر
 کیسی خنور او عصر کیسی خنور رکعه موبج دئی دئی بقاص دد چه دعاء به قن هم
 خلور رکعه دئی و دموبج دسیر به است. هم ددی حدیث به بقصو طرفو کیسی سته (۱)
 چه ددی مفصل بعد از مسلسل (۱) لاندی ترسوی دئی بم صرح باب

باب ما جاء ان صلاة الليل مثنی

(۱) عن ابن عمر ^{رضی الله عنهما} عن ^{رضی الله عنه} شی ^{رضی الله عنه} قال صلاه الليل مثنی مثنی (۱) ددی حدیث سار
 مطابق چه ^{رضی الله عنه} و دصاحبو مسند ددی چه دسیری بطول به دوا دوه رکعه کون
 فصل دئی حود صام بوحسه ^{رضی الله عنه} به مروی دئی چه دئی خلور و خنورو رکعهو به فصل و س
 او ددی دلین په صحیحو کیسی (۱) دصرب عاتقه ^{رضی الله عنها} روایت دئی چه په هفتی کیسی
 ثمرسی چه (۱) ما کاب رسول الله ^{صلی الله علیه و آله} برن، فی رمضان و لا ال غره علی حد عشر رکعه یسری
 و بها فلا سأل عن حسبه و طهره ^{رضی الله عنه} یسری ربه فلا سأل عن حسبه و طهره ^{رضی الله عنه} یسری
 لایقا و لفظ استخاری (۱)

جامع ترمه‌دی ج ۱، ص ۱۶۶، باب ما جاء فی الصلوة قبل المغرب مرتب علی عهد (۱)
 اس دقضا ج ۱، ص ۲۶۴، کیسی د (۱) باب بحث علی الركوع بین الأدلین فی کل صلوۃ و اثر کتب
 فی الحد و الاختلاف لیه (۱) لاندی، اویه سن کبری سقیی کیسی (ج ۱، ص ۴۷۴) د باب هر جعل
 لیل صلوۃ المغرب و کعبی لاندی د روایت به دئی اصف ظور سره مروی دئی چه (۱) عن عبد کل الأدلین کعبی عا
 خلاصه المغرب و فی البقی ما خلا المغرب (مرتب علی عهد (۱)
 (۱) ازگورنئ درس ترمه‌دی ج ۱، ص ۴۳۰، ۴۳۱، طبع ما جاء فی صلوۃ قبل المغرب مرتب علی عهد (۱)
 (۱) صلوۃ النبل مثنی مثنی هذه الجملة مفیده لتعصر العصر المجد فی الخبر لعمدة السالفة علی ان التعصر
 بالاضطیة کذا اجمعه الجمهور کما فی الفتح (ج ۲، ص ۳۹۸) وقال مادک العصر لیل و جنوری لا یجوز غیر
 ذلک باللیل کذلک معارف سن (ج ۱، ص ۱۹۸، مرتب علی عهد (۱)
 (۱) بکه صام مالک ^{رضی الله عنه} د شیخی خنور و کعبه ثقیل په یو سلام مره کونو به د جابر و سنی چه (۱) کما حکاه
 ابن دلق العبد فی شرح ^{رضی الله عنه} و العرقی فی شرح التقرب انظر معارف السن (ج ۴، ص ۱۱۷، مرتب
 علی عهد (۱)
 (۱) صحیح بخاری (ج ۱، ص ۱۵۴) باب اقام النبی ^{صلی الله علیه و آله} باللیل فی رمضان و غیره کتاب التجهیز (صحیح
 مسلم (ج ۱، ص ۱۵۴) باب صلوۃ لیل و عدد رکعات النبی ^{صلی الله علیه و آله} فی اللیل مرتب علی عهد (۱)

در حضور دظرفه ددی خوب ددی دجه دصاحبه مسند . سه ، یس کسی داتصم بعده
 چه ، خور خلور . کتوبه دوی نه دوه دوه سلامون سره کون
 نصرت است و صاحب دظرفه فرمائی چه دهاد ام حمله دظرفه دمسند شه دلین سر به سم خونه
 نصرت است ای شیهه کسی سر مروی دی چه دههی به جعه اسدلال که لی سی ( ) مس
 می ارها بتسیمه دجل عدلی بقیام بیه القصد ( ) ، وهد ، اخذیت و د کک مودوف کک
 بدو و منه فی حکم مرفوع لب الاخبار بعض بعض لا یکنس الا شرف من لمارع لایق
 . باری مسند (ح ۴ ، ص ۱۲۰ مرتب عقی غه) حده جمهور و دمه دده دی هده
 چه داور کپی شوی دی حده دیه . ربع فصل العشاء ( ) ددی محمودی دی ( ) به مسود مس
 ددی به کک هل ددی . یس اعصاب سره دجمهور و مسند (ح ۴ ، ص ۱۲۰) و دهم بوجله
 دظرفه هم یو روایه ددی و مسخریو شوی صیه به . یو رکعتی ده و نه اعده

باب هات * فی وقت صلاة النبی ﷺ

دیه هده بریدی د حضور سی کریم ﷺ دصلوة النبی به سلمه کسی صمد دیوت به
 کون . چه ددی یو حده دصلوة دده د حضور سی کریم ﷺ دبه دده و به سلمه
 کسی دجل ( ) بونه اعلی دی و حضور سی کریم ﷺ هم دجل حالت و به
 مصد کیه کم رعمونه و کله ریاب رکعونه کون بویه دی یو یو و یو ویاندی عمل حده
 ( ) و اگر چه د حضور سی کریم ﷺ به به بویه د و یو سره د دیار یو رکعتونه به ریاب
 سانه دی حده دی به ریاب کسی چه مصد هم به دی ( ) او به دی یو یو کسی دیو
 نه د کون حده کوم اگر رسی دی ددی یو فصل به شام به پد دایور کسی رانی

ح ۱ ص ۲۵۱ باب صده لیل و عدد رکعات لیلی ﷺ فی لیل ( ) یو رکعه و د رکعه صوة
 صیحه ، چه رویت به دی طریق سره موی دی چه ( ) علی خالنه روح النبی ﷺ قال کتاب رسول الله ﷺ
 یسول دین د یفرح من صلوة بعد و هی یق یذکر . ساس الحمة فی الفجر حده سره رکعه یسم یس
 کون دکتین ویو به یو حده (ح ۴ ، ص ۱۲۰) مرتب عقی غه

حضور سوری ﷺ به معرف لیس (ح ۴ ، ص ۱۲۰) کسی دالر هم دی دظو سر دکر کون
 دی حویه به دی بیه سکی چه ( ) لال برقم لیس عده مصد و د اقل دی زویه یس مسود ﷺ هده
 ( ) عقی غه ایه مصد س س سیمه (ح ۴ ، ص ۱۲۳) باب فی اربع رکعات بعد لعشاء کسی د
 دیماد و کیم س عده دجیر یس عداش عن قیس بن وهب عن سره عن عید انه به طری یس سر به یو
 یس و صح الفظو سره د صلاو شو ( ) من صلی لایما بعد العشاء لا یفصل بین یس حسیم عدس عداش من لیه
 الف و شیهه شرف

حضور سوری ﷺ یو شو روا یسوه سر هم داهام اسر حقه ﷺ دمسند د ذکر کپی دی حده دیو
 دیموه داسی دی چه دهم اسر حقه به مسند صریح دی و دجمهور دظرفه ددی جواب کیده یس
 و کون مصد المسند (ح ۴ ، ص ۱۲۱) مرتب عقی غه
 ( ) حده دی نردی حاشی به محکم کسی چه کوم حده دی راسل شوی دی دههی به سر کسی ده جواب
 سس حده به هفی کسی لفظ د بعد اعشاء دی مرتب عقی غه

مردم بواجب و فائده دای نرد صاحب احدیت گز خوشی دای اوید امام بخاری ^{رحمته الله علیه} می خستد گری دای
دای هره په صفت کسب سیرلی دای و امام بن علی ددوب ^{رحمته الله علیه} د کسب شومانی چه (ه هره علی

۱۶۸ ص ۴
بهر حال د خارجو په حد بله کسب د وی خوشی کوونکے تعدد ریاست دای به دای چه
دای حدیث حسن بدلای دای او د همد وجهه چه همد سو داود ^{رحمته الله علیه} به ری سگون
گری دای چه گویم د دوی په نرد حدیث صحیح یا کم رکم حسن گسبه دیس دای و م م حکم
دید صحیح علی سرحد السیاحین گز خوشی دای ( )

بهر عم ص د گری چه سور حق سلو سراجو به سسری حکه چه حق معنی سساده
دای خوب دای چه حفظ حق و حبه کسب به کنرب مستطمان سوپ دای و دای
معنی م دده دای دحضرب بر یوب مرثوع رو یب کسب د بقا ط صرای دای چه (السرر
حی و حب علی کل مسلم ( )

۱۷۰ ص ۱۰
حاجو سل دس دحضرب موسعید حدیث ^{رحمته الله علیه} روید دای چه (قال قال رسول الله
ﷺ من هم علی ویره اوسیه قلبیه اذا صحیح و دکره) دای کسب دصوح د ورو قضا حکم
رکب سیر دای دای دتضا حکم به و حدیث کسب به سس کسب به

۱۷۱ ص ۱۱
دای تیر شوی سب کسب دحضرب خارج سب حدیث حدیث مبارک ^{رحمته الله علیه} سیر سوپ دای قضا
دعائی چه ر خرج عتد رسول الله ﷺ فقال ان الله امکم بمشوره هی خير بکم من هر
الهم الومر جهده الله لیمابیر مشورة العماء فی ان یطلع الفجر دای کسب دقضا دای
امده سوپ ده و دهمد ریسو په معنی کسب دای و دای سب لده سوپ دای که د صر
سب و دای سو دای سب به دای عتد په خاسی حضر جی گریم ^{رحمته الله علیه} سوپ و دای کسب فی فوکه

تکلم فی انسانی و امن حیات و العقول و فقه غریب نظر نصب لره دس ۱۵۴ باب د استلای به غری
حزب صلو الوب و علاء استی دج ۶ ص ۹ ابواب الوتر باب و جوب الوتر رب و فقه مرتب علی

۱۵۵ ص ۱۱
علاء طفر حمد عثمانی ^{رحمته الله علیه} به علاء سس رچ ۶ ص ۱۱ باب رجوب نور وینا و فقه بر
دای دحضرب بریده دای رویت بدل کوو به پس هر دای چه (رواه حاکم فی مستدرک و مسند و قال

ابوالبیاض یحیی مروری فقه یجمع حلیه و م یجرجه مرتب علی هه
خروج احمد و ابن حیات و اصحاب السنن الا السعدی که دای دحافظ فی السریة فی تخریج حالات اعدایه
تلفیض مقتب الراهی بجزء الاول دس ۱۹۰) باب صلوات الوتر و خروج بودار دای دایطیسی امضا فوکه

فی شهر ثانی من مسمده ص ۸۹ و فیه انوار علی او واجب مرتب علی هه
سش ناز لظی دج ۶ ص ۸ کتاب الوتر من بانه غر ویره او دای
جامع ترمذی ج ۹ ص ۸۵ باب باحوا فی فصل الوتر

کسی بود ذکر دینار، وی دینار قنده به، بلکه چه معقول د. پی چه ع. معلوم به محکمی
 به کیوی بدیده معلوم به پس کیوی
 به جواب د. پی چه علامه ناصر احمد عثمانی ^{رحمته الله علیه} به شرح المعتمد، کسی و گری. پی چه
 و این معتمدی مطلب د. پی چه (ماکان بعضی سیاه پس همدان قصیده خالص الا برکتین
 (آخرین فانه کمال بصله جالسا) (د بوجه ربه بهر د. پی)

ج ۲، ص ۲۹۱ باب صلوة بیل خ مرتب علی عهد

علامه عثمانی ^{رحمته الله علیه} (کلام به دین کسی د. پی بوجه ریاض و محبت م. گری ده همد د. پی چه
 تحریر سی کریم ^{رحمته الله علیه} به دور به راسو بصلو کسی و بعضی و حب دور به محکمی صلوة بیل به
 به د کون او دینام می الصلوة به د. پی به بی معرود ف الصلوة احب ولو لکدر رکعتین بعد لم ی
 د. پی به ساس ج ۱، ص ۲۵۳، د کتاب قیدم نیل بصلو لکدر به به راحة الصلوة بین لوب
 رس رکعتی بجزر کسی و حضرت عائشه ^{رضی الله عنها} رو به به ساری م. هاسی چه کاند بعضی رکعتی
 نهام علامه یانو فیها در رکعتین حالت اد براد ال برکع دم ترک و مسجد و یفعل دینام بعد لوبلخ
 و بعضو و حب دور صلوة البیل به حالت کول و حضرت عائشه ^{رضی الله عنها} یو بل رو به به ثابت د. پی چه کم به
 صلیح بخاری ج ۱، ص ۱۵، باب مختصر الصلوة رب د صلی ف عمر ثم اصبح او وجد حشفه
 به م. هاسی تم تر رسول الله ^{صلی الله علیه و آله} صلوة البیل لاعداد لفظ حق اس لکان یقوا قلندا حی د. ادان برکع قام الخ
 د. پی د. پی رو یس و د. پی م. هاسی به معلوم شو چه حضور سی کریم ^{صلی الله علیه و آله} دور به به پس به دره بصلو او
 بقصور حبسو کسی صلوة بیل به بی هم حالت د کون
 اس به د. پی بوجه به چه حصص رکعات و لا یحبوب عنده رو به حضرت عائشه ^{رضی الله عنها} د خردل عن پی
 به بعد فعود چه کوم به حضور سی کریم ^{صلی الله علیه و آله} به بعضو و هاتو به بی دقیدم به خانی کولم به بعضو
 کسبو دور و د. پی او دینام دوه کسی به صرف به حری رکعتو کسی دو یعنی س دور به پس
 مبره خو به حضور سی کریم ^{صلی الله علیه و آله} جالسا اد کول خو و ترو رکعتی به بی دور به پس اد کول
 او و ر لا یکرر لعود فی نندار علی القیام (خو د. پی رکعت دقعه د. پی او دینام سکر مقصود به د. پی
 به د. پی اظهار پیش نظر د. پی چه دور و رکعتو به حضور سی کریم ^{صلی الله علیه و آله} د کول به حالما به
 نید شرف علی عنه)

به م. هاسی رحمة الله علیه به حبل مسد ص ۱۲۲ کسی نو رو به بصل کر پی د. پی چه
 به بعد این حریج عن هشام بن عروة عن ابیه عن عائشه مرفوعا کان یوتر بحمس رکعات و لا یحس الا یسم
 و الاخرة بهم) چه علامه ظفر احمد عثمانی ^{رحمته الله علیه} د. پی حدیث مبارک ذی یاتو باره کسی سکی چه
 رحاله رجال جماعة از ال انبخاری لم یخرج بعد عود وهو قد اخرج له حسنه ریزه (اعلاء السراج)
 ص ۴۴ باب الاثر ثلاث موصولة و عدد بفضل نسک اسلام، د. پی حدیث بره که د. پی به
 ظاهر محمول کر پی سی نو د. پی مطلب به د. پی چه حضور سی کریم ^{صلی الله علیه و آله} به به بعضو رکعتو کسی به
 صرف به حری رکعت کسی جلوس او هم د. پی به بی سلام ولو اوسافی رکعتو کسی به بی بر رکعت
 کسی به هم به جلوس و او به سلام د. پی بعضی به تحت ذیور به ذکر شری دو رو بر حبسو تردید به
 د. پی حکه چه د. پی م. هاسی بوحیه مدار به به د. پی حره و چه د. پی احسن به هر دور به پس دجنوس
 بصلو نسک به ده دا چه دینام جلوس او دینام او به بوجه کسی هم حبسو او سلام ثابت می ود

چه گفته به دین و در پی رکعت دوازده سلام و سره گوید و در اصل بی کسی کریم الله طرفه مسجود فرمود
 خود تحقیق به دینی معلوم میزدی چه قدر این پهلای حضرت بی کسی کریم الله به دینی موافق کرلو به دین و بی کسی
 بود حربه هم به دین چه دعوی د عمل د حضرت بی کسی کریم الله به دین کرده گری وی یا حضرت بی کسی کریم
 و دین تنقید گری ای سکه همه صحیح مسلم ۲ کسی د حضرت بی کسی کریم د رسد را از دین چه
 (الوتر رکعت من آخر الليل) دین و حدیه ظاهر د به چه دوی د حضرت بی کسی کریم الله د رسد مطلب د
 و سر حد بی رکعت دین مسعود او گری شی و در بی کعته و تر دین هم د حضرت بی کسی کریم الله به دین
 و به دین و چه به دین و کسی دین بطریق دین او گری و چه د دین رکعت دین به دین دوزد سلام و سر
 اوسی سو به دین و چه د دین جیل احب دین (۲)

کلام کثیر مجمع اورالده ج ۲، ص ۲۴۲) باب عدد الوتر، خود موسکری دصعب سره هم د حدیث
 مبارک قدس سیدلال کیدی سو حکم چه دین حدیث عسارت مفهوم دصعبو صحابه کر مو الله به
 مسعود مروی دین من سکه حضرت ابن مسعود (رضی الله عنه) دین س عبا (رضی الله عنه) او گری موطن امام محمد
 ص ۱۳۶ باب اسلام فی الوتر رشید شریک دین

(اب کان یفصل بین شعبه وریه تسبیحه و غیر این عمر ان النبی (صلی الله علیه و آله) کان یفعل ذلک (السموی رحمه الله) رواه
 الطحاوی و فی مسنده مقل (نار النبی) ص ۱۵۹) باب الوتر برکعت داسان د حضرت عمر (رضی الله عنه) علاوه
 د حضرت سعد بن ابی وقاص (رضی الله عنه) کسی هم مروی دین (ابن یزید بن حنیف بعد صیوة المعاء لا یزید علیها
 حتی یقوم من خوف اللیل قال السموی) رواه ابی هاشم
 معرفة و مسنده صحیح (نار النبی) ص ۱۵۹ باب الوتر برکعت مرتب علی عنه

(ج ۱ ص ۲۵۷) باب صوره انیل الخ و سن سانی ج ۱ ص ۲۴۷) باب کم الوتر مرتب علی
 عنه

۱) حدیثه سید محمد دروایت به به ظاهره دین ترید معلوم میزدی حکم چه همه دحیل ظاهر به عسار
 سره به دین حال دین چه (ابن فضل بن زکری الوتر و در کعته) دا د حضرت ابن عمر (رضی الله عنه) جهاد به دین سکه
 واقعی د حضرت بی کسی کریم الله عمل دین چه دوی رو بی گری دین چه (ابن عبد الله بن عمر قال کان
 رسول الله (صلی الله علیه و آله) یفصل بین الوتر و السجود تسبیحه و سمعنا قال السموی رواه احمد با سادقوی آثار ابن (ص
 ۱۵۸) باب الوتر برکعت

موسر د طحاوی (ج ۱ ص ۱۳۶) به خود به سره د حضرت ابن عمر (رضی الله عنه) ساره کسی نقل گری دین چه
 (ابن کان یفصل بین شعبه وریه تسبیحه و غیر این عمر ان النبی (صلی الله علیه و آله) کان یفعل ذلک) د دین سلام باره
 کسی امام طحاوی بیکی چه (ابن یزید بن زکری الوتر و در کعته) دا د حضرت ابن عمر (رضی الله عنه) جهاد به دین سکه
 سلام مروت دین یعنی (ابن سلام عین ابی هاشم الخ) چه د دین بوجیه د دین چه حضرت بی کسی کریم الله
 د شهید سلام تره قسح دصلوه گری لکه چه به مصنف عبد الرزاق ج ۲ ص ۲۰۴ کسی دین
 الشهد لاندی مروی دین چه (ابن یزید بن زکری الوتر و در کعته) دا د حضرت ابن عمر (رضی الله عنه) جهاد به دین سکه
 بی امی شبیه ج ۱ ص ۲۹۳ ۲۹۴) کسی د باب الشهد فی الصلوة کف هو؟ لاندی د حضرت
 بی عمر (رضی الله عنه) باره کسی مروی دین چه (ابن کان لا یقول فی الام کلین السلام عین ابی هاشم الخ) د دین
 عباد الله الصالحین د دین حدیثو د مجموعی به د تبشیری چه د حضرت ابن عمر (رضی الله عنه) به به شهید
 و کسی السلام عین ابی هاشم الخ ماسل به قسح دصلوه گری به دین و چه کیدی شی چه حضرت

[illegible]

این عمر عمر کله سی کریم عمر وسندو چه حضور سی کریم عمر به شهید وں گسی دانگساره سی و
 قله رحال و کردو چه حضور سی کریم عمر ذریع به حارج سی واکم یکن هو مسیم القطع اید دی
 به حضرت عمر و روی دو یست کول شروع کرن چه حضور سی کریم عمر دوسرو به دوه وپه دیم درگفت
 به سلام سره فصل کوبو به به بی د شهید د سلام کله به روی دو حکه چه حضرت این
 سر عمر به بت کول شروع کرن وکان رسول الله عمر یصل بن یصل وایمر بسینه وپسعه عمر فاد
 به حدیث این عمر واحتیاده عمر ذی تشریح سره به مسند حمید کجی د حضرت بن عمر عمر دپور به دگر
 موزد یست به به د حافو به مسند چه اسرار به سی کیدی د بن مذکوره هو الحش به هم معرد
 به بکیت به صحیح نمی

به حقیقت که صاحب این
 مکتوب به دین سگال گیری چه بد موطن عام مداف ص ۶۳ باب تسبیح فی القصور کبیری دانه
 از بیت به معلوم می شود چه حضرت ابن عمر رضی الله عنه به قندهار و بنی و به اجیر دوا و کبیری به السلام نقل
 می شود و حقه به و برکت و بنی که باقی به حضرت ابن عمر رضی الله عنه شهادت چه به معنی کبیری السلام
 ابن سنی الح ، هم ذکر نقل کو و در این عمر رضی الله عنه به کبیری به معنی و بنی چه (نقل ای یقوا ای عمر
 که از رقتی از این وید عوا ان قصی بسیده تا بدانه فاذا اجلس فی اخره صلاته تسبیح کلمات این)
 و این حضرت ابن عمر رضی الله عنه دوا و رواشرو کبیری به معنی ای ای به دین ، چه حضرت کشمیری
 نقل فرمائی چه (فاسکن الامر و یظهر لی وجه التوفی بسیده و بعد تفصیل مذهب ابن عمر من خارج لکن
 زور الاشکار) معارف السنن رج ۱ ص ۲۹۱) حضرت کشمیری رحمته الله به (الکشف) کبیری
 فرمائی دین چه (در فتنه رجوع عنه او عنه فیه تفصیل فاسلم ل الطماع برافقه الفصل ۶ فی الحکویه مقلد
 بویه قوله رویه بوجه ص ۷۴) ثم برد عنی الاعداء و الله علم معارف السنن رج ۱ ص ۲۹۱) یعنی
 ممکن ده چه حضرت ابن عمر رضی الله عنه بد شروع کبیری به تشهد کبیری دانه سلام القاط و بنی و رسته
 می بین به تشهد کبیری سلام لفظ بر می شود لی لث اود مکتوبه کبیری بی به رکعتی و لیس کبیری
 می بین سلام تسبیح سره فصل به کو و دینی بسید دانه برد (نام - لفظ به گیری به به عدم
 ، که صحیح مسلم رج ۱ ص ۲۵۷) باب صلوات الله علی من اخبر الله عن رسول الله و حضرت بویه رویه روایت دین
 فرمائی چه (سالت ابن عباس عن ابی هریرة عن رسول الله صلی الله علیه و آله یقوا انک من اخبر الله عن رسول الله صلی الله علیه و آله و لا
 فی دین سره شعه دوبرو رکعت به یو سلام سره قابل دین ، و بعد از بیرون از این خانه) و لا
 به کبیری حضور بی گرم رضی الله عنه دصوات البی بی یقوا به پس فرمائی چه هم او بر بیانات صحیح ج ۱
 ص ۲۶۱ ، باب صلوات الله علی من اخبر الله عن رسول الله و حضرت بویه رویه روایت دین چه د
 به کبیری به یو سلام سره شری دو او حضرت بر عباس رضی الله عنه به دین کبیری حرکت به به این کبیری
 صحیح دین ، دناش بوجه عام محمد ص ۱۴۶ باب لسلام فی لوب حضرت عباس رضی الله عنه روایت

(ج) حضرت امامه عليها السلام د علم اساس من وړ رسول الله صلى الله عليه وآله و. د هغې په زيارت كې دېست د ورسره د كړه مخكې ر غږې ي ۰ حضرت سې اكرم عليه السلام خبره د دواړو مشهوره ياد كړه ده ددې كړې

(د) حضرت سید بن طاووس عليه السلام د كسې د شهادت په وجه هغوی ته د اب خود حضرت سې اكرم عليه السلام خلافت پسې نور مشاهد كړي وړي

د دې په خلاف حضرت عیسیٰ مسیح د دې مشاهد كولو كاسه د حدیث د درې یو په سوه وړاندې د شېب حضرت عبد الله بن عباس رضي الله عنه په همدې مشاهد كولو پسې په دې وجه د دې حضرت ابو عبد الله دغه مطلب و نه خوښی شی چه كوښښ خوښ خوښی دې شو ۰ د باندې حدیث په هغه مېرمن مې چې هغه مېرمن دې (د رسول الله صلى الله عليه وآله هې غېر انبياء نه بښي) يو حل واحد پورې تړلی (د دې حدیث مېرمن په سید كسې گرچه كلام دې خو ا په هغه سید پورې سره مېرمن دې حافظ من حضرت سید لیسراڼ

دې هغو مېرمنې چه (مېرمن كصوه عرب) چه دې مطلب دې چه حضرت سې عباس عليه السلام د ورسره دې ركعونه په سې په يو سلام سره د كولو قابل دي عرب غلې غږه

۱) په هغه سند رت خاتم كسې د حضرت عائشه رضي الله عنها په دې له طو سره مړی دې د كاند پورې كچه كېدې سې د كچه وركچه معارف السراج ج ۴ ص ۲۶۱۵) حاشیه بېك وركه خو د دې روايت خوب د دې معتبره حدیث موږ په تفصيل سره په يو شوی حاشیه كسې كړی دی

۲) الله د محمد احمد د يو سې داسې معلومات چه حضرت سې عمر رضي الله عنه د حضور سې كريم صلى الله عليه وآله د خلافت لوتر مشاهد كړې د لخوا حضرت سې كړه عليه السلام چه ۱۱ كتاب رسون الله صلى الله عليه وآله يقضي بې التور و حلق سمیع و سمعها (لال بصری كچه) د احمد بن ساد قلی، الترمذی ص ۹۵۸، باب التور وركه خو د دې خوب كسې د سې كندشې چه روايت د تفصيل د حضرت سې عمر رضي الله عنه مېرمن دې حال د دې چه حضرت ابن مسعود رضي الله عنه حضرت سې بن كعب رضي الله عنه و حضرت سې عمر رضي الله عنه او د حضرت عائشه صدیقه رضي الله عنها د سې مور حلیل نفس صحابه كړم عليه السلام د يو سلام سره د دې ركعتونو د وړ هاش دې و د حضور سې كړه عليه السلام د دې باقل دی په دې وجه د دې روايتونو له به ترجیح دی داسې حدیث د سې خبر بېر، چه كوم په سې كسې رورې دې د حضرت سې عمر رضي الله عنه د روايت معارض دی و حدیث دبېر رفوی و ۰ اوس د حضرت سې عمر رضي الله عنه غلې دې وقوښي رویت په عمار سره په هغې هغه دې و علاوه د دې په روايت د حضرت سې عمر رضي الله عنه مع او دبېر ۰ محرم دې او چه كچه په محرم اومه كسې معارض سې مو محرم ته به ترجیح و ۰ په دې وجه د دې تېولو خبر په سې كسې حضرت سې عمر رضي الله عنه اېس رهبر خلاف حېث به شی كېدې تفصیلي د پره اوگړې سې علاء السیج ج ۱ ص ۵۶ ۵۵ پس باب و خوب اعداب د حضرت حضرت سې عمر رضي الله عنه د روايت سره حلیل چه د دې په كلام موږ سره موږ حاشیه كسې هم كړې د رسيد اسراف غلې غږه ۰

۳) اوگړې صحيح مسلم ج ۱ ص ۲۶۱، باب صلاه لې عليه السلام و دهغه پالنې ۰

۴) سې حې بن عبد الله رضي الله عنه ل كتاب التمهيد نظم نصب لراي ج ۲ ص ۱۲، باب صلاه لور و ج ۱

ص ۱۷۲، باب مسجد النبوه عرب غلې غږه

۵) په سې لاس ج ۲ ص ۲۷۸، د محمد بن كعب غرظی په هغه مرسل و یت دې، اوگړې

علاء ص ۶ ج ۱ ص ۵۱، باب و خوب القوت، د گر چه مرسل ضعيف دې خوب د حضرت ۰

(۵) صحابه کرام: ابو موسیٰ بن جابر چه دعویٰ کسی حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه
حضرت عمر فاروق رضی الله عنه (۱) و حضرت علی رضی الله عنه (۲) و حضرت عثمان غنی رضی الله عنه (۳)
حضرت عبد بن اسحاق بن عمار (۴) و حضرت حذیفه بن الیمان رضی الله عنه (۵) و حضرت انس بن مالک رضی الله عنه (۶)

ص ۵۵ د ۵۵ دصوة بصره: ویم تفسیر د شوی دې چه (۱) کاتب علی رکعه (۲) یعنی دیو رکعت
مربح: احادیثو به بود تفسیر و حج هم د حدیث مرفوعه شوی دې یعنی (۱) ان یصلی الرجل و رفته
یو (۲) ظاهره داده چه د تفسیر اوگر خولی شی ب دواوی د حدیث تفسیر دیو و تفسیرو به به حدیث
کسی به راجح وی، پدې وجه که د صوة بصره: باره کسی د حضرت انس عمر یکه تفسیر که ثابت وی
و یا هم جمع د حضرت ابو سعید خدری رضی الله عنه تفسیر په مقابله کسی مخرج دې حکه چه حضرت انس
عمر رضی الله عنه حدیث: بشیراء راوی به دې، و الله اعلم مرتب علی عنه
(۳) په کابو د حدیث کسی د حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه معنی: حق تر د داشت کولو به پس حج
ملا تشریف به

۱ عن عمر بن الخطاب رضی الله عنه انه قال لما حبس فی مکتب النور ثلاث رات فی حرم النعم موطأ امام مالك رحمه الله
عنه ج ص ۱۴۵، ۱۴۶ باب السلام فی الوقت عن منصور بن عزمه قال دفت: یو بکر ثلاث فقال عمر ان لم
انور فقام و صفا رداءه فصلی ب ثلاث رکعات ثم یسبم الا فی اخرهن طهاری روح ۱ ص ۱۴۳ باب
انور ولی الازهر ص ۱۶۳، ان باب الوقت ثلاث رکعات سجاده صحیح مرتب علی عنه
(۴) د حضرت علی رضی الله عنه روایت به سوې دې، اوگورتی بریدی (ح) ۱ ص ۸۶، باب ماجاء فی ویر
بثلاث: د شایرادی بر عمر به روایت دې چه (۱) ان علیا کان یوتر بثلاث کما العمل (ح) ۱ ص ۸۶،
رقم ۱۲۸۵، و مصنف بن ابی شیبہ ج ۲ ص ۲۹۳، من کان یوتر بثلاث او اکثر مرتب علی عنه
(۵) عن علفه قال اخبرنا عبد الله بن مسعود رضی الله عنه ان اهل اهل مکتب النور ثلاث رکعات موطأ امام محمد ص ۱۴۶
باب السلام فی یوم

د بار علامه عینی رحمه الله د مصنف ابن ابی شیبہ په حواصی نقل کړی دی چه (۱) انور الحق لا یفرها علی الله
رسول له معارف السنن (ج) ۴ ص ۲۲۵ مرتب علی عنه
(۲) د حضرت عبد بن اسحاق بن عمار رحمه الله سره معینه روایت شوی دې د شایر په مصنف ابن ابی شیبہ کسی
ح ۲ ص ۲۹۹ باب فی الوقت ما یقرأ فی کسب د حضرت انس بن عمار رضی الله عنه مروی دی چه (حضرت
عبدالله بن عباس ان الی یوتر ثلاث یقرأ فیهن (سبح اسم ربك الاعلی، قل یا ایها الکافرون
، و قل هو الله احد) د شایر حضرت سعید بن جبیر رضی الله عنه د حضرت انس بن عباس رضی الله عنه باره کسب نقل کوی
چه (۱) ان کان یوتر بثلاث یسبح اسم ربك الاعلی و قل یا ایها الکافرون، و قل هو الله احد، حواصی بالا
د حضرت انس بن عباس رضی الله عنه مروی دی چه (۲) انور کصوة المغرب موطأ امام محمد ص ۱۴۶، باب السلام
فی یوم و شهد امری -

۱ ان العلامة بنوی رحمه الله فی معارف السنن (ج) ۴ ص ۲۲۶، بیل باب ماجاء فی انور برکاته، انور
حدیث حدیث ثلاث کما یظهر من المعتمد ج ۳ ص ۲۲۲ (کشف المسر، مرتب علی عنه -

۱۰ در ایام موخ نه و سر البهار و سبلی شوی دی و دوسر صوبه به و سر الیل (۱) په دی و حد که
 د به صام فبسی کړې پی نو به درې رکعت به سلام و حد د پیسوی
 حویه دی د سکان کیری چه په عصی روایسو کسې دوسرو باره کسې حصر ب یسی اکرم
 په ده د باط متول دی فرمائی چه (۲) لا تشبهوا بمصلاة المغرب (۱) علامه عثمانی
 په صبح منبه کسې دا جواب (۲) و کړې دی چه دته مقصد دا دی چه ((و سر الیل))
 د صبح د صام به سر صرف به صرف درې رکعت بالیدی اکبر ره کوی بلکه دی به
 محکمی به حد (۲) هم او کړنی ځکه چه په حبه د حصر ب یسی اکرم رحمه به درې رکعت به

دات د عدیې د فقه کرامر سعه و مسلم عم د دی چه (ان الزمر ثلاث لا یسلم الا فی اخرهن طحاوی
 ج ۱، ص ۱۴۵ باب لوتر قبل باب المزة فی رکعی الفجر
 داتن ابو الراد به مروی دی چه (ز تب عمر بن عبدالعزیز لوتر بالمذیة بقرب انعقاء ثلاث لا یسلم الا فی
 اخرهن (حولا لا) و انوار السنن ج ۱ ص ۱۶۴ باب لوتر ثلاث رکعات اسناد صحیح .
 د شان مصنف ابن ابی شیبہ کسې شه به رح ۲ ص ۲۹۴ ۲۹۵) من کان یوتر ثلاث او کثر
 کسې د بواسطی به مروی دی چمن (ر قال کان اصحاب عی ثلاث و صحاب عهده لا یسلمون فی رکعی
 لوتر)

بهرجن که ددوی درو یاو او انار که اجماع هم به دین نامه به هم د حده ضروری ثابتی چه
 جمهور صحابه کرامر رحمه دن سبک د حادو مطابق دی . و ان عم لعد لصیف رشید
 اشرف

(کاک فی رویه ابن مسعود رحمه عند نادر لظنی فی سنة (ج ۲، ص ۳۷، ۳۸، الزمر ثلاث رکعات کلاب
 مغرب ، قال قال ابی بکر و سر انیل ثلاث کوتر البهار صفة المغرب ، علامه سوری رحمه په حدیث لیس
 ج ۴، ص ۲۲۴) کسې ددی حدیث عیدل باره کسې فرمائی چه (هم فی ربه کلام و صحیحوه
 موقر فامع الزوائد (ج ۲، ص ۲۱۲) باب عند الزمر مرتب علی عه)

ومن حدیث ابن عمر رحمه یضا ، د حضرت عمر فاروق رحمه د رویت مروه عه علامه سوری رحمه په حدیث
 بیدی محکمی دسبکی د سن کبری په حواله سره ذکر کړې دی ، ((قال قال رسول الله صلاة المغرب
 وقر صلاة نهار فاولی واصلاته الیل مرتب علی عه)

(سنن دار لظنی (ج ۲، ص ۶۵) کسې لا سهر اوتر صلاة المغرب چه پوره حدیث مبارک داتن
 مروی دی چه (عن ابی هريرة رحمه عن رسول الله ﷺ قال لا یومرو ثلاث زترو بکمن اوسع ولا تسجرو
 صلاة المغرب مرتب علی عه)

(علامه عثمانی رحمه د حو طحاوی په حواله سره عل کړې دی د جواب د دریت تفصل اور صاحب
 د باره او کورس صبح الملهم (ج ۲، ص ۲۹۳) باب صله الزمر مرتب علی عه) -

(ښکه چه حصر ب منشه رحمه دامدهوم په دی الدظویان کړې دی چه ((لا یوتر ثلاث بخر ، من هه
 د کتب او ربه)) مصنف ابن ابی شیبہ (ج ۲، ص ۲۹۴) من کان یوتر ثلاث او کثر ، د شان طحاوی
 (ج ۱، ص ۱۴۱) باب الزمر کسې د حضرت ابن عباس رحمه دائر په دی (ای لا کره یا یكون ثلاث
 ثلاث ولكن معها ارجح مطلب هم عه دی مرتب علی عه) -

کودیه رویانو صاحبو کثیر سره تاسدی لکه چه تر شر په دی وجه (لا مشهور) نصیر
 وادعیت حاصل چه دوتر رکعاتو به داسم دموخ په شل درې نه یی کیدل بکار هیچ
 هم صحیح نه شی کیدی
 وار خا نو په مذهب باندې دیولو رو یوسو بطریق کسری ویشوا فو به مسند باندې
 بهر درو شویو بیکل پامی کیدی

مقدم دوسر یا به کبسی د حقاقد دالمر خلاصه پوره ذکر شوه خو ر قعه راده چه په و سړو
 بر تیرو دخیره دخدم بشو به مسکله ترین رو یوسو کبسی ده و آنه محمده پیر کبسی دی
 بهر هم د سې به دې چه کوم په دغه ټولو روایوسو بلا تکلف معین شی هر مذهب به
 یو یو روایت خلاف ظاهر بوجیه کوی سر ختم چه در کعوسو دوسرو په فیض کبسی د فصل
 کبسی بعلو دې نومجموعی صور باندې درو یاتو د حدیث د کتبوسه بس د سې معلومیری
 به به رو یاتو د حدیث کبسی د فصل او د عدم فصل دواړه طریقو احسان شه دې خود اسم
 د حقه د طریقو عین عام طور په د سې خاپو یو کبسی داوی چه دعوتی هغه طریقو
 امیروی چه کومه دقو عند کلیه سره مطبق وی او درې رکعت کبسی اصل د دی چه په دا
 غیر فصل به وی ، په دې وجه عدم اصولو سره مطابقت برویکی طریقو د عدم فصل ده
 به دې وجه عام او حقه د طریقو دا اعتبار کړی ده اړه وی به طریقو نی پریمورده اړه احیاء
 ناقص هم ده چه دینار ص په وخت هغه لاره حیارنی چه په کومه دموخ صاحب مشکو
 نا و عدم فصل په صورت کبسی صحت دموخ هم د سې مشکو دې و د فصل په صورت
 سې د خلاف اصولو کیدو به ب کبسی باندې مشکو دې په دې وجه حساب کبسی دې
 سې تدوین لاره اختیار کړی ده و الله اعلم

باب باحای فی الثبوت من الوتر

از عینی رسول الله ﷺ کتب اباقولس فی الوتر (دې باب کبسی دې مسائل مختلفه
 دی
 الله علیه : اوله مسنده ده چه داچه هو په سرد د قنوت و تر پوره کال مشروع دی ( ) د اصم
 دینار حقه به عینه په سرد صریح و معصا کبسی واجب دی و د س دعیو او د حمله په سرد په

مسند دینار بسبع رکعت او کورنی ستر سانی (ج ۱ ص ۲۵۰) باب کبف الوتر بسبع او د احمدی
 مشر و لا روایت چه به هغه کبسی ارشاد دې چه ( ) کبف الوتر باربع و ثلاث (ای بسبع و ثمان و ثلاث) ای
 دله عسره (ج ۱ ص ۱۳۹) باب الوتر او دینار ثلاث عشره پیر محسن عسره
 ثقه او پیر بسبع عشره رکعت والا روایت سلحشون الحبر (ج ۲ ص ۱۶) باب هیئة الطلوع
 من دهم ۱۰۵۹۴ اشار حدیث دبیرا - (تصب الریه (ج ۲ ص ۱۶) باب صلوة الوتر (ج ۲ ص ۱۶)
 ۱۷ باب صلوة السهو و غیره و الله اعلم بالنصواب و الله المرجع و المآب راجع ان شاء الله
 د اسم شامی کبف روایت د دې مطابق دې او هم محمد هم مشهور روایت د دې د میان د سلیب
 د دې کبف او د اسم صحابی مسکله هم د دې مطابق دې او کورنی معارف السنن (ج ۱ ص ۲۵۱)

رمضه کی هم به نصف حر کسی مروج (۱) دی را و بعضو حضرت ددی قائل دی چه
قبه در رمضان صرف به نصف ول کسی مروج دی.

دین غیر و غیره استدلال حضرت علی (علیه السلام) در به دی چه کوم ماه نرمدی (۲) به دی
باب کسی بعد نقل کردی (۳) (به کان لا یفت الا فی نصف الاخر من رمضان)

اور احادیث استدلال حضرت حسن بن علی (علیه السلام) حدیث باب به دی (در طبری رسوایان
بخط کاتبان قزوین و سوتر (۴) دی کی در رمضان بود غیر رمضان هیچ حضرت شده
دی (۵) حضرت حضرت بن مسعود (علیه السلام) به یون کار قبول وتر باب دی

بر کومی چه حضرت علی (علیه السلام) در باب بعد دی هغه در وقت حیل احیاء دی و کیدیسی
چه ودا هم ممکن ده چه (۶) غلبه دقوس به بر تمام طوبیل (۷) چه ددی مظنه دادی چه
حضرت علی (علیه السلام) در رمضان به نصف حر کسی دومره طوبیل تمام کون چه دومره به بی به
کاه و ورجو کسی به کولو مرتب علی عنه (۸)

نویسه صنف (۹) به مسند ناده حه ن حاشو به بر دقوس (۱۰) تر قل بر کوع مشرد دی و
مذهب د امام مسلم رحمه الله علیه حضرت سفیان ثوری (علیه السلام) عنه به من غیرت (۱۱) و
بام اسحق (علیه السلام) دی

شافعی و حنبله قبول بعد الرکوع مروج (۱۲) دیو بن قول طبری ماه حمد دقوس بر
بر کوع و بعد کسی در حر قائل دی (۱۳) ددی حضرت استدل به دی دویسه مسند کسی هم
حضرت علی (علیه السلام) تر به دی چه کوم به باب کی مدکور دی (۱۴) به کان لا یفت الا فی
نصف الاخر من رمضان و کان یقف بعد الرکوع (۱۵)

داحادیث استدلال به بن ماحه (۱۶) کسی حضرت بن مسعود (علیه السلام) رویت به دی (۱۷) ال
رسول نه (۱۸) کان یوتر فی نصف قبل الرکوع (۱۹) شافعی نصف بن مسعود (۲۰) کسی

۱) امام شافعی (علیه السلام) مسهر روایت دی و حاشیه رویت غیر مشهور ، معارف السنن ج ۴ ص ۲۴۲
مرتبه علی عنه (۲۱)

۲) (ج ۱ ص ۸۷) ددی استدلال حضرت بن عمر (علیه السلام) در به دی چه دی (۲۲) به کان لا
یفت الا فی نصف اخر من رمضان انظر نصف الاخر ای شبهه (ج ۲ ص ۲) من قال القبول فی
النصف و بعد من یقی غی عنه (۲۳)

۳) کما فی مجمع الزوائد ج ۲ ص ۲۴۴ باب لغت فی ابو هریر بن سخی ان ابن مسعود (علیه السلام) کان یقف
السنه کلها فی یوتر (۲۴) لا بیقی ، و الا انظر فی النسخه (۲۵) یسمع من ابن مسعود و منه فی معنی ابن
سیرین ج ۲ ص ۳۶ من قال القبول فی نصف من رمضان (۲۶)

و من الاسود قال کاله عبدالله یقر فی اخر رکعه من یوتر (و من هو الله حمد) ثم یرفع یدیه یتقب قبل الرکعت
قال حمی (و به لب ان بی سیم و هو مدلس و هو یقف کذا فی مجمع الزوائد ج ۲ ص ۲۴۴
و من هو نور الدلیل به مع کسی مسی لاندی رسی ، مرتب علی عنه (۲۷)

۴) ص ۸۳ باب ماحه فی القبول قبل الرکوع بعد دین و کورتنی سنن مسانی ج ۱ ص ۲۴۸
ب کف لور بیلان مرتب علی عنه (۲۸)

مشهد امام اسحاق بن اهو به به داسي صورت کيسي دقص دوتر قائل دي چه افغني مقصب
دې چه داسي سرتي چه بهحد و له بهد رشي سو وړ دي يو رکعت په سید د بعلو او کړي د يو
کعت د غش پسي سوي و تر سره لا پسي او يو خاني به شي د سفع به سري حوراسي اوبه
به سبه کسي سوي وړ به مقصود شي ، په دي وجه داسي سري لره د صلوة نه بهد
کيو به پي احر کيسي دي دوباره وړ د کړي

بدي متدلال د حصر پي کرم عليه السلام د ارشد دي چه ^(۱) ((اجعلوا اخر حلالکم باييس
سر)) به دي ، و دي معصيه کيسي ددوي مفيد اس عمر عليه السلام دي حکه چه مع هم دقص
به قائل دي لکه مسدا احمد کيسي رايب دي چه ^(۲) ((اس اس عمر عليه السلام د کان داسي
من و تر قال فلو او ثوت قبل ال نام ثم اردت ان علي باييس مقصب بواحدة ما مضى من
روي ثم صليت مثي مثي قد قص صلاتي و تر بواحدة)) ^(۳)

و بهد و دي بعضي دوسو سره صحيح به کړي و د حديث ديت به استدلال کوي چه افغني
کسي حصر پي اکرم عليه السلام د ارشد فرماني چه ^(۴) ((لا و سر ان في ليلة)) چه دي ظهر معلوم
به دي چه په يوشبه کيسي يو خل و تر کائي دي و ^(۵) ((اجعلوا اخر حلالکم باييس و تر
چه هر د حصر به اسحاب سره محمول کوي حکه چه پچينه د حصر پي اکرم عليه السلام
به و تر به روسو دوه رکعه کول ثابت دي ^(۶)

و کرمي چه د حصر پي عمر عليه السلام د سبل معلوم دي سو امام محمد بن نصر مروزي رحمته الله په
ثابت لير

کسي قائل کړي دي چه پچينه حصر پي عمر عليه السلام فرماني چه دا نقص وړ به مسند به د
مبل خان به راسي به مسبط کړي ده غالب د اجعلوا اخر حلالکم باييس و تر بهد
کسي مرسه په دي د حصر پي اکرم عليه السلام به د سره خه رايب شته دي ^(۷) اهدغه وجه
د چه سور صحابه کرام عليهم السلام د حصر به عمر د رسي ترديد کړي دي د حصر بهد الله اس

صحيح بخاري ج ۱ ، ص ۱۳۶ ، باب ليعل حو صلوة و تر صحيح مسلم ج ۱ ، ص ۲۵۷

ابن ماجة المبل وعدد رکعات النبي عليه السلام ج ۱ ص ۲۵۷ ، باب ليعل حو صلوة و تر صحيح مسلم ج ۱ ، ص ۲۵۷

وقال الفيني (روه احد و فقه اس اسحاق وهو مدني وهو ثقة و بقه ر حاله ر جان لصحيح كذا في صحيح
البرزنجي ج ۱ ، ص ۲۴۶) باب فيمن و تر ثم اراد ان يصلي مرتب علي عنه ^(۱)

بخاري ج ۱ ، ص ۱۳۶ ، باب ليعل حو صلوة و تر و سنده شريف علي عنه ^(۲)
و دي معينه رايب په دي ب کيسي محکمي ر و دي چه گو د حصر به معلوم عليه السلام به رايب

علم مرسه علي عنه ^(۳)
انظر معارف المس ج ۱ ، ص ۲۵۷ ، عن مسروق قال قال ابن عمر عليهما السلام شي اهد به بران لا اوده

مرتب علي عنه ^(۴)

عاشق و دلدار رو به ديد چه گند دوي به دخت صفتش عمر
 بود دوي و نسل چه داسي چه به به بوا سبه کسي دري حل و سر کوي
 ديب مصيب ددوه حل دوبرو کولر به مع گري دي ، و نه اعتم

(عن م سنده عليه السلام رسول الله ﷺ كتاب يصلى بعد الوضوء ركعتين) رواه به عليه السلام

دور کعبه ای و مالک رحمة الله علیه یک گوی معونی بر مائی چه (لا اله الا الله)

[illegible]

۱۰۰ - حصہ ۷ - سورہ ۷۷ - غفلت میں تھک کر جانے والے ( )

جو حقیقت۔ دی۔ چہ دئی رکھو تو پہ سوچ گئی متعدد حدیث موجود دی

① د جنسوم م سمنده ^د حدیس و باب وی

(۲۷) دحضرت بیادامہ حدیث (۱) از امام علی رضی اللہ عنہ کہ یہ صحیفہ ہمہ سوتر و ہمو جائس بقہ

فہم ۵۰ رسل و قس یا یہ ایک نام (۵۰)

(۴) حضرت عائشہ رضی اللہ عنہا روایت ہے کہ میں نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کو اپنے پاس بلایا اور کھانا پیش کیا اور کھانا کھا کر ان کے پاس بیٹھ گیا۔

یوں ہے کہ جو شخص اس حدیث کو سنا اور اس سے اپنے دل میں غم نہ ہو تو اس کا دل بے رحم ہو گا۔ (صحیح مسلم)

(۴۰) دحضرت ثوبان رضی اللہ عنہ سے روایت ہے کہ میں نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کو یہ عرض کیا کہ میں

المسافر جهده وقتل فاد وتر حدكم لمير كج (مستقله الا كوت له)

١- مصنف عبد الوفاق (ج، ٣ ص ٣٠) يال الرجل يوتر ثم يريد ان يصلي قال الزهري فيبلغ ذلك بن عباس فلم يعجه فقال يا ابن عمر ^{عليهما السلام} يوتر في الليلة ثلاث مرات

د سول حضرت عائشه رضي الله عنها فرمائی ہے ((الذين مفضوب وترهم هم الذين يحبون بغيهم ومنك عن ابن عباس رضي الله عنه قال الذي يذهب يومه معارفه مني)) ج ٤ ، ص ٢٥٦ .

د شوق و محضرت ابوبکر محمدی علیہ السلام بارہ کبھی روایت دی ہے، (یونان و ایل و شمع متروہ پریدو بذاتک
بھی مٹی مٹی ولا بھٹی و لڑا، کتاب اعمال و حج، ص ۸، ص ۳۸، رقم ۲۵۶، برسر، و، انور

وغيرهم ملكهم داحو مقاضي دي (كما للقل في معارف الس ج ٤، ص ٢٨٥) بإحالة إلى

آپس فداۃ ج ۱ ص ۷۹۹، رشید اشراف علی (ع)۔

١: كل من الطارق (ج) ٤، ص ٢٥٨ بحسب نصه

قال الشيخ السري رحمه الله والخرج الرواية عن ابنه لم يعتقد عليه السلام انه لم يذهب اليهود رد ذكر موسى في
تروح الجسم وغيره طراز فقط لاجل ورودها في الحديث كذا في معارف السلف ج 2 ص ٢٥٨ جواب

(طحاوی (ج ۱ ص ۱۶۸) باب التطوع بعد الترمیم بعد الترمیم بعد الترمیم

(صحيح مسلم (ج ١) ص ٢٥٤ باب صلاة الليل مؤيداً على غيره)

۲) کسی که در حصر است آنرا سه روایت دی چه ((ان السی کسان یحسبوا بعد الوتر الزکوة وهو حاس وبقرا فی لركعة الاربعین لم یفسدوا اذا رزقوا فی فسیة قبل یبطلوا))

والبین ان یسبوا به رکعتین بعد نوریه ثلثین سدی د دی اوجه د حصر سدی گرم و کسریه به ناسه کور سدی به دی وجه معصو حصرانو د برمانیلی دی چه دی رکعتینو کسی سبب خلوس دی قیامه دی حصرت نه صاحب رکعت د سدی چه ((سوست رکعتان بعد الوتر فالیسمة فیهما خلوس ذون ثقیام فان اخلوس فیهما لصدی علی ان یتردد فی نوبه لد تصدیم))

ب معصو حصراتو دی دوه رکعتینو کسی هم قیام فصل گر خولی دی (لا عسلاقی حدیث عمران بن حصین قال سالت رسول الله ﷺ عن صلاة الرجل وهو قاعد فقال من صلی قائم یجر الفرض ومن صلا قاعد ثلثه نصف اجر القائم ومن صلاها فائت ثلثه نصف اجر القائم) م شرح الباب برهاده من مرتب

باب ما جاء فی الوتر علی الراحة

كنت مع ابن عمر فی سفر فبحققت عنه فقال بی كنت فقلت وتر فقال السی لست فی رسول الله ﷺ اسوة حسنة رأیت رسول الله ﷺ یوتر علی راحته (دی حدیث مبارک له استدلال کوی ثلثه تلاسه او دسر علی الراحة حدیث گر خولی ی ای د حصرت امام یوحنا رکعتیه سه دا حنر به دی بلکه لاندی کوریدل سدی ضروری سی حکم چه وتر وجب دی سدی د حده احده به شی ادا کندی

ما صاحب رکعت د بیل هم د حصرت من عمر و یوس رو سادی حه کوم به طحاوی د کسی ذکر دی چه هغه به حد به راحه به ی کور تر دی چه کنه دوسر و حب و غی سو در حله بدکو شو و به رکعتیه ویر ادا کرل و داخل بی د حصرت بی اکرم و سبب کرم

۱) اس داز قطعی (ج ۲) ص ۳۹ باب الزکوة بعد الوتر رضی الله عنیه (ج ۲) ص ۳۳ باب الزکوة بعد الوتر مرتب علی عنه

۲) ج ۳ ص ۳۳ باب ۱ رکعتین بعد الوتر مرتب ۲۵۹ د حصرت سده صاحب رکعت سرد و د تردد رجه تفصیل دیار ۱) کنایه د عارف (ج ۴) ص ۱۰۴ ۲) ج ۲ ص ۲۵۹ باب ما جاء فی الوتر علی راحته علی عنه ۳) کورسی معارف لیس (ج ۴) ص ۲۱۴ ۴) ج ۲ ص ۲۵۹ باب ما جاء فی الوتر علی راحته علی عنه ۵) کنایه د عارف (ج ۲) ص ۲۱۴ ۶) ج ۲ ص ۲۵۹ باب ما جاء فی الوتر علی راحته علی عنه ۷) ج ۲ ص ۲۵۹ باب ما جاء فی الوتر علی راحته علی عنه ۸) ج ۲ ص ۲۵۹ باب ما جاء فی الوتر علی راحته علی عنه ۹) ج ۲ ص ۲۵۹ باب ما جاء فی الوتر علی راحته علی عنه ۱۰) ج ۲ ص ۲۵۹ باب ما جاء فی الوتر علی راحته علی عنه

صلوة لا یابیس هم وئی وکبدیشی چه د سوم هم دی به محکمی ایست و انظیور کسل به
اواب (سورة من ایست غیر ۱۹) به خود وی ( ) ر به علم

باب حاجاء من الصلوة عند الزوال

و ان رسول الله كان یصلی اربعاً بعد ۲ نزول الشمس قبل الظهر فکان ما ساءه ان یصلی
اواب السماء وحب ان یصلی لیها عمل صبح ( )

( ) وروی عن امی عجم نه کان یصلی ربع رکعات بعد الزوال لا یسمی الا فی اخرها
به دی دو پر حادثو کسی چه د کوم خم و کعتو د مریح - گردی عام الوحیبه کتبه دی
نه دظهر من نیده حتی و شوقه به سردی منی در ذال دی عام عرالی بکته هم به
احب - انعمم کسی دی را سحاب بصریح کرپ ده به کباب لاور د کسی او حافظ عرفی
هم او به مدکی مدسی نیده علاوه کر حوی دی

و د حضرت گنگوهی ( ) در حجاب هم دی طرفه ۲ چه ددی مقصد و دسی ظهر به علاوه
دی هر مانی چه ( )

و ان بعضهم هذه اسن الظهر و حتی ای عر ها اما عند سبانی فظاهر از هم فاستوب بان
سنة الظهر رکعات وهذه ربع بسببها و اما عندا فله ورد من نه ال سمن به قریش ( )

شرح باب از مر مرتب علی عه ( ) دهر الاح و عرب صاحب ظهور فی التفسیر لکلی یکتب
و احد ۲ ایست بون بعد و وقت نیده و الله علم ( ) دهر ب علی الله عه د طرفه

لا صدق تصحی سره شه متعلق کلام د ۲ باب حاجاء فی فصل تطوع رکعات بعد المغرب ( ) لاسی
تر شوی دی ، دی مریح به صلی احادیث دپارد و گوری صحیح مسلم ج ۱ ، ص ۲۴۸ ۲۴۹ ( )
باب استحباب صلوۃ الصبح ، فرمدی رح ۱ ، ص ۸۷ ۸۸ ، باب حاجاء فی الصبح مصنف عبدالوکیل
ج ۲ ، ص ۸۶ ۸۷ ۸۸ ، باب صلوۃ مضطری مصنف ابن ابی شیبة ج ۲ ، ص ۱۰۵ ۱۰۸ ، باب من
کان لا یصلی الطحی و باب من کان یصلیها او مجمع الزوائد (ج ۲ ، ص ۲۳۴) باب صلوۃ الصبح مرتب
علی عه -

( ) لک کب الدری ج ۱ ص ۱۹۳ مرتب علی عه ( )

( ) حتی قال صاحب الترمذی تکلم بی الله و انقضی بکن یقضی لونها و کذا کن علی بنای
التحریر علی لاصبح و فی الخلاصه لو اضلع بیع و شواء او کل اعداء قال من عده من لوله و لیل لسط ای
فبعده برقیله و لو کانت بعدیه فالظاهر انه تكون تطوع راته لا یومر به علی هذا القول ، و حکمی حاجب
المحرر عن الخط لو یصلی رکعتی القهر مرتین بعد التطوع فالسنة اخر زمان لانه اتم ب ای حکونه و لم یحصل به
صلوة السنة مانه دی متصلاً بالمکونة

تعلیمات علی الکواکب الدری بسبب موت محمد زکری نکانده لوی حفظ الله ج ۱ ، ص ۱۹۳ مرتب
علی عه -

باب (۱) حاجاء فی صلاة الحاجه

عن عبدالله بن ابی وری قال قال رسول الله ﷺ من كان له ان الله حاجته اذى احد من بني
 آدم فليجئ بها ويحس الوضوء ثم ليصل ركعتين ثم ليصل على النبي ﷺ ثم يقول لا
 اله الا الله العظيم الحليم سبحان الله رب العرش العظيم محمد الله رب العالمين يسأل الله حاجته
 رخصت و عمره معصوم و لعنه من كل بر و السلامه من اثم لا صدق ذب الاعترافه ولا ظلم الا
 رحمه ولا حاجه هي لك رضا الا فصحتها بها ارحم الراحمين بعد دوره حديث باب اگر چه
 صنف دي حربه محصله شو هدر (۱) و بعد نمودن دعاي سره ده به قوب حاصلي مي
 يكد حضرت عثمان بن حنيف رضي الله عنه به رو ياب دي حد ((ان رجلا رضي الله عنه ضرير البصر الى ان
 الي رضي الله عنه فقال ادع الله لي ان يعطيني فقال له سمعنا انك وهو حي و ما سمعنا من
 قال ادع الله ان يتوبنا فيحسن و صوء و يصلي ركعتين ويدعونا لهذا الدعاء اللهم في سئلت
 و يوجد ليك محمد بن المرحله يا محمد ان قد توجهت بك الى رب في حاجتي هذه لتعطيني اللهم
 تسعدي او حضرت حذيفه رضي الله عنه به رو ياب (۲) دي چه ر قال كان النبي ﷺ اذا حربه امر
 عسي (۱) يعني حضرت بي اكرم رضي الله عنه به به چه خه اعنه معنده به خه فكر لاحق شو و به
 حضرت بي اكرم رضي الله عنه به مويخ كيسي مشعور شو دشان مسند حيد و معجم طبرسي كسر
 كيسي يو رو ياب د امر الداء رضي الله عنه به سيد حسن سره راغلي دي " چه دهغي به حنيص
 باب دعاء به بي ابي و بي قائم كيري
 به رحا صوة حاجت دجيل رب كريم به دجا ضو بو بورا كوئس يو بنه دريغ ددچه كرمو
 مدكامو به به ايدي حقيقو ب يغير حاصل و دهغوي همدا بخو ده دو دوي مويخ ده به
 ده حواسو كحسي مويدي ده به مويخ به استعصوا صبر و الصلوه و عمل مظهر دي
 و الله الموفق (مربط غني عنه) -

فهرست آخر شرح دياب نعلم شده -

فطلب دادي چه د حاجت جو ده سي دي چه دهغي تعلو صرف ده لله رضي الله عنه سره وي ار دسه به ده دي
 الله تعلو به وي به داسي معاصيه وي چه دهغي تعلو به ظاهر ديور بنده سره وي اگر چه حقيت كسي
 لدي تعلو هم ده لله رضي الله عنه به به دجيو حاصو بو پورا كيدو و بي طريقه صلاه
 حاجت دي عربا تعلو عنه -
 (۱) اسس بن حاجه (ج ۱، ص ۹۹) باب حاجاء في الصلوه حاجه قال ابو السجاء هذا صليب صحيح امام
 طبرسي ددي رو ياب كيسي د عثمان بن نعل قصه هم نقل كوي ده و گودني صحيح لرواند ج ۲
 (۲) ۲۷۹ باب صوة الحاجه مرتب غني عنه -
 و گودني معار السس (ج ۱، ص ۲۷۴، ۲۷۵)
 (۳) البرج ج ۱، ص ۹۹ باب عباد في صوة الحاجه
 (۴) معارف الحدیث ج ۳، ص ۳۶۵ بحواله سنن ابی داود مرتب غني عنه -
 (۵) و گودني صحيح ابو ند ج ۲، ص ۲۷۸، باب صوة صلاة حاجه مرتب غني عنه -

اسی ہم گیری چہ بہ حملہ ددی کہ کرسو خندہ ددہ بہ بہ کسی مصرطہ شی ی ددی بہ
 نکس ددی بہ و ددی د سی صوب کسی وارہ کیسوسہ د بہ چلہ د طرفہ او ددک
 محبت گنہ پکار دی او کتہ اسحاری بہ یس دندہ ب کیسویں سو با ددی مسحار
 کرس وچہ مرکومی یو طریہ ددہ بوجہ بہ ورو بوانہ حوی سر قدم ددی بہ کری
 راجع ددی چہ دوحب و مدوب دکوسو او د حرم او مکرورہ دہی بوسو ددی بہ مسحار
 سدی خکہ چہ اون کول او حری معین کوی او ستارہ کوی صرہ مر حاج کوی
 بہ کوی کسی یو دسرح حاج دپارہ وی یو و حای عسر عوقت کسی دوحب متعل دپارہ وی
 ی علم دمریب لحو

باب ما جاء من صلوة السج

صلوة السجود بارہ کسی چہ خومرہ رہا پ دی ہفہ سید یوں صعیف دی بکہ چہ حدیث
 باب دہویسی سن عسہ دوحی صعیف دی (۱) دی د خادیشو دصعب دوحی بہ علامہ اس
 بحوری (۲) ددی مومح د رو والی بہ بکار گری دی بیہ حاقط اس حجر تکلفہ بہ حسن
 نہ کفرہ کسی بکی چہ تعدد د ط قریہ بہ د حدیث مارت حدیث باب حجر عسرا
 لسی ددی بہ سواد مؤید العمل ہم دی بہ دی وجہ دصلوة السجود کہ سعب
 دلال سب و تین یا ددی دقت سب بہ بکار کوی مسجیح بہ دی
 بہ صلوۃ السج کس سادی د ر د چہ بہ ہر کعب کسی بقتلہ ارب حلیہ سح
 ادرالحمہ نہ ولا الہ الا بہ والله اکبر (۳) اوسلی شی تردی حہ خلور کفریو کسی د ط
 سو عدد بود سبی

جادی وہ طریقی دی یرو حصر ب اس عیسی (۴) دی و اس کسی یان سوپ دہ چہ د
 نفی مظاہر بہ قسام کسی بختس حل او ددی بہ پس سجدی پوری بہ نعل ار حرکت کسی

- ۱) وگوری معر الحدیث ج ۳ ص ۳۶۵ - ۳۶۸
 ۲) اعتبار السج ج ۴ ص ۲۷۸ ہر سب عقی عہ
 ۳) قریب التہذیب ج ۲ ص ۲۸۶ ہر سب عقی عہ
 ۴) طر د احدثر بہ محقق کتب یونو کسی مدکور ای بعضی طرہ حوالی بہ سب ایت سورہ
 نہ کسی بہ حاشیہ کسی ذکر کرو مریب عقی عہ
 ۵) کمال روایت یں عیس (۶) و اب داؤد سہ ج ۹ ص ۹۸۴ باب صلوۃ السج حوہ بور مع
 ۶) حدیث باب کسی اسہ کبر و محمد شہ و سحان اللہ العاطف مل دی او سنن ابی داؤد ج ۱ ص ۹۸۴
 باب صلوۃ السج کسی دحضر یں عمر (۷) د قول مروی سی حہ را لا نقم لکم کعبہ التانیہ حق
 سج عشر و محمد عشر و تکبر عشر و اس عشر د چہ رتی بہ طاهر د د چہ دصلوة السج دعاء بہ لفظ
 سر جہ وی حو چہ سبج محمد تہلیل او یہ نکسر سہی مسمن شی
 ۷) وگوری سنن ابی داؤد (ج ۱) ص ۹۸۳، ۹۸۴ و اس ابی حاجہ دج ۱ ص ۹۹ باب ما جاء فی
 صلوۃ السج د اس عیس (۸) درو یب و لا طریقہ د ابور دج پد وہ یب کسی ہم غی دد وگو یں س
 ابی حاجہ ج ۱ ص ۹۹ باب ما جاء فی صلوۃ السج او حضور اس عمر (۹) و یب کسی ہمہ جہ
 یہ مروی دہ وگوری سنن سی داؤد (ج ۱) ص ۹۸۴ باب صلوۃ السج دحضر ب جعفر س

سین لسن جل دا سبب به او نمایی سی و ددینی سجده به پیش به حلقه اسیر خدا اوستی
 دی کسی هم د سبب به لسن جل او سبب شی س
 دویمه طریقه هم دی باب کسی (د حضرت عبداللہ بن مبارک به حنقول رو دی کسی حلقه
 سیر خدا بشبه دی او ددی به خاسی به نام کسی به خویسمب مسحات دی چه پنجم
 دقره به ماسکی او اوست بعد نماز د دوا به صریقی بلا کرب خاطر دی و به علم

باب ماجاء من صفة الصلوة على النبي ﷺ

(عن كعب بن عجرة قال قنا يا رسول الله ﷺ هذا السلام) عليك قد علمت فكبر
 لصلاة عليك عليه فان قولاً لهم صلى على محمد (عليه السلام) كعب (عليه السلام) صلى على
 ابراهيم ابن حميد بن عبد الله بن علي محمد الخ

روایت به قنده کسی به درود شریف اخیر کسی و نیلو به حیثیت دی بهودی کسی دفعه
 کر مو احتلا دی و حبه مالکو حاسه و دهمهورد مسند دی چه چه دانست دی او
 مدام به دی به دی در صفت قائل دی و الیه ذهب حمد فی احد القویس عنه او
 احمد اسحاق بن محمد مسند دی چه که عمداً به پروردی مو عویج به می گیری به (۲)

به دی مسند کسی به نام شاهی به مسند به سلفه (۳) کر دی و دودی دالیه
 فصل او دحوت دپزد و گوری عسقه مصلی (۴) شرح صفة المصلی

میت بو جل به عصر کسی درود شریف و میل جو به به سره فرص دی و دسرم سارک
 د وری و سره راجب دی سو که بر مجلس کسی سوم به به راشی مو به به کسی احلاف دی

اسی ظاہر به رویت کسی به طریقه مروی به او گوری مصنف عبد البراق (ج ۳ ص ۱۲۳) رقم
 ۵۰۰۴ باب الصورة التي تكفر عرب عني عنه

(۱) برید به قول اسلام علیک ایها النبی و رحمة الله وبرکاته و فی الشهد و هو الظاهر هو الصحيح و عبارة
 البیهقی و ابن عبد البر و الفاسی عیاض و غیر هم و قبل برید به سلام التحلل من الصلاة وهو بعد کذا ل معارض
 (ج ۲ ص ۲۹۳ و ۲۹۴)

(۲) قال الشيخ البوری رحمه الله کما صحت الخ ، اشکل علی الناس وحه التشبه فان عبد ﷺ هو المصل
 المرمی و بعد وید آدم اتفق فی الفضل و حقه من ابراهيم و الیه سبب قد صحت ان محمد و ذی کان هو المصل
 لا الصلاة بطریقه علیه لکن فی الفضل من کان صلوة عبده و قد ذکر الحافظ ذلاله عشر وجهاً فی الجواب راجع فتح
 الباری ج ۱۱ ص ۱۳۹) باب الصلوة على النبي ﷺ کذا فی المعارف نسج (ج ۲ ص ۲۹۶
 مرتب علی عنه)

(۳) آمد غیو د تفصیل دپاوه و گوری معارف النسج (ج ۴ ص ۲۹۱) و غیره مستملی (ج ۱ ص ۳۳۳
 صفة الصلوة مرتب علی عنه)

(۴) وقد صد الخافقی ولا سبب ل حد اقرب و ۹ ص جعب و شیع صیه لیه جماعه فیهم الطبری و البوری و سابقه
 من اهل مدینه الخطابی و لا اعلم فی نقوه کذا فی الکبری الخ (ص ۳۳۳) صفة الصلوة مرتب علی عنه

(۵) المعارف بالکبری ج ۱ ص ۳۳۳ و ۳۳۴ باب صفة الصلوة مرتب علی عنه)

انسان صحت وی ^{بسیار} به سردی و خن و اجنب دی و دشمنی است به بدی و بدی و خن و خن دی
ایستاد دی درویش و به حضرت مام طحاوی ^{رحمه الله} رسیده است کسی لکه چه به
من بر می ( ) کسی در حضرت موهبیر ^{رحمه الله} به موقوف روایت دی چه ( ) رسم صف رحل
بکوب عده شمس بصل علی ((

و به ترمذی شریف ( ) کسی دعای بس سی طاب ^{رحمه الله} به موقوف روایت دی چه ( ) لیکن
من الدی ذکر عده شمس بصل علی ((

اما این نسبی به سند حسن و روایت یقین کفری دی چه ((من ( ) ذکر عده و بصل
علی البیه دی سره تفحص د ده چه بو مجلس کنی دی صرف بو خل و حب سی ( )
خبر دی وی چه د تفصیل به دی صورت کنی دو چه دسی کریم ^{رحمه الله} سوم ما ن به مجلس
کسی ذکر شی و عام حلال کنی دی کسی ( ) درود شریف و ( ) به کثرت سره مساحت دی
و به موفق

سوره بروه او نام او بهی نرین خلیف

به بعضو مجددی کنی که حسن داسی کفری چه دموخ به پس نالخصوص و جمعی د
موج به پس به السلام سره به یز خانی و سیری و به اوچت آوار سره لاندی سلام دانی
منی الله علیه و رسول الله ^{صلی الله علیه و آله} غلبت یز رسول الله ( ) و سره دوی که د و یز و حلقه د عده
و چه حضرت بی اکرم ^{رحمه الله} به تشریف راوری دی ب هر حانی حاضر باظر دی به دی و چه
حضرت بی اکرم ^{رحمه الله} به چه سلام وری و حوب و کوی

و دی به دی عمل کنی به شریعت کفری تر همه دری مضمون اویدن مری چه ددی به و چه
السر به مجددی کنی چنگد پند اکبری حاضر که به دی د سو به دی دور کنی بود دی
و صح دی چه د بدعت و گمراهی ده و العباد له

و دی توصیف د ده چه دیو مویخ به پس لتمام سره اینه حلقه سره به و چه آور درود
سلام و رسول الله ^{صلی الله علیه و آله} به ناست دی او به و اصحاب کرام ^{رحمه الله} به ناست دی او به و انچه
محمود یوسه که د عمل د الله ^{صلی الله علیه و آله} و در رسول الله ^{صلی الله علیه و آله} به محمود او حسن و به به صحابه کرام
الله و سابعیو او دعه مجتهد یوسه ددی پابندی گوید حال دی چه ددی به پو اتاریج
نیمی یوسه واقع هم د سنی به ده چه دهمی به معصوم شی چه د در و سلام دپاره حلقه او
سلام دی حضرتانو بدعت کفری دی چه دهمی معصیت د حضرت بی اکرم ^{رحمه الله} ارشاد د

(ج ۲ ، ص ۲۱۶) باب بلا تر چه ابواب الدعوات
حواله بالا د درود شریف مصبو معنی روایت دپاره او گورنی حسان درود مرفع بالمع شح
حدیث مولانا محمد رکنی کاندھلوی ^{رحمه الله}

علیه مستطی (ج ۱ ، ص ۳۳۴) باب صلوة الصلوة
لا فی الکمال م یرم الامرة و اجلة فی الصلوة لان نکرة اسم و احب حفظ منة الله بها قوام بشره
و احب الصلوة فی کل مرة لان فی طرح علی الله بعد نکرا و بکراه السجود ی سحر الالوان که فی
النکیر (ج ۱ ، ص ۳۳۴) حوب علی عه

اوجب و د سلاوت ب جهریه اگر چه د سوله په هکله یخ ب تسمیح کیږي شرق راځي احبار دي
شامي خلاصه میناوی)
په دغه دهر پالک د ذکر په مسجد کې په روږد احبار شته دي نو د درود شریف په نوم
وي بکه حضرت ابن معبود عليه السلام فرمائي چې ((نه حرج)) جماعه من المسجد په نوم
ويصوبه عمي نبي عليه السلام جوهر و قال لهم ما اراکم الا مبتدئين ((يعنی حضرت ابن معبود
عليه السلام پوه ډډه د مسجد نه صرف په دې ویسني په دغه دعوی نه روږد لاند لا نه وینل وې
اوجب او رسي دره د شریف ویلو او دوی به تې مدغمیدل و وینل
وس چې کوم سړي به د هغې آو په جمع سره ویدي و خاتې سره درود شریف نه وايي نو هن
مدت دي د مسجد نه اوجسې و حضرت ابن معبود عليه السلام په اوجب و د درود نه
و موځي د مسجد نه ویسني و و وې فرمائل چې د هغه تاسو نه غیب گنهم ن فی ذالک معبره
لایوی لا بصیر هم شرح الدار

- ۱) استعاج الواضح ج ۱ ص ۱۲۷، بحواله شامي (ج ۲ ص ۲۵۱) فتاویٰ برزیه (ج ۳ ص ۲۷۵)
علی هاشم الله مریه علی عه
- ۲) د مریات شرح لیکنو کې د دې لاندې کتابونو اعداد خصمي سوي دي
معارف السن ج ۴ ص ۲۴۰ ن ۲۹۷
- ۳) غیبه مستفی انهراف ۴ نیکوی شرح مریه نصی ج ۱ ص ۳۲۳، ۳۳۴، مریه المستوفی
- ۴) جوامع الفقه (ج ۹ ص ۲۹۱ ن ۲۹۸)
- ۵) منهاج الموضح یعنی راه منبیا (ج ۱ ص ۱۲۷ و ۱۲۸) مریه علی عه
من المریه علی الله عه

ابواب الجمعة

جمعة مشهور لعن کسی به صمد (۱) دهم سرد (۲) و درویش به مکتوب به سردهم ده
 که به دهم عصمت (۳) قرب دی و دالغظ بقصو حلقه به صبح الجسم بسوه مصط (۴)
 در دی ریح وانی رالغظ به کسر دسرد و ثلثی سوسدی (۵)
 دهم به رمانه کسی ددی سوم یوم لغزیه (۶) روسو ددی سوم یوم الجمعة سر
 مصو حیل ددی چند سلامی سوم دی ددی وحی تمسبه حمصیح اساس بقصوه (۷) ده
 و بعضی حشرات وانی حبه سبی جمعة لان حلق العلم قدتم و حیح قد (۸) بقصو دایحه
 حکری ده چه کعب بن لوی به ده دغه و ریح حلق راصح که (۹) و لغظ به سی و ربه کونو به دی
 ده دی سوم دایشر (۱۰)

هر لا یصح ولا کثر الشافع و به قرۃ جمہور کند فی جمعة الرابع عشر من ریح المعانی نجوم الکائن
 (ص ۹۹) رقم خطوب عبدالله بن عباس من سورة جمعة قرب علی عنه (۱)
 ریکه قرأ بن الزبیر و یو حیوة و بن ابی علقه و رید علی (روح المعانی حوالا ۶۶ مرتب علی عنه ۲)
 و قرأ به روح المعانی حوالا بالا مرتب علی عنه (۳)
 اشراف بنی (ج ۴ ص ۲۰۳) خلاصه ده چه د جمعه به بعضی کسی حور لعاب در
 (۱) اصحبه بضم الهم
 (۲) اصحبه بکون الهم ، چه ددی در پرد رصو بونو کسی به دی معنی المصنوع (۳) یوم نقوح المصنوع

س
 (۴) جمعة بلع جم ددی صورت کسی به ددی معنی الخاضع وی معنی یوم یوشع لحدیث
 (۵) جمعة بکسر الهم ، و گوری روح المعانی (ج ۲۸ ص ۹۹) سید اشراف علی عنه (۶)
 الغزوة سم سرین معرب و قال سهل بن وهب المرید الرحلة فیما یلحق عن بعض هل لعم الکلی و هو
 عرب فلیحفظ المظفد من روح المعانی بتقریر یسر حوالا بالا مرتب علی عنه
 عن بن سیرین قال جمع أهل المدينة قبل یلقم رسول الله ﷺ و قبل ان تترى الجمعة وهم التمس الله الجمعة
 فلبسوا البصر اليهود یوم یجمعون له کل سبعة ایام وللتصادق ایضا مثل ذلك فیهما فلتخرج یوم یجمع سکر
 الله و یصلی و یشکره فیه او کما یوم الجمعة فقالو یوم السبت یبهود یبهو الا احد یسبغ فی یسبغ یوم الغزوة
 کلر یسبغون یوم الجمعة یوم الغزوة فاحتضروا ان سعد بن زرارة فملی بهم یومئذ و ذکرهم فیسوء الجمعة الخ
 (مقتضب عبد الوارث ج ۳ ص ۱۵۹) رقم ۴۴۵۶ کتاب الجمعة باب اول من جمع مرتب علی عنه (۷)
 مشارف بنی (ج ۴ ص ۲۹۳ و ۳۰۴) مرتب علی عنه (۸)

ابواب الجمعة

جمعة مشهور لعبد کبیر په صفة (۱) المیم سره ده او دین یس په سکون د میم سره هم ده
 بکه چه مام عیش (۲) قرأت دی او د اعط بعضو حلقو په فتح المیم سره صفة (۳)
 پ- ی- ر ح- ج وانی دانتظ په کسره سره وینلې شویدی (۴)
 حافظه شپه ریانه کسې ددی نوم یوم لغویه (۵) وروسته ددی نوم یوم الجمعة شو
 بعضو خیال دی چه د اسلامی نوم دی ددی وحی سببه جامع اباس لفظ ده (۶)
 بیتنی حضرت وانی چه سبی جمعة لان حلق انعلم قدیم وجمع فیه وبعصو وجه
 لکړي ده چه کعب بن سری به په دعده ورغ حلقی اجمع کور و وعظ به یی و به کوسو په دی
 چه ددی نوم داشو (۷)

وهو الاصح ولا کفر انما سمی ویه لمر، الجمیور کذا فی تفسیر الراجح علی من روح المعانی جزء الثانی
 والعشرون ج ۱ ص ۹۹ ر لم حضرت عبدالله بن عباس من سورة الجمعة مرتب علی عنه
 رفعت لمر من لمر واه حیوة واین فی علته (وید علی روح المعانی ج ۱۰ ص ۱۰۱۱ بالا مرتب علی عنه)
 ویه لمر به روح المعانی ج ۱ ص ۳۰۳ خلاصه را چه د جمعة په نطق کبیر حلق لمر دی
 ① جمعة بضم المیم

② جمعة سکون المیم، چه ددی دواړو صورتونه کبیر په دی معنی المصنوع دی یوم المصنوع

③ جمعة فتح المیم ددی صورت کبیر په دی معنی الجامع ری یعنی یوم لومعة المیم مع
 ④ الجمعة بکسر المیم وگورس روح المعانی ج ۲۸ ص ۹۹ رسد اشرف علی عنه
 العروبة اسم سریان معرب وقال السیسی ومعنی العروبة الترجمة فیما یلفظ علی یعتبر أهل لعدم انتهى وهو
 عرب لم یحفظ المتلفظ من روح المعانی بطریق یسیر (حوالا بالا) مرتب علی عنه

من ابن سیرین قال جمع أهل المدينة قبل أن يقدم رسول الله ﷺ و قبل أن یؤتی الجمعة وهم منی سکون الجمعة
 فقلت لا یصار یهود یوم یجتمعون فیه کل سعة ایام وللعبری ایام مثل شاک فلیهم فلیجمع یوم الجمع ویدکر
 لمر و لکنی ویشکرا فیه او کما یوم الجمعة لکنی یوم السبت لیهود یوم الاحد لکنی لاجل یوم العروبة
 کانو یستقون یوم الجمعة یوم العروبة لاجل یوم ان اسعد بن زبارة لکنی یوم یومک و ذکرهم لسموه الجمعة الخ
 مصنف عبد الرزاق ج ۳ ص ۱۵۹، ولم ۴۴۵۱ کتاب الجمعة باب زه من جمع یوتب علی شته
 معرب الصن ج ۱ ص ۲۹۳ و ۳۰۴ مرتب علی عنه

باب (۱) فصل یوم الجمعة

خیر یوم فیہ صلب الله به یوم الجمعة فیہ حق ادم ولیه الدحل خله وفیه عرج مسیح
 حراج ام من رجبه به طه فرده و فصلب سرده خه تعمق نه سانی حکه چه نصبت به خیر سانی
 حترخ وی او د حضرت دم غیللا حرج به خیر سانی مخرج و
 ددی خوب د و کرب شو حد د حضرت سنی اکرم الله به حرج مهاب سرده مقصود دی
 ورجی یوسو یوسو نقوبه شاره وده وده حشره طه فرده چه حرج د م غیللا یوسو ویرا یوسو
 و تعداده
 روبه خوبه د و کرب سانی دی چه حراج د دم غیللا په سب کبسی خیر دحور سر سم سب
 حکه چه دده د ملات به کربو غیللا یعصر به سوبی دی چه ددوی پسا کبیر سب خیر
 دی ملاحظه من عفا به سنی ح ۴ ص ۵ و غره

یوم الجمعة اصل او نه یوم ارده ؟

به به دیب د کبسی به سب و خلاف دی یوم جمعه فصلت ریات دی و که دیوم غریبه
 یوحنا و خ دد فی فصل گر خوی (و هو اصح موجهین عند شافعی و الیه رجس
 حقه . یریم صاعه صاعه فصل گر خوی چه عدم حمد و کبیر او به کبیر ددی فصل دی
 و غره لا اختلاف نظیر فی المرق فی فصل یوم الله از تطلاق و انعقاد و سببها معارف
 سبب حرج : ص ۳۰۳ دد فصل د و ا گورنی بکوک اله دی ج ۱ ص
 ۱۹۶ ۱۵

باب (۲) فی اذاعة النبی برحق فی یوم الجمعة

و تنصو لانه ای برحق فی یوم جمعة بعد العصر فی غریبه استسمن (دی سبب
 د حساب سبب د عبادو خلاف دی سبب جماعت به مرد و سبب د حضرت سنی اکرم
 الله به سبب سوبی حصر و و ا چه سوبی دی فصل دی چه د سبب د فی ممد یوسو به سبب
 وی به د خیر سوبی به مخرج ددی دعی و د عدم تعص به کبسی سبب اختلاف دی سبب
 سوبی کبیر به معارف السبب ح ۴ ص ۶ ۲ ۳۰۷ کبسی سببی چه د فی هذه السبب
 مخرج غریبه چه (و ا به سوبی سوبی ذکره کبسی سبب سوبی کبیر فی تلویر احو سبب)
 علامه سوبی کبیر به ی مومنه ددی اقوسو سبب دی صور هم ذکر کرب دی بکه حد هم
 لکمی

شرح باب ر حوب علی عده
 شرح باب ر مکتب علی عده

ولی که کب الیوم علی حاسبه ح ۱ ص ۱۹۶ وینب قول فی ثالث لی چنین ذکره اصحابه
 نظام لاب کا حفظ فی منتج و سبب فی سبب و غره و سببها منها حد عشر لولا ذکره ابن الفی و سببها
 فی الاصح و سببها عده لایم ال کبیر لولا عده دوه و لایم به شفاء به به سبب کبسی ذکر کرد شیدا شیدا

قد اختلف الصحابة والتابعون ومن بعدهم هل هذه الساعة ماضية أو رافعة؟ وعلى الأول
برأي كل جمعة أو واحدة من كل سنة؟ وعلى الأول هل هي وقت أو وقت أو بعضه؟ وهذه من الأقوال،
بعض من يستوعب الوقت و منهم؟ وعلى الأول لا يكاد من ابتداء يوم الجمعة؟ وعلى كل سبيل هل
مستوفى في الوقت أو بعضه؟ وهذه من الأقوال.

و بعدی بنحیه حلویستو خوالبر کسی یورلس مشهور دی ده کوف ایس بنیم ^{۱۲۵۱} ^۳
سهر دی چه همه علامه سوری ^{۱۲۵۲} چه معارف لیسر کسی ذکر کری دی چه ^{۱۲۵۳} ^۴ ص

|| الأول انه بعد صلاة العصر أي غروب الشمس (۱) جاء سور مام بوحیدله ^{۱۲۵۴} ^۵
امام احمد ^{۱۲۵۵} ^۶ کوی سوی دی

|| الثاني انه بعد ان يكمن الامام ان تقضى نصوه (۲) دا تون سراجو حیدر کری دی
داون سور دسل د ترمه دی مریف حدیث دسات د حضرت انس ^{۱۲۵۶} ^۷ دی او سانی (۳) کسی
حضرت ابوهریره ^{۱۲۵۷} ^۸ درو سده هم کیری ددی باید چه به همی کسی عید لیس اسلام
^{۱۲۵۸} ^۹ قول مری دی چه ((ای لا علم بنت الساعة فقلت ای ابوهریره ^{۱۲۵۹} ^{۱۰} یا انتی حدیثی
قال هی اخر ساعة من يوم الجمعة قبل ان تعيب الشمس فقلت لیس قد سمعت رسول الله
ﷺ يقول لا يصدقها مؤمن وهو في نصوه ریس بلک ساعة صوة قال الیس قد سمعت
رسول الله ﷺ يقول من صلی وحس ينظر لصلاة فهو في صلاة حتى فاتته الصلوة التي
عقبها قلب بنی فهو كذا))

و دوم قول لیس چه صحیح مسلم ^{۱۲۶۰} ^{۱۱} کسی د ابو موسیٰ سعری ^{۱۲۶۱} ^{۱۲} و بعدی چه د عس
کا برده ^{۱۲۶۲} ^{۱۳} ای بی موسیٰ الاسعری ^{۱۲۶۳} ^{۱۴} قال قال فی عبد الله بن عمر ^{۱۲۶۴} ^{۱۵} سمعت بیاك وحدث
من رسول الله ﷺ فی شأن ساعة الجمعة قال قلب لعمم سمعت رسول الله ﷺ
يقول من صلی ما بین ان یکمن الامام لی ان تقضى الصلوة داس چه ترمه دی (۴) کسی د حضرت

بعد هم القول الخامس و شاركون ما ذكره حافظ في شرح الصحيح لعمدة (ج ۳ ص ۳۹۷) و
فتح (ج ۲ ص ۲۸۸) كذا في معارف السنن (ج ۲ ص ۳۰۸) موصى عنه

وهو القول الخامس و مشهور في قريش حافظ في اشراف و قيل يرد على الثاني ما ليس ذا منكر رافد
شكك و احب ما ان دعاء عند هم يجوز في مكاتب خطبة وكذا يجوز عندهم الدعاء أثناء الصلوة وان لم يكن
من الناس عندهم في الدعاء بكلام الناس سيما ما بعد من تطبيق لفظة الصلوة عند الدعاء ينع كلام الناس
و بعد اشراف على عنه

ج ۱ ص ۲۹۰، ۲۹۱ باب ذكر الساعة ای مستحضرات ابوهریره يستجاب فيها الدعاء يوم
الجمعة موصى عنه

ج ۱ ص ۲۸۹ كتاب جمعة فصل في ذكر الساعة قبل فيها دعوة العبد اذا وقفها و يبال و انته بحرف
موصى عنه

|| ج ۱ ص ۲ مرتب موصى عنه

عمر و بن عوف رضی الله عنهما و مدغم ددی سید کبری چه و عس لیس رضی الله عنهما قال ان فی جمعه سوره
لا یسأل الله عبد فیها شیء الا اباه الله ایاه فذلک یدرسو الله رضی الله عنهما به ساعه شیء؟ حین تقدم الصلاه
ان الصراف منها) (۱)

بهر حال دو به قسمه احدینو کبسی بعضی حصه و بعضی کونو کوس کبری دی، خو
کر حضرت دی کبسی دیو ترجیح و مل ی (۲) فرحت ثانیه حبیب مسلم علی حدیث
المس ورجح خیمه و خدیله حدیب المس) (۳)

بهر حال دجمعی ورجحی دعصره بر دمعرب سوری ددعیه همام کون یکاردی ورسره
و رسره دجمعی دموع دخطمی به واحبه بر موع دفرغیده و یوی کدیشی بودعا کون یک
دی و لداعیم (ارمرت بعد ساعه

باب (۲) باخاء من اذکمال يوم الجمعة

(و من اتى جمعه فبعثتم رضی الله عنهما امام ارجعه یومیه، امام شافعی رحمه الله امام احمد رحمه الله امام
په دی مصلحت دی چه عس یوم جمعی و حب به دی بلکه سبب دی اسه طهریه و دی
دو حوب قاس دی امام مالک جمه نه عسبه ته هم، (انول مسرب) دی

فانس دو حوب په حدیب دسب کبسی و (المستقل) دجمعی دمر به استدلال کون
داشتن ددوی استدلال په صحیحسو) کبسی دمعرب سو بعد یومیه و یب هه دی چه (ان
رسول الله صلی الله علیه و آله ان عمل الجمعه واجب علی الخلق بحاری)

و د جمهورو دلائل لاندی سکنی سی

① په بره ای شریف (۲) کبسی دحضرت جید رضی الله عنهما من سعه و یسادی چه، قال قال رسول
الله صلی الله علیه و آله من نوص يوم الجمعة لبها و سعه و من عمل لافضل الفصل (۳)

(۱) ناک ساعه لاحابه محصره فی کلام الوقفین منهم ر ی من الوقفین، ابن القیم کما قدیه فی الهدی و حکاه خالط
فی الفتح عذرج ۲، ص ۲۵۹) و منهم لشاه و بن الله رحمه الله حجة الله الی اعتق بیاك جمعة غیر انه قال بعد ذکر
الوقفین و بعدی ان لكل یان افرق مظنه و لم یس یعنی ابن القیم من بحر ما و الله اعلم، قال لم یس و هم المختار
المنقط من معارف المستخرج ۴، ص ۳۱۰، ۳۱۱) مرتب علی عنه)

(۲) د دلائلو د تفصیل دیداره اوگورتی معارف مس ج ۴، ص ۳۱۹، ۳۱۰) مرتب علی عنه -
(۳) دیاب شرح و مرتب لطرفه -

(۴) حکاکه ابن خنیز ثم خطای ثم یس عبدالر فی تمهید وای ذلک اصحابه (ان اصحاب مالک) کذا فی معارف
مس ج ۴، ص ۲۲۰ مرتب علی عنه)

(۵) و حکای الشافعی و حمد ایضا و لکن المتعدد سده اصحاب هؤلاء کتبهم (مالک و الشافعی و حمد) اسبه و المنقب
دون الوجوب معارف السنن ج ۴، ص ۳۲۰) سمر من اهراب)

(۶) صحیح بخاری (ج ۱، ص ۱۲۰، ۱۲۱) کتب الجمعه باب فصل الغسل يوم الجمعة الخ صحیح مسلم
(ج ۱، ص ۲۸۰) کتاب الجمعه مرتب علی عنه -

(۷) (ج ۱، ص ۹۱) باب فی الوضوء يوم الجمعة مرتب علی عنه،

در بیان سیرت (۱) کسی که حصر بر او میسر شود (۱) روایت می دهد ((قال قال رسول الله ﷺ
 من حصر فاحسن الوضوء ثم انى الجمعة فلما راسع وانصب عمره فاحسنه ربي الجمعة رباحه
 وجمعه يوم)) دي حديث مبارك کسی حصرت پس اکرم ﷺ حصر و دوسر دکه گری دي
 غسل هيخ به گره نشسته دي

در حصر عثمان رضي الله عنه و قضي به هم و جمهور و دلال دي چه به صحيح مسلم (۲) کسی
 حصر بر او میسر شود رضي الله عنه به صروي دي چه ((قال بين عمر بن الخطاب بخطب الناس يوم الجمعة
 اني عن عثمان بن عفان رضي الله عنه لعرض به عمر رضي الله عنه فقال مايل وجمال بياخرون بعد النداء فقال
 عثمان اي يومين هاردت حيب سمعت النداء ان توصي ثم ابلت فقال عمر رضي الله عنه والوطيرة
 ان ام بصحرون وسواقه رضي الله عنه يقول دا جاء احدكم الى الجمعة فليغتسل)

چه داند لال فلان ده که غسل و حروي و حصر عثمان رضي الله عنه به عمل بکند به
 و حصرت عمر فاروق رضي الله عنه به هم ده و و بمن تلو و د غسل کلو حکم گری دي
 انيس ثلثين

و مائيو و حبوب د غسل د دلائلو به حوب د دي چه د غسل حکم به شروع کسی به يو
 مرضي و حوي ته و و چه همه عرص جسم شو تفصيل د مستند احمد (۳) به روایت کسی دي
 به ((عن ابن عباس رضي الله عنه و سأل رجس عن الغسل يوم الجمعة اوجب هو ؟ قال لا ، و ما احديكم
 عرفنا بعمل كان الناس محتاجين و كانوا يمسون المصوف و كانوا يقولون الغسل على ظهو
 لم وكان مسجد بني رضي الله عنه صيق متقرب السقف فراح الناس في تصوف في المصوف لعرفوا
 كال من اني رضي الله عنه قصير انما هو ثلاث درجات فمرق الناس في تصوف فحارب ارواحهم
 روح تصوف فتادی بعضهم بعض حتى بلغت ارواحهم رسول الله ﷺ وهو حسي اشهر فقال يا
 ايها الناس اذ جئتم الجمعة فاغتسلوا و ليس احدكم رجلا اطلب طيب ان كان عنده (قال
 الحسن في الصحيح بعده رواه احمد و رجاءه رجال الصحيح)

و و حبوب د فائيو د دلائلو به حوب د دي چه به حادينو کسی چه کرم خاني
 سینه د مر استعمال شریده به هغه به و حوب محمول به ده به کدی به استجاب ده

باب ما جاء من كم يوشى الى الجمعة

ان ابن ابي رضي الله عنه ان شهد الجمعة من قبله (۴)

به دوه مشني به حوب طلب دي
 لانه مسئله " او به مسئله ده چه کوم حلو دسار ب کسی به بری اوسیری معوی بره جو مره دلری
 به انلو سره د جمعی به هوبخ کسی شرک و حوب دي

ج ۱ ص ۹۲ باب في الوضوء يوم الجمعة مرتب على منه
 ج ۱ ص ۲۸۰ كتاب الجمعة او هم دا حديث مبارك به برمدی شریف کسی هم به فرق دانستند
 به هم دي باب (دوابه عجاه في الاغتسال يوم الجمعة) کسی داعی دي
 مجمع الروايات (ج ۲ ص ۱۷۲) باب حقوق الجمعة والطيب ونحو ذلك مرد على منه

امام شافعی رحمه الله به را خبره منسوب ده چه گوم سري ديمار به دومره لري از سيري چه بيا به
موج به رشي و سيمه و پس گور به رسولي نسي نريه ده جمعه واجب ده و چه حرك ديه
ريتا سوي وي مور به همه جمعه کيسي سرکند و جب به دي و د بعصو حصار مستند هرد
دي کده امام ابو يوسف رحمه الله قون ددي مستنوي دي ددي حصار نو استدلال د حصار اسوه بره
والله اعلم رو به شروع ملى الب دي . الجمعة على من اواه الليل اي هلته (حواء بر احمد رحمه الله)
و غيره حديث مبارك ضعيف گر حوسي دي اودي باره کيسي ددوي مستند دادي چه جمعه
به همه چا و جب ده چه حرك د جمعي اذان وري او چه حرك دمار به دومره لري وي چه ده به
اذان به نسي بويه ده جمعه واجب ده امام برمدي رحمه الله امام شافعي رحمه الله عليه
بن لعربي رحمه الله (در ممالک رحمه الله هم نقل) (کري دي)

د حصار امام شافعي رحمه الله دي حد د جمعه به همه چا واجب ده چه سار کيسي
اوسيري يا ديت به تمام کيسي وسيري و دده به بهر رسيد و مکی ندي جمعه واجب ده
و دده چه حد مقرر سده دي بلکه دمار ضرورت چه برکومي بوري کيري بر هعي خاني
پوري ماري دي پدي باب کيسي امام برمدي رحمه الله مقصد دا مستند ماسول دي
تحقيق لجمعه من القرى *

نوربه مستند جمعه من القرى * د حاقوبه سرد دجمعي ديا دسا . يا قريه کري شرط ده به
سده و غيره کيسي دجمعي مريه خار به دي بيد عصر به تعريف کيسي د مشايخ حنبه
کمر نه سواد هم (محلف اقوال دي بعصو د تم به کري دي چه همه کلي چه به همي
مستند يا دده نائب وي و بعصو ويسي دي چه همه کلي چه ددي د بويه لوني مستند
دپاره کافي به وي حيسره سلی دد چه همه کلي چه به همي سارار وي (دسي محلف
تعريفه نوي حو حليو دي چه عصر جامع و ماع تعريف به شي کيدي بلکه دي حد
به عرف دي که به عرف کيسي به کلي سار يا قصه گري کري هلته موبخ حائر دي
د امام شافعي رحمه الله عليه و غيره به سرد دجمعي دپاره عصر شرط به دي بلکه به کلي
کيسي هم جمعه کنديشي بي مستند کيسي د موسي در ماني عصر مقدين دغوبه کار حلي
شعوي به صرف به نسيه کيسي بلکه به حنک کيسي هم دجمعي تاس دي

د فقير حصار رحمه الله " ددوي اوان استدلال دقرار بال تيب ( ) مبارک دي چه ار اذا بودي بمسئله
من يوم الجمعة لا يجوز ان يترك صلاة واداءه ( ) دي دسعا دغوم سره دي ( ) چه به کسي
دمصر او دغير مصر بعصن دي

(کافي مبداء نظر معارف المسرح ۴ ص ۳۴۵) مرتب علي عنه)

(دهقي حصار نو استدلال غايه دحضور عيد بن عمرو مرفوع حديث مبارک به دي کرم چه دمن
اسي دآرد (ج ۱ ص ۱۵۱) باب من قبل عليه الجمعة کيسي مروی دي الجمعة على كل من مع
الداء مرتب علي عنه)

(وفيل ما فيه اربعة آلاف رجال الكوفه اندري ج حصار بن اكرم ص ۱۶۹) و ج جمع بر موري ش
المصر ب قوته لف رجل ايضا حاشه کربک (ج ۱ ص ۱۶۹) مرتب علي عنه)

حرره ۶۸ رقم الايه ۹ سورة الجمعة عرب سلی عنه

موسر د طرفه ددی خوب دادی چه دی کسی معنی الجمعة په سده موسوف ده و دی کسی ایښه نشه دی چه سده په گوډه کسی کیږی او کوم کسی به ویده فریه کسی چه کله سده به ری موسی به هم واجب ده ری

پريم استدلال په اسود و د ( ) وغیره کسی حضرت عید له بس عباس ^{رضی الله عنه} معروف رو بس په حرفتی ( ) ان اول جمعة جمعت فی الاسلام بعد جمعت فی مسجد رسول الله ^{صلی الله علیه و آله} بسیده جمعة یحزانی (علی ورن فعان) قرية من قرى بحرین فان عثمان شیخ اسودود قرية من بسری (جمعة الفس) دی کسی حوائی قریه گر حوبی سوي ده معلوم شو چه قریه کسی جمعة گدیسی

ددی خوب دادی چه لفظ دقریه په محاوره دعوی کسی دیسار دپره ده مستعمل شوي دي نکه فران پاک کسی دمکي معطی اود طائف ( ) دیسار لفظ دقریه استعمال شوي دي او په اتفاق سره بدرویه دی چه حوائی ساره کسی امام قریه په معنی دیسار دي چه دهغي دلس ادي چه د حوائی ساره کسی مام جوهری ^{رضی الله عنه} په صحاح کسی د علامه رحمتی ^{رحمته الله علیه} په کتاب سدار کسی لیکمی دی چه ( ) حوائی اسم حصص سالیحزین بعد القسم ( ) گوډه قلعه په سده ددی علاقې نوم کیږدی شو او قلعه په وړوکی سده کسی به ری بلکه په

( ) حجة الاسلام عیوب محمد فی اسم سونوی ^{رضی الله عنه} هم د بس به واجب و مسلک ثابت کړی دي چه حضرت گنگوهی ^{رحمته الله علیه} په اوښت اعرابی فی الجمعة فی القرى کده دا به پیش کړه بوده او یوین چه ده خو ریاست به یوهیږی خو دومره و یم چه په سده و کسی جمعی عدم حور دقری پک به ثابت دي ( ) ^{بناؤها} ^{الذين آمنوا} ^{اذا نوديت للصلاة} ^{من يومئذ} ^{الجمعة} ^{فستعواذني} ^{ذكر الله} ^{وذكر الله} ^{التي} ^{ذاتكم} ^{خير} ^{نكتة} ^{ان} ^{كثير} ^{تظنون} ^{في} ^{دي} ^{كسبي} ^{دسعي} ^{حكم} ^{شري} ^{دي} ^{چه} ^{دهغي} ^{معنی} ^{ده} ^{میدود} ^{و هل} ^{لو} ^{تربدن} ^{او} ^{ددی}

صورت هلته وی چه کوم خانی اوږده فاصله وی ویده باندی کسی دسعی له وی بیای و فرماییل چه و دروالسبع یعنی احسنل خر قول پریریدی و معلوم شو چه د جمعی حکم داسی حانی دپاره دي چه هلته خه نارار پ مینوس وی و حلو په سودا کسبی ریاست مصروف وی او باندی کسی دداسی مصروف نارر چرته هم له وی

یا محکمی فرمائی چه ( ) ^{لقد} ^{قصيت} ^{انتم} ^{لما} ^{فانتبهوا} ^{في} ^{الارض} ^{واقتنعوا} ^{من} ^{نبي} ^{الله} ^{وذكروا} ^{الله} ^{كثيرا} ^{فلعلكم} ^{تفلحون} ^{يعني} ^{مربح} ^{به} ^{پس} ^{خواره} ^{شي} ^{او} ^{درايع} ^{دامن} ^{نلاش} ^{کړن} ^{او} ^{دا} ^{حكم} ^{هسته} ^{وی} ^{چه} ^{کوم} ^{حاتی} ^{متاغل} ^{دیر} ^{ریاست} ^{وی} ^{ماده} ^{مه} ^{لملاح} ^{رج} ^{۱۶} ^{شماره} ^۵ ^ص ^۳ ^ص ^{المطهرات} ^{۱۱۱} ^{هجری} ^ج ^۱ ^ص ^{۱۵۳} ^{باب} ^{الجمعة} ^{فی} ^{القری} ^و ^{مخرجه} ^{ابن} ^{حزاري} ^{مغیر} ^{اللفظ} ^{فی} ^{صحيحه} ^ج ^۱ ^ص ^{۱۶۲}

کتاب الجمعة باب الجمعة فی القرى (حدن مربوب علی عنه) لکه چه ارشاد دی چه ( ) وقایدا لولایرل هدا اقرن علی دخل من لغریین عظم ( ) سورة الزخرف یث صیر ۳۱ بار صیر ۲۵ دی کسی دقریستر به مراد مکة وظائف دي نکه روح المعنی ددی تفسیر من خدی تقریتین مکة وظائف سره کړی دي ( ) ^ج ^۱ ^ص ^{۱۶۳} ^ص ^{۲۵} ^{مربوب} ^{علی} ^{عنه} ^۱

یو یو بیا یو کس وې و حقیقت داري چه خواتي یو لوی سار وو (۱) بلکه علامه بصوی
په آثار السمن ۲ کسې د ورو اصحاب السیر په حواله د ثابت کړې ده چه د سار د ماسې
د جاسیت داسې د تجرب یو لوی مرکز وو و د جاسیت شعراء هم ددې په خپلو اشعار
کسې تذکره کړیده (۲) د حضرت صدیق اکبر علیه السلام په زمانه کسې د حضرت علامه بس
بصرمی ددې خبرې گورنر وو (۳).

(۱) علامه بصوی رحمته الله علیه نقل کوی چه (۲) د علامه العینی فی عمده القاری حتی قبل یسکن فیها فوق اربعه
الاف نفس القرية لا ینکوب کلمات اهل کلامه ، علامه بصوی رحمته الله علیه بیکی چه (۳) قال ابو عبد البکری فی جمعه
معجمه فی مدینه ما یحری کذا فی آثار السمن والتعلیق الحسن (ج ۳ ص ۲۳۹) باب الامه جمعه فی القری
رمید اشرف

(۱) ص ۲۳۹ باب فامة الجمعه فی بصری علامه بصوی رحمته الله علیه په په دې مقدم دحو رشی باده کسې
مجمعه کلام کړې دي ، فبر جم ۱۲ مریب
قال امرؤ لیس

ورحنا کانا من جم ائى عشية

على الحاج بين مدن وعقب

قال العینی ، طریقه ری مر نقیص کاذ من تجارت خواتي بکثره ما معهم من الصيد و اراد اکثره لمتعه تجار
من ائى قلب کثرة لامتعة بدل عین کثرة التجارة و کثره التجار تدل علی ان جم ائى عذبة قطع لآب القرية لا
یکون فیها تجار کثرون غالباً عادة عمده القاری (ج ۶ ص ۱۸۷) باب الجمعه فی القری لندن مریب علی
شده

(۲) د حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه په زمانه کسې چه کله فتنه د ارمه د روچمه شوه نو دهرتد یو لوی
حصاعت دحو ثی محاصره و کړه حوالی و لا په یعار مضبوط په دې وجه دوی په مضبوط یعار قائم
وو و ددوی دحو ثی په حلقه کسې پاد و حسنه او چه کله دهرتد یو په مقدسه کسې کمرو ی شو نو
عمده بس خرق بوعی شاعر دمد دپاره حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه ته یو قصده ولیکله چه دهی
دوه شعرونه دادی

الا یبح بابکر سلاما

ولتبان ائینه اجمعا

لهل نک فی سباب من اهو

ساری ل جوث محاصره

چه په دې حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه حضرت علاه بن حضرت رضی الله عنه لوه د هرمد یوې مقابلې ته
اویرلو حضرت علاه رضی الله عنه دسخت جنگ نه پس مریدین معلوب کړل او شه وحت پورې نه دي خواتي
کسې د گورنر په حبش اوسیدو او گورنری السعید الحسن علی دار السمن ص ۲۳۹ مرتب علی
شده

محققین در پی وجوه سره راجع دی ۱ یور حه سور دلائل جمععی به پاره یه اشهر حد معسر
دالاب کوی گما بیسی

۱) سر ددی و حی به د اقام شب قعی ر حه لک علیه و تحصن به پس هم د دوی مسند به
ناسری حکه چه ددوی به مسند بادی هم به هره فرید کبی جمعه به ده بنگه چه
خلو بنشویه رباب سری به کبی وی بلکه به معصو روایسو کبی ددی حدیث مبسوط پسر
رابعه به ده دحضر عمر فاروق ^{رضی الله عنه} به زمانه کبی د حضرت سوهر بر ^{رضی الله عنه} به
احمر من به غامی د بحریس گور بر مقرر سو (۱) اودوی دغه جایی به د حضرت عمر فاروق
^{رضی الله عنه} سو کپی وو چه مویر دلیله جمع و کرو گده به و قه هره ده چه کرم جایی گوی
مسم وی طینه دجمعه به کیدو سو به پیدا کبی حکه جواب کبی دحضرت عمر فاروق
^{رضی الله عنه} یور برائش چه (۲) جمعا حیث کنتم) یعنی حصو حب کنتم من امس

۲) بی رو به به عسر مقیدین چه به خگل کبی دحور کوه اسد لال کری هعه دیک عیب
حکه که فامت جمعه کبی دومر دعووم وی سو حضرت حضرت سوهر بر ^{رضی الله عنه} ددی
سوال به هیح شه عقی به ۳) داسو ر بچیلده به دی دالاب کوی چه صحبه کرا ^{رضی الله عنه} به
حبه هر خانی حشر گمرله

سراج به چیل دسل کبی حصو سور اشهر (۳) هم وری خو سندا هعه یور صعب دی از
غلافه سوری ^{رضی الله عنه} به اتر اس (۴) کبی ددی مقصص جو دور کپی دی

هم جواب د قانقنو دلائل

۱) صحیح رو یانو به شامته ده چه د حه البرداع کبی دیوف عرف به جمعی به وری
۲) بی به دی هم یور رو یات متفق دی چه حضرت سی کرم ^{رضی الله عنه} به دغه ورج جمعه به دا

۱) کدی معجم البلدان لابن مردویه انظر التعقیح حسن علی الاو بحث ر ج ۲ ص ۲۳۴
نکه چه به مصنف عدا سر فی (ج) ۳ ص ۶۶۰ کتاب جمعه باب الفوی بصدر رقم ۶۸۵
کبی دحضرت ساهع به مروی دی چه در فان کان بن عمر ^{رضی الله عنه} یور اهل بیت مکه و انبیهه بجمعه
باب عیبه) جو علاقه سوری ^{رضی الله عنه} به (۲) اقلو من (ج) ۳ ص ۲۳۵ قف یصاره به دراه
ماری عی بر فان حافظ فی التخصص ج ۴ ص ۵۴ کتاب الجمعة عا رقم ۶۲۹ باب علی ع
عن ابن عمر انه کان یقول لا جمعه الا فی مسجد الاکبر الیدی یضی لیه الامام رسد ثم ف عرب علی غله
" (ج) ۳ ص ۲۳۵ باب اقامة الجمعة فی الفوی و گورس السعید الخمس مرتب علی شه ۲
کنا فی رواية عمر بن خطاب ^{رضی الله عنه} و رجلا من اليهود قال به به اسو لومین ایه ل کتابکم هر اوف لم عیت
مسنو علیود نزلت لا یخذه الا ذلک الیوم عید قال ای به فان لیوم اکمل لکم دیکم ج ۱ ص ۱۰
مروک دلف الیوم و لکان الیدی نزلت لیه علی الی ^{رضی الله عنه} و هر یانم بهره یوم جمعه صحیح بخاری ج ۱ ص ۱۰
۱۱) کتب الامان باب زیادة الاعمال و نصف به داسان دمرید رو یانو و مقصیل دپ به و گوری المعنی
حسن عی اتر سس سیموی متا ص ۲۳۷ باب الجمعة الا فی مصر جامع رشید اشرف رقه الله
خلقه مع الة انطهره)

کړې بېکه د مسیح مویح سې کړې وو ، په دې وجه دې ته سه ايله سې کيدې چه
د جمعې پاره مصله شرط دي

بعضو شرايعو د جمعې نه کولو وجه داسې کړې ده چه حضرت بې اکرم عليه السلام مساو و او خو
د حور صبح نه دې خکه چه حضرت سې کرم عليه السلام سره يو سړي جماعت د عقبيو هره وو
خکه چه تېرل هل مکه معيم وو او په دوی جمع واحد وه نو د سوال پيدا کيږي چه د
حضرت بې اکرم عليه السلام د دوی د جمعې بمقدار ولې اوبه کړې که په مساو جمع و حساب ده
خو د سره د خاور نه دي ، په دې وجه حضرت سې کرم عليه السلام دغه حادي د جمعې مویح کړې دي
سو ، معلوم نه هم نه بخ سوي وو او د حضرت بې اکرم عليه السلام هم د دې سوه دوی نه پېښه
د جمعې مویح وکړو و نه ئې معلوم نه حکم کړې وو حال دا دې چه په دغه موقع د حضرت
بې اکرم عليه السلام حصه درکول هم ناسته دي په دې وجه د حضرت بې اکرم عليه السلام توجه صرف دا
کيدې سې چه دغه حادي جمع د خاور نه وه

(۱) صحيح بخاری (۱) کسي د حضرت محمد صلی الله علیه و آله داسې عليه السلام رو سادي چه ا ان ارب
جمعة جمع بعد جمعة مسجد رسول الله صلی الله علیه و آله في مسجد عبد القيس بجواني هس (بحرین) دي
کسي قبل عمر حضرت دده چه جمعة بسطه محکسي في صر شوي وه (۲) و حوتی اس دسو
عبد القيس جمعة کړل د کال شپږي هجري نه پس و قعه ده خکه چه سو عبد القيس داسې
د جمع د حضرت بې اکرم عليه السلام نه واپس را سوه پس کړې وه او د سو عبد القيس دده د حج
د فرعي نه پس و علی وو لکه چه په مسجد احمد (۱) کسي بصريح دده چه حضرت سې
اکرم عليه السلام دوی ته کوم احکام وکړې وو همې کسي د حج بر صيب (۲) په کال شپږمه هجري
کسي سوي وو او هل سر د وفد عبد القيس رسک په کال اتمه (۳) هجري کسي بښی

عن جابر بن عبد الله في حديث طويل حجة النبي صلی الله علیه و آله قال فاجاب رسول الله صلی الله علیه و آله حتى عرفه فرجده ثلثه فم
ضرب له بصره فموا من احمر ان رخت الشمس من بالقضوى فرجته له فاني بطن الوادي فاعطى الناس في ان
قال اي جابر بن عبد الله (۱) ثم اذن اقام فضلى الظهور ثم اقام قصي العصر ولم يصل بيهم شيئا صحيح مسلم ج
۱ ص ۲۹۷ كتاب الحج باب حجة النبي صلی الله علیه و آله وشيد اشرف علي عنه (۲)

(ج ۱ ص ۱۲۲ باب الجمعة في القرى راجع الى رزوه ابو داود في سنة (ج ۱ ص ۲۵۲) باب
الجمعة في القرى بطور في لفظ عرب علي عنه (۱)

(۲) لار ليهمي في سورة المس والاثار ذات عن معاذ بن موسى عتبة ومحمد بن اسحاق ان النبي صلی الله علیه و آله حب
رکب من بني عمرو بن عوف في هجرته الى المدينة مر علي بن قسام وهي قرية بين مكة والمدينة فانوا که الجمعة
رضي عنهم الجمعة فكتاب اول الجمعة صلاة و سر اذ صلی الله علیه و آله حب قدم النبي اذ الس (ج ۱ ص ۲۳۲)
باب الامة الجمعة في القرى (۳)

(۱) او کورنی اخلاط الس (ج ۸ ص ۱۹ باب عدم جواز الجمعة في القرى)

(۲) و فرض الحج کاک منه ست عني لاصح کما ذکرنا حافظ کلا في اعلاء المس (ج ۸ ص ۱۹ باب
عدم سوا الجمعة في القرى موب علي عنه (۱)

وقد جرم القاضي عياض رحمته الله بان يقوم و قد عبد القيس کان في سنة ثمان قبل فتح مكة کما ذکره حافظ البنا
و بريد امر سې عليه السلام اياهم لاصح فکان قدومهم بعد فرض الحج بعين و اما من حافظ ان القاضي فتح فـ

بیت حوائی کسی جمعه قدمت کس همه هجرسی کسی وید به کال سپیده هجرسی کسی
شوی ده وس د شور حیره ده چه د جمعی موبخ به پس به رو شوی دمسجد سوری ^ع به سورا
را حال دادی چه به کال شومیه هجرسی پوری اسلام تر سری پوری حو. شوی در و سی شوره
کلی دمسلمانان به فیضه کسی وو او کال اوومه هجرسی کسی حو حیر هجرسی ^ع شوی
رو بی دومره روز وخت کسی دمسجد سوری ^ع به مو پرتیه هم دجمعی موبخ به رو شوی
دادی حیره واضح دمل دی چه به مخکسو کلو کسی جمعه به ده جائز

⑤ صحیح بخاری ^(۱) کسی د حضرت عباسه ^ع معرف رویت دی چه ^(۲) قاصد کمال
انسان بنایون ^(۳) الجمعة من منبأ لهم والعوی ^(۴) خ ^(۵) و دی به معلوم مو چه اهل عدالی به به
مصر مصر جمعه کنی دشرکت دیاره مدیسی موبخ به رثلل سو که به و دو به و کسی جمعه
مازونی سو دوی به و روار مدیسی به در سو حیرورت به و و بلکه دوی به عوالی کسی
جمعه کرلی شی

⑥ مصنف من ای شیه کسی دحضرت علی ^ع اثر مروی دی چه ^(۱) لا تشریق ولا جمعه
لا ان مصر جامع ^(۲) دا روایت گر چه موقوف دی حو دعر مدرن بالقیاس گدو به وجه به
مربوع به حکم کسی دی

⑦ نامه سوری ^ع به دی عرص کپی ای چه د اثر سید صغیف دی حو او قعه به
چه د اثر مع دو مایید در ^(۱) مروی دی دی کسی ^(۲) حدیث اعور ^(۳) سید یقی صغیف

والدی فیه ان الواقعی حجة فی المقاری والنسر لا یسما وقد رافقه ای اسحاق ایضا فاته ذکره رقد عبدالمجید
لا یستوفی کما فی سیرة ابن هشام ج ۲ ص ۳۶۶ فتد نو فقا علی رفوهم بعد فرض واحتلاف تعین
سنة فثان الواقعی من عام احد لم قل الفتح ونحوی بعد کما بعده کما بین ذلک بمحافظه ایضا و طالع
لتفصیل اغلاء المصنف (ج ۸ ص ۱۹ باب عدم حوار جمعه فی القریة عرب علی عنه)
دیگری سیرة لمصطفی ^ع لتشیخ ابن کاند هیو (ج ۲ ص ۲۹۵ و ۲۹۶) موب علی عنه -
ج ۱ ص ۱۲۳ باب من این لوی جمعه وعی من عرب موب علی عنه
لوه بتایون الجمعة ان یحضروها بالثوبة وهو من الانبیاء من الثوبة وهو انجی لوه وروی یتلیو من التوبة ایضا
طایفه بخاری (ج ۱ ص ۱۲۳) بحواله علی عرب علی عنه -
از العربی جمع لغالبه وهی مواقع رفری لقرب مدینة لوی ^ع من جهة المشرق من مدینة من ثلثه امال اختلاف

بازینه ایضا، حاشیه المجلد، ج ۱ ص ۱۲۳
ج ۲ ص ۱۰ من قال لا جمعه ولا تشریق الا فی مصر جامع عرب علی عنه
انگوری لتعلیق ابن حسی علی دار ج ۱ ص ۲۳۹ باب لا جمعه الا فی مصر جامع عرب علی عنه -
لتفصیل ذیله اوگوری لتعلیق الحسی علی دار باب لا جمعه الا فی مصر جامع عرب علی عنه -
هو حارث بن عبدالله لا عور الممدان یسکون انهم الخوی بضم الخ و لاشیة فوق الکوی بوزهر صاحب
تکلیف کلمه بالعشی فر راید وروی بالاوفض وک حدیث صحیفه ابی ل عبد التالی سوری حدیثی مات فی
ملاط بن لویو ^ع لقرب التهدیب (ج ۱ ص ۱۴۱) من حرف الحاء المهملة

باب هجده من وقت الجمعة

ابن ابي عمير (رحمته الله) كان يصلي الجمعة حين غلب الشمس ((دهمه درو په سردې ددې حديث مبرر
 مطلب دې چه درواڼ شمس به در پس دوی جمعہ کړه بکه د جمهور په سرد د جمعې وقت
 به جمعہ دې چه کوم دم سپېڅلې دې خو دم حسد)) اراهل طواهر و په سرد جمعہ درواڼ به
 د جمعې کون هم جاندې ددوی په سرد صحو کړي به د جمعې دمړېچ دحب شروع کړي
 دوی استدلال دسهل بن سعد مشهور روايت دې چه ر ما کت ((تصدی لي سهدی رسول
 الله ﷺ ولا تقبل لا بعد الجمعة)) وجه استدلال دده چه غده په غربي کسې هغه خوراک
 به دې چه دطلوع شمس به پس اود روال به محکمي اوسې په دې وجه ددې حديث مبرر
 مطلب ددې چه اصحابو ﷺ به د روال به محکمي خوراک د جمعې کولو به پس خوراکو
 جمعہ به لي لارب درو به محکمي کوله
 دې خوب دا دې، اگر چه لفظ د غده په بعث کسې درال به د محکمي خوراک دپره راجس
 هوکبه يو سړي د روال به پس د عمرې خوراک او کړي سو دې به هم په عرف کسې غده ونيې
 کړي ددې متن داسې دې لکه حديث مبارک کسې د حصر پس اکرم ﷺ د پيسمن
 بده کسې مرماسې چه ((۱)) هلمو الى القعدة المبارک)) دې به معلوم سو چه د استدلال
 دچاپه برد هم صحيح به دې چه پيشنمی دطلوع شمس به پس کيدې شي
 دمه احمد ﷺ د استدلال مقابلہ کسې هم بخاري ﷺ ددې حديث مبرر د استدلال
 کړي دې چه جمعې کسې حصر شاسه ﷺ دوعاني چه ((۲)) وکتو او راخو لي الجمعة
 دحوالي هينهم)) دې کسې د جمعې دپره روح سرا يعبر سوي دې د لفظ دروح را به
 خردوسي

(مه ضرورتاً قليلة من السلف والنوكتا من الخاترين وبعدهم صاحب التعليل لفي كذا في تحليل الخس
 على الاولين (ج ۱ ص ۲۴۲) باب من جاء الجمعة انزواً عرت على عده
 وترمذي ج ۱ ص ۹۵) باب في القليلة يوم الجمعة راخر چه بخاري في صحيحه ج ۱ ص ۱۶۸
 باب قوله الله عز وجل فاذا قضيت الصلوة فانشروه في الارض وانهم من فضل الله ونظيره ماكد خيل ولا تصدى
 الا بعد الجمعة وهكذا عند ابن ماجه (ج ۱ ص ۶۷) باب من جاء في وقت الجمعة قرب على عده
 بقره ريب دسان دي چه در عن يرماني بن سايده فان سمعت رسول الله ﷺ وهو يدعو في السجود في
 شهر رمضان قال اعدوا الخ نسائي (ج ۱ ص ۳۱۴) كتاب الصوام باب دعوة السجود دسان دمه
 ان بعد ام بن سعد يكره به مرفوعاً مروى كذا چه در قال عليكم بعدد السجود لاله هو القعدة المبارک
 دسان دمه دسان به هم مروى چه در قال ذن رسول الله ﷺ يرحل هلم الى القعدة المبارک هي سجود
 نسائي ج ۱ ص ۳۱۴) باب مسمية السجود ثلثاً وشهدا عرف على عده
 صحيح بخاري (ج ۱ ص ۱۶۳) باب وقت الجمعة اذا راكبت الشمس قرب على عده

[illegible][illegible]

استه د حرب کولې شی چه بصاد النهار اگر چه یو سی خبر دی خو بوسف دې املاؤ په
یو خویل وخت کمری سو دې چه ما بعد سرون به عصر وختک فله وستی کدری دې
روایف کبې حل کبې ۹ تمداندیس سده مسطی ^{عقلا} مقصد د دې حصرانو بر سبب مایون
دی. امشاه رده چه صدیه کمر ^{عقلا} سده رده سی دومره د مویخ شوو چه وونکی
وتلې سی چه س اوسه خو بصاد انبها هم نه دې موی ۱ حصران عصر فاروق ^{عقلا} نه
ورپسی دومره سو: حب روسر کولو چه دسری نه د حبس د چه علف بهار اوس کمری او
حصران عثمان ^{عقلا} به دانسی وحب کبې کوم چه بصاد انبها کندو کبې نه هب خ مملکه
دو پانی

دې نظير (۱) په مني ناسي کيښي مروزي دي چه حضور امين ^{عليه السلام} فرماني چه ، کابا ناسي
 (نصف نسيه) ظاهره ده چه ددي . مطلب دچا په مرد هم نه سي کدي چه حضور
 سي اکرم نه نصف بهار په وحش کي ي ددي نه محکمي ظهر کور ددي مطلب دې
 چه دهمره دبه سي ظهر کور چه بعضو خلکو به به نصف النهار کيښي سکه شورو، هدا
 معني دعدالت دس دس د رویت ده

(سنن دار قطنی (ج ۲، ص ۱۷) کتاب جمعه باب صلوات جمعه پس نصف النهار و خروجه بک ی شبیه
ل نصف (ج ۲، ص ۹۰۷) من کتاب یلین بعد الجمعة یقول فی ذلک النهار او علامه سوری علقه به
معروف لسنن (ج ۲، ص ۳۵۶) کسی لیکن چه در رأی امام احمد به همد کسی او عام بخاری
یکنه شیخ ابن سعیم به کتاب فصوله کسی رویت کری دی مرتب علی عمه -

١ قال النعماني في تعليق الحسن على البلاس (ج ٢ ص ٢٤٤) باب من جاز الجمع بين النور والظلمة
قال الحافظ فيفتح رجلاه فقات لا عبد الله بن زيد وهو بكسر هاءه بينهما ثمانية ساكنة قاله تاجي كبير الأ
له غير مع والى بعده لا بن يثرب على جمهور رفاق ندماء لا يتابع على حديث النبي وقوله النهي في أخبار
قال الألباني في صحيحه لا حجة فيه رفاق النعماني في خلاصة التقوى على جملة أي صعب عبادان مرتب على هذه
٢ ذكره في الثقات الصالحة كما في النساخ (ج ٣ ص ٢٩٩) وذكره في الأعيان والمصنفين وحكي عن أبي
حيان بلال له صحبة معارف النبي (ج ٤ ص ٣٥٦، ٣٥٧) مرتب على هذه

٢ (ج ١، ص ١٨٧) : كتب لواقب باب فمحيى يظهر في الاسم

باب ( ) ماجاء فی الجلولی بن المصطفی

«عن ابن عمر ان النبی ﷺ قال یخطب یوم الجمعة ثم یقوم فیخطب فقال ، من ما یفعلون
 یسوم) د امام ابو حنیفه رحمته الله به سرد دوه حصی مسون دی به دی و حده د وار و میخ
 حده هم مسون ده و د امام شافعی رحمته الله علیه به سرد د و پ خطبی سر ص دی
 به هم سر ص ده ار دا امام مالک رحمته الله و امام سحن رحمته الله و امام ابو عی رحمته الله و د س
 سدر ملک هم دادی ، د امام یوحنیه رحمته الله مطابق دی او دا امام احمد یورو یس هم
 سهر و مطابق دی

جمهور استدلال د ( ) فاسموا الی ذکر الله د اطلاق سره دی چه د جمعی دموخ دیر ،
 نه کومه خطبه شرط ده هغه د جمهور و به سرد په مطبی ذکر د به علاء سر د کبری چه په کم
 تطعم وی ( ) او شوابع د حضرت تنی اکرم رحمته الله به موافقت سره استدلال کوی کف بدل
 به حدیث ثاب ، و اسه عم (دمرتب عقی عه د طریقه)

باب ( ) ماجاء فی نصر ( ) خطبه

«عن جابر بن سمرة رضی الله عنه قال قال اخی صبح رسول الله ﷺ فکانت صلاة له و خطبه
 قصدا) خطبه مختصر و بین سب دی او حدیثی دی چه طوال مقصر هو یومو کبسی دیر
 سرب براس روی ، ددی به ریاب و سل مکرده دی شامی بحواله عبدالمکری لکه چه
 ستم شریف ( ) کبسی د حضرت عمار بن یاسر رضی الله عنه به مرفوع روایت دی چه (ان رسول
 ملا الرحمن و قصر خطبه منه من فقهه فاطلوا الصلوة واقصر الخصة) یعنی مریخ آورد
 کر او خطبه مختصر کول دسری به فداقت دلال کوی

ب حدیث ثاب او د حضرت عمار بن یاسر رضی الله عنه به مذکوره روایت کبسی چه تصاد سته دی
 که چه علامه سوری رحمته الله د مسلم درو پ ساره کبسی لیکمی ( ) چه (و لم یس هک حدیث
 لانه لا حدیث یظهر فی الامر بتخفيف الصلوة لقوله فی الروایة لا عری ، کاتب صلوة
 تصار خطبه قصدا لا المراد بالحدیث لانی بحس فی حدیث عمار) ان الصلوة تكون

شرح باب زمرب (مرتب عقی عه) -

مسرة جمه بیت عمر ۹ مرتب عقی عه -

اب د امام صاحب به مرد طویل وی او که مختصر و صاحبیو به مرد حویل ذکر چه هقی نه خطبه
 رجمی شی شرط دادی چه کد فی الهدایة ج (۱ ص ۱۶۸ ، ۱۶۹) باب صلاة جلسة مرتب عقی عه
 شرح باب زمرب -

القصير ككتب مصر من باب كررم لازم و القصر بالفتح معقود من باب بقصر كد فی الظهور من باب
 لم یصلی و یترجم انظر الصحاح و القاموس رشو هکذا فی المعانی ج (۲ ص ۳۶۲ ، مرتب عقی عه)
 ج (۱ ص ۲۸۶) کتاب الجمعة فصل فی انکسار الخطبة و صلاة الصلوة مرتب عقی عه)
 شرح نوای عقی صحیح مسلم ج (۱ ص ۲۸۶ ، مرتب عقی عه -

الامام لوقع الخرج في سوية الصوف بعد فراغ الامام عن الخطبة عند اقامه جمعه كمال
البحر عن التجميع)

معصوم شریعه ددی حصر بویه سرد تسویه دصوف و واجب ده بو ددی داهتمام د و جی مام ده
صوجه کیدن بی تر کپل

لله حصر بگوهری (۱) فرمانی چه (۲) پس امراد بدلت امعب عن الاسم پس
امبال جهه لا یرم علی الاول من الخلق قبل الجمعة المنهی عنه بحديث اخره (۳) پس
جده دسب کیمی مرد . مستقر جهت الامام دی (جهت قبله به دعین امام به صوجه کیدن
خکه حه که عین امام ته متوجه بکدن مرد وی بو دی به خو تحلق حلقه حورو لا مبرین
چه دهعی به حدیب کیمی مصعب راعلی دی

(۴) می رسول الله ﷺ عن الخلق قبل الصلوة يوم الجمعة (دهرب د طرفه شرح د دب ده
و ل علم

باب فی الركعتین اذا جاء الرجل والامام بخطب

(۱) بینما لنی خطب یوم الجمعة اذا جاء رجل لقائ منی ﷺ اصیب ۲ قال فلیم دار کعب
ددی حدیب مبرک به بیا دشت عبیر و دختامه عین ددی چه جمعه ته رالوکی دی
خطبی به دور ب کبی تحه بسجد اوکری بود مسجوب ی ددی به خلاف امام
ابوحنیفه (۲) امام مالک حقه لیه د کوی فیه کرام و نی چه دجمعی د خطبی
دور از کبی کلام و موخ ب و دی (۳) دجمهور و اصحاب و د بفسو هم د عین ددی
د حدیب دلاش د لاندی دی

① دفران پان (۱) آیت ما ن ری حه و د قرئ انشرون فاستمعوا له و انصرو (دی باره کبی
بعث محمبی بیر سوی دی چه دجمعی خطبه هم دی حکم کبی شامل ده بدکه شافعی
خودا آیت مبارک دجمعی د خطبی پوری خاص کری دی الیه موسر دا حیره دشته کری و ده
آیه مری د مریح باره کبی باره سوی دی خود دی به عموم کبی خطبه هم شامل ده
② به رالوکی باب کبی حصر ابوهیره (۳) رویت رحی چه (۴) رسول الله ﷺ
لان یوم الجمعة والامام الخطب انما یقتضی (۵) چه دهعی کبی حصر بی کرم ﷺ د امر

(۱) انظر بتحقیق المعارف ج ۱ ص ۳۶۴ تا ۳۶۶) مرتب علی عنه -

(۲) الکوکب للاری ج ۱ ص ۲۰۱ و ۲۰۲) مرتب علی عنه

(۳) سنن ابودود ج ۱ ص ۱۵۴) باب فسمعی یوم الجمعة قبل الصلوة مرتب علی عنه

(۴) وهو مروی عن عمر بن الخطاب و عثمان بن عفان و علی بن ابی طالب کما ذکره النوری فی شرح معانی (ج ۱ ص ۱۸۷)
(۵) وحکاه عن بیث والنوری وحکاه ابن خضاعة فی المعنی رح ص ۱۶۵) عن شریح و ابن سور و ابن
وقادة انما کما حکى الثانی (۱) ما ذهب الیه شافعی و احمد) عن الحسن و ابن عیبة و مکحول و سحاق و ابن
تبر و ابن خنیس مرتب علی عنه

(۲) سورة اعراف جزء حضرت عبدالله ابن عباس (۳) مرتب علی عنه

باب ما حلق فی کرهیه الکلام والامام خطب ترمیدی ج ۱ ص ۹۲) مرتب علی عنه

۲- حلقه

۵) به عبد احمد کبسي د حضرت سته همدی روایه دی چه دې دسی کریم ^{علیه السلام} نه
په گوري چه

الامام في مجلسه يوم الجمعة في مسجد لا بؤى حمد فام بحمد الامام خرج على عهد الامام في
حد الاخرج مجلس فاسمع في مجلس حتى يقضى الامام جمعة الخ

حديث مبارك كسي حتم احب سره خود دي شوي دي چه موخ طبعه شروع ري چه كك عدم د
طبعي دپاره به وي راوولي او كه عدم . وحی نوبت خاموس داسه پكار ده . علامه همنس
دپاره به محم الرواند كسي ددي حديث مبارك دقصر كولونه پس ليكي چه دواه احمد درجانه
رحل الصحيح حلا احمد و هو ثقه . البته په دي ره بپ كسي علامه عسري د غر حر كړي
ي چه د خصر به عطاء حرماني مساج د خصر به شه د غر حر به شته دي د خود دي
اقتراض حاصل به ريت به ريت داشي چه محدينو به فيض كسي ددي حديث مبارك په
صحيح كسي خلاف دي او داسي صورت كسي حديث مبارك د استدلال داس دي

۱۰) د پټه صحابه طبر تي کيښي د حصر بن عبد بن عمر عليه السلام ته مرغا مري دي چه د فدا
تبع الله عليه السلام يقون او د خل احدکم المسجد و لا نام بخطه فلا صدقة را کلام حو بهرغ لاماء
اوري حديثه مبارک سيد گر چه ضعیف دي ، خو متعدد مران دي مؤيد دي ول خو
ددي به بيا، چه مصنف ابن ابی شیبه رحمه الله کسي ابن عمر عليه السلام چل مسک هم ددي مطابق
مروي دي ، دويم داجه د علامه نووي رحمه الله د عتراق رحمه الله مطابق د حصر بن عمر فاروق عليه السلام
حصر بن عمر عليه السلام ، و د حصر بن علي عليه السلام مسک هم د رحمه الله و چه دوی د خروج د عام به بن
مویه او کلام جابر به گيريو او هم دا مسند د معصومين و اصحاب عليه السلام او د تابعين عليه السلام به هم

انظر مجمع الروايات (ج ٢ / ص ١٧١) باب جنوى : جمعة من المسلمين الغيب وكفر ذلك حرب على

(الفاء) وعظما یم یسمع عن بشه فی ما تعلم ، ثم غرب والفرج (ج) ۹ ص ۲۸۷ ، رقم ۸ کتاب جمعا

الرغبة في صلاة الجمعة وتسمى الوجه واحد في فضل يومها وسعتها مراتب على قدر

(تجمع المروائد ج ۲، ص ۱۸۴) باب فیض یزدانی - سعد والامام یحییٰ بن محمد بن علی بن ابی طالب علیه السلام
 (مجموع المروائد ج ۳، ص ۱۸۴) باب فیض یزدانی - سعد والامام یحییٰ بن محمد بن علی بن ابی طالب علیه السلام

علامہ ہنسی ددی روایت دھنل کووہ دیس تیشی پدہ ویر
 اوسر لکھو جماعہ و ذکرہ بر جہاد فی انقلاب و حال خطی

عبدالله بن عباس رضي الله عنهما

١٦٤ (ج ٢) عن (١٦٤) باب الكلام انه صلوات الله عليه وسلم قال صلى الله عليه وسلم
خرج امام يوم الجمعة بعد خروج الامام عن ابي عمر

شہید القسطنطینی علی غنہ - ۴۸۷ - وصل من دحل السعد والامام محطت لوفرح

وكررني شرح وصحيح مسلم (١)
للخطبة فليصل ركعتي ثم يركب غصن

[illegible]

در این صحیفه کرم علیه السلام ددی حالت سه اوویس ، په دې و خه نې دوی ته د اود بدو اود مریخ
 د مریخ و کړو ، او چه خومره ده مویح کولو نو تر هغه و خه پوری حضرت سی اکرم علیه السلام
 د مریخ و کړو ، و خطبه نې به شروع کوله ، سا روسو حضرت سی اکرم علیه السلام صحفه کړ سو
 ددی نه ددې و کولو تر غیب وړ کړو ( )

په دې موقع صحفه کرام علیه السلام ده به سه صده وړ کړه ددی به معلوم شو چه وړ حرد یو
 حاصی واده وه چه دعصومی قو غندو کیسه خلاف به سی پیش کولې ، مده را چه د حضرت
 سیدک در ایلو په رخت حضرت سی اکرم علیه السلام خطبه به شروع کړې به وه اوده سی دلیل ددی
 د صحیح مسلم ( ) کسې یو روایت کسې دا الفاظ مروی دی چه (جاء سبک القطنان يوم
 الجمعة و رسول الله صلی الله علیه و آله فاعلدا علی المنبر) اود معلوم شو چه حضرت سی اکرم علیه السلام به همیشه
 د روزه خطبه وړ کوله ( )

په دې رجه د سستی مطلب هغه دې چه حضرت سی اکرم علیه السلام لا خطبه به وه شروع کړې ( )
 اود خبره چه حضرت سیدک علیه السلام به دیر حرد حالت کسې و و سردا په برمدی کسې ( )

نکه د حضرت جبر علیه السلام په روایت کسې د الفاظ مروی دی چه (فقال له انی صلی الله علیه و آله صیت ؟ قال لا
 قال لم اراک من سانی (ج/ ۱ ص ۲۰۸) باب مخاطبه الامام رسته و هو علی امیر مرتب علی عنه)
 لکه چه محمد بن قیس فرماتی چه (ان انی صلی الله علیه و آله حب امه ان یضی الی کعبین امک عن الخطبه سی
 و م رکعت الخ ، نصف بی ای شیه (ج/ ۲ ص ۱۶۰) فی یحیی يوم الجمعة را الامام بخطب بضمی
 رکعتی ، علامه ربیع رحمته الله ص ۱ لرایه (ج/ ۲ ص ۲۰۴) باب صلوة الجمعة کسې لیکنی چه (و
 یروا النالی فی سنه الکبری علی حدیث سیدک صلی الله علیه و آله باب الصلوة قبل الجمعة رشید اشرف علی عنه)
 نکه چه یو روایت کسې د ، الفاظ مروی دی چه (و حب النبی صلی الله علیه و آله الداس علی الصلوة و القبر ثابم الخ
 من سانی (ج/ ۱ ص ۲۰۸) باب حث الامام علی الصلوة يوم الجمعة فی خطبه مرتب علی عنه)

ج/ ۱ ص ۲۸۷) کتاب الجمعة مرتب علی عنه ،
 و من ای عیه بن کعب بن عجره قال دحر مسجد و عبدالرحمانه ابن ام الحکم بطلب لاعد ، فقال فی عده
 خطب لاعد و قد قال الله عز و جل و اذا اوجاره و هو انقصوا ابها و ترکوا قالم ، من سانی ج/ ۱ ص
 ۲۰۷) قام الامام فی الخطبة

و عن ابن عمر رضی الله عنهما قال کان النبی صلی الله علیه و آله یخطب ثوبا یقع ثم یقوم کما یفعل فی الان صحیح بخاری (ج/ ۱ ص
 ۱۲۵) باب الخطبة لاند

لال حافظ فی الفتح (ج/ ۲ ص ۲۳۹) و جیب بان القعود علی المنبر لا یختص بالایماء بل یختص ان
 یكون من الخطبتین ایضا و تعلیقه البدر المبین فی الامعة فکان و الاصل ایفاء قعود و القعود بین الخطبتین معجل
 لا یحکم به علی الاصل علی ان امره صلی الله علیه و آله ایاه بان یضی رکعتین سؤاله ایاه هل جلیب ؟ و امره اناس
 بالصلوة قد یضیق عن القعود علی المنبر لا یختص بالایفاء بل یجوز ان یكون بین الخطبتین ایضا ، و تعلیقه البدر
 المبین فی الامعة فقال و الاصل ایفاء و القعود ، و مرده بین الخطبتین معجل فلا یحکم به فی الاصل علی ان امره
 رسول الله صلی الله علیه و آله ایاه بان یضی رکعتین و سؤاله ایاه من صیت ؟ و امر بناس بالصلوة یضیق عن القعود بین الخطبتین
 هذا من مذهب منی معارف فی ج/ ۲ ص ۲۷۱ ۲۷۲

باب (۱) حاجاء ی کراهیة الکلام والامام یخطب

والله ارحمه به برد به اثب، دخطبی کسی کلام خبر به دی لسته د امام شافعی رحمه الله علیه به یون حدیث کتبی جو ر شته دی او دجوو ساره کیسی ددوین استدلال به هغه رایانو دی چه کوسو کیسی د حضرت سی کرم ^{علیه السلام} به کلام لست دی (۱) بد، احصافو په برد به معینو ته د کلام اجرت خو شته دی لسته امام ددوسی ضرورت دپاره دلاک کوبی شی

ب. د خطبی به وخت دسلام ویر بهی دجواب وړ کولو اجرت شته دی و د امام شافعی رحمه الله علیه، حضرت امام اوزاعی ^{رحمته الله علیه}، او حضرت امام یوحیفة ^{رحمته الله علیه} او یو یس صاحب امام احمد ^{رحمته الله علیه} هم به دی وئیل دی البته امام یوسف ^{رحمته الله علیه} غیره دد سلام نسبت دعا طس قائل دی ددویری استدلال به دی خبره دی چه د سلام خوب و تشعیب دشمن کم به کم سم موکد دی، په دی وجه دیرک احرار به وین دجمهورو استدلال به رو یته دباب دی، (من قال یوم الجمعة والامام یخطب انعت له ثواب) ددی به سوا امر بالاتصاف د امر بالمعروف کیو په وجه واجب کیس پکار وه خو چه که د بدو شویو بر دد سلام و تشعیب د دعا طس به همد حکمون و لله علم

باب حاجاء من کراهیة الخطبی یوم الجمعة

(۱) من تعطی رقاب الناس (۲) یوم الجمعة اتعبد جسدی جهنم) تعطی رقاب یعنی به شپو و ویریدل به مکروه کیسو یا سدی دجمهورو اتعاب دی یب بعضو ویرد مطرود بحریمی و بعضو ویرتد مکروه تر بهی و بیلی دی حو اول قوور حج دی، البته دامام دپوره دخطبی جوو شته دی (۳) یب د تعطی رقاب معنی حدیث هیدرک دباب اگر چه ضعیف دی خو چه

شرح باب (۱) مرتب:-
۱- فصلت الشافعی لمجول فی کتاب الامم ج ۱، ص ۱۸ (کذا فی محضر لکوی علی قاض لامم)
(ج ۱، ص ۱۳۸) بان الی ^{علیه السلام} کرم لعله ان الی الحقیق فی الخطبة و کلام سیدک الخطای ^{رحمته الله علیه} حرم م برکیع
راستدل للشافعی ^{رحمته الله علیه} فی شرح المهدب بحدیث انس فی انسان من الباعة و یحدثه فی الاستسقاء ثم ال لفة
الشافعی فی الامم وان تکلم رجل و لامام یخطب لم یحب به و ذلك لم یکن علیه الا اعتداء الخ و قد علی کراهة
الکلام و الرخصة عند الضرورة والله اعلم و کذا فی معارف السنن ج ۱، ص ۳۸۲ (مرتب غنی عنه)
التخصیص یوم الجمعة قبل عروج الخراج معارف السنن ج ۱، ص ۳۸۹ (مرتب غنی عنه)
وقبل سئل فلا یکره فیما داه و الشافعی الاظهر و به اکتفی بعضهم معارف السنن ج ۱، ص ۳۸۹ (مرتب غنی عنه)
مرتب غنی عنه (۲)
(مجلد اقصا من م تجلد لوجه الا یخطبی صف او صغیر لتعصیر القوم ماحل الفرجه معارف السنن ج ۱)
مرتب غنی عنه (۳)

دعوتی درہیب بارہ کبھی ددی نہ د جسور بارہ کبھی دیر حدیث و غلی دی (۱) یہ
دی وجہ دی وایت نہ ہم نہ پر درجہ کبھی قوت حاصلیری (۲) و لہ اعلم از مرتب عفی عنہ

باب ملجاء فی کراہیۃ الاحیاط والامام یخطب

(۱) عفی عنہ (۲) طوۃ یوم جمعۃ والامام یخطب (۳) حبیۃ یہ عافو مرحۃ شو کبھی یہ عافو
خاتر (۴) ادہ جرد جمعی د خطی یہ وحد حدیث دباب نہ ددی کراہی معلومیری

حو یہ دی یو اشکان دی جہ داسود لودر (۵) وغیرہ دصحیح رو یو نہ ثابت نہ جہ د اصحاب
کر مو ثلث یو لوی جماعت حنبہ دجمعی یہ ورخ عم مکروہ نہ گتیری و من د خیرہ حو بعدہ
معاریری جہ د اصحابو ثلثہ در سورہ سونی حبیۃ نہ ددی حدیث علم نہ وی خکہ جہ بعضو
حضر یو ویلی دی جہ نہ حدیث کبھی بھی ذکر ہب تریہس دساترہ دہ و بعضو ویلی دی جہ
دنی علیہ دحوب جمال او ظہارت دانتفص ظہرہ دہ اسو جہ د علی نہ وی یو بیاض خاتر
(۶) (۷)

امام صغوی ثلثہ یہ یو بدہ طریقہ طبوق کرے دی جہ بھی ددبہ نہ جہ دخطبی دشروع کیر
نہ سن اصحاب حنبہ او کیری جہ دگرمو صحابہ کر مو ثلثہ نہ حبیۃ منقول دہ دہموی نہ
خطبی نہ محکمی حنبہ کونہ یہ دی وجہ دوی یہ دی بھی کبھی داخل نہ دی (۸) (۹)

باب ملجاء فی کراہیۃ رفع الیدین علی المنبر

کتاب عمارہ نہ دوہہ وینو بن مروان یخطب لرفع یدینہ ل استدعاء لقال عمارۃ قبح اللہ فقیہ
ابن الفریقین نقد بیت رسول اللہ ﷺ و ما یروی عنہ ل یقول ہکذا و اثرہم بالبابہ (۱)

اوکوری سرعہ واسرہ ج ۱ ص ۱ کتاب جمعۃ باب الترغیب ل الصلوۃ لجمعه واسعی الیہا
و ملجاء ل فضل یومہا و صاعقہ ج ۱ ص ۱۸۶ (۲) و باب الترہیب من خطبی الترغیب یوم جمعۃ (ج ۱ ص
۱۰۳، ۱۰۴) مرتب عفی عنہ

(۳) ددی د تفصل دپارہ اوکوری معارف السنن ج ۱ ص ۳۸۹ و ۳۹۶ مرتب عفی عنہ
طوۃ بالنص و الکعب معاً و الجمیع حیی بالنص و الکسر و التسمیر لاحتیاء ان یضم الانسان رجلیہ الی بطنہ
بنوب یجمعا مع ظہرہ و یشدھما علیہا و تكون الیدین علی الارض قد یكون الاحتیاء بالیدين بدل الثوب کذا فی
النهاية و الجمیع ل و جمع الیدین فی بندک اہمہ علی الارض صراط الخاء کما تقدم ففسر ذلک و حکم ذالک ل
اصلوہ مصلہ کذا فی معارف السنن ج ۱ ص ۳۹۳ مرتب عفی عنہ

(۴) یہ دی شرط جہ دکشف عورہ او حظہ یا مکبر دوحی نہ نہ دو مرتب عفی عنہ (۵)
(۶) عفی عنہ بن شداد بن راس قال شهدت مع معاویہ بیت المقدس جمیع بنا فیظن فاذا احل (ای اکثر) من فی
المسجد اصحاب الرسول اللہ ﷺ فرائیم یحتمل و الامام یخطب قال « داود و ابراهیم النخعی و مکحول و یحیی
بن عمار بن مالک و شریح و صفصہ بن صالحان و سعید بن المسیب و قال یو داود لم یلقی ان احد کرامہا الا
عبادۃ بن یسٰی سن اللہ داود (ج ۱ ص ۱۵۸) باب لاحتیاء و الامام یخطب و سعید اشرف عہد اللہ عنہ (۷)
(۸) و اجاب بعضہم بحمل حلیہ علی علی الطمف و قہن بالسبح کذا ل حاشیۃ لکرب الدری (ج ۱ ص ۲۰۳)

۲۰۳، ۲۰۴

(۹) قد فی حاشیۃ لکرب الدری ج ۱ ص ۲۰۳ مرتب عفی عنہ

قصہ بدوحت رفع لیدی عیصر مکروہ دی و دشت

۶۷ ای چه قصصی مالکیان د چتر گم خوی (لال الیہ)

دھرم رو ددی جواب د کړې دي چه د جرثومي و معده د رفع الايدي ديو غرضه ديسي
استقامه و وحې نه ده و نه علم (۱)

باب ثمان في اذان الجمعة

كان يتردد على عهد رسول الله ﷺ وفي بكر وعمر إذا عرج الاعمى فيطلب العمى فلم يكن
يعال راد اليده (الثالث على البرزخ (م)

بعداً ثالثاً کہ مراد از خطیبی نہ محکم کسی و نہ در دی ، بہ ہی انک و دی چہ در اس
حضرت سی کریم علیہ السلام بہ رسانہ کیسی نہ وو

ب به دي کيسې اختلاف دي چه پر لور ته پرمسي ساد چ شروع کړې وو ؟ سو حافظ ايي حجر
الله د هسیر جویر نقل کوي چه ددي سمد ۵۰ د حصر ب عمر ماروق الله کړې وه . [احو

الحاصل ان الذي لا يرفع يديه لا في الدعاء ولا في غيره الا انه كان يشر بمسبحة عند كلمة التوحيد لهد
الرفع في الدعاء لدى ارتكبه بشر من مروق كل دعاء مكر عليها لا بحالة كدائ الكوكب الذي (ج) ١
ص ٢٠٣ (مرب عفي عنه) -

كما جاء في رواية البخاري و ان رجلا دخل يوم الجمعة من باب كذا وجاءه الخبر و رسول الله ﷺ قائم
 يطلب مستقين رسول الله ﷺ قدما فقال رسول الله ﷺ هلكت الاموال و اتلفعت السمل فادع الله ان يهلك قال
 فلو رسول الله ﷺ بيديه الخ ج ١ ص ١٢٧ باب الاستسقاء في الجامع المسجد . عرب على ع ١
 او كورني عدا في الشمس ج ٤ ص ٣٩٤ عرب على ع ١

[illegible]

ص ٤٠٥، ٤٠٦، رشيد شرف علي عنه
الزوائد قيل حوّل على باب المسجد وقيل بالمدية وقيل ذلك القول لأول حزم بن بك ابطان وعلقا لانه
البحار في بلاد الحافظ في الفصح والثلاث هو المتعدد في النسخة (ج ٣، ص ١٦٩) ثلاثة القول في تفسيرها
لأن كل سنة يرجع التور بشي ما في رواية ابن حاحه (ج ١، ص ٢٧٩) باب ماجاء في الإذاع يوم الجمعة والانداء
الثالث على دار في السوق يقال له الزوائد الخ حوّل على عنه (فكان هي دار في سوق لمدينة يقف المؤذن على
مذبحها والمذبح يسمى بدار المدينة عن عمارة البلد يقال قوم

٢١ باب الاذان في الجمعة ومثلها عمده الشافعي (ج ٦ ص ٢١٩) باب الاذان يوم الجمعة مرات علي

حافظ د رویت منقطع کہ خوبی دے (۱) بعضو حصرتانو ددی بست صحاح و زیاد طریقہ
کری دے (۲)
بیان حصرت عثمان رضی اللہ عنہ دے عمل نہ بدعت سی دے بلکہ چہ دا دلیلہ راشدین احباب
دے چہ دے نہ صحابہ کرم رضی اللہ عنہم دے صحاح (۳)
تائید حاصل دی علامہ شافعی رضی اللہ عنہ پہ کتاب الاعتصام (۴) کیسی لیکی چہ دجلہ
راشدینو یو عمل ہم بدعت نہ سی کدی اگر چہ پہ کتاب اوسب کیسی ددی چہ بعض نہ وی
لکھ چہ حصرت سی اگر م رضی اللہ عنہم خلیفہ دجیل بست ذاتب حکم دے ، داسی سی دجلہ
راشدینو ہم کری دے لکھ (۵) دے چہ (۶) عیکم بسنی رسمہ خلفاء الراشدین المحدثین عضو
علیہم السلام (۷)

باب ما جاء من الکلام بعد قول الامام من الصبر

((قال النبی ﷺ يتكلم ما سجد له الا ان من الصبر))
دخطیبی بہ محدثی اود خطیبی بہ پس دجمهورو پہ مرد کلام حاضر دی
لکھ دہم ہاں ، امام شافعی رحمۃ اللہ علیہ ، امام احمد رضی اللہ عنہ ، امام اسحاق رضی اللہ عنہ ، امام
ابو یوسف رضی اللہ عنہ و امام محمد رضی اللہ عنہ ہمہ مستند دے خود امام ابو حنیفہ رضی اللہ عنہ پہ مرد دخطیبی
شروع بہ مرد موسیٰ د حنفی پوری ہیج سلام او کلام حاضر نہ دے (۱)
دجمهورو استدلال دحدیث دیاب نہ دے خود حدیث مبارک ضعیف دی لکھ دہم بریدی
بجیلہ تراویح چہ (۲) ہذا حدیث لا یعرف الا من حدیث جریر بن حازم (۳) باب امام بریدی رضی اللہ عنہ
امام بخاری رضی اللہ عنہ قبول ہم نقل کری دے چہ دے حدیث مبارک کیسی جریر بن حازم ہمہ

۱۔ حور باب رویت ددی ثانیہ کوی چہ ددی آخر حصرت عثمان رضی اللہ عنہ کرپ ووا فتح یاری ج
۲۔ ص ۳۲۸

۱۔ فتح الباری ج ۳ ص ۲۲۸ مرلب

۲۔ ذکرہ الفاکہانی لک قول من احدث الاذان الاول بمكة الحجاج وبالبصرة زياد ، كذا في الفتح ج ۲ ص

۳۲۷ باب الاذان يوم الجمعة او في عمدة (ج ۶ ص ۲۱۱) باب الاذان الخ مرلب عقی عہ ۲۔

۳۔ علامہ عسی رضی اللہ عنہ عمدة انقاری (ج ۶ ص ۲۱۱) باب الاذان يوم الجمعة ، کتبی ہر سانی چہ (۴)
للم نعم هو ، الاذان اول في الوجود لکھ ثالث باعتبار شرعيته باعتقاد عثمان وموافقه سائر الصحابة بالمكوث
وعلم لا تكمل فصور اجتماعا مكوث الخ رشيد اشرف عقی عہ۔

ج ۱ ص ۶۲ كذا في المعرب ج ۱ ص ۲۹۸ مرلب

۴۔ من ابن ماجه ج ۵ ص ۵ باب الباق مست خلفاء الراشدین المحدثین مرلب عقی عہ ۲۔

۵۔ امام ابو حنیفہ رضی اللہ عنہ استدلال دحصرت ابن عمر رضی اللہ عنہم دہم شروع روایت نہ دے چہ ((د دخل احدکم
المسجد ولا امام علی الخبر لا صدق ولا کلام حتی یفرغ الامام ، مجمع الزوائد ج ۲ ص ۱۸۴) باب بین
والامام یخطب لا تدی بکلمی دے مرلب عقی عہ۔

حرف دي اصل کيبي حديث ميا ک داسي وو چا (۱) (الصلوة المصنوعة فاحمد رجل ابدالي) بارال پکنه جي نبي بعض القوم ، او دا داسي چيس دصويح واقعه ، ده خبري سي حرام ته اهم وشر و ر نبي دجمعي دصويح واقعه گر حوله او ديو خبري داسي به خسي د ديو عام به به طور نقل کيو (۲) والله اعلم

باب في الصلوة قبل الجمعة وبعدها

عن النبي ﷺ انه كان يصلي بعد الجمعة كغيره (دجمعي دس قبله او بعديه دو پر کبي دلا ددي

پر شو چه دس قبله تعلق دي داحد دو به سرد دجمعي به محکمي خبر رکعتي مسنون دي واكثر ائمه ددي قابل دي ائمه د شافعي دو به سرد دجمعي به محکمي دو رکعتي مسنون دي ک في الظهر عده بهر حال دجمعي دس قبله دس وول ائمه قابل دي

به علامه ابن تیمیة رحمه الله دجمعي دس قبله ساکن بکر کري دي روي دپا د ده چه د حصر سي اکرم رحمه الله به دجمعي به قبل هيغ صويح کون داس به دن ده صحابه کرم م و به چه کوم سس قبله ثابت دي سو دي هغه به مطلق بو خبر حبل کوي ، بلکه رو بهوس کسي راخي چه حصر سي اکرم رحمه الله به دجمعي دپاره شريف او رو سو د حصر سي کرم رحمه الله سره به حمله شروع شو س و د سسو کوسو به هج موقع به رو و به سس قبله ددي

بيس کون صحيح نه دي خکه چه متن به فيس سره به سي دپا دي سرد علامه سي تيمه رحمه الله دا دعوى صحيح به ده خکه چه برکومي د حصر سي اکرم رحمه الله راغو سره د خطبي شروع کيدو تعلق دي دي کبي دا عيب ممکن دي چه حصر سي کرم رحمه الله به کور کني سس کون ، او ب به رو بدل ، و دي به مغلطه سو چه بعضو به يوسو کبي دس قبله بيرو ملاوي سي بکه سس بن ماحه (۱) کبي د حصر عبد لله اس عباس

۱- برقي ج ۱ ص ۹۴۱ باب ما جاء في الكلام بعد نزول الامام مرتب
بکه چه مد کور هي المس حديث کمي د (۲) حتى بعض القوم ((حمله هم دي ته شاره کوي چه ائمه دحاج رو پيا کبي)) (الصلوة المصنوعة لشيخ الاسلام) شرح شوي ده وگورني سس کري

بليقي (ج ۳ ، ص ۲۲۴) باب الامام بکلم بعد يزل من الميز مرتب على عته -
دائن مام ابو داود په چيل سس (۱ ص ۱۵۹) باب الامام بکلم بعد يزل خبر کبي د ساني چه دحير حديث ذکر کولويه د ساني چه (۱) قال ابو داود و حديث بس معروف عن ثابت هو يقره ما جيز

از حارم مرتب على عته -
لکته به سس کري ليليقي ج ۳ ص ۲۰۵ ، کتاب الجمعة باب الامام بجلس على المنبر حتى يخرج لمودن عن لادان فيحطب کبي د حصرت اين خبر ﷺ به مروي دي چه ((کان النبي ﷺ اذا خرج يوم الجمعة فجلس على المنبر اذن يلال)) دي کبي به قعد على المنبر ساني لکته به حل ده چه د عقب لالا تر جي دپاره راخي ، ددي به رسا کبي و حديث مبارک مفهوم دا خبريوي چه لکته به نور مسجد به شريف رو رو سو ده د خطبي دپاره به خبر کياسل مرتب على عته -

(ج ۳ ، ص ۲۷۹) باب ما جاء في الصلوة قبل الجمعة مرتب على عته -

پاکستان ماری دی چه در قال کان رسول الله ﷺ یزکع قبل الجمعة اربعاً یفصل فی سبب من
حدیث مبارک اگر چه دستبرد لحاظ سره ضعف و دی خود صحابه که راه جنت است روی
باید گوی لکه امام محمد بن یحیی و کسبی و حضرت محمد بن اسمعیل و غیره
کسی فصل کری دی چه

(در الله کان یضی قبل الجمعة اربعاً و بعدها اربعاً)

در امام طحاوی به مشکل الآثار کسبی و حضرت من عمر بن الخطاب و روایت فصل کری دی چه
(در من کان یضی قبل الجمعة و بعدها اربعاً) هم اگر چه ضعیف دی و دی حور
باید دپاره بهر حال گاهی دی و دانش و حضرت صفیه بنت حنی (سره کسبی سرری دی چه
(صباح اربعاً رکعات قبل خروج الامام للجمعة ثم صلیب الجمعة مع الامام رکعتین و نه من بعد
الطیبات كما فی نصب ائمه رج ۶ ص ۲۰ مرتب

ددی نه سر اسم شریف (کسبی و حضرت ابوهریره و روایت به هم دامن فیلیه بیوت
ملاویری (در عن النبی ﷺ قال من غسل ثم اتی الجمعة فلی فی الدنیا ثم انقلب الخ))

بهر حال ددی رو یسوس او آندرو به معنومیری چه و جمعی رو یب فصل فی اصل به دی نه
ددی و دلالت شده دی ددی به سو به ظهیر دقاس نقاص هم ده چه و جمعی به معکسبی
خلور رکعت مسنون دی و الله اعلم و عنه انه احکم

و من بعد سار کسبی و اختلاف دی چه امام شافعی رحمة الله علیه او امام احمد بن حنبل
پس ده و گفته مسنون دی و ددی حصرانو استدلال و حضرت من عمر بن الخطاب و غیره حدیث
مبارک دی چه (در الله کان یضی بعد الجمعة رکعتی)

معرف استی ج ۴ ص ۱۴ مرتب

۱. حافظ ربیع به معجم طبرانی و وسط حولی سره و روایت و حضرت عید الله بن اسمعیل و
مرفوع نقل کری دی قال کان رسول الله ﷺ یضی قبل الجمعة اربعاً و بعدها اربعاً ، فلیکون معجم اربعاً
جوبی سره و بعضی روایت و حضرت عید الله بن اسمعیل و دی بریاده اللفظ و گوری نصب لریه
ج ۲ ص ۴۰۴ ج ۱ ص ۷۹ باب صلاة قبل الجمعة احادیث سنة الجمعة مرتب علی عنه ( )

(معرف استی ج ۴ ص ۱۴)

۲. لکن طحاوی رج ۱ ص ۱۶۵ ، ۱۶۶ باب انظفوخ بالنیل و لیهز کیف هو لا کسبی و حبه بن
سبحم و حضرت من عمر بن الخطاب بآره کسبی و مرانی چه (در ان کان یضی قبل الجمعة اربعاً لا یفصل بین
بسلام ددی رو یب بآره کسبی و سلامه بیوموی و مرانی چه (در رواه الطحاوی و سادات صحیح
انوار السنن رج ۱ ص ۲۱۷) باب السنة قبل المصنوعة و بعدها اربعاً مرتب علی عنه ( )

۳. (ج ۱ ص ۲۸۳) کتاب الجمعة فصل من غسل او توضأ و اتی الجمعة و ضی ما لکله به الخ و مرتب
علی عنه ( )

۴. حافظ ربیع و جمعی دامن ضیبه به ثبوت یاندی و و فعه دسلبک به استدلال کری ده (در چه
سلک الشافعی و رسول الله ﷺ یضی قبل ان یتیم ؟ قال لا یضی و کتب
نصب ائمه ج ۲ ص ۲۰۶ باب صلاة الجمعة احادیث سنة الجمعة مرتب علی عنه ( )

دامم ابو حمزة رضی الله عنه به نرد د جمعی نه پس جلوس رکعت (۱) مسووردی لیل په دې باب
کسې د حضرت ابو هریره رضی الله عنه مرفوع صحیح حدیث مبارک دې ((هس کسان مکنم مصیبا
بعد الجمعة لیصل الله فیهم)) دشان ددوی استدلال د حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه عمل سره هم
دې چه در الله کان یصلی قبل الجمعة اربعاً وبعده اربعاً))

نو د صحت حسنو په نرد د جمعی نه پس شپږ رکعت مسووردی ددوی دلیل د حضرت عبد
الله بن باب نه دې ((قال رأیت ابن عمر رضی الله عنه صلی بعد الجمعة رکعتین ثم یصلی بعد ثلاث اربع
(۱) دشان امام ترمذی رحمته الله د حضرت علی رضی الله عنه مایه کسې هم نقل کړی دی چه (بعد اربع یمصلی
بعد الجمعة رکعتین ثم اربعاً))

په حدیثو کسې علامه سره هم رحمته الله په شرح (۱) مسة المصلی کسې د صاحبینو په قیود قوی
ورکړې ده ځکه د جامع قول دې او ددې په احتیاطو سره د جلوسو رکعتو وروسته
رکعتو والا په تونو رویتو کسې تطبیق کړی ،
ب ددغه شپږو رکعتو په ترتیب کسې د مشهور اختلاف دې اوبتې شوي دي . بعضو
حدیثو مشایخو پوهی . څلورو رکعتو وپه د دوه رکعتو نازل دی

دامم شافعی رحمه الله علیه یو قول دې سره مطابقت دې کف فی معارف المسج ۴ ص ۴۶
عرب غنی عنه -

برمدی (ج ۱ ص ۹۵) باب الصلوة قبل الجمعة وبعدها ، دارو یب موی محکمی هم مرفوع د
نصب الراية ج ۲ ، ص ۶۰۶ ، حواله سره عمل کړي دي . دشان ددې مفهوم یو مرفوع روایت
حضرت علی رضی الله عنه به هم روایت شوي دي حربه محکمی سره شوي ده عرب غنی عنه -
دشان معجم طبرانی کسې د یونید لرحمان ته مروی دی چه ((قال کان عبد الله بن مسعود رضی الله عنه
یصلی ان یصلی اربع رکعات بعد الجمعة حتی یصل فرب ما قال ابو عبد الله الحان یصلی ما یجمع الزوائد ج ۱
ص ۱۹۵) باب سنة الجمعة)

دشان د رویت نه داسې معلومیږی چه د حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه عمل هم د جمعی نه پس
شپږ رکعتو کولو ورو

(۱) عن قتادة بن مسعود رضی الله عنه کان یصلی بعد الجمعة ست رکعات (قال طخفي) رواه الطحاوی في الکبیر وفتاوه

دجمع من ابن مسعود الزوائد لشمس (ج ۲ ص ۱۹۵) رشید اشرف -
(غنی المصلی المعروف بالکبیر ج ۱ ، ص ۳۸۹) فصل فی التوالت وغنه ان یوسف السنا بعد الجمعة ست

رکعات وهو مروی عن علی رضی الله عنه والافضل ان یصلی اربعاً رکعتی للخروج من الخلاف عرب غنی عنه -
ان یصلی احدکم الجمعة لیصل بعد اربعاً من سانی ج ۱ ، ص ۲۱۰ ، باب عدد الصلوة بعد الجمعة

د مسجد مرتب غنی عنه)
نکه چه حضرت عبد الله بن عمر رضی الله عنه به مروی دی چه ((قال کان رسول الله صلی الله علیه و آله یصلی بعد الجمعة

رکعتی فی بیته من سانی (ج ۱ ص ۲۱۰) باب صلوة الامام بعد الجمعة مرتب علی عبد -
عبدانسان ملنگ دي د امام ابو یوسف او امام طحاوی رحمته الله لکه امام طحاوی رحمته الله لکي چه ((

فصل بما ذکرنا ان الطلوع انسی لا یصلی ترکه بعد الجمعة ست وهو قول ابن یوسف الا انه قال احب الی ان یصل
الامام اربع رکعات لانه هو یصل بعد الجمعة مثلاً علی ما قد فی عنه)) ب امام

باب (۱۰) حاجاء من انظر يوم الجمعة

عن النبي ﷺ عبد الله بن ربيعة في سرية فوافي ذاتك يوم الجمعة بعد اصحابه فقال انطلقوا معي مع رسول الله ﷺ ثم اتفقهم فلما صلع مع لسي ﷺ رآه ، فقال له ، ما صنعت ان تعبد مع انك انت قال وذهب ان اصلي معك ثم اتفقهم فقال لسي اتفقت معك في الارض ما تركت فعملت (عنه)

اجمعهم ورويه سود دحمي به ورج درول به محكي به سفر من بلا كراهه حابر دي حواء به به دحمي دمنوخ د ملاويد و اميد وي و كنه به وي ، ابته چه به كوم سري جمعه و حب بي دسي سري لره دروال به پسر دحمي داد كوس به محكي به سفر بليل مكروه (عنه) عيسى دي حمود دام ام احمد ﷺ به سره درو به محكي هم به سفر بليل دشان مكروه ي بکه خكه چه دروال به پس (عنه) مكروه دي

حديث داب د آينه ثلاثه ت مسلك مصابق دي دشان دحضر عمره روق ﷺ لري اود عسده (عنه) ين ، لعراج ﷺ به هم ددي بته كيري و به اعين بالصواب

عزرب نشه دي به دي وجه دي كبي به باويل كيري چه د (لقادرك الصلوة) به هر د (ادرك الصلوة) به د چه د (ادرك حكم الصلوة) موب عقي عنه شرح باب (۱۰) عزرب -

اول د المختار ينهي ان يستطى ما ذ كات كبرته رفته لرم صلاها ولا يتكفنه انهاب تام معارف المني رج ۴ ص ۴۶۳ (عنه عقي عنه) -

دحضر عشته صديقه ﷺ ديو روايت به دام ام احمد دمسك نايد كيري ، خا اركب به ايمه فلا تخرج حتى يصل الجمعة (عنه) اوگورني ددي رو يت دپارد اور نامستور دپارد و پاره مصنف ايس الي شيبه رج ۲ ص ۱۰۶ ص ذكره ادا حضرت الجمعة ان يخرج حتى يصل الجمعة مرتب عقي ف ۱ عن الاسم د بن ليس عن به قال قال الجمعة لا تمنع من سفر ،

عن صالح بن كيسان ان اب عبيد خرج يوم الجمعة في بعض سفارة ولم ينظر الجمعة مصنف ان اي شيه رج ۴ ص ۱۰۵ ص وخص مايش لسفر يوم الجمعة (عنه) د شان به مصنف عبد لرداه رج ۳ ص ۲۵۰ رقم ۵۵۳۹ باب باب السفر يوم الجمعة (عنه) كيسي د يو رو به د لاند دي دحضر عمر فاروق ﷺ قول مروى به چيد (عنه) ن الجمعة تمنع سفر ما لم يحضر ولفها (عنه) هم هري نقل كوي چه (عنه) خرج رسول الله ﷺ صافرا يو الجمعة صهي لب الصلوة رج ۳ ص ۱۵۱

هم ۵۵۴۱ مرتب عقي عنه (عنه) عن الاسود بن ليس عن ابيه قال قال الجمعة لا تمنع من سفر ، عن صالح بن كيسان ان اب عبيد خرج يوم الجمعة في بعض سفارة ولم ينظر الجمعة مصنف ان اي شيه رج ۴ ص ۱۰۵ ص وخص قش سفر يوم الجمعة (عنه) دشان به مصنف عبد لرداه رج ۳ ص ۲۵۰ رقم ۵۵۳۹ باب باب السفر يوم الجمعة (عنه) كيسي د يو روايت د لاند دي دحضر عمر فاروق ﷺ قول مروى به به

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ابواب العبدین

عبد د عباد یعو به ماحود دی، د په صل کسې عو و و د و او د سگون و د م قس
د کسری د وحی به و و په بیا د س شولکه میرا او ددی جمع عباد اخی دق عبادی مطس
عو د ایل یگر و و خود عود چه به معنی د برگی جمع سره فری کور دپاره جمع عباد
راخی

مقصود حضور نو ولسی دی چه عبد ب عبد حکه وانی چه داسا ی و یس راخی و د معص
په سرد د عود یو خو سو د ر برگی) به معنی دی او و حه د تمسیه د ده چه په دی کسې
کثرت بهر عود سور و سی شی

خو جمع قول د ادی چه د د عا د یعو به ماحود دی و ددی سوم بولا عید یسودی شوی
دی گویا چی د ر' بودا ره چه به غله دی او کس چه د ورخ دی یا یا ر سی نکه چه
قدیم سوم چه بولا نایم یسودی شوی د در

باید حیل د لفظ د مطس خوشحالی د ورخی په معنی کسې هم د اسم سوری نکه چه یو
شاعری وانی

عبدو عبد و عبد و جمعة

وجه الحیب و یوم العید و جمعة

به هر مذهب او ملت کسې حرو و حی د خوشحالی کور دپاره مقرر کسې حو اسلام په یو کال
کسې ووه ورخی مقرر کسې دی او د و و ورخی هم د عظم لثا عبادو د کعبیل په
و ح کسې شروع دی نکه عبد عطر د مقار د ورو د کعبیل په موقع او عبد نصی
د ح په موقع سا د و و مذهبو به عکس د دواړه ورخی هم د عبادو حری شوی دی چه
ددی اعد دوه رکعونه د اختر کسې (برباد و مقبر من المریه)
د عباد عید و جواب

د احمر مویح د مام یو حیله بِحَقِّهِ په سرد و حب دی نو قههء حافا، ظهرو یو یو گرجوی
او په دی تشوی و رکوی او د مام د حیله بِحَقِّهِ د یل رویت مطابق داسا دی ا مام حاکم
رحمة الله علیه او د مام شافعی رحمة الله علیه په سرد د احمر مویح فرض کف دی او
م ممالک رحمة الله علیه یو رو یو ددی مطابق دی او د معصو شو دعو مسکن هم د دی
د قرآن پاک او د حدیث مدار که به د وجوب مانتد کسین

(در ان ایامه تعذت امیر مام یحضر وقتها)

م مام و مری نقل کس

چه (خرج رسول الله ﷺ مسافر یو الجمعة صبحی قبل الصلوة (ج ۳ ص ۱۵۹) و لم ۵۵۱۰ مرتب
عمی هند)

(ومن حسن رجوه التسمية انه يمي عبدا، الكثرة تواتر الله فيه اي الكثير نعم الله له مرتب عفی عنه

۱۱) بصر برب و غیره در تفسیر معانی ذی کسی عمل به سرانجام صلاوة بعبه دی
بدر المصنوع ۴ ص ۴۲۴ باب صلاوة العبد من لحظة داسر و کسری روح المعانی
مر میر ۳ ص ۲۸۴ بصر صلاوة کور

۱۲) حدیث من که کسی به سو تر سره شای به جه حضرت سی اکرم ^{علیه السلام} به صلاوة بعد
بدر موقت من غیر برب کره دی که حضرت اوسعت حدی ^{علیه السلام} به صلاوة بعد
بدر موقت کان بصر بوم القدر بود لاصحی و مصفی فی صلاوة شایس خ و صریح
ص ۲۳۳) استقبال امام داسر بوجهی خط

۱۳) صحابه کرام ^{رضی الله عنهم} در سه ا حله بر سر بر حنی برب ذ صلاوة بعد من هم و خوب و بیل
بدر

۱۴) بصر حضرت بو دانه ^{علیه السلام} در ساد ^{علیه السلام} و لکبره ^{علیه السلام} ابی م هدکم آیه مبر ۱۸۵ سوره
بدر جزء مبر ۲، قصد فی وصلوه عند کرجوی دی ا مری و خوب و برب دی
آیت برب که سوره بفره کسی بصلیه به برب کسی برب غنی بی و به سو ق حح مبر
۳۷ جزء مبر ۱۶ بصر ذ و او ذ فرسانی و حح به مبر کسی برب غنی بی به و مری مقام
کسی بصلوة العظم مشروعت و خوب به به دویم مقام بصلوة العظم مشروعت و
خوب به بشاره معلوم می و الله عزم مری

باب (۱) المعنی يوم العیدین

۱) عن علی قال من لم یخرج لی تعید عید و ب تأکیر فی قبل البخرچ به دی اتفاق دی
به دحضی او د عیدین د د کور دیار ساد راتل بهتر دی او بی عدر به به سوری بمری
راتل اگر چه ب اتفاق چای دی خو خلاف ای دی هذا حکم د سوره مری و هم دی بکه
ب فلا قانوها ^۱ تسعون و اقوا فتمون ^۲ به ددی بایید کبری
امام بمری ^۳ به د حدیث باب و حسین کبری دی خو به حقیقت کسی د صعیف دی
حکد چه د د حارب اعور به مری دی و حضور محمد سو ب صعیف کرجوی دی البه
به مفهوم حدیث دهل عزم بمری دی که دکر بلف
به دمنشی للعید به فصیل اگر چه به حدیث مری به دی خو دمنشی لبسته به و صلت
سجید ^۴ حدیث مری دی والله عزم (ار مری بقی عه)

الرجح باب او مری ۲

۱) صحیح بخاری ج ۱ ص ۱۲۴) باب المعنی ان الجمعة مری عه
بکه برسانی (ج ۱ ص ۵) باب فصل المعنی فی الجمعة، کبی دهر اوس بر اوس
مربوع روایت دی چه (من اغسل يوم الجمعة وغسل وعدا او بکیر و مری و ب کب و دنا من لا عام
بصلت و ب یسغ کان به بکل صلاوة عمل عه) داسر د فصیلت متعلق دمر و حدیثی به او کورشی
الرجح و الترهید (ج ۱ ص ۵۸۶) الترغیب فی صلاوة الجمعة والمعنی لهما مری عه ۱

باب فی صلوة المہدی (قبل الجمعة)

«كان رسول الله ﷺ وبنيته وعمره يصوب في العبد قبل الخطبة ثم يخطبونه» د حلف راشدين
، ائمه اربعه و د حنبل و اماميه به دي اتفاق دي چه داخرويه خطبه دمروج د اعاب به پس
جسور د ب د احب هو او مالکيه به سرد دموج به محکبي خطبه که وويي شي به بيا
هم صحيح ده اگر چه خلاف سنده و حکرو ده
(ويقان به من خطب قبل الصلوة مروب اس الحکم) د دي به معلوميري چه داخرو
موج به محکبي خطبه ورکون مروا پس (۱) لعکم شروع کړي ده او د سورويست به
معلوميري چه دا کار يولي به محکبي حضرت عمر بن الخطاب (رضي الله عنه) کړي وو او د يوبل
روايت به معلوميري چه د کار يولي به محکبي حضرت عثمان بن عفان (رضي الله عنه) کړي وو
داش به بقصوده بنويو کيبي د دي سنده کسي د حضرت امير معاويه (رضي الله عنه) نوم وپه
بعصو کيبي دريد (۲) نوم اعلي دي داش به ظاهر تعارض کيبي او داش دمروج
د حنبله محکبي د خطبي حوار معلوميري

(شرح باب از مرتب عقی عنه)

(۱) د ابولفصل د معارف لیس به ماحود دي (ج ۴ ، ص ۱۲۷) د سافعمو و د حسانه په برد که
دموج بن محکبي خطبه ورکړي شي نو مويخ صحيح کيبي او خطبه که عدم ده که چه علامه سوري
کيبي ليکي چه (رها عبد السافي فالصلوة و الخطبه غير محسوبة وارجح مني کما في المهدب ج ۵ ص
۶۵) وکه احمد بن اعني (ج ۲ ص ۲۴۴) معارف المس (ج ۱ ص ۲۹۷ ، ۳۲۸) مرتب عقی عنه
(۲) مرون بن الحکم بن ابی العاص بن اميه بن خلف لاموي الحدي وى الخلافة بن احو سنة اربع وستين رماصة
خمس في رمضان و نه ثلاث او احد وستون منه لا يثبت له صحبة من الثالیه ، تقريب المهدب (ج ۲ ص
۲۳۸ ، ۲۳۹ ، رقم ۱۰۱۶) مرتب عقی عنه

(۳) عبد البرق بن ابن جويج قال اخبرني يحيى بن سعيد قال اخبرني يوسف بن عبد الله بن سلام قال اول من بدأ
بالخطبة ليل الصلوة يوم الفطر عمر بن الخطاب الخ ، مصنف عبدالرزاق ج ۳ ، ص ۲۸۳ ، رقم ۵۶۴۴
باب اول من خطب ثم صبي (۱) مرتب عقی عنه

(۴) فتح الباري (ج ۲ ص ۳۷۶) باب عشي و اركب في العبد و الصلوة قبل الخطبة مرتب عقی عنه
(۵) ابن شهاب اول من بدأ بالخطبة قبل الصلوة معاوية مصنف عبدالرزاق (ج ۳ ص ۳۸۴)
رقم ۵۶۳۶ مرتب عقی عنه

(۶) قال الحافظ وروي ابن اسير عن ابن مزيه بن اول من فعل ذلك زياد بن ابيهره فتح الباري (ج ۲ ص
۳۷۶) مرتب عقی عنه

دوبن خوب د دی چه بعضی علم کړم ددغه حصص اړو معلی روایتونو سادې کلام کړي دي او بعضی فرماني چه په اصل کې حضرت عثمان رضی الله عنه دسړي په راټلونکو حصص دپاره د رعایت ددوی حصص محکمې کړي دي دپاره چه روستو راسونکی خلق په موع کې شامل شي بلکه ددوی پاره کمې مړوي دي چه (اول من خطب قبل الصلوة عثمان لعن الناس ثم خطبهم بنی عني العاد فرأى الناس لم يدرك الصلوة ففعل ذلك ي صر خطب قبل الصلوة) لسه د حضرت عمر فاروق رضی الله عنه دندیم د خطبي وحد بیان شوي ده لکه میدانن مسلام فرماني چه (قال) کال الناس يدعون بالصوة ثم سوب بخطب حتى ذاکمال عمر و کتر الناس فی زمانه رکاب اذا ذهب یخطب ذهب جفاه الناس فبما رأی داسب عمر بد بخطبة حتى بالصوة

خو راجع د دی چه حضرت عمر فاروق رضی الله عنه به دندیم د خطبي بسبب شاد و د حدیث بیان خلاف دي (لسه د حضرت عثمان رضی الله عنه به دندیم د خطبي شاد دي و ددوی به روستو د حضرت معاویه رضی الله عنه به هم غالب دوی د حضرت عثمان رضی الله عنه به اتباع کېي و کړد پد ربار د حضرت مبر معاویه رضی الله عنه به دغه کېي د حضرت کورن و دده هم د حضرت معاویه رضی الله عنه به اتباع کېي به دندیم د خطبي سادې عمل کړي وو دانش دندیم کورن مړون هم په دغه رهاه کېي د حضرت معاویه رضی الله عنه به اتباع کېي وپه قور د بعضو چور بعضو مصالحو په بدء باندې دندیم د خطبة عني الصلوة احب کړي وو

لکه حضرت سوری رضی الله عنه د حضرت عمر رضی الله عنه متعلق روایت ساره کېي فرماني چه ((وهو شاذ مخالف لرواية الصحيح وهو حديث الباق وقال ابن خزيمة وروی عن عثمان وابن الزبير انهما فعلاه ولم يصح ذلك عنها انقطاع من معارف السنن (ج ۴ ص ۴۲۸ مرتب علی غه

(رواه ابن المنذر باسناده صحيح أني من البصري انظر فتح الباری ج ۲ ص ۲۷۶) باب الثاني الركوب الى العيد ولصده قبل الخطبة (ج مرتب علی غه)

نصف ابن ابی شیه (ج ۲ ص ۱۷۹) من رخص یخطب قبل الصلوة مرتب علی غه -
شکه چه مبر تره شوي خاشبه کېي د معرف احسن په حق به سره نقل کړي دي مرتب علی غه
خو به محکمې بیرد سوي ده اگر چه اس دلامه فرماني چه (روای عن عثمان وابن الزبير انهما فعلاه ولم يصح ذلك منهما معارف السنن (ج ۴ ص ۴۲۸ مرتب علی غه)

ح م آله بالا مرتب علی غه -

قال لحفظ راف مروان و فواحي مصححهم في اصحابهم الخطبة لكن لم يهتم كعوا في راف مروان بتدوين تلك صحاح خطبة لما فيها من نسب من آل يثرب و لا فرط في مدح لئاس فبلى فدان ان راعى مقصده لسه و يجعل ان يكون عصمان فعل ذلك حيانا خلاف مروان فواظب عليه فذلك سبب انه فتح الباری (ج ۴ ص ۳۷۹) باب ثلثي والركوب الى العيد الخ

بحاری شریف هم د مروان متعلق د حضرت موسعید حدیث رضی الله عنه واقعه روایت کړي ده (ر عن ابی سعید خدری ان لئاس کان اتی یخرج یوم الفطر و یأخذ فی الناس عاراً شی یأخذ به الصلوة ثم ینصرف فبقوم یطوفون علی صفوفهم فیمظفونهم و یوصفهم و یمرهم فان کمال الناس یزید ان یقطع یحافظه او یطال الناس و لئاس جلوس علی صفوفهم فیمظفونهم و یوصفهم و یمرهم فان کمال الناس یزید ان یقطع یحافظه او یمر بشی امر به م ینصرف فقال ابوسید فلم یزل الناس عني ذلك حتى خرجت مع مروان و هو امر المدينة في

یہ دحضرت عثمان رضی اللہ عنہ حضرت امیر معاویہ رضی اللہ عنہ مروان و ربیعہ سرداروں میں حضرت
مصدق گر حور دروۃ و حنین حنین عثمیہ عتبات سرورہ کنیدیہ و شہداء ہم معکے ان چہ
حضرت معاویہ بہ حبیبہ علائکہ کسی دتوسرہ ول یہ تقدیم دحضرت سندی کردہ وہ بیدہ
و جہدہ تہ ول میں خطب و بیانیہ و مروان و ربیعہ ہم ددوی گوربر و درو، یہ دغہ
رمانہ کسی بہ چہو حیلو علائکہ کسی تقدیم ہتصا حۃ دوی ہم تقدیم دحضرت حنیار کردہ
وہ، یہ دی وجہ دوی بہ ول میں خطب سبب ہم اوسر و بہ علم ہتصوہ
(مرتب علیہ علیہ)

باب ۱ ان صلاۃ العیدین بغیر اذان ولا اقامہ

(صیبت مع النبی ﷺ غیر مروتہ ولا مرتب بغیر اذان ولا اقامہ)
یہ دی حجاج دہ چہ بہ حرورہ کسی بہ درستہ و بہ وامت علامہ بن قدامہ رحمہ اللہ
امعی فرمائی چہ (ولا تعلم فی ہذا خلافاً علی بعد خلاف لا بہ وری عن ابن عمر نہ اذان
و لا قبل ر، من اذان ریدار) و ہذا دلیل علی العقاد، لا جماع بعد علی الہ لا بسر ہم اذان ولا
القامہ (خ)

بہر حال دجمهور مت بہ دی نفاق دی چہ داحتر موخ بہ بغیر اذان او وامتہ کسی
حد لہ دی داحترہ واضح و تی چہ دحیر موخ کسی داعلام بطریق مخصوص (اذن و اقامہ)
حوئی دی حریم اعلیٰ یعنی دعلان ہم شتہ دی خکہ چہ، ہر لو یلوسو دجمعی
سہ ہسروع دہ بکہ تراویح، مسعودہ کسوف و سسقاء و غیرہ دسبچہ بہ دی کسی
دن او قامتہ خانی اعلان مشروع دی دامن دحیر موخ کسی بہ ہم دعلان و غیرہ کن
و حق حرورہ صحیح وی (۱) و اللہ اعلم و مرتب علیہ علیہ

باب الثرۃ فی العیدین

(کذا النبی ﷺ یفر فی العیدین ول جمیعہ ہم اسم بہ الاعلیٰ، و ہل انک حذیب الغالیۃ
ورما جمیع فی یو واحد لیسرا جماع) دی بہ معلوم شو کہ جمیعہ و احتر بہ ورج ی سو دوارہ
موجودہ نہ ان کیری لکہ چہ دجمهور و ہذا مسکت دی

اصحی و قطر لیسرا انک یصلی الی منیر بناء کثیر من الصلۃ فاد مروان ان یرید ان یصلی فاجبت
بوی لیسرا فادع فخطب قبل الصلوۃ ثم قہم و اللہ فکان ہاسعد لڈلہب ما تعیم لفت ما اعلم ر اللہ خو
لا اعلم فقال ان اناس م کوموا یجسرون لنا بعد الصلوۃ فجعلنہا قبل الصلوۃ (ج ۱، ص ۱۳۶) و ہذا
الطیروج م الصلوۃ یصلی بعد منیر کتب العیدین مرتب علیہ علیہ
شرح باب از مرتب

(ج ۲، ص ۲۲۵) مہارف سنن (ج ۴، ص ۴۶۹) مہارف سنن (ج ۲، ص ۲۲۵)

عمدۃ القاری (ج ۶، ص ۲۸۲) باب النسی و الرکوب ان العید الصلوۃ قبل الخلیفہ بغیر الاذان و اقامہ
وفتح الباری (ج ۲، ص ۳۷۷) باب النسی و الرکوب ان العید الصلوۃ قبل الخلیفہ بغیر الاذان و اقامہ
مدکور دی فقبل معاویہ و قبل ریدان و قبل ہمام و قبل مروان و قبل عبد اللہ ابن الزبیر و اللہ اعلم
بمقرب مرتب علیہ علیہ

(۱) کا ہی کوکہ اندری (ج ۲، ص ۲۱۶) ۲۰۷ مرتب علیہ علیہ

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله رب العالمين

رب نعوذ بك من غلبة الدين وقهر المكذبين
 وحاشي هذه (وتم شهدت مع عثمان بن عفان وكان ثالث يوم الجمعة لصلى الله عليه وسلم خطبة في حقل
 يقال يا بني الناس ان هذا يوم قد جمع لكم فيه عيد ان قصر الحبل ان ينتظر الجمعة من بعد العادي
 وينظر ومن احب ان يرجع فليرجع اذ قد دنا)

خود سدا لال کمر و ی دی چکه چه یه هل عوسی بعد رل او د هل قرنی دگسرو د: چي به
 خسته واجب به ور په دي چه دانه لایمیری چه د هل مصر به هم جمعه سادط سی همده
 وند ده چه حضور عثمان د رحصب احیاء صرف اهل غولیو به ورکړو
 محضر د چه دحسبی ثوب په دلائل قطعیه سره دي ، په دي وجه ددي مطرعه دپاره چه هم
 دلیل لطفی ضروری وی وند د دي چه د باره کیمی خه صاحب صریح چه مرفوع بشه
 مې به دلیل قطعی په کوچه خای وی په دي وجه به سلوط دحسبی اعسار ورو سره موسی
 ذک ب نه اود احرام و تر و حاص محابف به شی کیدی ، او هر سا عتایله عه

باب في التفسير في العبيد

۱) ان النبی ﷺ کبریٰ العظیمیٰ فی الاولیٰ مع الفیل المبرور و فی الفیل المبرور (دی سند کلمی)
مختلف دی چند ناحیہ ہو مکسروہ و رواد خیرہ دی داد عداوت رکھتے ہیں۔ یہ سند
پورس تکبر و نہ دی چہ شہر پہ ولہ کلمہ کلمی و دی کلمہ کلمہ دی سو و یہ سند
رکعت کلمی او اہم یہ کلمی رحمتہ اللہ علیہ یہ سند دوسری تکبر و نہ دی اوہ یہ ولہ کلمہ
کلمی و دی کلمہ کلمہ یہ سند سو، او یہ سند دوسری کلمہ کلمی اوہ م حمد و ثناء
مالک و مظاہر دی او دہول حصار اب نہ دی منقہ ی چہ پہ واپر کلمہ کلمی یہ
تکبر و نہ دہرات یہ محکمہ دی
۲) عداوت یہ دی تکبر اب رو نہ صرف شہر دی رحمتہ اللہ علیہ کلمہ کلمی دہر یہ

نعمی اسم شاعری رحمة الله عنده فی الاوس بها فظنوه به تحسیر برآند و حمل کوی
و احدی او در پی دویم رحمت کبیری در میان پس و چندین باب در پی ایستادی
و احدی یانه سید دل و کثیر من عبید الله عن ایستاد عن جده و چندین باب در پی ایستادی
نعمی اسم شاعری رحمة الله عنده فی الاوس بها فظنوه به تحسیر برآند و حمل کوی

[illegible]

دې حديث مې څه كسې دخلوړو بگړو سو د كړې دي درې كسې يې بگړي بحرېم دي او درې
راندې دي دا حديث مبارك دده حديث قديم مقام دي حكه ده دې كسې د كړې دي چه
صورت خديفه د حضرت ابو موسيٰ شعري رضي الله عنه مصديق لوكړو
په دې د عتر ص شوي دي چه ددې مدار په عبدالرحمن بن ثوبان دي چه هغه ته ضعيف
وېي شوي دي

دې جواب د دي چه عبدالرحمن بن ثوبان يو محض قبيح وړي دي چه حكه ده دده دېرو
محدثينو بصعب كړې دي سو گنړو محدثينو سې بونې هم كړې ده بكه حضرت رحم
الو حاتم دي نه گړځونې دي و اهم سوده او دده ددوي باره كسې فرماني چه ((كاك يېه
رانه و كان لهاب سدعه او ايس معين رضي الله عنه فرماني چه ((لسان له يان)) په دې وجه دده د
حديث درجه د حسن نه كم نه ده

په دې حديث مبارك دويم اعر ص د شوي دي چه ددې راوي سر عايشه د ابن حرم او ايس
بن محزون دي

دې جواب د دي چه د محمد بن س عايشه او موسي بن ايس عايشه پلار دي حافظ س
صحيح دده ب ه كمي په تقريب دي كسې ليكنو دي چه ((ابو عالمه لاهي مولا هم
جيس ب هرو مقبول من قابله)) د شن په هديت ((كېي دده باره كسې ليكني دي چه
ابو ري عبد مكنولي و خاصه س معدان و په اصول حديث را حره ثابت ده چه دكوم سړي
ه ده رو بن روايت او كړي دهغه جهاب مرفع كړې په دې وجه دجهال عمرا س نه دي
د حديث مدارك د حسن نه كم نه دي

اسم سفي رضي الله عنه ((په ده بدي يو عر ص را كړې دي چه دا حديث نه اصل كېي به
صرت عه لده ابن مسعود رضي الله عنه سدي معروف دي چه دهغه تفصيل دي چه د روايت په
تصنيف سدي بروي ((كسې د علقمه و اسود بن زيد نه دشن مروي دي چه ((كاك ايس

مرو عشان بن سعيد بن عبي ضعيف و فان احمد حديثه من كثر و فان التالبي ليس بالقوي مروان
الاعتدال و ج ۲ ص ۵۵۱ و فان عمر بن علي حديث السهم ضعيف الا نورا فاستاء منهم و قال صالح بن
سدي صدي الا ان منعه الفهر و انكروا عنه احاديث يروها عن ابيه مكحول
قال خالف ابن حجر لقب و وقع عنه في اسناده حديث علقمة في الجهار لقان و ذكر عن ابن عمر حديث
عن ربي تحت ظل رعي ، الحديث واصله ابو داود من طريق عبد الرحمن بن ثابت بن ثوبان وذهب اليه
٦٩٦ ص ١٥٩ ، ١٥٢ و استاد محترم دام ابخله

الاج ۲ ص ٤٤٤ رقم ٢٠ مررب عفي عنه
عزوف السنس ج ٤ ص ٤٣٩ مرتب عفي عنه
حافظ ريلعي رضي الله عنه نصب الراية ج ٢ ص ٢٩٤ كمي ده روايت دابود و د په حواله سره سدي
دې سې نو فرماني چه ((سكت عنه ابو داود م شدي ل مختصرا رواه احمد في مسنده مررب عفي عنه))
السنه الكو (ج ٣ ص ٢٩٠) باب ذكر الخو سري وى التكيو اريما مررب عفي عنه
١٠ (ج ٣ ص ٢٩٢ و ٢٩٣) باب التكيو في الصلوة لام الفيد و اصح دي ري چه وى په سدي
نهي نه و عبدالرحمن بن ثوبان واسطه ده و ده د ابو عايشه مررب عفي عنه

معمود رحمۃ اللہ علیہ حالت وعدہ حدیفہ راہ موسیٰ الاشعری فاسطحا سعید ابن عباس علی التکبیر فی التجرید
یو۱۱ ضعیفی لاجل حد یقول من هذا وهذا یقول سل هذا ، فقال له حدیثه علی هذا . بعد الله من
معمود ، فساله فقال ان معمود یکرر اربعاً ثم یکرر فروع ثم یقوم فی ثانیة فیسراً ثم یربع
معد الفراء ، ذی بہ معلوم شو چه دارو بت موقول علی ابن معمود دی و صرف هم ددوی بہ

مررت ذی
سلاکہ موسیٰ رحمۃ اللہ علیہ ددی دا جواب ( ) ور کیری دی چه ابو موسیٰ شعری رحمۃ اللہ علیہ رو یس مرفوع
رویت او دحضرت من معمود رحمۃ اللہ علیہ موقوف و یست کسی بطریق دیشا . ممکن دی چه
حضرت موسیٰ رحمۃ اللہ علیہ دحضرت عبد له اس معمود رحمۃ اللہ علیہ محکمی دنا خاموس رو و چه
کے حضرت عبد له من معمود رحمۃ اللہ علیہ دشیعی منعی حکم او جودلو بو حضرت ابو موسیٰ
شعری رحمۃ اللہ علیہ ددوی دقوب پہ باند کسی چیل مرفوع رو یس بیس کرو بیا علی سبل
منیم کہ دارو یس صرف پہ حضرت عبد له اس معمود رحمۃ اللہ علیہ سدی موقوف او منعی شی
بو یس هم دغیر حدیث بالقیاس رو یس کند دوجی بہ بہ صرف ع پہ حکم کسی دی یس دی
رو یس کسی صحابہ کرام رحمۃ اللہ علیہ بری دسی هم د من معمود رحمۃ اللہ علیہ موقوف کیری دی چه ددی
بہ روایت توب حاضری

احمد بن دویم استدلال دحضرت ابن عباس رحمۃ اللہ علیہ حضرت معیرہ بن سعید رحمۃ اللہ علیہ او
حضرت عبد له من معمود ( ) رحمۃ اللہ علیہ وعمره ( ) عمل بہ دی یس دبا یس دیو کسر بعد
صمد هم د حاضری مطابق آدی

نعیم الحسن علی ابن انس ج ۱ ص ۶۵۸ (باب صوة لعبد یس تکبیر اب و والد مرتب علی

عہ)

عن عبد الله بن الحارث بن عبيد بن عباس يوم عيد التكريع سبع تكبيرات خمساً في الاولى واربعاً في الاخيرة
والن بين القرائن مصنف بن ابي سفيان ج ۲ ص ۱۷۴ (باب في التكريع في العيدين واحكامهم فيه مرتب
علی عہ)

(د شاپ عبد الله بن الحارث فرمائی چه ( ) وشهد البقرة بن شعبة عن ثابت بن عصف عبد البراء (ج)
۳ ص ۲۹۵ ، رقم ۵۶۸۹) مرتب علی عہ)

(اوگوری مصنف بن ابی شیبہ ج ۲ ص ۱۷۶ ، ۱۷۷) فی التکبیر فی العیدین واحکامهم فیہ مرتب
علی عہ

(مصنف عبد البراء ج ۳ ص ۲۹۳ ، رقم ۵۶۸۶) مرتب علی عہ)

بو و سہ بو یی چه موسیٰ - گوہو صحابہ کرامو رحمۃ اللہ علیہ رو ایسومہ یا دھموی عمل ذکر کیری دی دھموی
معد اگر می ددی حضرت عبد له من معمود رحمۃ اللہ علیہ حضرت ابو موسیٰ شعری رحمۃ اللہ علیہ حضرت
حدیثه رحمۃ اللہ علیہ حضرت معیرہ بن شعبة رحمۃ اللہ علیہ حضرت عبد الله ابن عباس رحمۃ اللہ علیہ بیا د مصنف بن یس
سہ ج ۲ ص ۱۷۱ (باب تکبیر فی العیدین) مخ پہ یعصو وایسوی کسی دحضرت سعید بن
الخاص پہ واقعہ کسی دحضرت ابو معمود رحمۃ اللہ علیہ الانصاری او عبد الله بن مسد ذکر هم دی بیا نہ اس
ابن شہد ج ۲ ص ۱۷۴ کسی دحضرت حابر بن عبد الله رحمۃ اللہ علیہ حضرت من رحمۃ اللہ علیہ عمل هم دان

سرد رسو سو اوج نه شسته دي بيا زوی کسی اختلاف دي (۱) احقاق ، سفیان سوری (۲)
 امام اور علی (علیه السلام) او دسورو هل کوفه مسکت د دي چه داختر سو به محکمی خو کر هس
 دي روسو کسی شسته دي (۳) او روسو کسی هم د امام ابو حنیفه (علیه السلام) په نرد دا تفصیل دي
 چه کور کسی خو مکروه به دي بکې په عید گه کسی بو دل کون مکروه دي (۴)
 د حضرت حسن بصری (علیه السلام) او قهه کر مو (۵) په سرد د خبر د صوح به پس خو کر احمد دي
 خو د دي به محکمی به دي (۶)

د امام احمد (علیه السلام) ، امام رهبری (علیه السلام) او اس جریح (علیه السلام) په سرد مطلق گراهب (۷) دي د خبر
 محکمی هم او روسو هم د امام هاشم رحمه الله علیه په سرد عید گه کسی مطلق مکروه
 دي (۸)
 عه فی المسند روایات

بهر چه دانعه بلانه بعضی د امام ابو حنیفه (علیه السلام) امام هاشم رحمه الله علیه او امام حماد
 (علیه السلام) مسکت مریت قریب دي ودا حضرت د چه ذکر اهاب فانی دي
 د حدیث د باب و سورو روایاتو به (۹) د مسکت د جمهور د بصری
 تر خو حد د امام ت فعی رحمه الله علیه د مسکت بعضی دي نو گر چه د بعضو صده کر اهو (۱۰)
 او د سرد ثر به د دي د مسکت تائید کیری خود حدیث مرفوع به وجود کسی حدیث
 موقوف به استدلال به نیس کندی (۱۱) او دا دلیل چه د حدیث د باب و د داسی د سورو
 روایاتو به چه کوم ۵ اهب معلومیری هغه د امام سره خاص دی ، بلا دلیل دي او د دلائلو به

۱- پ مسکت د موی و سورو د پاره اوگر بی مصنف بی اسی شیه (ج ۲ ، ص ۱۷۹) بیس کان
 یعنی بعد ازیها مرتب علی عه

۲- بکه په بی اسی ابن ماجه (ج ۱ ص ۹۲) باب ما جاء فی الصلوة قبل صلاة العيد و بعد کسی د حضرت
 موسی حدیث د (۱۲) و به د دي باند کیری : فان کان رسول الله (صلی الله علیه و آله) لا یصلی قبل العيد فینا لان
 مع ان یصلی علی (کعبه) د سان د مصنف بی اسی شیه (ج ۲ ، ص ۱۷۹) بیس کان یعنی بعد
 العيد رها کسی د حضرت عبد الله بن مسعود (رضی الله عنه) عمل موی دي (۱۳) کان عبد الله (رضی الله عنه) رجوع يوم العيد صلی
 فی الله اریها مرتب علی عه

۳- عن ابوب فان (ایت اس بی عات (علیه السلام) و حسن یسکان قبل خروج الامام یعنی يوم العيد مصنف بی اسی
 شیه (ج ۲ ، ص ۱۸۰) من اخص فی الصلوة قبل خروج الامام مرتب علی عه

۴- کما فی روضة الباب (۱۴) د اسی رویت مرفوعه لا یصلو قبل ولا بعدها معارف السن (ج ۲ ، ص ۱۱۱)
 یو نه معنی اس لداغه به هم د دي استدلال باید کیری مرتب علی عه

۵- هغه عات د رویت ذکر اهاب به په گراهب استدلال کون و به د حضور بی کریم صلی الله علیه
 وسلم به په کور کسی موی کون لست دي په دي وجه د گراهب صرف تر عید گاه پورې محدود سانی
 مرتب علی عه

۶- وگورس مصنف اسی بی شیه (ج ۲ ، ص ۱۷۷) من کان لا یصلی قبل العيد ولا بعدا مرتب علی
 عه

۷- معارف السن (ج ۲ ، ص ۱۱۱) مرتب علی عه

۵۵۷ ی تردید کیوری لیکہ وحضرت ابن مسعود رضی اللہ عنہ اسر دی فرمائی چہ ((لیکن میں نے نہ
الصلوة قبل خروج الامم يوم العيد (۱) ، دشان پہ روپا کیسی د [لا صلوة] قبلہ ولا
بمسماہا)) لعاظ مروی دی چہ ددی نہ د امام شافعی رحمۃ اللہ علیہ دمسکت تردید کیوری
ولا علم (ار مرتب عما اللہ عنہ)

باب (۲) فی خروج النساء من العید

عنی ام عطیہ بارسوں رضی اللہ عنہا کان یخرج الانکار والعواقب دواب الخلدور وحیہ فی بیعتہن لای
ایمن فیعزلن عمن ویسہدن دعوة المسلمین قاتل احد اہل یرسون رضی اللہ عنہ ! نام یکس ہا
جباب ؟ ان فتنہا احتیاج من جناب

عراقی دعائی جمع دہ ((ایسا ہے اب الخیم (الاربعہ) وفیل لقی لم تروج ولین ہی الکوعۃ عسی
الہا))

(۱) الخلدور یا نظم جمع بالکمر مستر فی ماحیۃ البیت تقصد الکبرور دہ الخلدور یا نظم مکتور الخیم ویکون
الام الخلدور وقیل القوب لو سح دواب النور وقیل المیمس و یصح جلاب

یا حدیث مارک پہ عہد سری رضی اللہ عنہ کیسی دسحو پہ خروج الی لعصی ہادی ہی دی او دی
بہ خروج لی لمسجد استحب ہا ہم معلومیری

دیسخو د خروج بعدین بارہ کیسی پہ سلف کیسی جلالی غنی دی حصو مصلح حارث
(۱) وکری دی و حصو مصلح امور اگر خری دی (۲) وحصو د مصلح د شہ باب اسر
خاص کری دی (۳) پہ دی بارہ کیسی د امام برحمۃ اللہ علیہ یورا یسہن جو رہی وہ عدم
سوار (۴) او د امام شافعی رحمۃ اللہ علیہ پہ عید گاہ کیسی عہد ہا عہد ہا مستحب
(۵)

قال امی علی رواد الطبرانی فی الکثیر ورجانہ نقاب مجمع الزوائد (ج ۲ ص ۲۰۶ باب الصلوة قبل العید

بعدها مرتب علی عنہ)

(معارف العید ج ۱ ص ۱۴۴ بحوالہ مطبق ابن دمامہ مرتب علی عنہ)

شرح باب از مرتب

مہم نو بکر و علی (ہاں حمر رضی اللہ عنہ و غیرہم معارف العید ج ۱ ص ۱۴۵) مرتب علی عنہ

مہم حرورۃ و الفاسم و انتہی و علی الانصار معارف لسن ج ۱ ص ۱۴۵) مرتب علی عنہ

(وہو مذهب ما نک وہی یوسف وروی ابن بالغ عن عاتق ان ۶ ہاں ان یخرج النساء الی العید و الجمعا
زیس لو حب معارف لسن ج ۱ ص ۱۴۵) مرتب علی عنہ

معارف لسن ج ۱ ص ۱۴۵) مرتب علی عنہ

معارف لسن ج ۱ ص ۱۴۵) مرتب علی عنہ

بهر حال د جمهوریت په سردسارنه په دجمعته د اخیرونو موخو په رښه د خروج حارب
 شبه دې اوسه د خه بل مریخ اوسه دعالی (۱) ولسون د یسوتکی (۲) وچه هم د ۱۰ جه ددوی حروب
 د فنی سمدې م د دجائرو په حق کسی د معده په ده پدې وچه دوی په دجرح
 لعدید احارب سمدې نینه داخو په یو ددوی نه جن هم عدم خروج فصل دې (۱)
 امام طحاوی فرمائی خه دسجوه مریخ دپارو در یو په دسلام په شروع کیسی بمسند په
 نظرو سو کسی دمسند، یو دکثرب ظاهرو یو دپا ۵۰، کمې سوی وو داعتیت اوس سانی په
 دې پسی علامه عیسی (علیه السلام) فرمائی چه ددې عید دوحی په هم د حارب په هغه حاتو کسی
 وو چه کله دامن دحید وو اوس خو دراره عید جسم شوی دی، پدې وچه حارب په دی کور
 یو دحضر عید (علیه السلام) فرمائی (۲) چه (لوازلک من الله تعالی ما حدیثه منین مسند
 کف معت ماء یو سراسر) مطلب ددې چه په عهد رسالت کی یو خو دوسی حصار کم
 وو، بل یخشی په بعید ترنس په بهر ولسی په دې وچه دوی په دجمعې په مریخ کیسی
 دحضر دوا حارب وو خود حصار سی اکرم (علیه السلام) په پس دو دسریس طریق حصار کره او
 فنی مواقع ریاتی سوی پدې چه دوی ماء س اوس په جمعه کی حصارید په دی یو د
 وکه حضور سی کریم صلی الله علیه وسلم حیات وې سو حضور نبی کریم صلی الله علیه وسلم
 (علیه السلام) په هم بحو په دجرح لیسوه حارب په وو وکری یکه ماحرین عید فوری ورکون
 چه په دې زمانه کیسی ددوی مسجودو ته بلن صحیح نه دی، (ار مرید علی غه

باب د چاه فی خروج الفین (علیه السلام) الی القیدی فی طریق ورجوعه الی طریق اخر

(د کان ومول الله تعالی) دا خروج یوم اربع فی طریق رجوع فی غره (۱) مطلب ددې چه حضور نبی کریم صلی
 الله علیه وسلم د حارب دسجوه دپاره په کومه لاره عبیدگاه په شریف او په یو په واپس کیسی نه سی لاره
 پریموده او په نیمه لاره به بلل د حضور نبی کریم صلی الله علیه وسلم دعمل په بحارب شریف کیسی
 عرو (۲) دې (د عی جابر قال کان لنبی (علیه السلام) اد کاب یا عبد خالف الطريق) په دې وچه دانند ریغ او
 دجمهور په نزد دعمل مسجود دې

(۱) بیاد امام ابو حنیفه (علیه السلام) په نزد په عامو موخو کیسی د فخر معرب، دعتش دپاره دجائرو
 حصاریدلو کیسی خه حرج سمدې اوسحاجس حویه پخرو ورو موخو کیسی ددې حارب ورکری
 دې کما فی الهدایه (ج ۱ ص ۱۲۶) باب لا اذله
 (۲) لانا حرج یصلین صلا لعد فی روایه الحسن عی ی خیفه وفی روایة ابی یوسف کما فی غه لا یصلین او
 یثرون یو دالمسمن وینعین بدعالمهم معارفه اسن (ج ۲ ص ۴۴۶) مرید علی غه (۱)
 (۳) موطن امام حالف (ج ۱ ص ۱۸۴) ماجاء فی خروج لعماء فی مساجد مرید علی غه (۱)
 (ج ۱ ص ۱۲۴) باب من خالف الطريق دا رجوع یوم اربع مرید علی غه (۱)

بپایان دیندولر محقق حکمونه بپایان دیندولر چه دهه‌های شمیر بر مبنای پیرایه‌های ( )
به ی کسی صحیح ترین دین چه ددی عمل به دشمن اسلام و دشمنان بر حدیث
و کتب بکاره کول مقصود و او به اعمد از هر ب علم الله است

- کتاب ۱ حافظی فتح الباری ج ۲ ص ۲۹۳ باب من خالف لطریق الطبی فی العهد الفاری (ج
۶ ص ۳۰۶ باب من خالف الطریق اذ رجع يوم النبی
ردي شلو توحید و مقصود به عینی کیمی نشان یمن شری دین چه
۱) از آن الله فعل رسول الله ﷺ تشهد به الطریق
۲) انان فیشهد به الامس ورجل من سكان الطریق
۳) انان لیسوا بنهم فی مرید بعض ضروری
۴) رابع لآب الطریق فی المصلی کاتب غنی العین فلو رجع احدی علی جهة الشمال فرجع من غیرها
۵) الخامس لاظهار شعار اسلام فیهما
۶) السادس لاظهار ذکر الله تعالی
۷) السابع یحیی الذل فی اول الیوم
۸) الثامن لیرهیهم بکثرة من معه
۹) التاسع یحیی من کتب الطریقین او من احدی
۱۰) العاشر یعلم اهل الطریقین بالسروری
۱۱) الحادی عشر لیرکتوا بمرور و بقیة
۱۲) الثاني عشر لیقصر حاجة من یحتاج الیها من نحو صدقة او تبرع او شیء او استشفاع و غیره ثالث
۱۳) الثالث عشر لیحب من یستغنی فی امریه
۱۴) الرابع عشر لیسم علیهم فیحصل هم امر الرد
۱۵) الخامس عشر یسم لیرزق الیوم الاحیاء والاموات
۱۶) السادس عشر لانه کان یصدق فی ذهابه لیصل رجه
۱۷) السابع عشر لیتعالم بطریق الخال الی الغفرة والرحمة
۱۸) الثامن عشر لانه کان یصدق فی ذهابه فاد رجع فیم یبق معه شیء فیرجع فی طریق اخری لئلا یرد من ماله
۱۹) التاسع عشر فعل ذلك تحذیر لریح
۲۰) العشرون لانه کان طریقہ ابق بتوجه منها بعد من التي یرجع الیها فادونکثیر الاجر بکثیر حتی فی الذهاب
قال القاضی عبد الوهاب الماککی اکثرها دعاوی فارة معارف المسح (ج ۴ ص ۲۵۰ روه العی ج ۶)
ص ۳۰۶ فقال هذا کلها اختراعا حیدة فلا تحتاج فی دین ولا تصحیح ویتعین وادار من القیم لی نه
لک فعل ثالث یجمع ما ذکر من لایب الحصة القریة المعارف
علامه بنوری مؤلف لوهائی قال اوراق و احوال عندی وجزء منها لشهادة الطریقین ومنها الامس ورجل من
سكان الطریق ومنها لشهادة الملائكة الوافدين فی کل طریق بانها الاظهار شعار الاسلام فیهما و منها لاظهار
شاهقین یهود و منها لاظهار ذکر الله تعالی معارف المسح (ج ۴ ص ۲۵۰) مرتب علی حدیث

باب ۱ من الاکله يوم الفطر قبل الخروج

و قال ابو یوسف (رحمته الله) لا يخرج يوم الفطر حتى يتعمم ولا يطعم يوم الاصحى حتى صلی (۱) و حین
 یسئلك ذی حدیث فبما هم دعاه فی چه د عبد الفطر بدورح و صلوته شد به محکمی
 صورت مسطور دی او د عبد الاصحی به روح و صلوته بعد به محکمی (۲) اما (۳) کرب
 چه بد حور مستحب دی بد د حدیث عبد ک بد ظهره ده چه د اما بد ظهیر سیر د پاره
 مسور (۴) مستحب دی که هغه فریاس کوی او که به کوی و ه د اصح ده و به معنی
 اس قد امة کسی د اسم حمد قول نقل سوزی دی چه و الاصحی لا یکن له حی یخرج الا کان
 ذبح لال انی (۵) که یکن من ذبیحه و د یکن به دبح م یکن یکن باکل (۶)

یبد د عبد الاصحی به روح و صوب و ه د (۷) و به محکمی چه د حور ک کوم مستحب دی
 ده معنی حکم به ظهره د ا دی چه به دی و چه چه د به بخ د طرفه چه که و د دعوت عامه
 و رخ د هر چه به محکمی فریاسی عونه و حور لکه بو ش د به (۸) به مستحب کسی
 شرک مستود دی

یبد د عبد الاصحی به مدله کسی د عبد الفطر د صوب به محکمی چه حور عات مستحب
 دی چه دی کسی د ا لکه به حکم به د و صان به بیره ماست کسی به روحی حور ک
 خصات بالکل بد و و من چه کله د هغه لوی د با طرفه د حور ک حساب اس ملا و س و
 هغه دی کسی د صا او حوشموی معمره سوه سو د طاب و د صاحب سده به سار
 سحر به سی دده بد سوزی شروع او کره د مدگی و عبد یکن (۹) هم د دی (۱۰) که علم
 دار مرید عقا لک غنه

(شرح باب از مراد)

بیا حضرت کشمیری (رحمته الله) فرمائی چه در عهد الفطر من لا افک انیبه ابضا انعموم ، معارف السن
 (ج ۴ ، ص ۴۵۱) یعنی د لک غوبدی و حب مساک هم د مستعمل روژی به درجه کسی دی
 و د حضرت حفصه (رحمته الله) به رو س مروی دی چه (۱) (ربع لم یکن بدعتهن سی (رحمته الله) هیام عاشوراء و انصر الخ
 ای هیام عشر دی حجة) سن سانی (ج ۱ ، ص ۲۲۸) صوم ثلاثه یام من لشهر دی کسی به سن
 داری هه جویری به کله د دی بحد به سم تاریخ هم روزه او سوزی شی ربه دی تاریخ د صبح صادق
 به بر معر پوری روزه سابل حوالا معاف معصوم ده اوس که دلس دی بحد د حور و س د صوب پوری
 امساك د مستقل روژی به درجه کسی شمار گری موسی پور گبری کنی به

داس د حضرت و هریزه (رحمته الله) به مرفوع و اید دی چه (ما من یام حب ابی الله (۲) بعد به یها عشر دی
 حجة یعدل صیام کل یوم منها صیام سه الخ ترمذی (ج ۱ ، ص ۱۲۴) باب ما جاء فی ایام العشر (۳) دی
 کسی د صیام کل یوم بادی هغه شعل کدی شی چه ن له دسم تاریخ مذکور ه مات صوم مستقل
 او که غزلی سی والله اعلم (۴)

کب نقل فی المعارف ج ۴ ، ص ۴۵۱ ، عن الدر المنیر مرید علی غنه (۵)

(کتابی المعارف ج ۴ ، ص ۴۵۱ ، مرید علی غنه) -

او گوری معارف لسن ج ۳ ، ص ۴۶۷ ، مرید علی غنه (۶)

ابواب السفر

باب التفسير في السفر

﴿آيَاتُ السَّجْدَةِ﴾ قَالَ سَافَرْتُ مَعَ أَبِي بَكْرٍ وَعَصْرُ وَعَمَلُكَ فَكَانُوا بِمَكَّةَ أَظْهَرُ
رَأْيَهُمْ وَكَجَمْعٍ لَا بِمَكَّةَ قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ (١) بِه سفر كسبي ففصر او رب على موحود و صف
كس به مشر و عصب سبدي جفاح دد ابينه دي كسبي اختلاف دي چه فصر و احب دي و كه
حشر ؟

و احب دي په ترد فصر عريمب يعنى و حب دي به دي وجه ددي پيرسودن و تمام حشر دي
و امام جالند رحمة الله عليه و د امام محمد (ع) يو يو روايت ددي مطابق دي و د دي مو
رر بسو به فصر افضل گر حوى ددي برعكس د امام شافعي رحمة الله عليه په سر فصر
رحمب دي او اتمم جئر دي بيكه فصل دي (٢)

سوايم واصل * د امام شافعي رحمة الله عليه مسدلال دقرر بان دي آب مارك به دي چه
و د صَرْنَتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ يَقْضُوا مِنْهُ أَتَقْلِبُونَ (٣) دي كسبي قلتم

عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ (٤) لفظ دي چه دال په دي به چه فصر كولو كسبي هېڅ حرج شته دي
د لغت و ادحت دپره اسمعيليري او و احو دپره به

دې حوت وادي چه يعنى د جاح يو داسي بعسر دي چه په و احو بسدي هم صادق رشي او
داسي لكه چه دسعي باره كسبي فرم بي چه لمن ﴿حَتَّى تَبَيَّنَ الْوَجْهُ لِلْأَرْضِ لَمَّا جُنَاحَ عَلَيْهِ﴾

بَطْنُ بَيْهَمَاءَ (٥) حال د دي چه سعي بالانديق و حب ده

في مددك بشافعي تفصيل دا ففصر الفصر في مواضع (الانعام في مواضع الفصر شرح المذهب ج ١ ص ٣٥٤)
كوفي معارف لسن (ج ١ ص ٤٥٤) مرتب على عنه (١)

سوراس - حرة سبر ٥ رقم الآية سبر ١٠١ مرتب على عنه -
سورة بقره جزء سبر ٢ رقم الآية سبر ١٥٨، مرتب على عنه -

حضرت حكيم لامب بهانوي (رحمته الله) درماني چه فصر و احب دي او قران كريم كسبي چه بي دسي
برمانيلى دي چه په داسو گناه شته دي چه دي به شمه كيري چه به كول هم حشر دي دي وجه دده
نبره موبخ په خدي و بيم موبخ كولو كسبي ظهرا و سوسه دگناه ده پدي و چه دوي بي يعنى كوي داسو
صافى دوحسب به دي چه كرم دى دليل به نيت دي بيا بقرن مرتب على عنه -

دیده گزیده آیت مبارک دشواری استلال به دویم جواب ده و در کبری شوی دی چه در حقیقت و
 آیت در قصر فی السمع متعلق به دی بلکه در صلوٰه خوف سره متعلق دی و دی سره کسی
 مبارک شوی دی کرب دی آیت مبارک کسی قصر به مراد قصر فی لکیفیت دی قصر فی
 الکیمت به دی اودهعی تسل دی چه دی کسی محکمی میر سو چه را آن قسم
 یقینکم لدر کفر و القید بگویی دی حال دی چه قصر فی قصر دی چه پد سره هم حاسد
 صوف سره مشروط به دی، به دی صورت کسی به سبه ایمن عینکه حاج به جبل
 حقیقی حالت محمول دی اودی به به هم د ایجاب معنی سر دی حافظ ابن خریز ^{رحمته}
 حافظ ابن کثیر ^{رحمته} هم دا تفسیر کری دی و در حضرت معاهد ^{رحمته} او در مقصود سرور ناصر
 همدا تفسیر نقل شوی دی به حافظ کسی صاحب به نه هم دی به ترجیح و در کبری ده ۲
 البته به دی تفسیر کسی مسلم ۱ ربو حدیث مبارک به شک کید پس چه کرم و حضرت
 یعنی س امه به مروی دی (فان قلبهم من خطبات) فیس عینک ^{رحمته} ان تقصروا
 من الصلوة فقد امن الناس فقال عجب ما عجب به لسان عن ذلك فقال صدق الله
 ما علیکم فاقبلوا صدقته ۱ دی به به صاهره معویهیری چه حضور بی کریم صلی الله علیه
 و سلم هم دا آیت در صلوٰه انصر سره متعلق کربوی دی در صلوٰه خوف سره به
 دی جواب دادی چه در صلوٰه اجازت دی آیت در ول به محکمی ۱ غلی ۲
 بیا چه کله دا آیت مبارک بار شو مو و حضرت عمر ف روى ^{رحمته} به دهی - سبه پید شوه چه
 شاید دی بیا مبارک در صلوٰه عمومی حاج مسح کپو او در صلوٰه خوف سره نی
 مشروح کپه به دی با - دی و حضور بی کریم صلی الله علیه و سلم به سول او کپو
 حضور بی کریم صلی الله علیه و سلم به جواب کسی و فرمایل چه د صدقه تفسیر الله
 علیکم فاقبلوا صدقته ۱ چه دعوی حاصل دی چه قصر سره داند ^{رحمته} د طرفه به تسویو
 صدقه ده چه کومه وس هم ده و دی آیت همه مسح کپو به ده خکچه چه د آیت مبارک
 در قصر سره بار کسی به دی بلکه در صلوٰه خوف با ه کسی دی
 دشواری دویم استدلال به سس معانی ۱ کسی در حضرت عائشه ^{رحمته} دیو رو به به دی چه
 ۲ ما اخبر مع رسول الله ^{رحمته} من المدينة ای مکه قال يا رسول الله ^{رحمته} ای ای است و امی قصر
 واقمت و اطرب و عجب فان حسنت يا عائشة و ما عاب علی ۱ دی به معلوم شوچه به سر
 کسی اتعاب جدر بلکه بهتر دی

۱ در تفصیل دی ۱ اوگورنی معارف بسن (ج ۴) ص ۴۶۱ برتب علی عنه ۱

۲ (ج ۱) ص ۲۲ کتاب الصلوة المسافرين و قصره برتب علی عنه ۲

۳ اوگورنی معارف بسن (ج ۴) ص ۴۶۱ ۴۶۲ برتب علی عنه ۲

۴ (ج ۱) ص ۲۱۳ کتاب القصر فی سفر بعب المقام الی قصر غله للصوة و سس کبری بیهقی ۴

۵ ص ۱۴۲ باب من ترك القصر فی سفر غیر رجة عن ثمة جواب علی عنه ۲

دې جواب داندې چې داسې خبرې چې یې کسې خبره مني، هرکله چې دې سرحدې
منه د مصطرب دې بشارت مني، دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې
دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې
دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې
دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې
دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې

دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې
دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې
دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې
دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې

خود بخود دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې
دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې
دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې
دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې
دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې
دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې

دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې
دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې
دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې
دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې دې سرحدې

۱. قال النبی ﷺ من رغب الى الله ان يوسع له من جنته ما يشاء لا اله الا الله
كلمة طار في كتاب بعضنا وذكره في كتاب انتاج ايضا فالتص كلاله فيه والله اعلم
ح ۲ ص ۱۹۱ باب صورة المسافر مرتب علی غده

۲. انوار النبی في ذیل بعض لکیری لیسلی ح ۳ ص ۱۶۷ باب من ركب القصر في سفر غده
عن المسافر مرتب علی غده

۳. قال النبی ﷺ من ركب القصر في سفر غده من ركب القصر في سفر غده
ح ۲ ص ۱۹۱ دې به معلومې چې دې حقیقت صاحب سفیع د مسکن کړجولې ده او د علامه
ریاضی ﷺ صاحب سفیع د قول باند کوی مرتب علی غده

۴. صحيح بخاری ح ۱ ص ۱۳۸ باب لعمريه باب كم شعر رمي الله ﷺ ر صحيح مسلم ح ۱
ص ۱۰۹ كتاب الحج بيان عدد عمر النبي ﷺ ورواه في صحيحه دا روایت د لعمريه غري سره ذکر
کړی دی مرتب علی غده

۵. لکه چې د حضرت ابن عباس رضی الله عنه دې خبرې دې خبرې دې خبرې دې خبرې
صحيح بخاری ح ۲ ص ۹۱۲ كتاب بخاری باب غزوة الفتح في رمضان مرتب علی غده

۶. (ح ۳ ص ۳۷۱ قبل باب الصورة في بيعة مرتب علی غده
معارف ابن ح ۴ ص ۱۶۰ غزوة فواف علامه دې خبرې دې خبرې دې خبرې دې خبرې
او د حضرت مسعود رضی الله عنه دې خبرې دې خبرې دې خبرې دې خبرې دې خبرې
لا عقب مدينة منورة مع روايتي مرتب علی غده

و سلم به دی سحر کبیری د پندلوس و روحو یی د دی سه رب ت به مکه مکر مه کبیری عقب و
دغه وحت حضور بی کریم صلی الله علیه و سلم د خیال کړی و چه حصه حور سی کریم صلی
به عبده و سلم به یو طویل حد په مکه مکر مه کبیری فیدم بیت به و و کړی .^(۱)
حوممکن ده چه حضرت عائشه صدیقۀ رضی الله عنها خیال کړی وی چه حضور سی کریم صلی الله
عنه و سلم به یو طویل حد په مکه مکر مه کبیری فیدم کوی به دی بیت دوی به تمام عمر
او کړ و روژي یی ساتلې وې و حضور بی کریم صلی الله علیه و سلم به دی حبیب سره
د حضرت عائشه رضی الله عنها تحسین کړی وې

دشو قعود یریم سدال په دار قصی ^(۲) کسې د حضرت عباسه رضی الله عنها دیوس رویت به دی چه
(۱) ناسی رضی الله عنه کتاب بقصر فی السفر وستم و یقظرونه و یسوم . (۲) مام ر قطنی رضی الله عنه د دی حدیث
مما واث بعد صحیح کړ حولې دی

۵. دی جواب د دی چه د حدیث مبارک مطلب د کیدیشی چه حضور سی کریم صلی الله علیه
و سلم به وړوکی سحر کبیری چه کوم د درې هر حلو به کم وی تمام کولو و د درې مواخرو به
ریت سحر کبیری به نی قصر کویو

د حضرت عائشه رضی الله عنها پورته ذکر شوی روایتو به یو مشترکه حراف د دی چه حضرت
عائشه رضی الله عنها به سحر حج کسې تمام کولو چه د حضرت سره رضی الله عنها سول و کړو چه ^(۳) (۱) ما
بان عائشه رضی الله عنها نعم ^(۴) (۲) ناسی ما سول عصفان) یعنی چه په کم تاویل سره حضرت عثمان
رضی الله عنه په مکه مکر مه کبیری تمام کویو د دغه روایت وویل به ما باندې حضرت عائشه رضی الله عنها هم
انعام کوی او من ته د حضرت عائشه رضی الله عنها سره په جوار د تمام باندې چه حدیث مرفوع وی
سو حضرت عروه به د به وشی چه ناسی ما سول عصفان . ثم ان النسیبه فی نفس التویل لال
اتحاد نارینه کما فی المعارف . بلکه د دی حدیث مبارک حواصه به نی و کوله د حضرت عروه
د نوبه ظاهره ده چه د حضرت عائشه رضی الله عنها سره په دی بده کبیری هیچ مرفوع حدیث مبارک
به و ^(۵) بلکه د دوی چل احباب د ^(۶) و په دی وجه پورته ذکر شوی دوه احادیثا چه

^(۱) إقامة خمسة عشر و سبعة عشر أو ثمانية يوماً على اختلاف الروايات كذا في المعارف (ج ۴ ص ۱۶۰)
بم ت غنی عنه

^(۲) لانه کال یوم ان یخرج فی حین مرتب غنی عنه

^(۳) سن در قطنی (ج ۲ ص ۴۴ کتاب الصیم باب القبه لثمان مرتب غنی عنه) -

^(۴) صحیح البخاری (ج ۱ ص ۱۴۸) البوب انقصیر الصدود باب بقصر اذا خرج من موضعه د عرو
به سول کویو و الا حضرت رهري رضی الله عنه کما فی البخاری حوله بلا مرتب غنی عنه

^(۵) کما فی النسخ من غیر (ج ۲ ص ۴۴) (رقم ۶۰۳) کتاب الصلوة مسافری، مرتب غنی عنه

^(۶) حافظ ابن حجر رضی الله عنه فرمای چه په حقیقت کبیری د حضرت عائشه رضی الله عنها په برد د قصر مدار په وجود
د مشقت باندې دی و دا د دوی احتیاد دی . بلکه چه د حضرت عروه به د حضرت عائشه رضی الله عنها باره کسې
و باندې چه (۱) انما كانت یحیی فی السفر بها فلما ذا لوصیت رکعتین لقلب ی ای ایضا ان لا یثنی
غنی بعضی (ج ۳ ص ۱۴۳) باب من لزم القصر فی السفر غیر و غیه عن نسبه کذا فی المعجم النهری (ج ۲
ص ۴۷۱) باب بقصر ان خرج من موضعه برفقه من الزمر

گرم حضرت عتیشه ^{عليها السلام} ته مسموم دی یا خو صحیح به دی یا نه؟ قهاسی مطلب دی
علامه بن تبیه ^{رحمته الله} خود دی په جواب کسی: صحیح سره و نیلی دی چه رهو کسب عیسی
رسول الله ^{صلی الله علیه و آله} کما حکاه ابن القيم اهلی ج ۱ ص ۱۸۱)

شو رهو حیرم اسمدلال دحضرت عثمان ^{رضی الله عنه} عمل دی چه قوی به مکه مکرمه کیسی
نصام کوبه ۱۲۲ دی جواب دی چه حضرت عثمان ^{رضی الله عنه} په مکه مکرمه کیسی کوبه جوړ کړی
وو و ددوی ختبه د اورو چه کوم کار کیسی دچ کوروی سو به هغه پ کیسی نصام و ختبه
دی ۱۲۲

بعض حضرتانو تر جاسی دی چه رخصت عثمان ^{رضی الله عنه} نصام احد د ره چه هغه د حج په
موقع د اعرسو ختبه کیده او که دوی هغه جاسی کیسی قصه کوبی سو دی حری حضرت ره
چه عرسو به دا حال کړسو چه یو موخونه دود رخصت کړی په دی وجه دوی ^{رضی الله عنه} دهمون
د تعلیم په خاطر داق عیسی او کړو و تصدیق مناسب حال کړو)
بعض حضرتانو ته مسموم دی چه رخصت عثمان ^{رضی الله عنه} نصام احد د ره چه هغه د حج په

① په صحیحینو ^{کتاب} کیسی د حضرت عثمان ^{رضی الله عنه} په مکه مکرمه کیسی کوبه جوړ کړی
لرست د کتاب قارب مسو السفر و اتم صو الفخر د ^{کتاب} لخوا دی)

کذا فی معارف ابن کثیر ج ۴ ص ۴۵۹ موب عیسی

عی عید المرحوم بن یزید کان صبی عتقا بعی اریحا لیکن عید نورحمای بن یزید موب عیسی چه (۱) حی یخ
دالت عید الله فکان بعد صبی مع رسول الله و کتب من مانی (ج ۱ ص ۲۱۲ کتاب تقصیر النبوة فی
السفر باب النبوة عیسی موب عیسی

② من ابراهیم قال ان عثمان صبی اریحا لانه التقه رای عکه و طاس فی دود ج ۱ ص ۲۷۰
کتاب دالت باب النبوة مانی دشان عبد لرحد بن یزید فرمائی چه ران عثمان بن عفان عی اربع
کتاب دالمکه الناس علیه فکان بالها الناس اری لا هب عکه فکان وای عتقا رسول الله ^{صلی الله علیه و آله} بقول من
ثامن بید فیصل علوة المیم راء احد

علامه هیشمی ^{رحمته الله} په مجمع الروند ج ۲ ص ۱۵۶ باب فیمن سافر حسان فی بک کیسی ددی
روایت د ذکر کولو به پس په دی سکوت کړی دی خو همد روایت ددی ددی اندلسو په مری سره
د مسند ابو یعلی ^{رحمته الله} به حواله سره هم ذکر کړی دی خو په دی ذکر عه بن ابراهیم ^{رحمته الله} د صعب
عمر اص کړی دی که ددی راء ایت صحبات ش شوی مو د حضرت عثمان ^{رضی الله عنه} د حدیث مرفوع به
قابلیتی خو حافظ ابن حجر ^{رحمته الله} د مسند حمد نو د بیلهی په حواله سره ددی روایت د نقل کولو به پس
سکی چه (۱) فهدا الخیث لا یصح لا به منقطع رقی رواه من لا یحجج به (۲) و که د حافظ قون صحیح
اوملی سی نو د مری به وی چه حضرت عثمان ^{رضی الله عنه} ددی حیل اجتهاد وو بیا ۱ جهاد خه وو ۲ نو
ددی باره کسی متعدد احوال دی چه دهقی تقصیر په قیاس ماری ج ۲ ص ۴۶۲ ۴۷۷ باب
بقصر اد جرح من موصعه کسلی دی چه کیدیس رشد اشرف

فتح الباری (ج ۲ ص ۴۷۱ مریب عیسی عه
(۱) بخاری (ج ۱ ص ۱۴۸) باب تقصیر النبوة باب ان جرح من موصعه صحیح مسلم (ج ۱ ص
۴۵۹ کتاب النبوة مسطور و قمرها موب عیسی عه ۲

اود حسم په رو پیا کیږي ((وریږد فی صلوة اخر)) نفاظ مروی دی دې په معلوم شويچه سفر کښي دوه رکعت د تحلیف په بناء په ری بلکه په چپله صلی فریضه پیا ده ، دې په دا عربیت دي نه رخصه

④ سې پیاښی (۱) کښي د حضرت عمر فاروق رضی الله عنه مروی دی چه ((دوه رکعت و رکعتان و الفطر و کعتان و آخر رکعتان و آخر رکعتان تمام غیر قصر علی لسان النبی ﷺ))

⑤ په پیاښی (۲) کښي د حضرت عبد الله ابن عباس رضی الله عنه په مروی دی چه ((قسار ان الله عروج من الصلوة علی لسان نبکم ﷺ فی احصر اربما ولی السفر رکعتی اخ

⑥ د حضرت عمر فاروق رضی الله عنه هغه حدیث مبارک محکمې بیر شوی دي چه په هغې کښي حضور سی کریم صلی الله علیه وسلم ﷺ اورمانیل چه (۳) ((عبدالله صدق الله ما عیدکم لانیب عیدته))

⑦ دعورق رویت دي فرمې چه ((سالت ابن عمر رضی الله عنه عن الصلوة فی السفر فکان رکعتین رکعتی من خالف السنة کفر)) (۴)

⑧ دجهور (۵) سجاده کرام رضی الله عنه مسئل هم داچا مو مطابق دي ولله اعلم اتم

باب ما جاء من کم تلحق الصلوة

ما م ترمذی رحمته الله په دي باب کښي دکم تمیر په دي ذکر کړي سودا ت بیر که مسأله هم کښي او کم مده هم کښي او د دواړه مستني مختلف من دي

مستف بقدر احتیاق

① دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی (۶) امم بوحیثه رضی الله عنه مسند راږي چه کم او کم ددریو (۷) مرحسو سفر موجب د قصر دي او آنه ثلاثه شپاړس (۸) ترسعه

② دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی چه ددغې دوه کښي علامه

③ دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی چه ددغې دوه کښي علامه

④ دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی چه ددغې دوه کښي علامه

⑤ دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی چه ددغې دوه کښي علامه

⑥ دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی چه ددغې دوه کښي علامه

⑦ دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی چه ددغې دوه کښي علامه

⑧ دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی چه ددغې دوه کښي علامه

⑨ دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی چه ددغې دوه کښي علامه

⑩ دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی چه ددغې دوه کښي علامه

⑪ دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی چه ددغې دوه کښي علامه

⑫ دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی چه ددغې دوه کښي علامه

⑬ دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی چه ددغې دوه کښي علامه

⑭ دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی چه ددغې دوه کښي علامه

⑮ دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی چه ددغې دوه کښي علامه

⑯ دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی چه ددغې دوه کښي علامه

⑰ دې مفهوم پر رات د حضرت سائب بن یزید کښي دی چه ددغې دوه کښي علامه

موجب قصر گر خولی دی اود د پره اقوسه منقرب دی حکه چنه شپاس فرسخته سی اده
حلیت مینه جوریری

راهن ظو هر پنه سرد د سفر هسغه مضد ر شنه دی بلکه د قصر د پره مصلی سفر کیدل گه
دی (وین داود مطلق السفر و قدر بالیل) معارف المسرح ۴ ص ۴۷۳

د بعضو (هل ظواهر و صرف د د ری عینر مقدار مقرر کیری دی عائب دوی استدلال
و حضرت نس (د و یبه دی چه (کاب رسول الله ﷺ) عروج مسیره ثلاث اصال و
الالة فراسخ) شمه شک (بصمی و کمین) مو جمهور ددی خوب ورگوری چه ددی مطلب
یدی چه صرف د دریو میلو په سفر کسی قصر و کیره بلکه مطلب ددی چه سفر خو دریو
میسو ریسه و و خود وی دریو میلوی دریو هر سحر په فاصله باندی قصر کول مشروح
کیری و هر حال په دی باب کسی شه صریح خدیب هیارل عروج مسیره ددی ایسه د جمهور
په حق کسی د صحابه کرم (الله علیه و آله) (رحم الصیق محمد ج ۱ ص ۶۲۷)
حاضیه امام هانک رحمه الله علیه (باب المسافر بدین قصر لایسره می بم الصلاه فیه نقص
السنه)

+ قصر بدین *

مر حل د مرجع جمع ده سی دیو ورختی مسافری منرب فاصله ته وائی کفایه تحت فتح تقدیر ج ۲
ص ۱) حرب علی ص ۲

والفرسخ ثلاثة مایس بالیل المسافر معارف المسرح ۴ ص ۴۷۳ بحواله شرح المذهب مرتب علی عه

۱) وقال شيخنا رحمه الله في فتح المذهب ما منحه الاول المسافر بقدر ما يتركه من على الله ثم يرحلوا بالليل
المطهرية بلهم كما ينبغي على الله لا بد للمسافر من تحديد حتى يحدوه من حرم قبل مع مدة جود على ظهيرة
ونكهم ثم يحدون في ذلك بعض صوب ومع ذلك راي انه صلى الله عليه وسلم قدر ثلاثة ايام واليه يرجع
المسافر في تحية وما احل لامرأة توس بالقاء ولهم الاخرى المسافر و هذا لمدة الا معناه عموم ما ظهر ان هذه
مدة دحلا في تقدير المسافر فانما زوده الحيلة من محض من فتح الباري ج ۲ ص ۲۵۳ كتاب

الصلوة المسافر وقصره او استاذ محترم حرب علی عه

۱) فتح الباري ج ۲ ص ۱۶۷) باب كم يقصر بعلوة (مرتب علی عه)

۲) من اب دزه ج ۱ ص ۱۶۷) باب كم يقصر المسافر مرتب علی عه

۳) ملازم سالم ان ابن عمرو خرج الى ارض له بها نصب قصر وهي مئة عس لرس ۴۸ من نصب ان

ان حبه ج ۲ ص ۱۱۵) ان عميرة كم يقصر الصلوة وعن حمى بن ربه الواسي قال سالت عبادة ان

عمر بن ق كم تقصر صلوة فقال اعراف الصلوة قال لا ولكن لا تقصر ما قاله في الواسي قال ق ساد

خرج اليها قصر الصلوة قال الفيض بن ربه محمد بن الحسن في الاثر واستاذ صحيح الاثر بس ج ۱

ص ۳۶۴ باب ما استدل به على ان مسافة القصر ثلاثة ايام
وانى ثلاثة ايام ذهب عثمان بن عفان وابن مسعود ومريد بن غنم وحنيفة ابيان و شعبي وسعيد بن
جبور ومحمد بن سيرين وابو غلابه و ثوري و ابن حنبل وشريك بن عبد الله وهو انه عن عبادة عمر كذا في معارف
ج ۱ ص ۴۷۳) فلا عن ائمة مرتب علی عه

[illegible]

باب ٧٠ ما جاء في النطوع في السر

علامہ دیوبند کے یہ شرح مسموم^۸ کسی لیکچر دی چہ (۱) الحق العلماء علی استجاب النوافل
مطلقہ فی السم وخصمو فی استجاب النوافل الراتبہ ترکہا ایس عمر و اجرون بالمسحبہا ساقطی
اصحہ وجمعہ (۲)

[illegible]

۱- کتابی مصنف برائے رح / ۲، ص ۹۸۴ (باب مملوہ مسافر و انسازہ فی غریب احادیث اعداد رح) ۱
 ۲- ۲۱۲ (باب مملوہ مسافر رح) جو حقیر نے درج ۵۹۰ (حصر اتو دا اثر بہ طحاوی کسب یہ ۶۰۰ روایت
 بلاش کوٹو سرہ شام ملاو شجر رحمت علی غنہ ۱
 ۳- ۱۰۰۰ (کک کر ۵۰۰ رح) مصنف علی غنہ

بلاش کوئو سره هم ملاو شو. عرب هم عهده
 یی اهام برمدی بود. رایت حاج کبیری موصول ذکر کری دی عرب هم عهده
 حرد. سده گرجی همسکن دی حجه چه دامام برمدی عهده. داحس عرب صحیح گرجی دی. دی
 نه علاوه داحری شریف (ج) ۱، ص ۱۴۷، باب ما جاء فی القصر وکم یقیم حسی یقتصر کسبی
 راغبی دی چه (۳) فان اقام لی (ع) بسعه عمر یقتصر لعمری اذا سافر لا بسعه عشر قصر لانی واما
 عرب هم عهده -

په تېره شوې صحفه داسېه کيسې د بخاري شريف نه خوله سره چه داسه عا. ^{داسه} کوم ده ايت
دگر شوې دې دهغه په رڼه کيسې د بوحيد د حديث په صرف هر فرع حقه کيسې کيسې حقه چه
حضرت عبد الله ابن عباس ^{عليه السلام} چه د رقتي الاسان الواسعه عشر الصفاو د رن اقيمت او ويښې ئې دې چه
دجيل مملک وص حقه سې وکړو چه ددوی په برد ديور لسمو ورځونه دپاک د قاضيه دسب عيار وې =
م تېر علفي علف =) ^{داسه} دجله تصريح به پس په دې نانيد کيسې قوب نه پسي کيږي ، هر س

عقلمندانه

شرح مدار مرتب عقلي (تسهل) كتاب الصنوة ٢٤٢ ص ٩ (ج ١) مرتب عقلي (تسهل)

یعنی عدم توازن لکه اشراق خائب او پس تہجد و غیرہ و مسافر دہرہ پہ سفر کسی کرد
 دیولو پہ سرد بالابتداء جائز دی۔ لہذا سفر ہو کہ چہ کومو تہ روا تب ہم و نیل کیسی دی
 بارہ کیسی اختلاف دی، یوہ ولہ چہ پہ معوی کیسی حضرت ابن عمر رضی اللہ عنہما ہم شامل دی دی
 دیگر قائل دی و امام شافعی رحمۃ اللہ علیہ او جمہور علماء کرام ددی کولس و
 استحباب قائل دی، دہم فو پہ سرد کہ و خب وی نو سن رو تہ اد کول افضل دی او پہ سرد
 نی ہم خہ بروا بشہ دی، خکہ چہ پہ حالت و سفر کیسی دسن روا تب گدیہ حتم شی
 لہست و دحر ہی بہ مسی دی او سفر کیسی ہم ددی اکدیہ سانس پانی کیسی ددی
 و جب نہ د دانگی اہتمام کول یکار دی حضرت ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ د حضور بی کریم صلی
 اللہ علیہ وسلم بہ ارشاد نقل کری دی چہ ((لا تعدوا فی ای رکعت الفجر)) و ان طردکم ظہر
(( )) و پہ چہلہ حضور بی کریم صلی اللہ علیہ وسلم بہ پہ سفر کیسی د دحر سبت ان کور
 ثابت دی امام طحاوی رحمۃ اللہ علیہ چہ ((رکعت لیس فی السفر رکعت الفجر)) کہ
 پہ مسلم شریف (۱) کیسی حضرت ابو قتادہ یو طول حدیث مبارک مروی دی، ہعہ دسر
 دوران کیسی د حضور بی کریم صلی اللہ علیہ وسلم د دحر د مویح د قضاء کیدو

۱ جو حافظ ابن حجر رحمۃ اللہ علیہ د علامہ بیوی رحمۃ اللہ علیہ پہ حوالہ مرد پہ دی مسئلہ د تفعل فی سفر کیسی حرب
 قوالہ نقل کری دی،

① امع مطلقا

② اجواز مطلقا

③ الفرق بین الرواتب والصلوة وهو مذهب ابن عمر رضی اللہ عنہما دی بہ پس حافظ ابن حجر دواہ اقوالہ نور ہم
 نقل کری دی

④ الفرق بین الليل والنهار في المطلق

⑤ الفرق بین ما قبلہا وما بعد یعنی د روا تب قبلہ و حور اور بعدیدہ غالباً د عدم جوار، لان التصريح

لا نظر الى ما قبلها لانه قبلها بالامامة وانتظار الامام غالبا وغیر ذلك بخلاف ما بعد ما فانه في الغالب بصل

قد ظل له د منها فتح ابی (ج ۲، ص ۲۷۶، باب من تطوع في السفر في غير دير بصورة

یو قول د علامہ ہندو نی رحمۃ اللہ علیہ ہم دی چہ کوم علامہ عیسیٰ رحمۃ اللہ علیہ نقل کری دی

⑥ العمل المصل في حال السجود والركوع في حال السفر او كورتی عمدة الداری (ج ۷، ص ۱۴۴) باب من

لم يتطوع في السفر دير انصلاوة وقبدها مرتب عفی عنه۔

او كورتی اعلاء السنن (ج ۷، ص ۲۷۹، باب استطوع في السفر مرتب عفی عنه)۔

سن بی داود (ج ۱، ص ۱۷۹، باب فی تحقیقہ ای رکعتی الفجر مرتب عفی عنه

دلالة الحديث على تأكيد منه الفجر في السفر وسواء ظاهرة فان طرد الخيل اكثر ما يكون في السفر دون غير

كذلك فان صاحب اعلاء السنن (ج ۷، ص ۱۹۲) باب التطوع في السفر، عرفت عفی عنه۔

صحیح بخاری (ج ۱، ص ۱۴۹، باب من تطوع في السفر في غير دير انصلاوة وقبدها مرتب عفی

عنه۔

⑦ (ج ۱، ص ۲۳۹، باب قضاء الصلوة الفائتة واستحباب تصجيل قبالتها، مرتب عفی عنه)۔

کسی دموند کیدلو حیثیت باقی به پستی کبری او در حسب به صورت کسی ایدی .
کونوقصبت شه دی . بونون روایات به چیل چیل محمل مطقی کیری . هر سب علی عنه

باب واجب فی صلوٰۃ الاستسقاء

((ان رسول الله ﷺ خرج بالناس يستسقي لضيبي هم ركبي حمر بالقرعة فذهب) د استسقاء
معنی ده طلب السقیاء (یعنی باران غوسل د معنوی دی چه به استسقاء کسی
مخ شوموع مسنون) آشته دی . ددی مطلب معروف صحیح به دی حیثیت شوب به
صل کسی دی مقصد ددی چه مد استسقاء صرف دموخ سره خاص به دی نکی
دعا . و سعه سر اعم دامت اد کیری لقوله تعالی (۱) فَقُلْتُ لَا أَسْتَعْرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ
كَارٌ عَفَّارٌ (۲) يُرْسِلُ السَّمَاءَ غَيْثًا مِّمَّا رَأَىٰ (۳)

و صرف به دعا . منظر مرده صفت . استسقاء . اد کیدی دای مروان ساجی (۱) و روایات
ثبت ی . ((قال عمر حنا مع عمر بن الخطاب يستسقي فصار دعی الاستسقاء (۲) به دی وجه دسام

و طلب السقی رهو الا رو . یعنی حوری و دم یعت به اصطلاح کنی ددی معنی ده دی چه
ط صحت لعیاد علی رجه مخصوص من الله تعالی لا لرا انیاب شنی العیاده و دفع الجذب (لاحظ سان ، ولفظ
عرب البلاد کذا فی معارف السوری (۳) ج ۴ ص ۴۹۱ مرتب علی عنه
علاء الاستسقاء دا دم لفظ مع حاجه الیه ولا تنس فیها الجماعه عند ی حیثه (۴) بن بصر
وحد ن ان اجروا و الاستسقاء عنه دما هو والدعاء بالاستسقاء ، و ان النبی الاسلام یبرون حنوا جماعه نکی
لس به فهدیه انما ان جماعه لیه غو مکرره بخلاف الفل مطلق علیه مستسقی المعروف بالکبری (ج
ص ۴۹۷) عبوة الاستسقاء مرتب علی عنه -

تا ح دخیل پروردگار به دخیلو گهروو بحیثه غوارنی ستمکه معه دیر محسوب کنی او به نسو
به دیو . ن او وروی . بیان فقر و سوره یوح آیه مبر (۱) (۱۶) مرتب علی عنه .
معرف الس (ج ۴ ص ۴۹۴) بخونه عمده الفاری ، علامه عینی (۲) د روایت د مصنف اس الی
سبیه (۳) به حوله مرده نقل کرتی دی وگوری عمده القری (ج ۷ ص ۱۵) باب الاستسقاء خروج
اللی (۴) الخ ، حو د مصنف اس شیه (۵) دخیلر آید دکن به مطلوبه سجا کبی (۶) لهاد علی
الاستسقاء (به حاسی د) (۷) فمر د علی الاستسقاء (۸) الماظر مروی دی وگوری (ج ۷ ص ۱۵۴) موز
لن لا یصلی فی الاستسقاء ، اوس که قمار د علی الاستسقاء لفظ درست اوگر حونی شی بویا دی روایت
به استدلال سی به ح کیدی

لبه به مصنف اس س شیه (حوالا باده) کبی دحضرت شعبی (۹) به مروی دیو چه ((ان عمر بن
الخطاب خرج يستسقي لصفه عمر فقال فَقُلْتُ أَسْتَعْرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَارٌ عَفَّارٌ (۱۰) يُرْسِلُ السَّمَاءَ
غَيْثًا مِّمَّا رَأَىٰ (۱۱) ثم من لقن یا عمر انومین نو استسقیتم فقال لقد طلبت بمجادیح السماء انی یستسقی
منظر

دی به هم د سام موحیه (۱۲) دمسک تاسد کیری مرتب علی عنه ، علی الاستسقاء (۱۳)

ارادام جسد ^{مقدس} به سرد دامام و مقتدی و پرو دیاره مسوون دی و د جسد به سرد
د معصو مالکیو به سرد ددی مسووس صرف دامام به خو کیسی دی هه د مسوون دی
د حضرت سعید بن مسیب عروه اورد مسوون ثوری ^{مقدس} حجاب و نی چه به و یوسو کیسی
صرف د حضور سی کریم صلی الله علیه وسلم دحویل راد دکر راعمی دی و د بر غیر
مدرک بقیس عمل دی به دی وجه به چیل هو د سوری به معصرووی و مقتدی نراه
امام حسن کون به صحیح به وی

ص ۲۸۰ رقم ۱۹۳۲ (صوة الاستسقاء و الافعال) داس طرانی به صولاتو کیسی د حضرت سید ^{مقدس} به
حدیث باری کیسی ۱۰ الفاظ مروی دی چه ۱ ویکر قبل رد و لکی بقیس لفظ لی خصب ، نص بره
(ح ۴ ص ۲۴۳) خبر باب الاستسقاء برشید شرف عقی عنه

خو حافظ ریعی ^{مقدس} به نص ارایه (ح ۲ ص ۲۴۳) باب الاستسقاء کیسی فرمائی چه (د
ل غصب ^{مقدس} و لا یجب القو اردیهه لایسی ^{مقدس} م یصل عن الله امرهم بدائك مشکل لای عدم النقل من
دلیل عینی عدم الرجوع و ایضاً فالقوم قد حول بحضوره ^{مقدس} و م یکر عیبه و تقریر (شارع ^{مقدس} حکم که
رود فی مذاحد (ح ۴ ص ۲۴۱) فی حدیث عباده بن رید انه علیه السلام خو رداه فله ظهر البطل
و حول لاس مع) گویا حافظ ریعی ^{مقدس} به دی روت کیسی به نحو الدس مع جسی سره دحویل
راده به عمل کیسی د حضور سی کریم صلی الله علیه وسلم سره د حقو شرکت ناشی

خو علامه ظفر احمد عثمانی به علاء المس (ح ۸ ص ۱۵۱) باب الاستسقاء به دعاء و الصلوة
کیسی فرمائی چه حضرت عباده ابن عباس ^{مقدس} لاس مع (دامطلب به دی چه حقو هم د حضور سی
کریم صلی الله علیه وسلم سره دحویل رداء عمل کری و خکه چه تحو د حویل به معی کیسی به
دی ندکه د بصراف یعنی د و س کیدو به معی کیسی رخی به دی وجه حدیث کیسی د حویل رد
به عمل کیسی شرکت به دی بلکه قیسی ته موجه کیدو کیسی شرکت مراد دی خکه چه دعائو سی به
به رویب کیسی د الفاظ دی چه (رأیت النبی ^{مقدس} حين استسقى لنا اطراف الدعاء راكثر من مرة قال ثم
لجوت الى القبلة وحول رداء فله ظهر البطل و تحول الناس)

حویه دی داسکاک کیدی شی چه حق خو د محکمی به قبلی به موجه و و یو چ کده حضور سی کریم
صلی الله علیه وسلم دحقی به فارغ شوو حلقو به شی مع کړو او قبلی به موجه شو نو دغه وجه
بصراف الی القیة کیسی دحلقو د حضور سی کریم صلی الله علیه وسلم سره شرکت خکه او کړو
ددی عتراض خو ب علامه عثمانی ^{مقدس} دا وړکړی دی چه د خطی د اوریدو ویت کیسی حلق عیبه
امام به داسی موجه کړی چه دی ویرو د قیسی به مع اړولې وی اوس په حدیث کیسی مراد دی چه
کله حضور سی کریم صلی الله علیه وسلم د خطی به فارغ شو او قیسی ته شی مع کړو نو دوی سره حلقو
هم به صحیح طریقه سره قیسی ته مع کړو و نه علم
د رب بقیس وگور سی علاء المس مرتب عقی عنه

۱ بیا دحویل رد کیفیت علامه عثمانی ^{مقدس} به متبع نسلهم (ح ۴ ص ۴۴۱) کتاب الصلوة
لاستسقاء کیسی (حیه) په خو به سره نقل کری دی چه (رفاا عمل بقیس الامام رداء الله مضمی صلی
مطهره وک کتاب مرتب حسن علاء مطهره علاء وک کتاب مدور حسن الامین علی الامیر و الامیر علی الامیر وک
کتاب قیاس العمل البطلان عارضا و اظهاره داخلا

(۴) دریمہ دلیل دحضت بعض من سیر ^{الذکر} ویسا دی دھم پہ سمانی کسی مروی ی
 چہ راقن د خصلت النقص والقصر قصہ کا حدیث صلوٰۃ صلیوھا
 (۵) حضور۔ بدل ہم۔ کسی د قبضہ من محارقی ہلالی وہ یہ دی چہ ((قسری کسب
 الشمس ومن د ذات مع دعوت اللہ ^{تعالی} ہندیۃ فخرج فرعا بحر قوسہ قصی ر کفین اظاہمت ہوا فی
 انوار اللہ ^{تعالی} بعض فتحیدہ واثی عیدہ م قال ان الشمس و قسری ایسا من بکاتب اللہ رتھت لا
 یکنک لوب حد ولا غیانی ^۱ فاذا راسم من دلس لیتا قصوھا کا حدیث صلاۃ مکتوبہ
 صلیوھا

(۵) یہ ^۲ سند حمد کسی دحضت محمود من وئید رویت ی چہ عقی کبی دصوۃ
 کوف او دصلوۃ کسوف بقصیل بنوی او شمانی چہ (م قام ری لسی ^{تعالی} فبرء بمصر
 دریات م رقع ^۳ اعتد ^۴ ثم سجد سجودین ثم لم لعل کف فعل ی لاول
 بہ ی اعراض سویدی چہ دحضت محمود من اسد فصاع د حضور سی کریم صلی ان
 علیہ وسلم بہ شبہ دی جو علامہ یسری ^{رحمۃ اللہ علیہ} ددی عر حین بہ خوب ^۵ کو سو کبی بہ

ج ۹ ص ۲۱۹ م باب کیف صلوۃ نکسوف سانی (ح ۹ ص ۲۱۹، ۲۲۰) کبی دحضت
 بعض من سیر بہ دا رویت ی دی اذ فطر سیرہ مروی دی چہ (ب و سون اللہ حین نکشف الشمس مثل
 صلوۃ ی رکع ^۱ یسجد مرتب علی عہ

ج ۹ ص ۲۱۹ م باب کیف صلوۃ نکسوف وخرجه ابو داؤد (ح ۱ ص ۱۶۸) کتاب الکسوف
 باب من قال أربع رکعات ^۱ رویت ی دحضت بلال بہ ہم مرتبہ مروی دی (ان الشمس والقمر لا ینکسرا
 خوب احد ولا یبعثا وینکسرا ایسا من ایسا م قام ایسا دانت لکسوف کا حدیث صلوۃ صلیوھا م قال انہی
 رواہ برر وانظر فی الاوسط الکبیر وعبد الوہاب بن ابی یمن یوم یسئلہ بلال رقیہ رحمہ تعالی
 جو دی بقطع بارہ کبی علامہ یسری ^{رحمۃ اللہ علیہ} بہ معرف ح ۵ ص ۱۶ کبی لیکی چہ (ر ولا یظہر
 حد لا یقطع للسواحد بقی سبق علی ان الکتاب م الاوسطہ صحابی وعلی الاقل من کیا و ابھن ولا یقر من
 ہذا لا یقطع اصلاح عند التحقیق مرتب علی عند م

^۲ یعنی چہ کلہ بہ دغہ سیو شہ خمر وویسی بود منی مویج کوہ جنگہ چہ بر معکسی م لرحص مویج
 وکرہ وندہ ^۳ حدیث صلوۃ مکتوبہ صلیوھا بہ م د صلوۃ فخر دی چہ ددی بہ معلوم شو چہ
 دصلوۃ نکسوف صلوۃ فخر سرد سسہ وکرہ سوئی دو بہ دی و حد د صلوۃ کسوف رکوع بہ حد د
 صلوۃ فخر بہ س ی و دصوۃ فخر د احداث صلوۃ دمصد و کیدو دسی بہ بحر ی اشریف کبی ان
 بینہن س یل کبی دحضت عاسہ ہندیۃ ^۴ رویت دی چہ دھعی بہ معہ میری چہ حضور یس
 کہ م صلی اند عیدہ وسم صلوۃ کسوف د حاسب پہ وحت کبی اد کرہی وو اوگرری بخاری (ح
 ص ۱۴۳) ابوب نکسوف باب السجود من شدال ہر فی نکسوف اس کری ح ۲ ص ۲۲۳
 کتاب نکسوف باب کف جسی فی محسوب یہ دی وجہ صلی کبی د احداث صلوۃ مکتوبہ
 مصر فی ہم د فخر مویج کبی سی مرتب علی عند م

ان انہی وہ حمد ورحانہ الصحیح جامع لورالد ح ۲ ص ۲۰۷ م باب الکسوف مرتب علی عند

صمد و گرجیون حضرت ددی چه مری په بخلق وایوسو ریږد عمل کړونکی یو حکم چه
 موږ دا خبره موچه حضور سی کریم صلی الله علیه وسلم ۹۹۳۳ په رحایي رکوع کړی و
 حور واند رکوعات د حضور سی کریم صلی الله علیه وسلم په خصوص صاحب محسن او په
 خلاف دسوف مع چه نفوی در یصی و د جلو می و د پمحمی رکوع مکر دی و صرف و
 رکوع روپونه اقلون سره ددی چه ددری خورو پخو رکوع روپونه منب د یسی دی
 و دسوف به سلطان ددی مع وچه مکر به دد

علامه بن سبیه رحمته الله دې ۱۰ یوه نره دعسور گرجو کوشی / گری دې حور واند
 چه دې کبې سی حری سته دې و ددی رحانف دی ، په دې وچه دار د کور لال ، من
 دې او اکابر محدثین د وایوسه صرف صحیح تر خوسی دن بلکه امام محقق بن رهویه
رحمته الله امام بن حریه رحمته الله و معصومو و حصرانو مجتهدو په دې عمل کړی دې و دې
 خبرې قس دی چه ددو و و حله بر پخو پورې هر عدد حاضر دې

① د بعد د رکوع پورې یوه دعسی دی او د احادیثو استدلالونه قولی هم دی ، نقلی هم
 دی

② د حور په قریبه یو سوریو سی کبې بطه کسری و دسوف واند قریل معصوم و یوه
 پر یسود کبې کف میا

③ که په کور کبې د بعد د رکوع حکم دی سو د به یو غیر معسومی حرا وی و
 ممکن به وچه حضور سی کریم صلی الله علیه وسلم ددی حکم واضح طور سره بیان کړی به
 وی حال ددی چه حضور سی کریم صلی الله علیه وسلم کسوت تاره کبې یو پور خطبه
 هم و کړی ده چه د حضور سی کریم صلی الله علیه وسلم په یو فور هم داسې مرون به دی
 چه هغې کبې بعد د رکوع بعین و کړی وی
 بعد رات رحمته الله کبې کسوف صرف یو وار شو و

ب د صلوه کسوف په معارض رو یرو کبې د بطسوق وړ کولو دبره معصی حصر او ،
 نیلی دی چه دصلوه کسوف عهد سری رحمته الله کبې یو حل شوی وو او هر حل ددی د کسوف
 طریق مختلف وه

حدود عجم به دی حکم چه عهد رب ت کبې کسوف صرف یو خل ، ایه او د بدلت
 دې ، رومی خو حکم چه د کسوف تقریب په تونو وایوسو کبې دا تصریح ده چه حضور سی
 کریم صلی الله علیه وسلم چه د مریح به پس کومه حصه و کړی د به هغې کبې سر

کما ملل ل لغارف ج ۵ ص ۸ ، مرتب علی عنه

۱. مهم محقق بن رهویه رحمته الله ، و بن حریه رحمته الله ، و بن حریه رحمته الله ، که حکم د یووی رحمته الله د سوح مسلم

ج ۱ ص ۲۹۵ کتاب الکسوف ، مرتب علی عنه

کما فی رویه لریحه بن بخاری عبداللانی ج ۱ ص ۲۱۹ ، باب ثیف طلوع الکسوف فصلی (دقوی

طالع بن قریب الصرافه اجلاء السمس فجمید الله وانی عنه م قال ان الشمس القمر یاتا من باب له راحة

لا یکنفاله حد ولا حیاته مرتب علی عنه

٢٠ - حمد

١٠ باب كفي و حضرت عائشة رضي الله عنها رو بسا دي چه ، ان الذي هو صبي صوبة يكسوف و جهر
 (الفرء فيها) (١)

و که مقتدیو رنگدو ویردی نویه صلاوة قسمی هم جهر فیسی و نه سلم

باب مد جاء في صلاة الخوف

[illegible]

في بوعيسى هذا حديث حسن صحيح ج ٩ ص ١٠٠ قال الشيخ الادب الكشموري رحمه الله و جواب
ب عيشة طاهره قال روي في حور ب مداره كونه قرأه فريث انه قرأ سورة البقرة و كما تجد في روي في
منه ج ٩ ص ١٦٩ باب المرأة في حله الكشموري (باب) فيه يد على ان حروت قرأته بكر بلاء
ولو كانت تعف لم تحتج في التفسير ثم لراوى السبط الجهر من غير ان يورد ان ابنته با جبهة حرة او روي
هو الجواب الثاني (هـ) تعف بعض الآيات كجهر بعض الآيات في الصلوة السريه كما روي في روي في سمعت
لايه احبنا و صحيح بخاري ج ٩ ص ١٠٥ باب القراءه في العصر (الحديث) في المعافاة (ج) ص ٣٧
تتبع بوعيسى و ما تيسر على تبيينه

١٠٠
 ١٠١
 ١٠٢
 ١٠٣
 ١٠٤
 ١٠٥
 ١٠٦
 ١٠٧
 ١٠٨
 ١٠٩
 ١١٠
 ١١١
 ١١٢
 ١١٣
 ١١٤
 ١١٥
 ١١٦
 ١١٧
 ١١٨
 ١١٩
 ١٢٠
 ١٢١
 ١٢٢
 ١٢٣
 ١٢٤
 ١٢٥
 ١٢٦
 ١٢٧
 ١٢٨
 ١٢٩
 ١٣٠
 ١٣١
 ١٣٢
 ١٣٣
 ١٣٤
 ١٣٥
 ١٣٦
 ١٣٧
 ١٣٨
 ١٣٩
 ١٤٠
 ١٤١
 ١٤٢
 ١٤٣
 ١٤٤
 ١٤٥
 ١٤٦
 ١٤٧
 ١٤٨
 ١٤٩
 ١٥٠
 ١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠
 ١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠
 ١٧١
 ١٧٢
 ١٧٣
 ١٧٤
 ١٧٥
 ١٧٦
 ١٧٧
 ١٧٨
 ١٧٩
 ١٨٠
 ١٨١
 ١٨٢
 ١٨٣
 ١٨٤
 ١٨٥
 ١٨٦
 ١٨٧
 ١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠

الحول عرتب عني عنه
 قال حافظ بن حجر رحمته الله وأما من (رواه كنت لهم) فقد نقلوه في يوسف رحمته الله في عهد الروائيين عنه
 روى عن أبي يوسف حواها مصنف ربيع هو فونه الأول فتح الخ (ج ١ ص ٤٤٦) باب صلوة الحول
 وخمس من رياء لقوي من أجداده وأمرهم بن عبد الرحمن عن آخر صاحب لندمي فتح الباري ج ٢
 من ٣٥٧: باب صلوة الحول عرتب عني عنه -
 باب صلوة الحول عرتب عني عنه -

د صلوة سبح خوف د دري و په طريقې حائر دي ، البته حجاب به دې کيسې د بجه طریقه
بصل کر حوی او دا طریقه د مسم حصد کتاب په کتاب لایر کيسې د حضرت عبد بن
عبس رضی الله عنه په موقوف مرور ده ، خبره سرمد رضی الله عنه په لقب بن کسر په بناء د موقوف هم په
حکم د موبح کيسې بن و مسم بوبکر حصد کتاب په حکم النزال کيسې هم د طریقه
حضرت عبد بن مسعود رضی الله عنه به هم رویت کري ده په دې وجه حافظ ابن حجر

دح ، ص ۵۵ ، ۵۰۶ باب صوة اخوف رحم ۱۹۵ ، د مسم محمد کتاب په کتاب لایر کيسې
مرور دې چه روایت ابو حمزه رضی الله عنه عن حماد ، په طریق سرمد رضی الله عنه حصد علم مطابق د حضرت بن
دوی نرغل کونو نه بن لیکي چه ، خبره ابو حنیف رضی الله عنه قال حدثنا الخوارزمي بن عبد الرحمن بن عباس
مثل ذلك

د رویت متفصیل دې حافظ په الاثیر کيسې د حارب بن عبد الرحمن رضی الله عنه کيسې فرماني چه در اطه
عبد الرحمن بن عبد الله بن سعد انی ذباب بالموسی من حل لیسبه به الرحمة فی التهدیب فان یکنی هو فوایت
ابن عباس مقلطه سقط یهما تهاه او غیره ، د هم ممکن به چه دله کيسې د حارب بن عبد الرحمن رضی الله عنه الانی
به مسم رضی الله عنه وې چه کوم د انوهد کيسې نری به دې صورت کيسې به هم بقطع باقی وی اواسط
و سخته به وی په هر حال بن ، حارب بن عبد الرحمن که ، مودب دوسی مر د وی او که بوهد ، الانی
د دور رویت به معتبر وی ، ته کومې چه د بقطع بعلق دې بو د محاهد یا د انوهد رضی الله عنه و سخته
کیدو به پس د مصر به د ب چه کنه بقطع هم قرن وی وی چه کومه مصر به د ب کنه نکه
ابو حنیف رضی الله عنه دا رویت مسم محمد بن کزو او مسم محمد ددی رویت نرغل کولو به پس فرماني چه
د ب کله تاخذ ویل ددی دبل دې چه ددی حضرت اتر به برد ددی روایت په ثوب کيسې شت بسته دې
وانه علم ماحود ار تعصب ابو انو ، فعانی په کتاب الاثر باندې (ح ، ص ۵۰۶ باب صوة
اخوف برید بن اسیرت رضی الله عنه)

اختیاف عن ابن عبیدة عن حماد بن رسول الله ﷺ منی فی حرة بن مسم صوة اخوف قام فاستبیل وکان
العذر فی غیر القبة فصب منه و حد صف السلاج و سقبل العدو فکبر رسول الله ﷺ وانصف السی مع
رکع و رکع الصف السی مع بن کزو ، حد ابن مسم مع النبی ﷺ فاعلوا للاح و تحول الاخرون فقام مع
مع النبی ﷺ و رکع لسی ﷺ و رکع و سجد ، مسم النبی ﷺ و تحول و صبر و رکع فکان لسی ﷺ
و رکع و رکع و رکع

احکام لقراء النجاشی (ح ، ص ۲۶۶ ، باب صوة اخوف طبع المطبعة المصریة سن ۱۲۶۷
هجری د روایت رهبر دمسک سره

اهم بوداود د رضی الله عنه بن مسرور رضی الله عنه ، تمیل ، به طریق سره د حضرت د رویت داسی نقل کري دې
چه رضی الله عنه بن عبیدة عن عبد الله بن مسعود ، رضی الله عنه بن رسول الله ﷺ صوة اخوف فقام مع
حنف رسول الله ﷺ و صف مستقبل العدو فبلی هم رسول الله ﷺ رکع ثم جاء الاخرون فقاموا فقاموا
هولاء العذر فبلی هم النبی ﷺ ، کفه ثم مسم فقام هولاء فقاموا لا یفهم رکع ثم سلموا سن فی دود ح
۱ ، ص ۱۷۹ ، ۱۷۷) باب من قام یضی بکل طائفة رکعة مسم ح

د رویت هم د حصار دمسک مطابق دې رضی الله عنه به یو جزء کيسې دمسک د احادیث به لر غوسې محله
دی رضی الله عنه چه دې کيسې د طایفه لاسه رضی الله عنه کيسې ذکر دې چه رضی الله عنه د حصو رضی الله عنه بنی کریم رضی الله عنه بنی علیه وسم

الحمد لله الذي جعل في كل شيء
آية له لعلهم يتقون

باب ٤٠ خروج النبىء الى الجهاد

و عن مجاهد قال ك عند بن عمر فقال قال رسول الله ﷺ ان يدبوا فليسوا بالغيل في مصابيح
مسند باب في بعض سوره محكي و (باب في خروج النساء ان العبد) تر لا تدري سم
سوي ١٥ فليرحم

ما به حدیث رسالت گنسی دیشخو دحروج انی لکب حد مرعیب مشبه دی خکه چه به به
 حدیو گنسی عدم حروج قصبت او تر عیب ر عی دی لکه به به ^۵ سراسی د د کسبی د
 حصرت عید به بن مسعود ^۶ مرقوع مروی دی چه (صلوۃ امرأة فی بیتها افضل من
 صلوۃ فی حجرها و صلوۃ فی ^۷) عیدها افضل من صلوۃ فی بیتها) دانش ددوی به مرقوع
 رویددی چه (ما صلب امرأة من صلبه احب الی الله من ثلث مکات فی بیتها) ^۸ ظممة)) و هم د
 حصرت عدم بن مسعود ^۹ مرقوع مروی دی چه ((امرأة عمورة راها الله حر حلت استشرها
 المیطان و الله اقرب ما ینکون الی الله و هی ل (^{۱۰}) قریبها) از د اس عمرو شیبامی به رریت دی
 چه به رای عیاله بکرج لساء من مسجد بود جمعه و بقول اخرج فی بیوتک خیر ^{۱۱} نکس
 ددی به سوا د حصرت نام مسلمه ^{۱۲} به هم مرقوع روایت دی چه (حر و عیب حد لکب
 قریبها)) د توب روایت به عدم حروج دل دی

دکړو مړيو د لاس مخکې نه دي اګر چه حوج . عباد او راجه عباد پاره وي بيا حضور يې

مؤلفه من سيرة ابن وهب ٣، ص ٢٣٦ رقم ٥٨٤٢ باب كم في القرآن سجدة وجميع الروايات
(ج ٢ ص ٢٨٥) باب ثالث منه قال فيمن روى الطحاوي في الاوسط وفيه تحارب وهو صديق مؤلفه
عليه السلام

د شمس د حضور موهمه يوه ځانگړنه مېرۍ دى چه (د سېحبت مع رسول الله ﷺ) قېر باسم ريښه لاند
خلق و افاضه انقب رومى ج ۱، ص ۹۰۱ باب فى الميخنة (د اسماء شفت) د شمس د معصل
په نوم كېږي يعنى د درې واړو سعدو، مرتب على عهد
د سعد په دىلاوت متعلق بحث نور هم سمه دې چه دهغه تفصيل په كتابونو د وچه كسې كېږي شى
مرامه على عهد

[illegible]

الحمد لله الذي جعل في كل شيء دليلا على قدرته وقدرته على كل شيء
والله اعلم بالصواب

[illegible][illegible]

مصر ۱۸۶۴ء میں لاہور سے لے کر کراچی تک —————

[illegible][illegible]

بی کریم صلی الله علیه وسلم دیر سو به پس به حیل قوم نمود ددی به سب به به سره
عشاء دصوبح و وجه گیرو

دریم اسکنال د کیری چه به یه وایت کبی د حصر ب معاد بن حیل ^{بنا} و کبی حرری دی
حیل ^{بنا} به د حصر بی کریم صلی الله علیه وسلم سره سلوا عشاء کور الی الله سی هند
به صوبح قوم نه و گولو

ددی حو ب دادی چه حصر ب شاه صاحب ^{بنا} د ورکری ^{بنا} شجی دبی چه ددرد عام معسر
خود هب ب سگ وو او دهی به پس به سب خو چرب به به ورخ به هغه دعت موح کرپ ور
او تکی به وو سو به حدیم عبارت کبی ددغه یو ورخی و فیه ب س سوی ده با دغه بوی
ورخی سره کبی دبی اتصاله کیری

① یو د چه س به دغه ورج دوی حیل قوم به صوبح به ورکری و د و تکی هم تکی التمام
به دا مطلب وی چه به به ورج بی ددی مویح دوی امت او کرو

② دوی د چه به دغه ورج بی حیل قوم به بی مویح و ورکری حصر بی کریم صلی الله
علیه وسلم به سب دغه شرک کرپ وو او د قوم سره به سب دهر صو

③ دریم داچه ددی بر عکس می کرپ دی
یعنی حصر بی کریم صلی الله علیه وسلم سره بی به سب دهر صو شرک کرپ و قوم
سره به سب دغلو و به دد پر حایه نو کبی به سب دهر صو شرک کرپ وی ددی دو رو
صورتو کبی به د ددوی حیل حصر وی چه به ددی حصر بی کریم صلی الله علیه
وسلم تهریر ثابت به دبی

حصر فرمای چه د حصر ب سب صاحب خوب وقت محیل دهر دی حکه چه ^{بنا} دصمیم
شریف دره دکر شوی وایت دینا بی الفاظ دبی چه شر حایه بن عباد بن حیل
کاک یعی مع رسول الله ^{بنا} (ع، الاخرة ثم يرجع) دی کبی دکان ^{بنا} صیغه به دی حرا
دولت کوی چه دیونی و حی، فیه به ده ^{بنا} لکه د حصر ب معاد بن حیل ^{بنا} د عام

لما حیره فان الله يارسو الله ^{بنا} بطن نكث عندك ثم يرجع فبطون عينا ^{بنا} عمده القاري رج ۱ ص
(۱۸۶) باب الفراق في العشاء مريب عفي عنه
(ح) ۱ ص ۱۸۷ باب الفراق في العشاء مريب عفي عنه
(ح) ۱ ص ۱۸۷ باب الفراق في العشاء مريب عفي عنه
(ح) ۱ ص ۱۸۷ باب الفراق في العشاء مريب عفي عنه
ای روایت کبی د عشاء لآخره الفاظ سره ددی حصرانو ^{بنا} بوجه بن ه سرید کبی چه معری
د عشاء و لایه روایت کبی د عشاء ^{بنا} و لی سره ساول کرپ دی رد حصر ب معاد
الکثر و فیه بی دصنوة معروف سره متعین کر حولی دی و الله عده مریب عفی عنه
دانش امام ابو دود ^{بنا} هم به حیل سلی کبی ^{بنا} ح ۱ ص ۸۸ باب عاده صلی تقوم وقته صلی
لقد الصوة کبی د حصر ب ^{بنا} بن عبد الله ^{بنا} رب به دی ^{بنا} الفاظ سره بن کرپ دی چه کان
بصر ^{بنا} رسول الله ^{بنا} العشاء ثم ياتي قوله فجمعى هم دالت لغيره مريب عفي عنه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 دِي سَر هَعَوْنُ سَه خَو رُو يَتَوَسَّعُ دَحْطُ هَو رُو دَهْ سَلْبُ مَعْدِي هِم بِل دِي بَكْمَه سَه
 وَا لَكْ كَبِي دَدُو سَه مَرُو دِي چِه (مَسْ دَرْتِ الْوَكْعَه) اِي لَمْ كَع. قَدِ اَدْرَتْ سَجْدِ اِي

د شان هم دوی په صحیح^۲، یې خبره کبې: د یث دی چه^۱ دس اړک رکع دس القیود
فقد اړک رکع، قبل ان یقیم الإمام صلیه،^۳ انسان د دوی په^۴ ابرو د کبې مرعوع رو یادی
چه^۵ د انا حقه الی القیود و غن معود فاسجدو ولا نعده و ای یسک سجده^۶، سنا دس اړک
د رکع و ای اړک و غن، فقد اړک القیود^۷ ی تلک تر کعه^۸

ما که یو سړي امام مړه نه شخړه کيږي وویي ب ځایه لره سعدي ته دې شېره وېستل کولای
دی بکار بلکه په سعده کيږي تر یخمدن بکار دی د سې صورت کيږي گرچه دې مدرک
د رکعت په دې خو نه ده داسرکتا داسې روانه نه دي ځکه چه د ماء ترمدی څو ځایه بکلی نه
[عبدالله من مدرک نه یخمدن مع لامه و ذکر عن معصوم لقان ، لمد لا یسر فتح رسه سر تلم
المجدة عني یعقوبه (عربیة شفی عنه

باب ٥ كراهية أن ينظر الناس الأمام وهم يقيم عند افتتاح الصلوة

ر د فیت لمسوة فلا تقوس حتی لروی حرجب ، دا حدیث پدې دال دې چه د جعبي په
وخت کيږي چه امام د مسجد به بهر اړخی بو تر څه چه هغه مسجد ته د حل شوې سوریو
مقتدیو لره او تر بدل مکرودي ووجه ظاهر د ده چه کیم شویخ داد کوسو دیار دې
ومو یخ دا کول بغیر امام به ممکن نه دی په دې وجه بغیر د امام به قام عقد نه دې
ب چه کسه عدم مسجد کيږي دحل شی بو د مقتدیو تمام نړه کښي د جافود تفصیل
دې چه که د محراب به دیو، دروازید د و میی نصف د مخی به شی بو چه کله مقتدیان امام
لره وویسی بو عده وخت دې او د پیدې او که امام دروسو صفو بو به راجی بو چه په کوم صف
بندی سر پرې هغه صف دې ودریږی

ددي د (۶) صده سافمي رحمة به عهده او ديوللي دلي به درد - قاننت د حميدو به پيس

١٠ قال الشيخ البهري: وتردد فيه خالف في جنسها وقال في في محرم سنة ١٢١٠ هـ في في

(ج ۳ ص ۱۸۰) (قریب غفری جلد ۱)

(ج ٣ ص ١٨٠) مرقس على عهد
(ج ٧ ص ٧) باب من ادرك ركعة من الصلوة مرتبة على عهد
المخلص الخبير (ج ٢ ص ٤٩) تحت رقم ٥٩٥ صلاة جماعة مرتبة على عهد
الامام مازين كيف يصنع امرت على عهد

المختص الخبير (ج ٢، ص ٤٩) تحت رقم ٥٩٥، جماعه مرفق على عه ٣

(ج ١، ص ١٢٩) باب الرجل يترك الإمام ما يجد كيف يضع امرأته على عاتقه -

۱ شرح باب اول حضرت محمد (ص) -

١ شرح باب المرتبة - فصل في من الصورة مرتبة على نفسه
٢ كما في بدائع الصنائع (ج ١ ص ٢٠٠ و ٢٠١) فصل في من الصورة مرتبة على نفسه
٣ كما في شرح التلويح على الصحيح قسم ١ ص ٢٢٦ باب في يقوم اليأس بصورة ١ ص ٢٢٦

١٠ كمال شرح التلوي ^{مخطوطة} على الصحيح قسم ١٠ ص ٢٢٩ كتاب في علوم

عنه و سلم جعفر کرم الله وجهه و عاقل و صریح کرم الله وجهه را می بیند که عمل به امر حق و است

که در حدیث مشهور است: «ما یفعل المؤمن من عمل یسره الله له» یعنی هر چه که مؤمن از عملی که خداوند برای او آسان گردانیده است بکند، خداوند آن را بر او آسان گردانند. و در حدیث دیگر آمده است: «ما یفعل المؤمن من عمل یسره الله له یسره الله له» یعنی هر چه که مؤمن از عملی که خداوند برای او آسان گردانیده است بکند، خداوند آن را بر او آسان گردانند و هر چه که او از آن بگذرد، خداوند آن را از او بگذرد. و در حدیث دیگر آمده است: «ما یفعل المؤمن من عمل یسره الله له یسره الله له» یعنی هر چه که مؤمن از عملی که خداوند برای او آسان گردانیده است بکند، خداوند آن را بر او آسان گردانند و هر چه که او از آن بگذرد، خداوند آن را از او بگذرد. و در حدیث دیگر آمده است: «ما یفعل المؤمن من عمل یسره الله له یسره الله له» یعنی هر چه که مؤمن از عملی که خداوند برای او آسان گردانیده است بکند، خداوند آن را بر او آسان گردانند و هر چه که او از آن بگذرد، خداوند آن را از او بگذرد.

پس در هر دو حدیثی که در حدیث مشهور است: «ما یفعل المؤمن من عمل یسره الله له» و در حدیث دیگر آمده است: «ما یفعل المؤمن من عمل یسره الله له» یعنی هر چه که مؤمن از عملی که خداوند برای او آسان گردانیده است بکند، خداوند آن را بر او آسان گردانند و هر چه که او از آن بگذرد، خداوند آن را از او بگذرد. و در حدیث دیگر آمده است: «ما یفعل المؤمن من عمل یسره الله له یسره الله له» یعنی هر چه که مؤمن از عملی که خداوند برای او آسان گردانیده است بکند، خداوند آن را بر او آسان گردانند و هر چه که او از آن بگذرد، خداوند آن را از او بگذرد.

عنه و سلم جعفر کرم الله وجهه و عاقل و صریح کرم الله وجهه را می بیند که عمل به امر حق و است که در حدیث مشهور است: «ما یفعل المؤمن من عمل یسره الله له» و در حدیث دیگر آمده است: «ما یفعل المؤمن من عمل یسره الله له» یعنی هر چه که مؤمن از عملی که خداوند برای او آسان گردانیده است بکند، خداوند آن را بر او آسان گردانند و هر چه که او از آن بگذرد، خداوند آن را از او بگذرد.

عنه و سلم جعفر کرم الله وجهه و عاقل و صریح کرم الله وجهه را می بیند که عمل به امر حق و است که در حدیث مشهور است: «ما یفعل المؤمن من عمل یسره الله له» و در حدیث دیگر آمده است: «ما یفعل المؤمن من عمل یسره الله له» یعنی هر چه که مؤمن از عملی که خداوند برای او آسان گردانیده است بکند، خداوند آن را بر او آسان گردانند و هر چه که او از آن بگذرد، خداوند آن را از او بگذرد.

عنه و سلم جعفر کرم الله وجهه و عاقل و صریح کرم الله وجهه را می بیند که عمل به امر حق و است که در حدیث مشهور است: «ما یفعل المؤمن من عمل یسره الله له» و در حدیث دیگر آمده است: «ما یفعل المؤمن من عمل یسره الله له» یعنی هر چه که مؤمن از عملی که خداوند برای او آسان گردانیده است بکند، خداوند آن را بر او آسان گردانند و هر چه که او از آن بگذرد، خداوند آن را از او بگذرد.

حاشیه لطیفه ای بر این حدیث: ص ۱۵۱ فصل من انبأ ی الصدوق مرید علی علیه السلام
صحیح مسلم ج ۱ ص ۲۲۰ باب من یقوم الناس الصلوة و لم یصل علی علیه السلام
صحیح مسلم ج ۱ ص ۲۲۰ باب من یقوم الناس الصلوة و لم یصل علی علیه السلام

دی نه شش په یوه مخله کېږي د دوه مسجدونو په داسې نه ر خورون چو بل مسجد ته پری
نصار وی خاثر نه دی

پهر حال د حدیث د ب - نه چه جنگه د عقیق مسجد نصیب معلوم پری د عقیق مسجد
د تظهير و نصیب او ۱۰ نصیب هم اهدا معلوم پری ودا خاثر پری

۱۰ تظهير مطلب د چه مسجد د حاجي خیر سو نه پیا ورسایلي شي لکه دسوی متر بی فی
المسجد واقع کي حضور می کریم صلی الله علیه وسلم د تظهير د مسجد د اهدا
د تظهير مصرح دی او هم د دي وحی نه د حضور می کریم صلی الله علیه وسلم وینا دی
چه ۱۰ ر حيو مساجدکم (محمد سیکم) د حدیث په حر کېږي رشاد ۱۰ په چه ر واقفوا علی
پا ابا تظهير و جرو و د اجمع و د دحان لیبتي مسجد ذکر هب و چه همداره

د تظهير مصداق ۱۰ په چه گت او د خبرو ۱۰ په طبع اسلام د دي دند بگيرد د خبرو سو نه
مسجد بک ساسي بکه نو کتاري معصم سريگت او د خولو و غره نه حضور می کریم صلی
الله علیه وسلم او صحابه کرم رضی الله عنهم د مسجد د تظهير د اهدا حکم کولو په جاري شريف
کېږي د حضرت انس بن مالك رضی الله عنه ۳ روا دي چه ((ان النبي ﷺ رأي نكاح ابي نعيم
في القيد فسمي ذلك عليه حتى روي في وجهه لقيام فحكة بيده)) او د جاري سريک په پوښ
حدیث مدارک کيږي د دي حد ر ان رسول الله ﷺ رأي نكاح ابي نعيم فسمي ذلك عليه
و حضرت عدي بن اس غياث رضی الله عنه روا دي چه ر ان ۴ امره كاتب للقط القدي من
مسجد لقريل فسمي به دن ابي ﷺ مدتها فقال ابو ﷺ ان مات بكم ميب ف دوي و عني عليه
وق اي رايها في اجته لقط القدي من مسجد هم د تظهير د مسجد و نصیب معلوم پری
د تظهير مطلب د دي چه په مسجد کېږي د خو سو ۱۰ پيره اهدا کول او د يو سري کول لکه
صحبکي هم دسو حدیث مدارک سر لاندې د حضور می کریم صلی الله علیه وسلم ارشاد بر

او دريد بن موسی خراعي نه روايت دي چه ۱ قال ان رسول الله ﷺ اذا اقبل مسجد هناه فاجلوه عن
يحيي جبل يقان له صس

د دواړه رو يته علامه هيني رحمه الله د معجم طراحي کير او د معجم طبري اوسط نه حواله
نقل کړی دی وگورئ صحیح برو نه ج ۲ ص ۱۲ باب من مسجد المساجد

او د غرو بن الربيع نه مروی دی چه ۱۰ ر ان من حدثه ان اصحاب رسول الله ﷺ قال كان رسول الله ﷺ
ياخذون ما يقع في المسجد و ياتون بضع صفتها و تظهيرها رواه احمد و اسناد صحيح مجمع الزوائد ج ۲
ص ۱۱ باب انكاد المساجد في الدور و ابواب مريب عني عه

۱۰ ر ان من حدثه ان اصحاب رسول الله ﷺ قال كان رسول الله ﷺ ياخذون ما يقع في المسجد و ياتون بضع صفتها و تظهيرها رواه احمد و اسناد صحيح مجمع الزوائد ج ۲
ص ۱۱ باب انكاد المساجد في الدور و ابواب مريب عني عه

۱۰ ر ان من حدثه ان اصحاب رسول الله ﷺ قال كان رسول الله ﷺ ياخذون ما يقع في المسجد و ياتون بضع صفتها و تظهيرها رواه احمد و اسناد صحيح مجمع الزوائد ج ۲
ص ۱۱ باب انكاد المساجد في الدور و ابواب مريب عني عه

۱۰ ر ان من حدثه ان اصحاب رسول الله ﷺ قال كان رسول الله ﷺ ياخذون ما يقع في المسجد و ياتون بضع صفتها و تظهيرها رواه احمد و اسناد صحيح مجمع الزوائد ج ۲
ص ۱۱ باب انكاد المساجد في الدور و ابواب مريب عني عه

در این باب چه در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است

باب فی کراهة الصلوة فی احوال النساء

کتاب رسول الله ﷺ لا یصلی ل غلبه النساء ، بحکم در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است

پس در این باب که در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است

باب فی سجود فی النسی و لفعل فی صلوة التطوع

در این باب که در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است

در این باب که در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است

در این باب که در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است

در این باب که در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است

در این باب که در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است

در این باب که در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است و در هر دو کتابی که در این باب است

باب (۱) ماذکر فی قراۃ سورتین فی رکعة

په رکعت کېښي ددوه سورتونو فرما تېل په اتفاق بلاکراسته جائز دی. البته په سورت کېت کېښي دوه سورتونو داسې جمع کول چه ددوی په مېنځ کېښي یو یا داسې سورتونه پریښودلې شي مکروه دی کذا فی المعارف (ج ۵، ص ۱۳۸).

((سال (۲) رجل عبد الله عن الحرف غیری اسن و یاسن)) او په (۲) مسلم کېښي دا الفاظ مروی دی چه ((یا ایا عبد الرحمن کف لقرا هذا الحرف لجدہ أم یاء)) (۱) من ماء غیر اسن از ماء غیر یاسن ((گویا دسائل د سوال دده د قرات سره (۵) متعلق دي.

((قال کسل القرآن قرات غیر هذه)) حضرت عبد الله ابن مسعود رضی الله عنه داکمان وو چه سائل لا تراوسه تعلیم دقران کریم مکمل کړي نه دي. او د عوامو عادات مطابق شي سوال براتي سوال مقصود دي حکه چه دوی په طور د نصیحت او فرمانیل چه ((کسل القرآن قرات غیر هذا)) مقصود دا ووجه سړی دپاره په تحصیل دعلم دیښ کېښي دترتیب لحاظ ساتل پکار دي. او دا لازم فالاهم اختیارول پکار دي. بیا په تعلیم دقران کریم کېښي دوه خبرو ته خاص طور سره توجه ورکول پکار دي. یو دا چه دقران کریم دکلماتو ادات او مخارج صحیح وي بل دقران پاک په حقائقو او په معارفو کېښي د تدبیر او دغور او فکر خصوصي اهتمام وي. تر کومې په د اختلاف د قرات تحلیق تعلق دي هغه په خپل خاڼي اهم دي خود اول الذکر دوه خبرو په مقابل کېښي ددې حیثیت ثانوي دي ولا یحتاج الیه کثیر.

((قال نعم)) سائل جواب ورکړو چه آر ما تعلیم دقران پاک مکمل کړي دي ددې مسلم په روایت کېښي دا جواب په دي الفاظو کېښي اختصار دي حضرت عبد الله ابن مسعود رضی الله عنه.

حضرت سهارنبوری رحمته الله علیه ددغي اعتراض یو بل جواب ورکړي دي چه په بدل الجمهود (ج ۲، ص ۹۴) کېښي شي مرتب عقی عنه.

(۱) شرح باب از مرتب.

(۲) وهو عليك بن ستان البجلي يفتح النون وكسر السين معارف السن (ج ۵، ص ۱۳۸) مرتب عقی عنه.

(۳) (ج ۱، ص ۲۷۳) باب ترتیل القراءة واجتناب الهمز وهو الا لراط في السرعة الخ مرتب عقی عنه.

(۴) يعني (۱) فيها افاد من ماء غير اسن ددي په مېنځ کېښي نهرونه دي چه خراب نه دي سورة محمد ایت نمبر ۱۵ رکوع نسر ۶ پاره نمبر ۲۶ مرتب عقی عنه.

(۵) حضرت شيخ الحديث په حاشیه کوکب (ج ۱، ص ۲۲۸) کېښي فرم شي چه ((ثم في اسن قوله قال سبعان بالله والقصر واما بالياء فليست في القراءة المعروفة)) قال المرتب (۱) وقرئ من بالياء كما في روح المعاني.

(۶) (ج ۲، ص ۴۸) مرتب عقی عنه.

(۷) (ج ۱، ص ۲۹۳) باب ترتیل القراءة الخ مرتب عقی عنه.

المرئى كلام ددي جملې سره متعلق دي. ((قال ان قرما يفرزه يترويه شر)) الفصل لا يحاور
ترالهم

الشر المرى متفرقا فاحواره واره وبتل.

المرى بفتحين: روى الصرة ويأبسه اى: يكاره اوحي كهجولي.

المرى جمع المرفوه وهى عظمة مشرفة بين بقرة البحر والعاق يعنى دمري هلوكن.

مطلب دادې چه څنگه سري خراسي كهجوري زر زر تيسروي اود خو كهجورو په شان تي په
خوند خوند نه خوري نو داسان بعضي خلق كلام الله لره دمخارجو او جويد درعايت نه معسر
واني او دقران پاك په تلاوت خوند نه اخلي دحقونو او ادابو رعايت نه كړنكي دي دداسي
خلقو دخلق نه قران نه اوږي يعنى ددوي تلاوت دخلق نه لاندې نه كوزيږي اوبه زړه
باندې اثر نه كوي. ((لا يحاورو قبه)) همدا مطلب دي يا دا مطلب دي چه ددوي دخلق نه نه
اوږي او دالله جل سره شرف د قبرايت نه حاصلوي گويان حضرت ابن مسعود رضي الله عنه مقصود د
نهيك بن سنان ته تنبيه كول وو چه تا چه كوم صرف يو ركعت كيسي دوه قران كريم اوويل
معلومير وچه ستا قرأت هم ددغه ذكر شوي په شان دي چه هغوي په تلاوت دقران پاك كيسي
دا طريقه ده ((بشرويه شر اللقل))

رد ان لا عرف السور المظان التي كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يقرأ بها بينهن قال فامرنا عطفة فانه فقال

عشرون سورة من ((الفصل كان النبي صلى الله عليه وسلم يقرأ بين كل سورتين في كل ركعة))

المظان جمع مظرة وهى السورة التي يشبه بعضها بعضا في الطول والمصر.

يعنى زه دغه سور متقاربه پيژنم چه كوم حضور نبى كريم صلى الله عليه وسلم په خپل مبلغ
كيسي بوځاني كول يعنى دهغي نه به نې دوه دوه سورتونه حضور نبى كريم صلى الله عليه
وسلم به په يو ركعت كسي وويل.

بياد سور نظمان نه مراد د صاحب تلويح په نزد هغه سورتونه دي چه كوم په طور او قصر كسي

ديويل سره مماثل وي. ((كما ذكره البدر المني في ((العدة واختاره))

اود حافظ ابن حجر رحمه الله په ((نزد ددي ته هغه سورتونه مراد دي چه كوم معنوي مثلا
موعظت حكماو په قصص وغيره كيسي ديويل سره مماثل وي. حافظ د مماثلت قس عدد

١) او ابوداود كسي روايت دي چه ((اهلنا اكلوا الشعر ونرا كثر اللقل)) ج ١ / ص ١٩٨ باب تحريم

القران والمدا سرعة القراءة والمدا عاب عليه ذلك لانه اذا اسرع القراءة ولم يرتلها فانه فهم القران وادرك معانيه
كذلك معالم السنن للخطابي في ذيل مختصر متن ابى دارد للمطري ((ج ٦ / ص ١١٥ / رقم ١٣٥٠)) باب

تحريم القران مرتب على عنه

٢) وسمى مفصلات لقصر سورة وقوب الفصل بعضهم من بعض كما شرح في صحيح مسلم للنوى ((ج ١ /

ص ٢٧٤)) باب ترتيب القراءة الخ مرتب على عنه

٣) ((ج ٦ / ص ٤٤)) باب الجمع بين السورتين في الركعة والقراءة بالخرالهم وسورة وباقول سورة مرتب على

عنه

٤) كما في الفتح الباري ((ج ٢ / ص ٢٦٥)) باب الجمع بين السورتين الخ مرتب على عنه

الآيات دقول تردید کری دی او دمحبت طبری قول نی کری دی ((کنت الحسن ان الحسرات انما

مستویة فی العبد (ای و العبد) حتی اعتبرها لهم فیها شیئا متساویا)) .

خو علامه عسکری رحمته الله دحافظ تردید کری دی او په خپل نائید کښي نی د(١) طحاوی دروایت

نه استدلال کری دی (٢) فلیراجع

بیا دغه شل سور مفصل چه هغې کښي به دوه دوه حضور نیی کریم صلی الله علیه وسلم په

یو رکعت کښي جمع کول . ددې تفصیل دا (٣) ابوداود په یو روایت کښي شته دی ، حضرت

عبد الله ابن مسعود رضی الله عنه فرمائی چه ((أهذا اكهدا المنعوت اكثر الدقل لكس النبي صلى الله عليه وسلم كان يقرأ

البقرة السورتين في ركعة النحر والرحمان في ركعة رقت رقت والحاقة في ركعة والطور والذاريات في

ركعة ، اذا وقعت في ركعة ، وسأل سألوا الذاريات في ركعة وروى للعنقلين وعمر في ركعة

والذير والرحمن في ركعة وهل الى ولا أقسم يوم القيامة في ركعة . وعمر بنسأولونه والرحمن في

ركعة والرحمان واذ الشمس كورت في ركعة

والفر بعض التفصيل في (٤) العمدة للعقبي (٥) والفتح للحافظ و(٦) الكوكب للشیخ التتکرمي (٧)

والعارف للعلامة النووي رحمته الله (٨) او مرتب عفا الله عنه

باب (٩) هي الاشارة عند ما يطم الرجل

((وعن عيسى بن عاصم انه سئل فامر الله صلى الله عليه وسلم ان يغسل ويغسل ماء بارد (١) داخداو

اودشوا فعر به دي اتفاق دي چه بعد الاسلام غسل واجب دي . په دي شرط ددي چه دي نوي

مسلمان ته په حالت د کفر تنهي دموچیانو دغسل نه یو موجب نه وی پیښ شوي بیا که

محکمی داسلام نه یو موجب واجب دی که هغه روستو یعنی بعد موجب الغسل او قبل

الاسلام غسل کری وی نو اوس بعد الاسلام به غسل واجب نه وی بلکه مستحب به وی ((

واخبر ان اغتسل الکافر حال کفره معبوة عندنا دون الشافعية)) .

بیا دمالکيه او حنبله او ابوشر او دابن العنذر په نزد عند الاسلام مطلقا غسل واجب دي

دقاتلینو دوجوب استدلال دحدیث دباب شد اصر دي او دا امر احناف او شوافعو په استحباب

باندې محمول کوی اوقاتلین داستحباب دا هم وائی چه ((ان العدة الکبر والحجم الضمیر المسلمون

فلوا امر کان من اسلم بالغسل لنقل نقلا مستقيضا متواترا (٢) والله اعلم

(١) (ج) ١ ، ص / ١٧٠) باب الجمع بين السورتين الخ مرتب على عهد -

(٢) عمدة القارعة (ج) ٦ ، ص / ٤٥) باب الجمع بين السورتين مرتب على عهد -

(٣) (ج) ١ ، ص / ١٩٨) باب تخريبه القرآن مرتب على عهد -

(٤) (ج) ٦ ، ص / ٤٤ ، ٤٥) باب الجمع بين السورتين مرتب على عهد -

(٥) (ج) ٢ ، ص / ٢٦٦ ، ٢٦٧) باب الجمع بين السورتين مرتب على عهد -

(٦) (ج) ١ ، ص / ٢٢٧ ، ٢٢٨) باب ما ذكر في قراءة سورتين في ركعة مرتب على عهد -

(٧) (ج) ٥ ، ص / ١٣٨ تا ١٤٠) مرتب على عهد -

(٨) شرح باب او مرتب -

(المرتب)

هذه خاتمة اجازات الصلوة فالحمد لله حمد كثيرا ونسأل الله سبحانه وتعالى التماس بقية الشرح على هذا
 القول وما قاله على الله يعزى والصلوة والسلام على النبي محمد المكي الماشي السهام مسفوة الخلق
 حاتم الانبياء وعلى الله واصحابه المهادين المهديين الى يوم الدين وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمين
 قد فرغ من تصويد هذه الاوراق في الايام الثاني من شهر شعبان المعظم سنة اثنين واربع مائة بعد
 اثنى عشر من الهجرة النبوية على صاحبها الرف الصلوات والصلوات وسعدا في شرح اسرار
 الزكوة ان شاء الله تعالى وهو الموفق والمعين (مرتب على عدد)

(كل في المعارف ج ٥ ، ص ١٤٣) قال الشيخ الهروي رحمه الله وكذا يستحب حلق شعره وغسل لحيته و
 محاله ان كان يكثر عليه تنظيره ولا يجوز كشف صورتها لقول النبي صلى الله عليه وسلم ان يحنن رجلا ذلك من قال بوجوبه
 مرتب على عدد